

DUCHOVNÍ KNIHOVNA
ČÍSLO 7.

ŽIVOT SVATÉ TERESIE

:: Z JEŽÍŠE ::

:: SVÉŽIVOTOPIŠ. ::

: ZE ŠPANĚLŠTINY PŘELOŽIL :
RUDOLF LINHART.

V BRNĚ 1911.

Tiskem a nákladem benedikt.
:: :: knihtiskárny. :: ::

CENA 2 K 80 h.

DUCHOVNÍ KNIHOVNA

(dříve Ascetická biblioteka)

vychází v benedikt. knihtiskárně v Brně ve volných sešitech,

Roku 1904 vyšlo:

Měsíc Panny Marie. Rozjímání o modlitbě »Zdravas Královno«. Napsal P. Ant. Denis, T. J. Přeložil Jan Kotlín. Cena 1 K 80 h.

Vyslanec Kristův. Napsal kardinál James Gibbons, arcibiskup baltimorský, z originálu přeložil O. S. Vetti. Stran 320. Cena úplného díla 2 K 40 h.

O svatém přijímání. Výňatky ze spisů a řečí ctihodného kněze P. Jul. Eymarda. Dle devátého vydání francouzského přeložil adorátor diecese budějovické. Stran 290. Cena úplného díla 1 K 40 h.

Roku 1905 vyšlo:

Májová pobožnost, dvaatřicet rozjímání. Z německého upravil J. Herzig. Stran 251. Cena 1 K 30 h.

Svatý Bernardin Sienský 1380 — 1444. Sepsal P. Bonaventura J. Wilhelm, kněz řádu sv. Františka. Stran 308. Cena 1 K 60 h.

Život P. Petra Juliana Eymarda. Vydal postulator blahorečení jeho. Přeložil Jan Tagliaferro, farář na Borové. Stran 400. Cena 2 K.

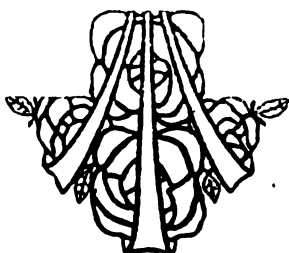
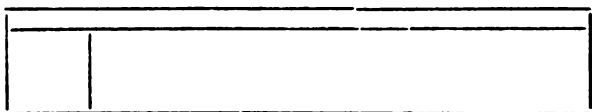
Roku 1906 vyšlo:

Březen úctě sv. Josefa posvěcený. Dvaatřicet rozjímání pro lid. Napsal Mons. Giovanni Bat. Rossi, biskup pinerolský. — Dle V. vydání vlašského se svolením ndp. autora přeložil Alois Koudelka. — Stran 240. Cena 1 K 20 hal

Před Velebnou svátostí. Eucharistické úvahy. Anglicky napsala M. M. Loyola, řeholnice v Torqu. Česky upravil Fra Jan Westfal. — Stran 220 — Cena 70 hal.

Rozjímání o životě a tajemstvích Páně na všechny dni a svátky církevního roku podle způsobu svatého Ignáce pro řeholnice. Do češtiny přeložil Karel Vrátný. Stran 368. (3 sešity.) Cena 2 K 30 hal.

ŽIVOT SV. TERESIE Z JEŽÍŠE.

ZE ŠPANĚLŠTINY PŘELOŽIL
RUDOLF LINHART.

V BRNĚ 1911.

TISKEM A NÁKLADEM BENEDIKTINSKÉ KNIHTISKÁRNY.

Nihil obstat:

Dr. Bernard Šústek,
O. S. A.

Imprimatur:

† **Pavel,**
biskup.

Proslov překladatelův.

Není právě snadným úkolem, psáti o životě a dílech sv. Teresie. Lidské mísí se tu s božským a věru těžko vystihnouti to i ono a nepřekročiti hranic. Odvažují-li se toho přece, činím tak jen proto, aby laskavý čtenář měl aspoň jakous-takous příručku, jež by mu usnadnila četbu a pochopení „Života sv. Teresie“.

*

Sv. Teresie narodila se 28. března 1515 ve španělském městečku Avile. Rodiče její jmenovali se Alfons Sanchez de Cepeda a Beatrix de Ahumada. Podle španělského zvyku nazývala se Teresie po matce: de Ahumada. Později však, když založila klášter sv. Josefa v Avile (1562), odložila příjmení rodové a osvojila si klášterní jméno: Teresie z Ježíše.

Oba rodiče sv. Teresie byli velmi zbožní a ctnostní. Otec její vynikal spravedlností a nelíceným soucitem k chudině a poddaným; byl též horlivým čtenářem dobrých knih. Na matce její chválí se zvláště veliká trpělivost, tichost, skromnost a vroucí úcta k Panně Marii. Není tedy divu, že malá Teresie, majíc na očích tak vzorné rodiče, zahorela již v nejútlejším věku vřelou láskou k Bohu. Pohrdajíc dětskými hrami, vyhledávala

samoty, aby se tam modlila růženec, stavěla kláštery z kamének, hrála si ráda na jeptišku, ba jednou pokusila se i o útěk do země Maurů, aby tam dosáhla mučednické smrti a mohla tak dříve patřiti na Boha.

Tato první zbožnost netrvala dlouho. Brzy po předčasné smrti matčině r. 1528 podlehla Teresie přílišné četbě rytířských románů; počala se nápadně strojit, zakládala si marnivě na své kráse, bavila se ráda s lehkomyšlnými příbuznými. Modlitba a zbožné úkony se jí znechutily. S bolestí pozoroval otec takovou změnu, přemítaje, jak by odpomohl. Jakmile se tudíž naskytla první vhodná příležitost, poslal ji (r. 1530) do augustiniánského kláštera Panny Marie Milostné, v němž se vychovávaly dívky z lepších rodin.

Pobyt v klášteře působil na Teresii velmi blahodárně: vymanila se ze světských marnivostí, zamílovala si modlitbu a naučila se vážně přemýšleti o svém povolání. A když ji konečně přinutila nemoc opustiti po půldruhém roku klášter a navrátiti se do domu otcovského, a když se podařilo jejímu strýci Petrovi probuditi v ní znovu zálibu pro dobrou četbu, tu — můžeme říci — byla Teresie získána pro Boha. Po mnohých úvahách a po dlouhém a trapném boji vnitřním vstoupila r. 1533 přes zákaz otcův do karmelského kláštera „Vtělení“ a složila zde o rok později slavné sliby. Jako řeholnice vyznamenávala se především převeličkou láskou k Bohu a bližnímu, neochvějnou vírou a oddaností k církvi svaté, hlubokou pokorou, dokonalou poslušností, láskou k chudobě, čistotou a nepřemožitelnou trpělivostí.

Teresie byla na vrcholu svých tužeb a štěstí. Přes to však podlomila změna života a stravy její zdraví. Záchvaty mdloby se rozmnožily, srdeční vada stala se

prudší, horečka stravovala ji dnem i nocí, žaludek nenesl ani nejmenší potravu, všechny nervy od hlavy do paty stahovaly se křečovitě za mučivých bolestí. Tato nemoc, v níž každý lék byl bezúčinným a marným a jež přivedla Teresii až na pokraj hrobu, prodloužila se až do r. 1539, kdy ustala jakoby zázrakem na přímluvu sv. Josefa. Stálého zdraví však Teresie už nenabyla. Větší nebo menší bolesti a nemoci pronásledovaly ji až do smrti.

Touto dobou trpěla Teresie nesmírně i duševně. Jednak očišťoval ji Bůh a vedl ji tělesnými neduhy a duševními útrapami k dokonalosti, k sobě. Jednak bránil jí v tom svět a ďábel, zaplétající ji pod rouškou vděčnosti, úslužnosti, přátelství a jiných dobrých skutků do řetězu návštěv, z nichž se nemohla vyprostiti. Tímto způsobem byla Teresie rozdělena mezi Bohem a světem, ztrácela pomalu rovnováhu, až ustala v rozjímavé modlitbě. Domnívalať se v upřílišněné pokoře, že není už hodna tak úzkého a důvěrného obcování s Bohem, jakým je modlitba rozjímavá, dopustila-li se nějaké nedokonalosti. A oddala-li se jí přece na rozkaz zpovědníkův, pak nebyla pro ni modlitba úkojem a útěchou, nýbrž mukou, poněvadž jí zpřítomňovala denní poklesky a chyby a představovala jí vyčítavě, jak že je nevděčnou, neblíží-li se k Bohu stále rostoucí dokonalostí, přes to že se jí dostává od něho neustále tolik a tak velikých milostí. Tak uplynulo mnoho let v strádání a trýzni duševní. Konečně r. 1555 přispěl jí Bůh sám na pomoc. S jeho milostí odumřela docela svému dřívějšímu, sice již dobrému a zbožnému, ale přece ještě příliš pozemskému životu, a zrodila se k životu jinému, k životu svatému, k životu pro Boha.

Sotva že se sv. Teresie zasvětila úplně Bohu, neotálel ani Bůh zahrnovati ji zvláštními milostmi. Na modlitbách oplývala duchovními radostmi a slastmi. Zvítězivši sama nad sebou, nad svou přirozeností, vzplanula mocnou touhou: trpěti nebo zemřítí, a odhodlala se k velmi obtížnému slibu: vykonati vždy to, co je dokonalejší. Pán sám navštěvoval ji začasné neobyčejnými vzrušeními a vytrženími mysli, poučoval ji svými slovy a osvěcoval nadzemskými viděními. Jindy zas dal jí pocítiti na okamžik hrůzy pekelné, zjevil se jí v oslaveném těle, poslal anděla, jenž probodl ohnivým šípem její srdce. (Svátek Probodení srdce sv. Teresie slaví se 27. srpna.) A když jí samou a jinými zazmítaly pochybnosti, zda tak prapodivné zjevy nejsou účinkem ďáblovým, byla uklidněna kněžími Tovaryšstva Ježíšova, sv. Františkem Borgiášem a sv. Petrem z Alcántara a ubezpečena, že všechno to působí Bůh.

Takových milostí a útěch shůry bylo sv. Teresii nezbytně třeba, měla-li uskutečniti úkol, k němuž ji povolal Bůh, totiž obnovu karmelského řádu v duchu a přísnosti původních pravidel řeholních. Vždyť kdož by spočítal a přehlédl řadu obtíží, nesnází a překážek, jež prožila sv. Teresie od chvíle, kdy založila první obnovený (reformovaný) klášter sv. Josefa v Avile (1562), až po okamžik, kdy byl dokončen základ posledního kláštera v Burgos (1582) (?). Nemajíc peněz, postrádajíc všelikých prostředků, jsouc namnoze nenáviděna nereformovanými mnichy a jeptiškami, stíhána začasné nedůvěrou, výsměchem a vzpourami lidu, majíc proti sobě druhdy představené duchovní, světské vrchnosti, ba i zpovědníky, jsouc časem nepochopena i reformovanými spolusestrami a spolubratřimi, téměř

sama, podporována jen několika přátely a spoléhajíc pouze na milosrdenství a požehnání boží, založila sv. Teresie za nesčetných strázní, bolestí a utrpení neméně než 17 ženských a 14 mužských klášterů — dílo to; jež naplňuje podnes podivem celý svět, a to tím více; že je vykonala křehká a nemocná žena.

Zemřela 4. října 1582 v Albě de Tormes. Za svatou byla prohlášena 12. března 1622.

*

Sv. Teresie zanechala světu dědictví nevyvážené ceny — své knihy. Spisovatelství nebylo právě povoláním naší světice. Psala jen tehdy, když jí rozkázali nebo ji požádali zpovědníci a rádcové a když jí to dovolily neutěšené poměry chudých klášterů, ve kterých žila. Nezřídka neměla ani kdy, aby pročítla rukopis a opravila namanuvší se chyby. Přes to však patří spisy sv. Teresie k nejznamenitějším, jaké kdy byly napsány. Tak literární kritik Beer staví sv. Teresii jako nejlepšího mistra vybroušené španělštiny na úroveň se slavným Cervantesem a nazývá ji „jedním z nejpozoruhodnějších zjevů nejen v dějinách španělského písemnictví, ale i světové literatury vůbec.“ J. Fitzmaurice-Kelly pak praví, že „jest pravým zázrakem genia, jednou z největších žen, jež vládly pérem, a že zaujímá místo po boku nejvytříbenějších mistrů.“ A učený Luis de Leon míní, že psala spíše řečí nebeskou nežli španělskou. Díla sv. Teresie slynou najmě prostotou, s jakou se šíří o věcech nejvyšších a nejvznešenějších, jasností a vážností, uchvacující srdce čtenářův, svěžestí a vybraností mluvy, plnou nejkrásnějších obrátů, příměrů a národních úsloví.

Díla sv. Teresie nejsou výslednicí nadání pouze přirozeného. Světice sama doznává na několika místech, že byla omilostněna nadpřirozeným světlem Ducha sv. V tomto názoru utvrzuje nás i zmíněný už Luis de Leon, an píše: „Často je to nepochybně sám Duch svatý, jenž tu mluví a jenž řídil ruku a péro svaté matky. Důkazem toho je světlo, jímž osvětluje předměty tak temné, a oheň, jímž slova její rozněcují srdce čtenářův.“ A církev svatá, jíž jediné přísluší tu rozhodovati, pojala v brevíři do modlitby k sv. Teresii slova: „abychom byli krmeni stravou její nebeské nauky“ a do pátého čtení: „sepsala mnohé průkazy nebeské moudrosti.“

Nejnověji vydal spisy sv. Teresie Don Vicente de la Fuente r. 1881 v Madridě o šesti objemných svazcích, s poznámkami. Podle obsahu uspořádal je takto:

I. Spisy dějepisné: 1. Život sv. Teresie. 2. Kniha zakladatelská. 3. Duchovní zprávy.

II. Spisy asketicko-mystické: 1. Cesta dokonalosti. 2. Myšlenky o lásce k Bohu. 3. Vnitřní hrad, čili obydlí duše.

III. Spisy týkající se obnovy karmelského řádu: 1. Původní stanovy bosých Karmelitek. 2. Způsob, jak dohlížeti k ženským klášterům. 3. Napomenutí jeptiškám.

IV. Spisy básnické: 1. Výkřiky duše k Bohu. 2. Básně.

V. Různé spisy.

VI. Dopisy.

Pojednati blíže a obšírněji o všech těchto dílech zabralo by mnoho místa. Ostatně bude to úkolem

a povinností překladatele té které knihy. Proto se omezím jen na několik slov o „Životě“.

*

První svou práci „Život“, nazvaný též „Knihou milosrdenství Páně“, napsala sv. Teresie dvakráte. Po prvé tak učinila r. 1561 na rozkaz zpovědníka P. Petra Ibañeze z řádu sv. Dominika. Sv. Teresie počala toto dílo psáti v Avile a dokončila je v domě své přítelkyně Luisy de la Cerda v Toledě. Úmyslem jejím bylo vysloviti se jasně o stavu své duše, svěřiti se upřímně učencům, tak aby ji poznali důkladně a mohli ji vésti pravou cestou k dokonalosti. Nenapadlo jí ani, že by se kniha dostala do rukou veřejnosti. Psala ji souvisle, nerozděleně na oddíly a hlavy. O rok později (1562) docílil u ní jiný zpovědník téhož řádu, P. Garcia de Toledo, že připojila ku zprávě o svém životě mnoho podrobností, jichž dosud neobsahovala, a že vylíčila, jak byl založen první obnovený klášter sv. Josefa v Avile. Konečně r. 1565 poradil jí inquisitor Soto, aby popsala svůj život znovu a obšírněji a předložila rukopis mistru Janovi z Avily, aby jej prozkoumal a pronesl o něm svůj úsudek. Tento rukopis dochoval se nám v Eskurialu. První se ztratil.

Čtenáře „Života sv. Teresie“ asi překvapí, že svě-
tice mluví občas o svém „š p a t n é m ž i v o t ě“ a
pláče nad svými „t ě ž k ý m i h ř í c h y“. Tu třeba
uvážiti, že sv. Teresie psala knihu, když byla už došla
velmi veliké dokonalosti, a že se tudíž dívá na svůj
život se stanoviska nekonečné svatosti boží. Proto
zdají se jí lehké poklesky a nedokonalosti hříchy těž-
kými. Ostatně sv. Teresie doznává sama, že se neob-
tížila vědomě smrtelným hříchem ani v době největ-

šího poblouznění. Že tomu skutečně tak, o tom bezpečí nás církev svatá. Tak čteme na př. ve spisech svatořečení sv. Teresie: „Ačkoli ve zprávě o svém životě přepíná své chyby, což jest důkazem hluboké pokory, tož přece nedopustila se nikdy hříchu smrtelného, nýbrž zachovala co nejvěrněji svatební šat milosti křestní.“ A na „Probodení srdce sv. Teresie“ počíná církev svatá modlitbu slovy: „O Bože, jenž jsi neporušené srdce své nevěsty...“ Jest tedy zřejmo, že „špatný život“, „veliké hříchy“ a jiné podobné výrazy jsou pouze nadsázkou a že jsou to ve skutečnosti jen nepatrné poklesky a nedokonalosti.

Též jinak třeba se při četbě „Života“ míti na pozoru. Sv. Teresie nazývá totiž „svatými“ mnohé osoby, s nimiž se setkala nebo obcovala. Některé z nich ovšem prohlásila katolická církev svatými, na př. Petra z Alcántara, Františka Borgiáše. O těchto smíme a máme věřiti, že jsou vskutku svatými nebešťany, a můžeme je vzývati a uctívati. O jiných však církev dosud nerozhodla. A tyto nesmíme o své újmě považovati za svaté v běžném slova smyslu. Byly to zbožné, ctnostné, bohabojné osoby, které mohly se po smrti dostat i většinou i dostaly do nebe, ale docela jistě to prokázáno není a třeba tudíž vyčkati výroku neomylné církve. Sv. Teresie byla konečně přece jen člověkem, jenž se může ve svém úsudku mýliti a klamati.

*

Na konec vyslovuji vřelé a upřímné díky vdp. Dru. Pavlu Vychodilovi, řediteli knihtiskárny benediktinů rajhradských v Brně, a vdp. P. Janu Blokšovi, faráři na odpočinku v Olomouci, za vzácnou ochotu a laskavost, s jakou mi vyšli vstříc a podporovali mne radou

i skutkem v překladu „Života sv. Teresie z Ježíše“ a jeho opravě, jakož i za to, že po více než dvou dlouhých letech dostává se překlad z psacího stolku do tisku.

Kéž najde „Život sv. Teresie z Ježíše“ na přímluvu své původkyně mnoho čtenářův a roznítí v jejich srdcích čínorodou lásku k tomu, jehož jméno nosila sv. Teresie, k J e ž í š i !

V Jestřabí, 4. září 1911.

Rudolf Linhart.

Předmluva sv. Teresie.

Přikázali mi zpovědníci psáti o způsobu modlitby a milostech, jež mi udělil Pán, a dali mi v tom velikou svobodu. Přála bych si však, aby mi dovolili vyprávěti podrobně a jasně též o mých velikých hříších a špatném životě. Bylo by to pro mne velikou útěchou. Ale nechtěli tomu, nýbrž omezili mne velmi v této věci. A proto prosím pro lásku boží čtenáře svého životopisu, aby měl na zřeteli, že můj život byl tak špatný, že jsem nenalezla ani světce, jehož obrácením se k Bohu bych se utěšila. Pozoruji totiž, že svatí neuráželi Pána od chvíle, co je povolal; já pak jsem byla nejen horší, ale zdá se mi, že jsem odporovala úmyslně milostem, jež mi udílela boží Veleba, poněvadž jsem viděla, že se tak zavazují sloužiti jí věrněji, a zároveň jsem poznávala, že nejsem s to odplatiti ani nejmenšího z toho, co jí dlužím. Buď Pán požehnán na věky, že čekal na mne tak dlouho! Prosím ho z celého srdce o milost, abych psala svůj životopis úplně jasně a pravdivě, jak mi přikazují zpovědníci — a vím, že i Pán si toho přeje už dávno, jen že jsem se toho neodvážila — a aby byl ku slávě a chvále boží, a aby mne zpovědníci lépe poznali a podpírali mne křehkou od nynějška tak, abych mohla splatiti Pánu aspoň část svého dluhu. Kéž ho chválí na věky všechno tvorstvo! Amen.

I.

Kdybych nebyla tak špatná, stačilo by, abych se stala ctnostnou, že jsem měla tak ctnostné a bohabojné rodiče a že mi dal Pán takové vlastnosti. Můj otec¹⁾ čítal velmi rád dobré knihy, a tak měl i několik španělských knih, jež bychom mohly čísti i my, děti. Proto a poněvadž moje matka nás učila starostlivě modliti se a uctívati Pannu Marii a některé jiné svaté, počala jsem se probouzeti ku ctnosti u věku — zdá se mi — šesti nebo sedmi let. Prospívalo mi, že jsem neviděla u rodičů záliby než ve ctnosti. Měli mnoho ctností. Můj otec byl velmi laskavý k chudině a velmi milosrdný k nemocným a zejména ku služebným, takže se nedal nikdy přemluviti, aby měl otroky; měl s nimi veliký soucit. Když přišla kdysi do domu otrokyně jednoho z jeho bratří, zacházel s ní jako se svými dětmi; říkal, že je mu nesnesitelně líto, že není svobodná. Byl též velmi pravdymilovný. Nikdy neslyšel ho nikdo kleti, ani promlouvati. Byl nadmíru počestný. I moje matka měla mnoho ctností. Život její byl pln těžkých nemocí. Byla nanejvýš počestná; ačkoli byla velmi krásná, nebylo nikdy slyšeti, že by si někdy na své kráse zakládala; když umřela, bylo jí sice teprve třiatřicet let, ale odívala se již jako starší žena; byla velmi útlocitná a měla bystrý rozum. V životě svém prožila mnoho útrap; umřela velmi zbožně.

Nás dětí bylo dvanácte:²⁾ tři sestry a devět bratří. Všichni podobali se — s milostí boží — svými ctnostmi

---

¹⁾ Alfons Sanchez de Cepeda; byl dvakráte ženat; první ženou byla Kateřina del Peso y Henaó, druhou Beatrix Davila y Ahumada.

²⁾ Z prvního manželství: Marie, Jan Velasquez a Petr (?); z druhého: Ferdinand, Rodrigo, Teresie, Vavřinec, Antonín, Petr, Jeronym, Augustin, Johanna.

rodičům, jen já ne, přes to že jsem byla miláčkem otcovým; a zdá se, že jsem jím byla aspoň poněkud právem, nežli jsem počala urážeti Boha; neboť vzpomenu-li, jak dobré náklonnosti dal mi Pán a jak špatně jsem jich užila ku svému dobru, pociťuji lítost. Sourozenci moji nepřekáželi mi nikterak sloužiti Bohu.

Milovala jsem sice všechny vroucně, jako oni mne, ale víc než ostatní milovala jsem bratra,¹⁾ který byl asi tak stár jako já. Čítali jsme spolu životy svatých. Když jsem pozorovala muka, jež vytrpěli svatí pro Boha, zdálo se mi, že získali velmi lacino vstup do nebeských slastí, a zatoužila jsem vroucně umřítí také tak, a to ne z lásky k Bohu, již bych v sobě cítila, nýbrž proto, abych po tak krátkých mukách požívala velikých dober nebeských, o nichž jsem četla. Radila jsem se tedy s bratrem, co by nás k tomu vedlo. Usnesli jsme se, že půjdeme, prosíce pro lásku boží o almužnu, do země Maurů, aby nás tam sfali. Mám za to, že by nám Pán byl dal v tak útlém věku odvalu, kdyby nám bylo jen poněkud možno uskutečniti úmysl; ale měli jsme rodiče, a to zdálo se nám největší překážkou. Divili jsme se velmi, čtouce, že muka i blaženost trvají věčně. Přihodilo se často, že jsme o tom rozmlouvali a opakovali se zálibou: věčně, věčně, věčně. Poněvadž jsme to vyslovovali často, zalíbilo se Pánu, vštípití mi už v tomto dětství cestu pravdy. Když jsem poznala, že nemohu jíti, kde by mne zabili pro Boha, ustanovili jsme, že se staneme poustevníky. Snažili jsme se tedy, seč jsme byli, vystavěti v domácí zahradě poustevny, tím že jsme kladli na sebe několik kaménků, které se však ihned sřítily. A tak

---

¹⁾ Rodrigo.

jsme nenašli nikde prostředku uskutečnití své přání. Ještě dnes budí se ve mně zbožnost, uvážím-li, že Bůh dal mi tak záhy, co jsem ztratila svou vinou. Udílela jsem almužnu, jak jsem mohla, ale mohla jsem málo. Vyhledávala jsem samoty, abych vykonala své četné modlitby, zvláště pak růženec, který moje matka vroucně uctívala a k němuž úctu vštípila i nám dětem. Když jsem se bavila s jinými dívkami, stavěla jsem velmi ráda kláštery a hrála si na jeptišku. A zdá se mi, že jsem toužila, státi se skutečně jeptiškou, ačkoli ne tak, jak jsem toužila po onom, o čem jsem vyprávěla.

Vzpomínám si, že mi nebylo ani dvanácte roků, když mi zemřela matka.¹⁾ Jakmile jsem pochopila, co jsem ztratila, utekla jsem se ve svém žalu k obrazu Panny Marie a prosila ji, prolévajíc hojné slzy, aby mi byla matkou. Zdá se mi, že mi to prospělo, ačkoli jsem to učinila jen z dětinství, neboť jsem byla zřejmě vyslyšena od vznešené Panny, v čemkoli jsem se jí odporučila, a konečně přivedla mne zase k sobě. Bolí mne teď, když vidím a pomyslím, co bylo příčinou, že jsem nesetřvala v dobrých úmyslech, s nimiž jsem začala. Ó Pane můj, zdá se, že jsi mne předurčil ku spáse: kéž zalíbí se tvé Velebě spasiti mne vskutku! Když však jsi mi chtěl prokázati tolik milostí, kolik jsi mi prokázal, proč se ti též nezalíbilo, ne sice pro můj prospěch, ale pro tvou čest, aby se tak příliš neposkvrnil příbytek, ve kterém jsi chtěl stále přebývati? Bolí mne i říci to, Pane, ana vím, že se tak stalo pouze mou vinou, neboť se mi nezdá, že bys byl opoménul něco učiniti, abych patřila již od tohoto

---

¹⁾ 1528. Bylo tedy sv. Teresii vlastně třinácti roků.

věku úplně tobě. Právě tak nemohu si stýskati ani do svých rodičů: viděla jsem na nich jen všechno dobré a jen starost o mé dobro. Sotva však jsem povyroستla a počala chápati přirozené dary, jež mi udělil Pán a jichž prý bylo mnoho, a měla mu za ně děkovati, již jsem počala zneužívatí všech darů, abych jej urážela. O tom budu teď vyprávěti.

II.

Myslím, že mi uškodilo mnoho, o čem teď budu vypravovati. Uvažuji mnohdy, jak zle počínají si rodiče, nestarají-li se, aby jejich děti měly vždy a všude na očích jen něco ctnostného. Jak jsem se už zmínila, byla moje matka velmi ctnostná. Přece však jsem nepodržela z jejích dobrých vlastností mnoho, ba skoro nic, když jsem dospěla k užívání rozumu, zlé pak mi škodily. Matka byla milovnicí rytířských románů,¹⁾ ale neužívala této kratochvíle tak zle jako já, ana pro ni nezanedbávala svých povinností, zatím co my děti jsme se sprostily povinností, abychom jen mohly čísti. A možná, že matka četla je pouze, aby zahнала myšlenky na veliké bolesti, jež trpěla, a aby zaneprázdnila děti, by se nezkazily něčím jiným. Otce však mrzelo to tak, že se nám bylo střežiti, aby toho nezpozoroval. Pomalu stávala se mi taková četba zvykem, a tato malá chyba, již jsem vídala u matky, byla příčinou, že mé touhy ochladaly a že jsem se stávala nevěrnou i v ostatním. A přes to jsem se domnívala, že není zlem, promrhati mnoho hodin denních

---

¹⁾ Tyto romány byly mnohem lepší dnešních a neporušovaly nikdy mravopocestnosti ani víry.

a nočních tak daremnou zábavou, a to bez vědomí otcova. Pohřížila jsem se tak výstředně do četby, že jsem — zdá se mi — nebyla spokojena, neměla-li jsem nové knihy. Počala jsem se strojit a zatoužila jsem zalíbiti se svou krásou; počala jsem pečlivě pěstiti své ruce a vlasy a užívati voňavek a všech marnivostí, k nimž jsem se jen mohla dostat, a bylo jich dosti, poněvadž jsem byla velmi strojivá. Zlého úmyslu však jsem neměla, ana jsem nechtěla, aby pro mne někdo urážel Boha. Od té doby jsem pečovala po mnohá léta o přehnanou čistotu a o věci, jež jsem nepovažovala za hřích. Teprve teď vidím, jak to bylo asi špatné.

Měla jsem několik blízkých příbuzných. Mimo ně neměl nikdo přístupu do domu otcovského. Otec byl totiž velmi opatrný, a kéž byl by dal Bůh, aby byl tak opatrným i k příbuzným. Teď vidím, jak ve věku, kdy bychom měli začít cvičiti se ve ctnostech, jest nebezpečno obcovati s lidmi, kteří nejen že poznali marnost světskou, ale i ponoukají, abychom se do ní vrhli. Moji příbuzní byli téměř v mém věku, málo starší než já. Bývali jsme stále spolu, a měli mne velmi rádi. Bavila jsem je vším, co se jim líbilo, a poslouchala jsem jejich milostné plotky a dětinství, ne právě nevinné, a což horšího, moje duše naučila se něčemu, co bylo příčinou všeho jejího neštěstí. Měla-li bych raditi rodičům, řekla bych jim, aby věnovali velikou pozornost těm, kdo obcují s jejich dětmi v tomto věku; právě tu vzniká mnoho zla, ana přirozenost naše kloní se spíše k horšímu nežli k lepšímu.

Tak přihodilo se i mně. Měla jsem sestru,¹⁾ jež byla mnohem starší mne, velmi čistotná a dobrosrdečná.

---

¹⁾ Marie.

Z jejich ctností neosvojila jsem si ničeho. Za to však jsem přijala všechny špatné vlastnosti od příbuzné, jež k nám často docházela. Měla tak lehké způsoby, že se moje matka snažila, seč byla, zabrániti jí přístup do domu, — zdá se, že tušila zlo, jež mi měla přinést — ale příležitost přicházeti byla taková, že nemohla toho dosíci. S touto příbuznou obcovala jsem velmi ráda: bavila jsem se a hovořila neustále jen s ní; poněvadž mi dopomáhala ku každé kratochvíli, po níž jsem toužila; ba ponoukala mne i sama a vyprávěla mi o svých zábavách a marnivostech. Když jsme byly tak důvěrně spráteny a když mi vyprávěla o svých zálibách, bylo mi čtrnáct let a možná i víc. Do té doby, zdá se mi, neopustila jsem ještě Boha smrtelným hříchem, ani neztratila bázeň před Bohem, ačkoli jsem se bála více o svou čest. Moje bázeň byla dosti mocná, abych nepozbyla cti docela; myslím, že bych se nebyla změnila za nic na světě, a nemilovala jsem nikoho tak, aby mne k tomu pohnul. Kéž bych byla měla takovou sílu, nejednati proti cti boží, jakou sílu mi skýtala přirozenost, nezadati si v ničem, kde — jak jsem se domnívala — běželo o čest světskou. Nepozorovala jsem ani, že jsem ji ztratila namnoze jinak. Milovala jsem čest výstředně marnivě; z prostředků však, jichž bylo třeba, abych ji zachovala, neužila jsem ani jednoho; dbala jsem pouze o to, abych se nezničila úplně. Otce a sestru mrzelo velmi naše přátelství, a vytýkali mi je často. Poněvadž však nemohli odstraniti příležitosti, jež vodila příbuznou k nám, bylo jejich úsilí marné; bylať jsem pro každou špatnost nadmíru vtipná. Děsím se mnohdy, jak škodlivě působí zlá společnost, a nevěřila bych toho, kdybych toho nebyla zakusila sama. Zvláště v mládí

působí asi největší zlo. Přála bych si, aby se rodiče dali mnou odstrašiti a měli se tu dobře na pozoru. Vskutku, tímto přátelstvím jsem se změnila tak, že ve mně nezbylo téměř ani stopy po ctnostné přirozenosti a duši, a zdá se mi, že mi vtiskla své nezpůsoby jak tato, tak i jiná příbuzná, s níž jsem se právě tak bavívala. Z toho poznávám též, jak užitečnou jest společnost dobrá, a mám za jisto, že bych byla zůstala ctnostnou, kdybych byla v onom věku obcovala s lidmi ctnostnými. Neboť kdyby mne byl v onom věku někdo učil báti se Boha, byla by má duše nabyla síly nepadnouti. Když však zmizela bázeň boží úplně, zbyla mi pouze bázeň o čest, jež mne mučila ve všem, co jsem podnikala. Myslíc, že se toho nikdo nedoví, dovolila jsem si mnohé proti cti a proti Bohu.

Pokud se mi zdá, uškodilo mi zejména, o čem jsem dosud vyprávěla, a nestalo se tak asi vinou jiných, nýbrž mojí vinou. Později stačila už má zlomyslnost, abych konala zlé. Mimo to měli jsme i služky, v nichž jsem našla dobrý nástroj ku všemu zlému. Kdyby mi byla aspoň některá z nich dobře poradila, byla bych se možná polepšila. Avšak zaslepovalo je právě tak sobectví, jako mne zlá náklonnost. Nikdy nepocítila jsem náklonnosti k něčemu příliš zlému, poněvadž se mi ošklivilo už přirozeně všechno nepočetné; hledala jsem jen kratochvíli v dobré zábavě. Poněvadž však jsem měla příležitost, bylo nebezpečí nasnadě, a uvrhla jsem do něho i otce a sourozence. Bůh sám vysvobodil mne z nebezpečí, a to tak, že bylo zřejmo, že docílil proti mé vůli, abych se nezničila docela. Přes to nemohlo se všechno tak utajiti, aby nebyla poškozena má čest a abych nevzbudila podezření otcova. Zdá se mi, že netrvalo ještě ani tři

měsíce, co jsem žila v takových marnivostech, když jsem byla poslána do místního kláštera,¹⁾ kde se vychovávaly dívky mi rovné, ačkoli ne tak mravně zkažené jako já. Stalo se to tak tajně, že jsem o tom věděla pouze já a kterýsi příbuzný. Vyčkali totiž vhodné příležitosti, aby to nepřekvapovalo. Sestra se provdala, a nebylo tudíž dobře, abych zůstala sama, bez matky. Můj otec miloval mne tak vroucně, a já jsem se dovedla přetvařovati tak dokonale, že nemohl uvěřiti o mně takových špatností, a proto jsem u něho neupadla v nemilost. Moje marnivost netrvala dlouho, a zpozoroval-li někdo něco, nemohl mu toho říci s jistotou. Ana jsem se tolik bála o svou čest, snažila jsem se, seč jsem byla, aby zůstalo vše tajno, a nepozorovala jsem ani, že toho nemohu utajiti tomu, jenž vidí všechno. Ó Bože můj, jak škodlivě působí ve světě, že si nevážíme této pravdy a myslíme, že zůstane tajno, co konáme proti tobě! Mám za jisto, že bychom se vyhnuli velikým zlům, kdybychom poznali, že neběží o to, abychom se měli na pozoru před lidmi, ale o to, abychom se měli na pozoru, bychom neurazili tebe.

Prvních osm dní jsem trpěla mnoho, více proto, že jsem se domnívala, že moje marnivost byla asi zpozorována, než že jsem v klášteře. Marnivosti počínaly mne již nuditi, a dosud jsem neodložila veliké bázně před Bohem, když jsem ho urazila. Snažila jsem se tedy vyzpovídati se co nejdříve. Po neklidu, který netrval — tuším — ani osm dnů, byla jsem mnohem spokojenější než v domě otcovském. Všechny se mnou byly spokojeny, neboť Pán dal mi milost, že jsem

---

¹⁾ Augustiniánský klášter Panny Marie Milostné (de la Gracia), r. 1530.

uspokojila, koho jsem chtěla, a proto jsem byla velmi oblíbena. A ačkoli se mi tehdy protivilo do duše, státi se řeholnicí, těšilo mne přece, když jsem viděla v klášteře tak výtečné, tak hodné, zbožné a skromné řeholnice. Ale přes to přese všechno neustal mne ďábel pokoušeti a hledati, jak by mne zneklidnil návštěvami lidí žijících mimo klášter. Poněvadž však jsem jich neopětovala, přestaly brzy, a duše má počala se obracet a přivykati dobru z prvního dětství a poznávati, jak velikou milost udílí Bůh těm, jež uvádí do společnosti dobrých. Zdá se mi, že boží Veleba jen přemítala a přemítala, čím by mne přivedla k sobě. Buď požehnán, ó Pane, že jsi mne trpěl tak dlouho! Amen. V něčem, zdá se mi, bylo by mne možno poněkud omluviti, kdybych neměla tolik chyb jiných, a to bylo přátelství, jež mohlo — tuším — skončiti po dobrém svatbou. Svěřila jsem se s tím zpovědníkovi a jiným, a řekli mi, že jsem namnoze nejednala proti Bohu. S námi světskými spávala řeholnice,¹⁾ kterou, zdá se, vyvolil si nástrojem Pán, počínaje mne osvěcovati. O tom budu nyní vyprávěti.

III.

Když se mi tedy zalíbila dobrá a svatá společnost zmíněné řeholnice, naslouchala jsem jí s radostí, jak krásně mluví o Bohu; bylať velmi duchaplná a svatá. Zdá se mi, že jsem slyšela vždycky ráda mluvit o Bohu. Vyprávěla mi, že se stala řeholnicí pouze proto, že četla slova Evangelia: „Mnoho jest povolanych, ale málo vyvolených“.²⁾ Vyprávěla mi o odměně, již

---

¹⁾ Maria Briceño. — ²⁾ Matouš 20, 16.

udílí Pán těm, kdo opouštějí všechno pro něho. Dobrá společnost počala pomalu vypuzovati zvyky, jichž jsem nabyla ve společnosti špatné, a vkládati do mých myšlenek znovu touhu po dobrech věčných a umenšovati poněkud i veliký odpor státi se řeholnicí, který mne ovládal nejvyšší měrou. Když jsem teď zpozorovala, že některá z řeholnic prolévá na modlitbách slzy, anebo když jsem viděla jiné ctnosti, záviděla jsem jí velmi, poněvadž mé srdce bylo tak tvrdé, že jsem neuronila při četbě celého Utrpení Páně ani slzičky; a to mne bolelo velmi. V klášteře pobyla jsem půl druhého roku. Za tu dobu jsem se polepšila o mnoho: počala jsem se modliti mnoho ústních modliteb a prosila jsem všechny, aby mne odporoučely Bohu, by mne uvedl do stavu, ve kterém bych mu sloužila. Přes to jsem si přála, abych se nestala řeholnicí, a aby se nezalíbilo Bohu, povolati mne k tomuto stavu, ačkoli jsem se bála též provdati se. Koncem času však, který jsem strávila v klášteře, jsem se spřátelila již více s myšlenkou státi se řeholnicí; ovšem ne v klášteře, ve kterém jsem meškala, a to pro několik pobožností, jež — jak jsem později zvěděla — se tam konaly a jež jsem považovala za příliš přepjaté. Některé z nejmladších sester utvrzovaly ve mně takový názor. Bylo by mi velmi prospělo, kdyby byly všechny bývaly jedné mysli. Mimo to jsem měla v jiném klášteře velikou přítelkyni,¹⁾ a to mi bylo novou pohnutkou, nestati se řeholnicí než tam, kde byla ona — mělo-li by vskutku na to dojíti. Brala jsem tedy zřetel více na svou smyslnou a marnivou zálibu, než na dobro své duše. Dobré myšlenky, státi se řeholnicí, při-

---

¹⁾ Johanna Suarez v klášteře Karmelitek v Avile.

cházely mi častěji, ale opustily mne zase hned, takže jsem se nemohla rozhodnouti.

Ačkoli jsem tou dobou nebyla bezstarostna o svou spásu, přece Pán toužil po ní více než já a počal mne uzpůsobovati pro stav, jenž byl pro mne nejlepší. Seslal na mne těžkou nemoc, jež mne přivedla nazpět do domu otcovského. Když jsem se uzdravila, zavezli mne na návštěvu k sestře,¹⁾ která bydlila na vesnici²⁾ a měla mne nesmírně ráda. Kdyby se bylo stalo po jejím přání, nebyla bych už nikdy odešla od ní. Též její manžel³⁾ mne miloval vroucně; aspoň mi prokazoval veškeru laskavost. I za to jest mi děkovati Pánu, že mne měli vždy a všude rádi; za všechno to však jsem se mu odsloužila dle svého zvyku. Na cestě k sestře bydlil bratr otcův,⁴⁾ velmi moudrý a ctnostný vdovec, jehož též Pán uzpůsoboval pro sebe. Opustil totiž v pokročilém věku všechno, co měl, a stal se řeholníkem. Skonal tak, že — jak věřím — patří teď na Boha. Přál si, abych u něho pobyla několik dnů. Zabýval se četbou dobrých španělských knih a rozmlouval obyčejně o Bohu a o marnosti světské. Dal si ode mne předčítati. Nebyla jsem sice takové četbě nakloněna, ale nedala jsem toho znáti. Vůbec byla jsem k jiným až výstředně úslužná, byť mi to mnohdy bylo i obtížno; jen že u jiných by to bylo ctností, u mne pak to bylo velikou chybou, poněvadž jsem jednala často příliš nerozvázně. Ó Bože, jakými cestami uzpůsobovala mne tvá Veleba pro stav, ve kterém se ti zalíbilo mne používati: přinutil jsi mne, abych se

---

1) Maria de Cepeda.

2) Castellanos de la Cañada.

3) Don Martin de Guzman y Barrientos.

4) Petr Sanchez v Hortigosa.

přemohla, ačkoliv jsem se vzpírala! Buď na věky požehnán! Amen. Pobyla jsem sice jen málo dnů u strýce, ale slova o Bohu, tak čtená jako slyšená, a dobrá společnost působily tak mocně na mé srdce, že jsem chápala vždy lépe pravdu, kterou jsem poznala již jako dítě, že totiž všechno je ničím a že svět je marnost a že skončí brzy, a ulekla jsem se myšlenky, že bych byla přišla do pekla, kdybych byla zemřela. A ačkoli se moje vůle dosud nenaklonila úplně stavu řeholnímu, poznala jsem přece, že je pro mne nejlepší a nejjistější, a proto jsem se pozvolna odhodlala, přemoci se a vstoupiti do něho.

Tři měsíce trval vnitřní boj. Nutila jsem se důvodem, že obtíže a utrpení řeholnice nemohou býti větší než utrpení v očištění, já pak že jsem již zasloužila peklo; že není mnoho, budu-li žíti jako v očištění a dostanu-li se potom přímo do nebe, jak si toho přejí. Při tomto důvodu, zvoliti stav řeholní, pohnula mne — zdá se mi — více bázeň otrocká než láska. Dábel mi namlouval, že jsem příliš útlá a nebudu tudíž moci snést obtíže řehole. Proti tomu jsem se bránila představou bolesti, jež trpěl Kristus, a myšlenkou, že zajisté není mnoho, vytrpím-li i já něco pro něho. Myslíla jsem asi též, ale nepamatuji se již na to, že on mi pomůže snášeti obtíže. Ty dny dorážela na mne prudká pokušení. Upadala jsem též neustále v horečku a do velikých mdlob, neboť jsem měla vždy chatrné zdraví. Milovnicí dobrých knih zůstala jsem již po celý život. Četla jsem Listy sv. Jeronýma, které mne tak nadchly, že jsem se rozhodla sděliti svůj úmysl otci, což bylo tolik, jako obléci klášterní háv. Byla jsem totiž tak cti milovná, že — zdá se mi — nebyla bych za nic odvolala toho, co jsem už řekla. Ale otec miloval mne

tak vroucně, že jsem nemohla nijak docílit, aby svolil, a že nestačily ani prosby těch, jež jsem žádala, aby s ním promluvili. Dosáhla jsem u něho pouze, že svolil, abych po jeho smrti jednala, jak budu chtít. Já však jsem se již bála sama sebe a své slabosti, abych se nerozmyslila jinak, a proto se mi nezdálo rozhodnutí otcovo příhodným a snažila jsem se dosíci cíle způsobem jiným. O tom budu nyní vyprávěti.

IV.

Tou dobou, když jsem se byla rozhodla, líčila jsem jednomu z bratří¹⁾ marnost světskou a přemluvila jsem ho, aby se stal řeholníkem. Usnesli jsme se spolu, že půjdeme jednoho dne časně z rána do kláštera, kde žila moje přítelkyně, o níž jsem se už zmínila a již jsem byla velmi nakloněna. Byla jsem však již tak rozhodnuta vstoupiti do kláštera, že bych byla vstoupila do kteréhokoli, kdybych jen byla věděla, že v něm budu lépe sloužiti Bohu, nebo kdyby si toho byl přál otec; mělať jsem už na zřeteli pouze spásu své duše a zhrdala jsem pohodlím. Vzpomínám si, jaký jsem měla pocit, když jsem odcházela z domu otcovského:²⁾ zdá se mi všechno, že byl, a vskutku, byl tak bolestný, že myslím, nebude tak bolestný ani pocit, až budu umírat. Zdálo se mi, jakoby mi někdo trhal všechny kosti z těla. Ana jsem dosud neměla takové lásky k Bohu, aby ve mně přemohla lásku k otci a příbuzným, působila na mne veškera láska k nim tak mocně, že by nestačily ani všechny mé úvahy, abych šla dál, kdyby mi nebyl přispěl Pán.

---

¹⁾ Antonín. — ²⁾ Na Dušičky, 2. listopadu 1533.

Ale Pán dal mi tolik odvahy proti sobě samé, že jsem uskutečnila svůj úmysl.

Jakmile jsem oblékla řeholní šat, dal mi Pán ihned poznati, jakými milostmi daří ony, kdo se přemohou, aby jemu sloužily; nikdo nepozoroval na mně boje, nýbrž nejvyšší odhodlanost. Od té chvíle byla jsem naplněna takovou radostí nad tím, že jsem ve stavu řeholním, že mne neopustila až podnes. Bůh změnil mou duševní vyprahlost v největší blaho. Všechno v řeholi naplňovalo mne radostí, i to, že mi bylo druhdy zametati právě tehdy, kdy jsem uvykla zabývati se radovánkami a strojením. A vzpomněla-li jsem si, že jsem toho prosta, pocítila jsem novou radost, takže jsem se divila a nemohla pochopiti, odkud by to bylo. Vzpomenu-li toho, není ničeho, co by mi bylo podniknouti a čeho bych váhala se podjati, byť by to bylo i sebetěžší. Zkusila jsem často, rozhodnu-li se hned s počátku vykonati něco pouze pro Boha, že se to zdaří. Abychom totiž získali více zásluh, chce Bůh, aby duše cítila bázeň, dokud nezačne, a čím větší jest bázeň, tím větší odměna a s tím větší chutí pracuje dále, když ji přemohla. Ba již v pozemském životě splácí boží Veleba duši takovým způsobem, že to pochopí pouze ten, kdo byl takové odměny účasten. Zkusila jsem to, jak jsem řekla, v mnohých přetěžkých věcech. A měla-li bych někomu raditi, neradila bych mu nikdy, neuskutečniti z bázně dobrého vnuknutí, vrací-li se často; neboť podnikáme-li něco jen a jen pro Boha, pak netřeba se nám obávati, že se to nezdaří, poněvadž Bůh je všemohoucí. Budiž požehnán na věky! Amen.

Ó nejvyšší Dobro a Klide můj! Dosti bylo by už milostí, jež jsi mi udělil až dosud, když uvedla mne

tvá dobrota a velikost takovými oklikami do stavu tak jistého a do kláštera, kde bylo mnoho tvých služebnic, od nichž jsem se mohla učit, jak bych prospívala ve tvé službě! Nevím, jak bych pokračovala, vzpomenu-li, jak jsem skládala sliby, s jakou rozhodností a radostí jsem je skládala, a jak jsem se zasnoubila s tebou. Nemohu toho vyprávěti bez slzí, a ty měly by býti krvavé, a mělo by mi puknouti srdce, a nebyla by přílišnou lítost, že jsem tě potom ještě urážela. Zdá se mi teď, že jsem měla raději netoužiti po tak veliké důstojnosti, když jsem jí měla tak zle zneužiti. Ty však, ó Pane můj, dal jsi se téměř dvacet roků, co jsem zneužívala tvé milosti, urážeti, abych se polepšila. Nezdá se, Bože můj, než že jsem slíbila, že nebudu zachovávatí ničeho z toho, co jsem ti slíbila. Tehdy ovšem nebylo to mým úmyslem. Vidím však, že mé pozdější skutky jsou takové, že nevím, jaký jsem měla úmysl. Stalo se tak, aby bylo zřejmější, kdo jsi ty, Ženichu můj, a kdo jsem já. A vskutku, často mírní mou lítost nad mými velikými hříchy radost, již pocífuji vidouc, že se v nich jeví nesmírné tvoje milosrdenství. Na kom, Pane, mohlo by tak zazářiti jako na mně, která jsem svými skutky tak zatemnila veliké milosti, jež jsi mi počal udíleti? Běda mi, Tvůrce můj! Chtěla-li bych se omlouvati, nemohu, a nikdo mimo mne nemá viny. Kdybych ti byla jen nějak splatila lásku, již jsi počal ke mně jeviti, nebyla bych mohla milovati nikoho než tebe, a tak bylo by se zabránilo všemu. Poněvadž však jsem toho nezasloužila a neměla takového štěstí, zachraň mne aspoň teď, ó Pane, tvé milosrdenství!

Změna života a stravy uškodily mému zdraví, neboť spokojenost moje nemohla tomu přece jen za-

brániti, přes to že byla veliká. Mdloby stávaly se častějšími a má srdeční vada byla tak veliká, že poděsila všechny, kdo mne spatřili. K ní přidružily se mnohé jiné nemoci. A tak jsem prožila první rok u velmi chatrném zdraví. Myslím však, že jsem Boha velmi neurážela. Když pak byla má nemoc tak těžká, že mne téměř neustále zbavovala smyslů a že jsem byla časem úplně v bezvědomí, vynaložil můj otec veškeru péči, aby našel odpomoc. A když nepomohli zdejší lékaři, dal mne dopravit na místo,¹⁾ jež bylo proslaveno, že se tam vyléčily jiné nemoci; říkalo se tedy, že vyléčí se i má. Doprovázela mne přítelkyně z kláštera, o níž jsem už vyprávěla, a jež byla již starší sestrou. V klášteře, kde jsem byla řeholnicí, neslibovala se totiž klausura. Prodlela jsem skoro rok mimo klášter, a poněvadž mne léčili tak krutě, trpěla jsem po tři měsíce nemoci taková muka, že ani nevím, jak jsem je snesla; a přes to, že jsem je snesla, nemohla je na konec snést má přirozenost, jak budu vyprávěti. Léčení mělo započítí počátkem léta, a já jsem odešla počátkem zimy. Po celou tu dobu jsem meškala u sestry, jež — jak jsem již řekla — bydlela na vesnici, a očekávala jsem měsíce dubna. Léčební místo leželo na blízku a nebylo tudíž třeba přecházeti. Na cestě k sestře bydlel strýc, o němž jsem už vyprávěla. Ten dal mi na odchodu knihu, zvanou „Třetí Abecedář“²⁾ jež poučuje o modlitbě sebranosti. Četla jsem sice první rok v klášteře dobré knihy, ana jsem už netoužila po jiných, poznavši, jak mi uškodily, přece však jsem nevěděla, jak si počínati při modlitbě, ani

---

¹⁾ Bezedas.

²⁾ Napsal P. František Osuna. Každá hlava knihy počíná jinou písmenou abecedy; odtud její název.

jak se sebrati, a proto jsem se z ní velmi radovala a rozhodla se následovati jejího návodu všemi svými silami. A že Pán dal mi už dar slzí, a že jsem měla zálibu v četbě, počala jsem se oddávati chvílemi samotě a zpovídati se podrobně a bráti se cestou, o níž mne poučovala kniha. Hledala jsem sice po dvacet roků od chvíle, o níž vypravuji, takového vůdce, který by mi porozuměl, ale nenašla jsem ho. To bylo mi na velikou škodu, poněvadž jsem se mnohdy vracela nazpět. Ba mohla jsem i úplně zahynouti, zatím co vhodný zpovědník byl by mi přece jen přispěl uniknouti příležitostí urážeti Boha.

Nezůstala jsem ovšem tak prosta urážek Boha, jak mne učila kniha, ba nedbala jsem jich vůbec. Zdálo se mi, že je skoro nemožno míti se tak na pozoru, a střežila jsem se pouze hříchů smrtelných, a kéž byl by dal Bůh, abych se jich byla vystříhala docela! O všední hříchy jsem se starala přamálo, a právě to mne zahubilo. Veleba boží však mi udílela hned s počátku veliké milosti. Na konec samoty, trvající asi devět měsíců, počal mne Pán oblažovati na vytčené dráze tak, že mi udělil milost modlitby klidu a několikrát i modlitby spojení, ačkoli jsem tehdy nechápala ani té, ani oné, ani jak velice třeba si jich vážit. Myslím, že by mi bylo velmi prospělo, kdybych to byla chápala. Pravda, modlitba spojení trvala jen takovou chvíli, že nevím, zda by se pomodlil „Zdravas Maria“, ale zůstavila tak veliké účinky, že se mi zdálo, že mám celý svět pod nohama, ačkoli mi tehdy nebylo ani dvacet let. Vzpomínám si, že jsem litovala těch, kdo jdou za světem byť i v něčem dovoleném. Snažila jsem se, seč jsem byla, zpřítomnit si v sobě Ježíše Krista, naše dobro a Pána našeho. Tímto způ-

sobem jsem se modlila. Myslí-li jsem na některé tajemství Utrpení, představila jsem si je vnitřně. Přes to však jsem věnovala většinu času četbě dobrých knih, a to bylo celou mojí zotavenou. Bůh nedal mi nadání přemýšletí rozumově, ani upotřebiti obrazotvornosti, již mám tak tupou, že jsem nebyla nikdy s to představit si jasně Člověčenství Páně, ať jsem se snažila jak snažila toho docílit. A ačkoli ten, kdo nemůže přemítati rozumem, dospívá mnohem rychleji k nazírání, setrvá-li totiž, je to přece jen velmi namáhavé a obtížné. Neboť nemá-li vůle, čím by se zaměstnala, a nemá-li láska předmětu, jímž by se obírala, pak zůstává duše jako bez opory a činnosti a samota a vypráhnlost působí jí veliká muka a jest jí sváděti tuhý zápas s myšlenkami. Takoví lidé potřebují čistějšího svědomí než ti, kdo mohou přemýšletí rozumově. Kdo přemýšlí, co jest svět a co dluží Bohu, a jak mnoho Bůh trpěl za něho, a jak málo mu slouží, a čím Bůh odměňuje ty, kdo ho milují, čerpá z toho poučení, jak se brániti myšlenkám a příležitostem a nebezpečím. Kdo však nemůže přemýšletí, jest vydán většímu nebezpečí a je třeba, aby se zabýval mnoho četbou, poněvadž sám od sebe nemůže si vymysliti ničeho. Pro toho, kdo nemůže přemýšletí, jest velmi obtížno oddati se modlitbě bez četby. Takovému člověku napomáhá totiž četba velmi k sebranosti v modlitbě, a jest vůbec třeba, aby něco, byť i málo, četl místo modlitby rozjímavé, jíž se nemůže oddávati. A kdyby naléhal učitel, aby se žák modlil bez četby, a rozkázal mu nečísti ničeho a prodlévati dlouho na modlitbách, nebylo by mu možno na nich setrvati dlouho; a kdyby přece setrval, uškodil by si na zdraví, neboť je to vskutku něco velmi obtížného.

Mám nyní za to, že chtěl tomu Pán, abych ne-nalezla učitele, neboť — zdá se mi — nebylo možno snášeti osmnáct roků takové utrpení a tak velikou vyprahlost, když jsem nemohla, jak řečeno, přemýšleti. Nebyla-li jsem právě u sv. přijímání, neodvážila jsem se po všechna ta léta ani jednou oddati se modlitbě bez knihy, poněvadž moje duše se tak bála modliti se bez ní, jakoby měla zápoliti s četným vojskem. S knihou v ruce však jsem byla bez starosti: ona byla mi jako družkou nebo štítem, jímž bych zachycovala rány mnohých myšlenek. Vyprahlost nedostavovala se sice pravidelně, kdykoli však jsem neměla knihy, stala se má duše brzy roztržitou a myšlenky se rozptýlily, kdežto s knihou jsem je sebrala a přilákala duši jako lahůdkou. Mnohdy stačilo už otevření knihy a nebylo ničeho více třeba. Tu jsem četla málo, tu zas mnoho, dle milosti, již mi udílel Pán.

Když jsem se počala oddávati modlitbě, jak jsem vyprávěla, zdálo se mi, že by nebylo nebezpečí, jež by mne oloupilo o takové dobro, kdybych měla knihy a mohla žíti o samotě. Myslím, že s milostí boží by tomu tak bylo vskutku, kdybych byla měla učitele nebo někoho jiného, kdo by mne byl upozornil, abych se varovala příležitostí hned s počátku, a kdo by mne z nich byl ihned vymanil, kdybych do nich upadla. A zdálo se mi, že bych nebyla už za nic hřešila těžce, kdyby mne byl ďábel tehdy napadl otevřeně. Byl však tak vynalezavý, a já jsem byla tak špatná, že mi prospěla málo všechna moje rozhodnutí. Za to však mi prospěla velmi mnoho za dnů, kdy jsem sloužila Bohu, abych strašné nemoci, jež jsem trpěla, snášela s takovou trpělivostí, jakou mi dala boží Veleba. Často jsem se divila v myšlenkách veliké dobrotě boží a duše

má se radovala, vidouc jeho velikou štědrotu a milosrdenství. Budiž za vše požehnán! Poznala jsem jasně, že nezůstavil už v tomto životě ani jedině mé dobré touhy bez odměny: byť mé skutky byly sebehorší a sebenedokonalejší, Pán můj opravil je a zdokonalil a dodal jim ceny a zakryl ihned skutky zlé a hříšné. Ba boží Veleba dopouští, aby se zaslepily oči těch, kdo viděli mé hříchy, a zahlazuje je z jejich paměti. Pán pozlacuje viny a dává na mne zazářiti ctnosti, kterou sám do mne vkládá, jako by mi ji vnucoval násilně.

Než vrátím se zase k tomu, co mi bylo poručeno psáti. Vskutku, kdybych měla vypravovati podrobně, jak zacházel se mnou Pán v začátcích, potřebovala bych jiného rozumu než je můj, aby dovedl vylíčiti, co v této příčině dlužím Pánu, a jak velikou byla moje nevděčnost a zloba, že jsem toho všeho zapomněla. Buď povždy veleben, že mne trpěl tak dlouho! Amen.

V.

Zapomněla jsem říci, že jsem prožila v roku noviciátu veliký neklid pro věci o sobě málo významné, z nichž jsem byla často obviňována, ačkoli jsem byla nevinnou. Bolelo mne to velmi a snášela jsem to nedokonale, ale přetrpěla jsem všechno, poněvadž jsem byla velmi spokojena, že jsem řeholnicí. Když se pozorovalo, že vyhledávám samoty, a když se vidělo, že pláči mnohdy pro své hříchy, mysliło se a říkalo, že jsem nespokojena. Milovala jsem všechno v klášteře, nestrpěla jsem však ničeho, co jsem považovala za opovržení. Těšilo mne, byla-li jsem vážena. Konala jsem vše co nejpečlivěji; vše zdálo se mi ctností; ale to mne neospravedlní, poněvadž jsem věděla, že hledám

ve všem jen svou zálibu, a proto mne nevědomost nezavazuje viny. Částečně je tím vinno, že klášter nebyl založen na veliké dokonalosti: poněvadž jsem byla špatná, šla jsem za tím, co jsem viděla chybného, a opomíjela jsem dobré.

Tehdy se roznemohla jedna řeholnice přetěžkou a přebolestnou nemocí. Měla v životě několik otevřených ran, způsobených zácpou, jimiž z ní vycházelo, co pojedla; umřela z toho brzy. Viděla jsem, jak se všechny její nemoci bojí; ve mně však vzbuzovala její trpělivost velikou závist. Prosila jsem Boha, aby mi dal též takovou trpělivost a pak aby na mne seslal nemocí, kolik se mu zalíbí. Zdá se mi, že jsem se nebála žádné nemoci, poněvadž jsem byla tak odhodlána dosáhnouti dober věčných, že jsem se rozhodla dosáhnouti jich stůj co stůj. Divím se tomu nyní, neboť tehdy jsem, tuším, neměla ještě takové lásky k Bohu, jako později, když jsem se počala modliti rozjímavě. Jak se mi zdá, poznávala jsem pouze, že všechno, co končí, nemá ceny, a že drahocenna jsou jen dobra, jež jsou věčná a jichž můžeme získati tímto způsobem. Boží Veleba však mne vyslyšela přece. Než uplynuly dva roky, byla jsem tak nemocna, že myslím, že nemoc, kterou jsem snášela po tři léta a o níž budu teď vyprávěti, nerovnála se sice nemoci oné řeholnice, ale nebyla méně bolestnou a obtížnou.

Když nadešel čas, jehož jsem vyčkávala na zmíněném místě u sestry, dopravili mne na místo léčby s mnohou starostí o mé pohodlí otec a sestra a řeholnice, jež byla mou přítelkyní a jež mne doprovázela, ona mne měla velmi ráda. Tu počal ďábel rozrušovati moji duši, ačkoli Bůh vyvodil z toho mnoho dobrého. V místě, kam jsem se odebrala, abych se léčila, bydlil

kněz vznešeného rodu a velikého nadání; měl i vědomosti, ačkoli ne mnohé. Počala jsem se mu zpovídati, poněvadž jsem vždycky milovala učenost. Přes to uškodili velmi mé duši právě zpovědníci polovzdělání; nenalezla jsem totiž tak učených zpovědníků, jak bych si byla přála. Poznala jsem ze zkušenosti, že jest lépe, jsou-li zpovědníci ctnostní a svatých mravů, i když nejsou učení, než jsou-li málo učení. Neučení zpovědníci nedůvěřují sami sobě, nýbrž táží se toho, kdo je důkladně vzdělán, a ani já bych jim nedůvěřovala. Pravý učenec nezklamal mne nikdy. Polovzdělání pak nechtěli mne asi též klamati, avšak nevěděli toho lépe, zatím co já jsem se domnívala, že vědí a že tudíž nejsem povinna, než jim věriti, a to tím spíše, že jejich slova byla volná a dávala větší svobodu. Kdyby se mnou byli nakládali přísně, jsem už tak špatná, že bych byla hledala jiné zpovědníky. Oni však prohlásili o tom, co bylo hříchem všedním, že není vůbec hříchem; a co bylo nejtěžším hříchem smrtelným, prohlásili za hřích všední. To mi uškodilo tak, že není od místa zmíniti se tady o tom a varovati jiných před tak velikým zlem. Víím dobře, že před Bohem nejsem omluvena, poněvadž by mělo stačiti, že není přirozeně dobré, co konám, abych se toho stranila. Myslím, že Bůh dopustil pro mé hříchy, aby zpovědníci klamali sebe i mne. Já pak jsem klamala mnoho jiných, říkajíc jim totéž, co oni řekli mně. V takové zaslepenosti jsem trvala, tuším, více než sedmnáct roků, až mne o tom poučil velmi učený kněz, Dominikán,¹⁾ a kněží Tovaryšstva Ježíšova mi nahnali ze všeho toho mnoho strachu, napomínajíce mne důrazně pro tak špatné zásady. Budu o tom vyprávěti později.

¹⁾ P. Vincenc Varron.

Když jsem se tedy počala zpovídati zmíněnému knězi, vzplanul ke mně nesmírnou náklonností, poněvadž tehdy, jako vůbec od času, kdy jsem se stala řeholnicí, bylo se mi proti dobám pozdějším jen z málo čeho z povídati. Náklonnost jeho nebyla špatná, ale nebyla ani dobrá, poněvadž byla přílišná. Věděl o mně, že bych se za nic na světě neodhodlala podniknouti něco proti Bohu, co by bylo těžkým hříchem, a on ujišťoval mne o tom též, a tak jsme se stýkali spolu často. Tehdy jsem byla neustále pohřížena v Bohu, i bylo mou největší zálibou mluvit o něm, když jsme se sešli. A že jsem byla tak mladá, zahanbovalo jej to, a poněvadž mne měl velmi rád, počal mi odhalovati svou zkázu. Nebyla malá; skoro sedm let žil ve velmi nebezpečném stavu, miluje hříšně ženskou v témž místě a slouže přes to mši sv. Vědělo se to tak všeobecně, že ztratil čest a dobré jméno; nikdo však se neodvážil něčeho mu namítati. Poněvadž jsem ho velmi milovala, litovala jsem ho upřímně; byla jsem totiž tak lehkomyslná a zaslepená, že jsem považovala za ctnost, býti vděčnou a věrnou těm, kdo milovali mne. Prokleta budiž věrnost, jež převyšuje věrnost k Bohu! Je to pošetilost, jíž se řídí svět a jež obluzuje i mne. Vše, co dobrého prokazují nám lidé, dlužíme Bohu, a přece považujeme za ctnost, nepřerušiti přátelství, jež je proti němu! Ó té zaslepenosti světské! Kéž by se ti, Pane, bylo zalíbilo, abych byla docela nevděčnou k celému světu, k tobě však abych nebyla nevděčnou ani v nejmenším! Ale pro mé hříchy stal se pravý opak. Snažila jsem se zvěděti a poučiti se důkladněji u domácích knězových. Poznala jsem lépe jeho zkázu a viděla, že ubožák sám není tak vinen. Ona nešťastnice totiž vložila kouzla do malého, mě-

děného bůžka a prosila ho, aby jej z lásky k ní nosil na krku. Nikdo nebyl s to přiměti ho, aby jej odložil. Nevěřím sice naprosto, že by bylo pravda, co se vypráví o kouzlech, ale řeknu, co jsem viděla, na výstrahu mužům, aby se měli na pozoru před ženami, jež chtějí udržovati takový poměr, a věřili, že ztratila-li žena bázeň před Bohem — a ženy jsou více povinny býti počestnými než mužové! — nemohou jí už nijak důvěřovati, a že se neštítí ničeho, aby provedla svou vůli a ukojila vášeň, již jí vnuká ďábel. Ačkoli jsem byla tak špatná, přece jsem neupadla v něco takového, ani jsem nikdy nezamýšlela konati zlo; a kdybych i mohla, přece bych nikdy nechtěla přinutiti něčí vůli, aby mne milovala, poněvadž mne toho uchránil Pán. Kdyby mne však byl opustil, byla bych konala i tady zlo, jak jsem je konala jinde, neboť mi nelze důvěřovati v ničem. Když jsem to tedy zvéděla, počala jsem knězi dávatí lásku více na jevo, Úmysl můj byl dobrý, skutek zlý. Abych totiž dosáhla sebevětšího dobra, neměla jsem konati ani sebemenšího zla. Rozmlouvala jsem s ním zpravidla o Bohu. Možná, že mu to prospělo; myslím však, že mu prospěla více jeho veliká láska ke mně; chtěje se mi totiž zavděčiti, dal mi malého bůžka, kterého jsem dala ihned vhoditi do řeky. Když byl odstraněn, počal kněz jako člověk, jenž proctává z tvrdého spánku, vzpomínati všeho, čeho se dopustil za oněch roků, děsiti se sama sebe, litovati své zkázy, a ženská se mu zhnusila. Panna Maria přispěla mu asi velmi; uctívalť vroucně Neposkvrněné Početí a slavil toho dne vždy veliký svátek. Konečně nechtěl ženské už ani viděti a nemohl se dosti naděkovati Bohu, že ho osvítíl. Zemřel právě za rok na to, co jsem ho spatřila poprvé. Sloužil už horlivě Bohu. Velikou

náklonnost, již ke mně choval, nepovažovala jsem nikdy za hříšnou, ačkoli mohla býti čistější; byloť mnoho příležitostí, kdy jsme se mohli dopustiti největších urážek Boha, kdybychom nebyli pamatovali neustále na něho. Jak jsem řekla, nebyla bych tehdy učinila ničeho, co jsem považovala za smrtelný hřích. A zdá se mi, že mne kněz miloval právě proto, že to věděl, neboť se domnívám, že asi všichni mužové milují více ženy, o nichž vědí, že jsou nakloněny ctnosti; a právě proto dosáhnou asi ženy u mužů spíše i toho, po čem touží na zemi, jak se o tom zmíním později. Mám za jisto, že kněz je na cestě ku spáse. Zemřel velmi krásně a jsa úplně prost zlé příležitosti. Zdá se, že se zalíbilo Pánu přivésti ho takto ku spáse.

Ve zmíněném místě jsem prodlela tři měsíce v největších bolestech, poněvadž léčba byla silnější, než dovolovala moje tělesná soustava. Po dvou měsících nadešel mi pod účinkem léků téměř konec života. I prudkost srdeční vady, z níž jsem se léčila, byla mnohem větší, takže se mi často zdálo, jako by se mi do srdce zařaly ostré zuby, a byla obava, že zblázním. Nemohouc pro veliký odpor ničeho jísti, nýbrž pouze píti, byla jsem úplně vysílena. Horečka trvala dlouho. Poněvadž mi dávali skoro měsíc každého dne pročištění, byla jsem docela strávena a tak zeslabena, že se počaly mé nervy stahovati za bolestí tak nesnesitelných, že jsem se nemohla uklidniti ve dne ani v noci. Byla jsem nesmírně smutna. Po takovém výsledku odvezl mne otec domů a lékaři prohlíželi mne zas. Všichni vzdali se naděje a pravili, že nad to nade všechno zlo trpím i souchotinami. Toho však jsem dbala pramálo. Co mne trápilo, byly neustálé bolesti od hlavy do paty. Jak praví lékaři, jsou bolesti ner-

vové nesnesitelné. A když se stahovaly všechny mé nervy, bylo by to vskutku pravým mučednictvím, kdybych nebyla jeho zásluhy pozbyla svou vinou. Takové bolesti netrvaly asi přes tři měsíce. Zdálo se nemožným, že by člověk snesl tolik nemocí najednou. Divím se tomu nyní sama a považuji za velikou milost boží trpělivost, již mi dala boží Veleba a jež pocházela zcela patrně od ní. Abych zůstala trpělivou, prospělo mi velmi, že jsem četla knihu Jobovu v Mravovědě sv. Řehoře. Zdá se, že Pán řídil tak mou četbu a počátky mé modlitby rozjímavé, abych mohla všechno přetrpěti s takovou odevzdaností. Rozmlouvala jsem pouze s ním. Zpravidla jsem měla na mysli a vyslovovala výrok Jobův: ¹⁾ „Když jsme přijali dobré z ruky Páně, proč bychom nesnášeli zlého?“ Zdá se, že mne to posílilo.

Nadešel svátek Panny Marie v srpnu. Muka má trvala od dubna až dosud; poslední tři měsíce však byla nejprudší. Prosila jsem, abych se mohla vyzpovídati, ana jsem se zpovídala vždy ráda často. Myslili, že tak činím ze strachu před smrtí, a otec můj toho nedovolil, aby mi nepřibylo bolestí. Ó té přílišné lásky tělesné! Ačkoli byl otec tak rozhodným a tak vzdělaným katolíkem, že zajisté tak nejednal z nevědomosti, mohl by mi přece tak uškoditi! Téže noci dostoupila nemoc vrcholu, takže jsem ležela skoro čtyři dny v bezvědomí. Byla mi udělena svátost posledního pomazání. Každou hodinu, ba každý okamžik mysli, že vypustím duši, a předříkávali mi neustále „Věřím v Boha“, jako bych byla něco chápala. Několikrát mne považovali tak jistě za mrtvou, že mi kapali na oči vosk, který jsem později našla. Hoře otcovo, že

---

¹⁾ Job 2, 10.

se mi nedal vyzpovídati, bylo veliké: vzdychal a modlil se vroucně k Bohu. Požehnán budiž Pán, že ho ráčil vyslyšeti a že mne nechal přijíti zase k sobě, přes to, že v mém klášteře byla půldruhého dne otevřena hrobka, čekající na mou mrtvolu, a v jednom z našich mužských klášterů mimo město sloužili za mne zádušní mši svatou. Žádala jsem ihned vyzpovídati se. Přijala jsem Tělo Páně, prolévajíc bohaté slzy, zdá se mi však, že nebyly to jen slzy lítosti a hoře, že jsem urazila Boha. Takové slzy by stačily, abych byla spasena, kdyby mi nebyl prospěl ani klam zpovědníkův, kteří mi říkali, že mnohé, v čem jsem později určitě poznala těžký hřích, není hříchem těžkým. Mimo to byly mé bolesti nesnesitelné a měla jsem jen málo vědomí. Myslím však, že jsem se zpovídala úplně ze všeho, čím jsem dle svého názoru urazila Boha. Boží Veleba udělila mi mezi jinými též milost, že jsem již od prvního sv. přijímání neopomenula se zpovídati z ničeho, co jsem považovala za hřích; a byť to byl i všední hřích, neopomenula jsem se z něho zpovídati. Přes to však mám za to, že by moje spása byla bez pochyby na vážkách, kdybych byla tehdy zemřela, poněvadž jednak byli moji zpovědníci málo vzdělaní a jednak jsem byla sama z mnohých jiných příčin tak špatná. Zatím, co vypravuji s velikou hrůzou a pozoruji, jak mne Pán vzkřísil z mrtvých, zdá se mi v pravdě a v skutku, jakobych se vnitřně chvěla. Myslím, duše má, že by bylo dobré, kdybys patřila na nebezpečí, z něhož tě vysvobodil Pán, a když jsi ho neustála urážeti z lásky, kdybys ho neurážela aspoň z bázně, že tě může nechat ještě stokrát umřít ve stavu nebezpečnějším. Myslím, že nepřepínám, pravím-li, ještě stokrát, ačkoli ten, kdo mi poručil, abych se mírnila, vy-

pravujíc o svých hříších, mne za to pokárá, přes to že jsou i tak velmi okrášleny. Prosím ho pro lásku boží, aby neškrtl ani jedné z mých vin; tak vynikne lépe, jak veliký jest Bůh a jak trpí duši. Buď požehnán na věky! Kéž se zalíbí Boží Velebě zničití mne dřív, než bych ji ustala víc a více milovati!

VI.

Po oněch čtyrech dnech, kdy moje nemoc dostoupila vrcholu, bylo mi tak, že ví pouze Pán, jaká nesnesitelná muka jsem cítila. Jazyk byl rozkousán na kousky. Poněvadž jsem ničeho nejedla a byla velmi zesláblá, stáhlo se mi hrdlo, až jsem se dusila, takže jsem nemohla polknout ani vody. Zdálo se mi, že mám všechny údy vymknuty, že jsem duševně úplně pomatena. Muka oněch dnů dodělala mne tak, že jsem byla celá zkroucená v klubko. Nemohla jsem pohnouti ani ramenem, ani nohou, ani rukou, ani hlavou, a když mnou nehýbali, byla jsem jako mrtvá; pouze jedním prstem pravé ruky, tuším, jsem mohla hýbati. Nevěděli, jak se mne dotknouti; byloť pro mne všechno tak bolestné, že jsem toho nemohla snést. Hýbaly mnou v ložním povlaku, který držela jedna za ten, druhá za onen konec. Tak bylo tomu až do svátků velikonočních. Pouze tehdy, když se mne nikdo nedotýkal, ustaly časem mé bolesti. Chtěla-li jsem tedy chvíli odpočinouti, říkala jsem, že je mi dobře, neboť jsem se bála, aby mi nedošla trpělivost. Byla jsem velmi spokojena, vidouc, že již pominuly prudké a neustávající bolesti, jež však při zdvojené, čtyřdenní, silné horečce, vrativší se s největší prudkostí, byly nesnesitelné. Jídlo se mi hnusilo.

Zatoužila jsem ihned tak mocně, vrátiti se do klášteřa, že jsem se tam dala zavézt. Tu, již očekávaly mrtvou, přijaly živou; tělo mé však bylo horší než mrtvé, takže už pohled na ně zabolet. Nemohu ani vypověděti, jak nesmírně jsem byla zesláblá; byla jsem jen kost a kůže. Řekla jsem již, že tyto bolesti trvaly přes osm měsíců; téměř tři roky však jsem zůstala ochromena, ačkoli mně bylo zvolna lépe. Chválila jsem Boha, když jsem počala lézt po čtyřech. Všechny bolesti jsem snášela s velkou odevzdaností, ba — vyjma s počátku — i s velikou radostí, neboť porovnávali jsem je s bolestmi a mukami na počátku, nezdály se mi ničím. Byla jsem docela odevzdána do vůle boží, a to i kdyby mne tak nechal vždycky. Zdá se mi, že jsem toužila po uzdravení pouze proto, abych se oddala o samotě modlitbě, o níž jsem byla poučena; v nemoci nebylo k tomu příležitosti. Zpovídala jsem se velmi často. Rozmlouvala jsem mnoho o Bohu, takže jsem vzdělávala všechny a že se divily, že mi Pán udílí takovou trpělivost. Zdálo se totiž nemožným, abych takovou nemoc snášela tak radostně, kdyby moje trpělivost nepocházela z ruky boží Veleby.

Něčím velikým byla milost, již mi udělil Bůh v modlitbě od něho mi poskytnuté, dala mi pochopiti, co znamená milovati jej, neboť za krátkou dobu od onoho času zpozorovala jsem v sobě ctnosti nové, ačkoli ještě slabé, any nebyly s to udržeti mne ve spravedlnosti. Nejen že jsem již nemluvila o nikom ani sebemenšího zlého, ale zabránila jsem obyčejně i každé pomluvě, majíc neustále na mysli, že nesmím ani zvidati, ani mluvit o jiných, co bych nechtěla, aby jiní mluvili o mně. V tom jsem byla při naskyt-
nuvších se mi příležitostech velmi výstřední, ale ne

tak dokonalá, abych nepřekročila v něčem své zásady několikrát, když byla příležitost veliká. Obyčejně však jsem si tak počínala a přiměla jsem k tomu i ony, jež bývaly a stýkaly se se mnou, takže tomu navykly. Bylo známo, že přede mnou, jakož i před těmi, s nimiž jsem byla sprátelena a spřízněna a jež jsem cvičila, je každý před pomluvou jist. Jinak ovšem bude se mi těžko zodpovídati před Bohem, že jsem jim dávala špatný příklad. Kéž ráčí mi boží Veleba odpustiti, že jsem zavinila mnoho zlého, přes to že můj úmysl nebyl tak špatný jako skutek, který následoval. Toužila jsem po samotě, bavila se a rozmlouvala ráda o Bohu, a našla-li jsem někoho, s kým bych tak učinila, uspokojovalo a zotavovalo mne to víc než všechny způsoby, nebo lépe řečeno nezpůsoby světské společnosti. Přijímala jsem a zpovídala se mnohem častěji a toužila jsem po tom. Velmi ráda jsem četla dobré knihy. Urazila-li jsem Boha, byla moje lítost nesmírná. Jak si vzpomínám, neodvážila jsem se často ani se pomodliti, obávajíc se jako přísného trestu preveliké bolesti, již by mi bylo snáseti při myšlence, že jsem ho urazila. Bolest má rostla potom tak neobyčejně, že nevím, s čím bych porovнала její muka. Celkem nebyla nikdy bázeň její příčinou; když jsem však vzpomněla, kolik milostí mi prokázal Pán v modlitbě, a kolik mu dlužím, a když jsem viděla, jak zle jsem se mu odvděčila, nemohla jsem toho snést. Zlobila jsem se nanejvýš pro hojné slzy, jež jsem vyplakala pro svou chybu, vidouc, jak málo jsem se polepšila, kdyžtě nestačí ani předsevzetí, ani bolest, abych se vystříhala nového pádu, naskytne-li se příležitost. Zdálo se mi, že slzy mé jsou lživé, a zdálo se mi, že moje vina je stále větší, poněvadž jsem poznala, jak velikou milost mi udělal

Pán, dada mi slzy a takovou lítost. Snažila jsem se vyzpovídati co nejdříve, vykonala jsem všechno, seč jsem byla, abych došla zase milosti. Celé zlo vězelo v tom, že jsem neopustila docela příležitostí a že mne podporovali málo zpovědníci. Kdyby mi byli řekli, v jakém tonu nebezpečí a že jest mou povinností, zanechati různých styků, jsem ujištěna, že by to bylo pomohlo, poněvadž bych nebyla za nic a ani dne setrvala vědomě ve hříchu smrtelném. Všech těchto známek bázně boží dostalo se mi modlitbou, a největší milostí bylo, že bázeň byla zahalena v lásku; nemyslila jsem totiž na trest.

Po celou dobu, co jsem byla nemocna, bděla jsem bedlivě nad svým svědomím, abych nezhřešila těžce. Ach, o Bože můj, jak jsem toužila po zdraví, abych ti mohla lépe sloužiti, a zatím stalo se zdraví příčinou celé mé zkázy! Když jsem zpozorovala, jak jsem ochromena, a to v tak útlém věku, a jak mne dodělali lékaři pozemští, rozhodla jsem se utéci se k lékařům nebeským, aby mne uzdravili; toužilať jsem po zdraví, přes to že jsem snášela nemoc velmi radostně. Myslila jsem sice často, že by bylo lépe, abych zůstala nemocnou, měla-li bych, uzdravivši se, býti zavržena, přece však jsem se domnívala, že bych sloužila Bohu mnohem více jsouc zdráva. Tak podvádíme sami sebe, nepodrobující se úplně Pánu, aby s námi naložil, jak se jemu zalíbí; on ví nejlépe, co nám prospívá.

Počala jsem nábožně obcovati mši svaté a modliti se schválené modlitby. Nemilovala jsem nikdy jiných obřadných pobožností, jimž se oddávají někteří lidé, zvláště ženské. Já nemohla jsem jich ani viděti, u oněch pak zvyšovaly zbožnost. Později bylo oznámeno, že takové pobožnosti nejsou dovolené, poněvadž jsou po-

věrečné. Za orodovníka a pána jsem si zvolila slavného sv. Josefa a odporoučela jsem se mu vroucně. Poznala jsem jasně, že otec a pán můj vytrhl mne nejen z této nouze, ale i z jiných a větších nebezpečí, v nichž běželo o čest a záhubu duševní, a to mnohem lépe, než jsem ho dovedla prositi. Nepamatuji se, že bych jej až dosud byla prosila o něco, čeho by nebyl vyplnil. Podivno, jak veliké milosti mi udělil Bůh na přímluvu tohoto blahoslaveného světce, z jakých vysvobodil mne nebezpečí jak tělesných, tak i duševních. Jiným svatým — zdá se — dal Pán milost, přispívati v jedné potřebě; vím však ze zkušenosti, že tomuto slavnému světci dal milost, přispívati ve všech potřebách. Pán chce nám ukázati, že splní právě tak i v nebi, oč prosí sv. Josef, jak mu byl poddán na zemi, jmenoval ho otcem, ač byl pouze pěstounem, a dal si od něho rozkazovati. To zkusily i mnohé jiné sestry, jimž jsem radila, aby se mu odporoučely. Teď jest už mnoho těch, kdož ho uctívají znova, přesvědčující se ze zkušenosti o této pravdě. Snažila jsem se světiti jeho svátek co možná nejslavnostněji, více však marnivě než duchovně, ana jsem si přála, aby se vše zařídilo velmi okázale a krásně. Měla jsem sice úmysl dobrý, ale bylo již mou chybou, dal-li mi Pán milost vykonati něco dobrého, že to bylo plno nedokonalostí a mnohých nedostatků; za to ve zlém, v okázalosti, v marnivosti byla jsem velmi zručná a pečlivá. Kéž mi odpustí Pán! Kéž bych mohla přemluviti všechny, aby uctívali tohoto slavného světce! Víím z mnohé zkušenosti, jakých dober dosáhne na Pánu. Neznám nikoho, kdo by ho byl uctíval opravdově a konal zvláštní pobožnosti, u něhož bych nepozorovala většího pokroku ve ctnosti, neboť sv. Josef přispívá velmi duším, jež se mu odporoučejí. Je tomu, tuším,

již několik let, co ho prosím každého roku na jeho svátek o něco, a vidím vždy, že to splní, a je-li má prosba poněkud zvrácená, opraví ji sám k mému většímu dobru. Kdybych byla váženou spisovatelkou, rozepsala bych se mileráda dopodrobna o milostech, jež udělil mi a jiným tento slavný světec. Abych však nevybočila z mezí rozkazu, píši asi v mnohém méně, než bych si přála, v jiném zas více, než je třeba, slovem, jako kdo má ve všem dobrém málo soudnosti. Prosím pouze pro lásku boží, ať to zkusí, kdo mi nevěří; pozná ze zkušenosti, jak jest velmi prospěšno odporoučeti se tomuto slavnému patriarchovi a uctívati ho. Zvláště pak měli by ho vždy milovati, kdož se oddávají rozjímavé modlitbě. Nevím, jak může si někdo představití Královnu andělů v době, kdy tolik trpěla s Ježíškem, a nevzdati díků sv. Josefu za milost, že jim byl podporou! Kdo nenalezáš učitele, který by tě naučil modlitbě rozjímavé, zvol si tohoto slavného světce vůdcem a nezbloudíš cestou! Kéž by dal Pán, abych nebyla chybila, odváživši se o něm mluvit; neboť ačkoli ho uctívám veřejně, přece jsem zanedbávala vždy sloužiti jemu a následovati ho. Sv. Josef tedy způsobil, jak činívá obyčejně, že jsem mohla povstati s lůžka a choditi a že jsem už nebyla ochromena. Já pak zneužila jsem jeho milosti — též jak obyčejně.

Kdo by byl řekl, že padnu tak brzo, když mi dal Bůh takové milosti, když mi počala jeho Veleba udíleti ctnosti, které už samy mne pobádaly sloužiti jemu, když jsem se již viděla mrtvou a v tak velikém nebezpečí, že budu zavržena, když vzkřísil Pán mou duši a tělo, takže se podivili všichni, kdo mne viděli, spatřivše mne na živu! Čím to, Pane můj, že jest nám žítí tak nebezpečný život? Když to píši, zdá se mi,

že s milostí tvou a tvým milosrdenstvím bych mohla říci, ovšem ne tak dokonale, co řekl sv. Pavel: „Nežiji už já, ale ty, Tvůrce můj, žiješ ve mně.“¹⁾ Neboť je tomu již několik let, co poznávám, že mne držíš svou rukou, a co pozoruji, že toužím a že jsem rozhodnuta nejednati ani v nejmenším proti tvé vůli — a že tomu vskutku tak, dokázala namnoze částečně i zkušenost posledních let — ačkoli nevědomě urážím asi velmi tvou Velebu. Zdá se mi též, že se mně nena-skýtá, čeho bych se nepodjala co nejrozhodněji z lásky k tobě, a mnohdy jsi mi pomohl, že jsem vskutku něco vykonala. A zdá se mi, že nemiluji světa, ani ničeho v něm, že se mi nelíbí, co nepochází od tebe, a všechno ostatní považuji za těžký kříž. Možná ovšem, že se klamu — a bude tomu asi tak — a že nemám ctností, jež jsem jmenovala. Ty však, Pane můj, víš dobře, že pokud mohu poznati, nelhu. A přece se bojím, a to docela právem, že mne opustíš zas, neboť už vím, kam až sahá má síla a jak je křehká má ctnost, když mne stále neposiluješ a mně nepřispíváš, abych tě neopustila. A kéž by dala tvá Veleba, abych nebyla tebou opuštěna i teď, když se zdá, že je se mnou tak dobře! Mám za to, Pane můj, že je už nemožno, abych tě opustila docela, ale když jsem tě opustila již tolikrát, nemohu se nebáti, neboť kdybys ty jen poněkud se vzdálil ode mne, uvedla bych zase všechno v niveč. Buď požehnán na věky! Ačkoli jsem tě opustila, přece jsi mne neopustil tak úplně, že bych už nepovstala, když mi podáváš vždycky svou ruku. Častokráte, Pane, jsem si jí nevšímal a častokráte jsem nechtěla ani slyšeti, jak jsi mne volal znova! O tom budu nyní vypravovati.

¹⁾ Gal. 2, 20 jen dle smyslu.

VII.

Počala jsem se vrhati z kratochvíle do kratochvíle, z marnosti do marnosti, z příležitosti do příležitosti, až jsem dospěla do tak nebezpečných příležitostí a duše má zabředla tak hluboko do mnohých marností, že jsem se už styděla, přibližovati se dále Bohu tak zvláštním přátelstvím, jakým jest modlitba.¹⁾ Mimo to počala i moje chuť a radost, cvičiti se ve ctnosti, ztráceti se právě tak, jak rostly mé hříchy. Viděla jsem zcela jasně, Pane můj, že jich ubývá proto, že se vzdalují od tebe. Bylo však nejhroznějším klamem, do jakého mne mohl uvéstí ďábel pod rouškou pokory, že jsem se počala báti modlitby, protože jsem viděla, jak jsem zkažena. Zdálo se mi, že je lépe jíti s většinou, kdyžtě jsem už nejhorší z nejhorších, a modliti se ústně, co jsem povinna, než oddávati se modlitbě rozjímavé a rozmlouvati důvěrně s Bohem, zatím co bych zasloužila býti s ďábly. Zdálo se mi též, že klamu ostatní, neboť dle zevnějšku jsem byla na pohled hodná. Proto není příčiny; obviňovati klášter, ve kterém jsem žila, poněvadž jsem docílila jen svou dovedností, že se o mně smýšlelo dobře; nikdy však jsem se o to nesnažila úmyslně, předstírajíc křesťanský život. Nepamatuji se, chvála Bohu, že bych byla někdy vědomě urazila Boha pokrytectvím a vychloubavostí; tu kladla jsem už při prvním hnutí takový odpor, že ďábel odešel se ztrátou a mi zůstal zisk. Proto pokoušel mne ďábel vždy jen málo k těmto hříchům. Kdyby však byl dovolil Bůh, aby mne i tu pokoušel tak prudce jako v ostatním, byla bych možná též padla. Ale boží

---

¹⁾ Rozumí se tu, jakož i v dalším, modlitba rozjímavá, vnitřná, na rozdíl od modlitby ústní.

Veleba zachránila mne od toho až dosud — buď požehnána na věky! Bolelo mne tedy spíše, že se o mně smýšlelo dobře, poněvadž jsem věděla o sobě, co jiným bylo skryto. Příčinou toho, proč mne sestry nepovažovaly za tak špatnou, bylo, že viděly, že jsem ještě tak mladá a že přes takové příležitosti se vzdalují často do ústraní, abych se modlila, že čtu mnoho, mluvím o Bohu, dávám ráda malovati jeho obraz na mnohých místech, mám svou modlitebnu a snáším do ní vše, co vzbouzí zbožnost, nemluvím zlého a konám mnoho jiného, co se podobá ctnosti; já pak jsem byla marnivá a dovedla dosíci vážnosti tím, co cenívá svět. Proto se mi dostalo takové, ba větší svobody, než ostatním řeholnicím, a požívala jsem veliké důvěry. Zneužití své svobody a učiniti něco nedovoleného, na př. vyjítí z kláštera otvory, přes zeď, v noci, toho, zdá se mi, nebyla bych se v klášteře nikdy odvážila, a ani jsem tak neučinila, poněvadž mne držel Pán svou rukou. Pozorovala jsem bedlivě a úmyslně všelicos a zdálo se mi, že bych jednala velmi špatně, kdybych vydala nazdařbůh čest tolika řeholnic, protože jsem sama špatná, zatím co ony jsou hodné, jako by ostatní, co jsem konala, bylo dobré. Abych však řekla pravdu, konala jsem mnoho zlého, ale ne s takovou rozvahou, s jakou by se bylo stalo něco takového.

Mám za to, že mi velmi uškodilo, že jsem nežila v klášteře s klausurou. Svoboda, jíž mohly hodné řeholnice užívatí, jak se jim zalíbilo, poněvadž neslíbily klausury¹⁾ a nebyly tudíž zavázány k ničemu přísnějšímu, byla by mne, jež jsem špatná, přivedla jistě do

---

¹⁾ Klausura je místo, jehož nesmí řeholníci opustiti a do něhož nemají cizí přístupu; je obvyklá zvláště v přísných rádech se slavnými sliby.

pekla, kdyby mne z tohoto nebezpečí nebyl zachránil Pán tolika prostředky, pomocí a zcela zvláštními milostmi. Proto považuji svobodu v ženském klášteře za největší nebezpečí a zdá se mi, že těm, jež chtějí býti zlými, je spíše cestou vodící do pekla, než lékem jejich křehkosti. Nedomnívej se však nikdo, že to platí o mém klášteře! V tom je tolik řeholnic, jež slouží Pánu tak opravdově a dokonale, že boží Veleba ve své dobrotě nemůže jich nezahrnovati milostmi. Můj klášter není také z těch, jež jsou přístupny všem, ba naopak, zachovává se v něm veškeren řád. Co jsem řekla, platí o jiných klášterech, jež znám a jež jsem viděla. Řeholnic takových klášterů lituji vskutku upřímně. Je třeba, aby Pán udílel jim zvláštních milostí, a to ne jednou, ale často, aby došly spásy, kdyžtě jsou jim dovoleny světské pocty a zábavy a kdyžtě rozumějí tak zle svým povinnostem, a dej Bůh, aby nepovažovaly za ctnost, co je hříchem, jak jsem činila často sama. Je též velmi nesnadno, poučiti je, takže je třeba, aby Pán zasáhl tady opravdově svou rukou. Kdyby rodiče přijali mou radu, pak by dbali aspoň o čest svých dcer, nechtějí-li už uvažovati, že jich nemají dávat do kláštera, kde jdou cestou spásy s větším nebezpečím než ve světě, a provdali by je raději mnohem nevýhodněji, nebo je nechali doma, než aby je poslali do takových klášterů, nejsou-li ovšem velmi nakloněny k dobru — a dej Bůh, aby jim aspoň to prospělo! Chtějí-li býti zlými, mohou to skrýti ve světě pouze krátký čas, v klášteře však velmi dlouho, až to zjeví konečně Pán. V klášteře neškodí jen sobě, ale všem; a mnohdy, ubohé, nemají ani viny, poněvadž jednají jak ostatní. Škoda mnohých, jež touží zříci se světa a myslí, že budou sloužiti Bohu a uniknou

nebezpečím světským, a zatím ocitnou se v deseti světech najednou, takže nevědí, jak by se zachránily a jak si pomohly, poněvadž mládí a smyslnost a ďábel je láká a svádí, oddati se něčemu, co je též světské. Hle, odtud, že považují to takřka za dobré! Zdá se mi, že se podobají částečně nešťastným kacířům, poněvadž se chtějí zaslepiti a namluviti si, že je dobré, po čem se shánějí, a že tomu věří, přes to že tomu ve skutečnosti nevěří, protože jim praví vnitřní hlas, že je to špatné. Ó největšího zla všech zel, nezachovávali se kázeň v rádech, ať už ženských nebo mužských, a jsou-li v klášteře dvě cesty: cesta ctnosti a kázně a cesta nekázně, a jde-li se oběma skoro stejně, ba co dím, ne stejně, neboť pro naše hříchy chodí se více cestou nedokonalejší a právě proto dává se jí též větší přednost; cestou pravé kázně pak chodí se tak zřídka, že mnichu a řeholnici, kteří se opravdově snaží, dostátí úplně svému povolání, jest se více obávati druhů klášterních než všech ďáblů. Třeba se jim více míti na pozoru a více se přetvařovati, mluví-li o přátelství, jež touží uzavřítí s Bohem, než mluví-li o jiných přátelstvích a choutkách, jež rozsévá po klášterech ďábel. Nechápu, proč se divíme, že je tolik zla v církvi, když právě ti, kdo by měli býti vzory, od nichž by se všichni učili ctnostem, zničili dílo, jež zůstavil v rádech duch svatých předků. Kéž zalíbí se boží Velebě odpomoci tady, jak uzná za dobré! Amen.

Když jsem se počala stýkati s lidmi mimo klášter a pozorovala, že mé styky se neliší od styků ostatních, nepomyslela jsem, že by uškodily mé duši a rozptýlily ji tak, jak jsem to poznala později. Měla jsem za to, že něco tak všeobecného, jako jsou návštěvy v mnohých klášterech, neuškodí mi asi více než jiným, jež jsem

znala a jež byly hodné. Neviděla jsem však, že byly mnohem lepší mne, a že nebylo takovým nebezpečím pro jiné, co bylo nebezpečím pro mne, ba bojím se, že i pro ně to bylo nějakým nebezpečím, byť to nebylo než mrháním času. Když jsem se jednou bavila s někým,¹⁾ s nímž jsem se teprve seznamovala, dal mi Pán poznati, že se pro mne nesluší taková přátelství, a varoval mne a osvítil mne v mé veliké zaslepenosti. Zjevil se mi Kristus, velmi vážný, dáváje mi na jevo, jak ho to bolí. Viděla jsem ho očima duševníma jasněji, než bych jej mohla viděti očima tělesnými, a zjev jeho vtiskl se mi tak hluboko do paměti, že se mi zdá, že ještě dnes stojí přede mnou, ačkoli je tomu již více než šestadvacet let. Ulekla jsem se a poděsila a nechtěla jsem už ani viděti toho, s nímž jsem se bavila. Uškodilo mi velmi, že jsem tehdy nevěděla, že můžeme viděti i něco, čeho nevidíme očima tělesnými. Dábel se vynasnažil, abych tomu uvěřila, a dával mi na jevo, že to není možno a že jsem si to jen vymyslíla a že možná to způsobil ďábel a mnoho jiného. Zdálo se mi ovšem vždycky, že to byl Bůh a ne smyšlenka; poněvadž však mi to nebylo po chuti, obelhávala jsem sama sebe. A poněvadž jsem se neodvážila svěřiti se s tím nikomu, a poněvadž jsem byla potom neustále obtěžována a ujišťována, že není ničím zlým, stýkati se s někým takovým, a že neztratím, ba spíše získám na cti, bavila jsem se s ním zas a jindy i s jinými. Tak jsem si dovolovala po mnoho let takovou nakažlivou zotavenou a pokud jsem v ní žila, nezdála se mi ani tak špatnou, jak byla, ačkoli jsem mnohdy poznávala jasně, že není dobrou. Pro nikoho však

---

¹⁾ una persona — s osobou.

jsem nebyla tak roztržitou, jako pro toho, o němž vypravuji, poněvadž jsem ho měla velmi ráda.

Když jsem se jindy bavila zase s ním, viděli jsme, a jiní, kdo tam byli, viděli též, jak se nám blíží něco, jako veliká ropucha, ale mnohem větší rychlostí, než se pohybují tato zvířata. Nemohu dosud pochopiti, jak mohl se takový živočich zdržovati o poledni tam, odkud vylezl a kde ho nebylo nikdy. Dle toho, jak to na mne působilo, soudím, že se tak nestalo bez tajemné výstrahy; ani na toto jsem nezapomněla nikdy. Ó veliký Bože, jak starostlivě a milostivě jsi mne varoval všemi způsoby, a jak málo mi to prospělo!

V klášteře žila řeholnice, jež byla mou příbuznou, stará již a velká služebnice boží a velmi zbožná. I ona varovala mne několikrát. Avšak nejen že jsem jí nevěřila, ale nudila jsem se s ní a zdálo se mi, že se pohoršuje pro nic za nic. Vyprávěla jsem to vše, aby byla zjevna má zloba a veliká dobrota boží a aby se poznalo, že jsem za takový nevděk zasloužila peklo, a též proto, aby řeholnice měly ve mně výstrahu, dá-li totiž Pán a zalíbí-li se mu, že to bude někdy některá čísti; a prosím všechny pro lásku Pána našeho, aby se vystříhaly takových zotavených. Kéž by dala boží Veleba, abych vyvedla z klamu některou z těch, jež jsem oklamala, říkajíc jim, že to není špatné, a ubezpečujíc je v takovém nebezpečí, a to ze zaslepenosti, v níž jsem žila, neboť úmyslně jsem je nechtěla klamati; špatným příkladem však, který jsem jim dávala, — jak jsem už řekla — zavinila jsem velká zla, nemyslíc ani, že konám něco tak zlého.

Jsouc nemocna, zatoužila jsem vroucně za prvních dnů své horlivosti prospěti jiným, dříve ještě než jsem dovedla pomoci sama sobě: — zcela obyčejné to

pokoušení začátečníků. U mne však mělo výsledek dobrý. Milujíc otce tak vřele, přála jsem mu dobra, jež by našel v modlitbě rozjímavé. Domnívala jsem se, že není v našem životě většího dobra nad tuto modlitbu, a proto jsem se snažila, seč jsem byla, dosíci oklikami, aby jí došel. Dala jsem mu za tím účelem knihy. Jak jsem už řekla, byl otec velmi ctnostný. Proto zakotvila v něm cvičba rozjímavé modlitby brzy. Tuším za pět nebo za šest let byl již tak daleko, že jsem chválila Pána a byla z toho nanejvýš potěšena. Přišla na něho různá, převeliká utrpení, on však snášel všechna s největší odevzdaností do vůle boží. Poněvadž rozmlouval rád o Bohu, navštěvoval mne často. Později však, když jsem se již oddala roztržitosti a přestala rozjímati, zatím co on, jak jsem pozorovala, se domníval, že jsem, jakou jsem bývala, nebyla jsem již s to, nevyvésti ho z bludu. Rok už, ba déle jsem nerozjíkala, a to, jak se mi zdálo, z větší pokory. Jak budu později vypravovati, bylo to největší pokušení, jehož jsem zakusila, neboť mne uvrhlo do nebezpečí, že zahynu docela. Dokud jsem se oddávala modlitbě, nebylo takového nebezpečí; kdykoli jsem totiž urazila Boha, sebrala jsem se hned na to zas a vyhýbala se tím více příležitosti. Když tedy zas jednou přišel požehnaný muž, bylo mi těžko viděti ho, an v takovém bludu se domnívá, že se stýkám s Bohem, jak jsem se s ním stýkala, i řekla jsem mu, že už nerozjímám. Příčiny jsem mu neudala. Předstírala jsem, že tak nečiním pro své nemoci, jež mi bylo vždy a jest až dosud snášeti a jež jsou dosti veliké, ačkoli jsem se už pozdravila ze své trapné nemoci; od nedávna nejsou sice tak prudké, přece však mne neopouštějí v mnohém směru.

Zejména jsem dávila po dvacet roků každého rána, takže se přiházelo, že jsem nemohla posnídati až po poledni a mnohdy ještě později. Nyní, co chodím častěji k sv. přijímání, stává se tak v noci, než ulehnu, a to mnohem bolestněji, poněvadž jest mi vrhnutí přivoditi péry a jinak; neučiním-li tak, jest mi nevolno. Skoro nikdy, zdá se mi, nejsem prosta mnohých bolestí, a to často velmi prudkých, zvláště srdečních, přes to že srdeční vada, jež mne trápila neustále, stává se řidší a řidší. Z těžkého ochromení a jiných nemocí horečkových, jež jsem mívala často, okřála jsem už před osmi roky. Ze všech utrpení zbylo mi už tak málo, že se z nich druhdy raduji, myslíc, že jimi aspoň poněkud sloužím Pánu.

Otec mi věřil, že nerozjímám pro nemoc, poněvadž nemluvil nikdy nepravdy; tím méně však měla jsem mu já lháti, už z úcty k tomu, o čem jsme hovořili. Vědouc dobře, že tím nejsem omluvena, a aby spíše uvěřil, řekla jsem mu, že jest už beztak mnoho, mohu-li se účastniti na hodinkách. Přes to však jsem neměla žádné dostatečné příčiny zanechat něčeho, co nevyžaduje sil tělesných, nýbrž pouze lásku a zvyk, poněvadž Pán dává vždycky příležitost, chceme-li jen, Pravím „vždycky“; někdy nám sice brání neduh a nemoc, prodlévati delší dobu o samotě, ale chvílemi jsme zdraví, abychom tak mohli učiniti, a v nemoci a neduzích je už pravou modlitbou, obětuje-li je milující duše Bohu a přemítá, pro koho trpí, a odevzdá se do vůle boží a koná mnoho jiného, co se jí namane. Tak se vzbuzuje láska, a není na to třeba ani tolik síly jako k delší modlitbě o samotě a za zbytečností, v nichž nepozůstává modlitba. Malými starostmi získáme si veliká dobra v době, kdy Pán odnímá nám utrpením

čas k modlitbě; tak jsem je získala i já, když jsem měla čisté svědomí. Otec věřil všemu, poněvadž smýšlel o mně tak dobře a měl mne tolik rád; litoval mne dokonce, ale jsa už na tak vysokém stupni dokonalosti, nerozmlouval se mnou již tak dlouho, nýbrž odešel ihned, jakmile mne uviděl, říkáje, že ty to bylo mrháním času. Já však jsem toho dbala pramálo, ana jsem mrhala čas jinými marnivostmi.

Vnitřní modlitbě naučila jsem nejen otce, ale i několik jiných lidí, a to i tehdy, když jsem již upadla do marnivosti. Pozorovala-li jsem, jak rádi se modlí, naučila jsem je rozjímati a pomáhala jsem jim a dávala jim knihy, neboť od chvíle, co jsem se počala modliti vnitřně, přála jsem si vždy, jak jsem už řekla, aby i jiní sloužili Bohu. Domnívala jsem se, že se tak neztratí, co mi dala poznati boží Veleba, a že nesloužím-li už sama Pánu, budou mu jiní sloužiti za mne. Pravím to, aby byla zřejma veliká moje zaslepenost, v níž jsem hynula sama a snažila se prospěti jiným.

Tou dobou upadl můj otec do nemoci, v níž zemřel¹⁾ po několika dnech. Šla jsem ho ošetřovat, byla jsem však pro mnohé marnivosti více nemocna duševně než on tělesně, ale ne zase tak, že bych byla žila vědomě v těžkém hříchu po celou tu dobu, o níž vypravuji a jež byla nejhorší ze všech, neboť vědomě bych nebyla zůstala v těžkém hříchu za nic na světě. Za otcovy nemoci jsem vytrpěla mnoho; myslím, že jsem se mu aspoň částečně odvděčila za to, co on vytrpěl za mých nemocí. Ačkoli jsem byla sama velmi nemocna, napjala jsem všechny síly, a ačkoli jsem věděla, že ztratím všechno blaho a všechnu radost,

---

¹⁾ 1546.

ztratím-li otce, s nímž jsem srostla v jednu bytost, přece jsem byla tak silná, že jsem mu neukázala, co trpím, a že jsem zůstala jako bezcitná, dokud nezemřel, přes to že mi bylo, když jsem viděla shasínati jeho život, jakoby mi rval duši z těla; vždyť jsem ho milovala vroucně. Bylo, proč chváliti Boha, že zemřel takovou smrtí, že zemřel tak rád a že nám dal taková napomenutí, když přijal Poslední pomazání. Prikázal nám, abychom jej odporoučeli Bohu a prosili ho, aby se nad ním smiloval, abychom jemu vždy sloužili a pamatovali, že končí všechno. Pravil nám se slzami v očích, jak ho nesmírně bolí, že nesloužil Bohu, a že by si přál, aby byl býval řeholníkem, a to v nejprísnejším klášteře na světě. Jsem úplně ujištěna, že Pán mu dal poznati dva týdny před smrtí, že nebude žíti déle. Před čtrnácti dny totiž nemyslil na smrt, ačkoli byl nemocen; potom však mu bylo mnohem lépe, a tvrdili tak i lékaři, ale on jich nedbal vůbec a staral se, jak by uvedl duši do pořádku. Hlavním jeho utrpením byla veliká bolest v zádech, jež ho nikdy neopouštěla; časem vzrostla tak, že byl velmi sklíčen. Řekla jsem mu, aby si představil, že boží Veleba chce mu dáti pocítiti část bolesti, kterou vytrpěl Pán, nesa na ramenou těžký kříž. Poněvadž uctíval vroucně toto tajemství, potěšilo ho to tak, že — zdá se mi — neslyšela jsem ho již nikdy naříkati. Tři dny ležel skoro v bezvědomí. V úmrtní den však vrátil mu Pán tak úplné vědomí, že jsme se až podivili; zůstal při něm, až dořikal do půle „Věřím“, jež se modlil sám, a vydechl duši. Byl jako anděl; zdálo se aspoň mi, že byl, jak říkáme, andělem svou duší a svou prevelikou dobrotou. Nevím, proč jsem to vyprávěla, ne-li proto, aby se moje zloba ukázala tím trestuhodnější; neboť

vidouc takovou smrt a pozorujíc takový život, měla jsem polepšiti život svůj, abych se podobala aspoň částečně takovému otci. Jeho zpovědník, velmi učený to Dominikán¹⁾, pravil, že nepochybuje, že se dostal přímo do nebe. Zpovídal ho po několik roků a chválil čistotu jeho svědomí.

Zmíněný kněz-Dominikán, jenž byl velmi ctnostný a bohabojný, prospěl mi velmi mnoho. Zpovídala jsem se mu a on ujal se starostlivě spásy duše mé a upozornil mne na záhubu, jíž jsem se blížila. Dovolil mi přijímati každých čtrnácte dnů. Počala jsem se s ním pomalu seznamovati a svěřila jsem se mu se svou vnitřní modlitbou. Pravil mi, abych jí nezanedbávala, poněvadž mi nemůže než prospěti. Počala jsem se tedy znova oddávati vnitřní modlitbě a nezanedbala jsem jí už nikdy, ačkoli jsem se nevzdala zlých příležitostí. Ana jsem u vnitřní modlitbě poznala lépe své chyby, prožívala jsem život co netrapnější. Jednak mne volal Bůh, jednak jsem šla za světem. Jednak jsem se radovala ze všeho božského, jednak mne poutalo všechno světské. Zdá se, jako bych byla chtěla sloučiti dvě protivy sobě tak odporující: život duchovní a radosti a záliby a kratochvíle smyslné. V modlitbě jsem trpěla mnoho; poněvadž duch můj nebyl pánem, ale otrokem, nemohla jsem se sebrati v modlitbě — a to byla jediná cesta, jíž jsem se brala ve vnitřní modlitbě — a nevzítí s sebou na sta marností. Tak jsem prožila mnoho roků, takže se nyní divím, jak jsem byla s to přetrpěti to a nevzdati se toho neb onoho. Víím dobře, že nebylo už v mé moci zanechati vnitřní modlitby, poněvadž mne ovládal ten, jenž mne miloval, chtěje mi udělití větších milostí.

---

¹⁾ P. Vincenc Varron.

Ach, jak jen bych vypověděla, z jakých příležitostí mne zachránil Bůh po tato léta, a jak jsem se do nich vrhala vždy znova, a z kolika mne vysvobodil nebezpečí, ztratiti dobré jméno docela ! Konala jsem skutky, jež zjevovaly, jakou jsem, a Pán zakrýval mé skutky zlé a zjevoval nějakou nepatrnou ctnost — měla-li jsem vůbec nějakou — a zvětšoval ji v očích všech tak, že si mne vážili vždy velmi. A byly-li někdy zřejmy mé marnivosti, nevěřilo se tomu, jakmile se upozorovalo něco jiného, co se zdálo dobrým. Stalo se tak, poněvadž Vševědoucí věděl, že je toho třeba, aby mi uvěřili později, až je budu vybízeti, aby sloužili Bohu. Jeho neskonalá štědrost nehleděla na mé veliké hříchy, ale na to, že jsem často toužila sloužiti jemu a že mne bolelo, že nemám síly, uskutečniti svou touhu.

Ó Pane mé duše ! Jak bych vynachválila milosti, jež jsi mi udělil po tato léta ! A jak jsi mne připravil za krátko převelikou lítostí na přijetí tvých dober a milostí právě v době, kdy jsem tě urážela nejvíce ! Vskutku, Králi můj, užil jsi nejvybranějšího a nejbolestnějšího trestu, jaký byl pro mne, dobře věda, co je pro mne nejbolestnějšího: trestal jsi mé viny velikými dary. Nemyslím, že blouzním, ačkoli by nebylo divu, kdybych zbláznila, vzpomínajíc teď zas a zas na svou nevděčnost a zlobu. Měla jsem povahu, že bylo pro mne mnohem bolestnější přijímati milosti než tresty, když jsem upadla do těžkých vin, takže mohu říci, že mne zlomila a zahanbila a zničila jediná milost více, než mnohé nemoci a jiné veliké bolesti. Věděla jsem, že jsem zasloužila trestu, a zdálo se mi, že tím pykám částečně za své hříchy, ačkoli jen málo, poněvadž jich bylo mnoho; viděti však, že se mi dostává nových milostí, když jsem se tak zle odvděčila za přijaté, bylo

přímo hroznou mukou pro mne, a je tuším pro všechny, kdo jen poněkud poznali nebo milují Boha. Můžeme to pozorovati na každé ctnostné povaze. Proto jsem plakala a byla nevrlá, když jsem viděla, co trpím, a když jsem pozorovala, že nejsem daleka nového pádu, ačkoli byly mé touhy a předsevzetí v onom okamžiku pevné. Je velikým zlem, je-li duše v tolika nebezpečích sama. Kdybych byla měla někoho, s kým bych o tom všem promluvila, zdá se mi, že by mi to bylo prospělo, abych nepadla znova, poněvadž bych se byla styděla, když ne před Bohem, tož aspoň před lidmi.

Radila bych tudíž všem, kdo se modlí vnitřně, aby se spřátelili a stýkali zejména na počátku s jinými, kdo též se oddávají vnitřní modlitbě. Je to velmi důležité, už proto, aby jedni druhým pomáhali svými modlitbami; mimo to kyne tu mnoho jiného zisku. Hledáme-li už pro světské, ne právě nejlepší styky a radovánky přátele, s nimiž bychom se pobavili a zvýšili požitek, vypravujíce o svých marných radostech, nevím, proč by nemělo býti dovoleno tomu, kdo počíná opravdově milovati Boha a jemu sloužiti, aby rozmlouval s jinými o svých radostech a obtížích, jichž zažívají hojně, kdo se oddávají vnitřní modlitbě. Je-li přátelství, jež chtějí uzavřít s boží Velebou, pravé, netřeba se jim báti vychloubavosti, a vyskytne-li se přece, získají jen zásluhu, potlačí-li ji hned v prvním hnutí. A bude-li někdo rozmlouvati o vnitřní modlitbě s úmyslem čistým, myslím, že prospěje sobě i posluchačům: pozná lépe modlitbu a poučí své přátele. Kdo by však za takových rozmluv podlehl vychloubavosti, ten jí podlehne, i když bude nábožně obcovati mši sv., jsa pozorován jinými, nebo když bude konati něco jiného, co jest mu konati, chce-li zůstat křesťanem,

a čeho nemůže opomenouti z bázně před vychloubavostí. Je to tak důležité pro duše, které nejsou ještě pevné ve ctnosti a mají tolik přátel a nepřátel ponoukajících je ku zlému, že ani nevím, jak bych to zdůraznila. Mám za to, že ďáblu prospívá velmi mnoho lest, jíž užívá, sváděje ony, kdo chtějí opravdově Boha milovati a jemu se zalíbiti, aby o tom mlčeli přede všemi, a ponoukaje jiné, aby zjevovali své nepočestné radovánky, což je dnes už tak obyčejné, že se zdá, jako by se považovaly za dobrý mrav, a že se vypravuje veřejně o urážkách, které se jimi působí Bohu.

Nevím, neblouzním-li. Blouzním-li, prosím vás, důstojný pane¹⁾, byste to roztrhal, a neblouzním-li, byste přispěl mé nevědomosti a dodal k tomu mnoho, neboť dnes je se službou boží tak zle, že je třeba, aby se služebníci boží podporovali navzájem, chtějí-li prospívati, když se už považuje za dobré, oddávati se marnivostem a rozkoším světským; ty, kdož se jim oddávají, pozoruje málokdo, ale počne-li někdo sloužiti Bohu, promlouvá jich tolik, že je mu třeba hledati druhů na obranu, až by sesílil a nebylo mu těžko trpěti; a neučiní-li tak, uvidí, že se dostane hodně do úzkých. Právě proto, zdá se mi, uchýlili se asi někteří svatí do pouště. Je též pokorou, nedůvěřujeme-li sobě, ale věříme, že nám Bůh pomůže pro ty, s nimiž se stýkáme. Též láska roste, jsouc sdělena. A vůbec je mnoho dober, jež plynou z přátelství. Neodvážila bych se toho říci, kdybych neměla velikých zkušeností, jak velmi na tom záleží. Je ovšem pravda, že jsem slabší a horší všech lidí, ale domnívám se, že nepozbude ničeho, kdo sám jsa silný, se poníží a nebude se pokládati za silného

---

¹⁾ vuesa merced — vaše milosti, překládám v celém ²⁾ díle: důstojný pane.

a uvěří mi, jež mám zkušenost. O sobě pak mohu říci: kdyby mi nebyl Pán zjevil této pravdy a nebyl mi dal příležitosti, rozmlouvati často s těmi, kdo se oddávají vnitřní modlitbě, byla bych padala a se zvedala, až bych se byla ocitla v pekle, poněvadž jsem měla mnoho přátel, kteří by mi byli pomohli padnout, zatím co jsem byla sama, abych povstala. Proto se divím až podnes, že jsem nezůstala ležeti navždy, a chválím milosrdného Boha, neboť pouze on podal mi záchrannou ruku. Buď požehnán po věky věkův ! Amen.

VIII.

Ne bez příčiny popsala jsem tak podrobně tuto dobu svého života, ačkoli vím dobře, že se nezalíbí nikomu, dívati se na něco tak špatného. Přála bych si, aby si mne čtenáři zošklivili, spatřivše duši tak zatvrzelou a nevděčnou k tomu, jenž jí udělil tolik milostí. A přála bych si, by mi bylo dovoleno vyprávěti, kolikráte jsem se zpronevěřila Bohu v této době, poněvadž jsem se neopírala o pevný sloup vnitřní modlitby. Skoro dvacet let jsem prožila na rozbouřeném moři, padala jsem a zvedala se, ale ach ! abych padla zas. Byl to život tak nedokonalý, že jsem skoro ani nedbala hříchů všedních. Bála jsem se sice zhřešiti smrtelně, ale přece ne tak, jak bych se měla báti, neboť jsem se nestranila nebezpečí. Mohu říci, že takový život je z nejbolestnějších, jaké dle mého názoru si můžeme představit. Ani jsem se nekochala v Bohu, ani jsem neměla radosti ve světě. Oddala-li jsem se radostem svět-kým, zbolelo mne, když jsem si vzpomněla, co dlužím Bohu; a obírala-li jsem se Bohem, zneklidňovaly mne náklonnosti světské. Je to zápas tak bolestný,

že nevím, jak jsem jej mohla přetrpěti měsíc, neřku-li tolik let. Přes to však poznávám jasně, jak velikou milost mi prokázal Pán, že jsem se odvážila pohřížiti se do vnitřní modlitby, ačkoli jsem už byla oddána světu. Pravím „odvážila jsem se“, neboť nevím, k čemu na světě je třeba více odvahy, než zamýšlíme-li zraditi krále a víme, že o tom ví a že jsme mu stále na očích. Jsme sice všichni Bohu stále na očích, ale zdá se aspoň mi, že jsou mu na očích zcela jinak ti, kdož se oddávají vnitřní modlitbě, než ti, kdož se jí neoddávají; oni vědí, že je Bůh pozoruje, tito pak nevzpomenou možná ani po několik dnů, že je vidí. Je pravda, že jsem se po tato léta vystříhala po mnoho měsíců a jednou, tuším, po celý rok ur. ziti Pána a že jsem se obírala pilně vnitřní modlitbou a užívala mnoho a vážných prostředků, abych ho už neurazila. Zmiňuji se o tom, ana chci všechno, co píše, vyprávěti docela pravdivě. Na dobré dny vzpomínám jen nejasně, a bylo jich tudíž asi málo, zlých však bylo asi mnoho. Bylo jen málo dnů, kdy jsem se delší dobu neobírala vnitřní modlitbou, a to jen, když jsem byla velmi nemocna, nebo měla mnoho práce. Byla-li jsem nemocna, myslila jsem více na Boha. Snažila jsem se, aby ti, kdo se stýkali se mnou, myslili na něho též, a prosila jsem o to Pána a hovořila často o něm. Tak trval zápas a boj, v němž jsem kolísala mezi Bohem a světem, přes osmnáct let z osmadvaceti roků, jež minuly, co jsem se počala modliti vnitřně, mimo rok, o němž jsem se zmínila. V ostatních letech, o nichž mi zbývá promluvit, změnila se příčina boje. Boj nebyl sice nepatrný, ale poněvadž jsem se domnívala, že sloužím Bohu a poznávám marnost světskou, bylo všechno sladké, jak budu vyprávěti později.

Vyprávěla jsem všechno proto tak ze široka, aby — jak jsem již řekla — bylo zjevno milosrdenství boží a moje nevděčnost, a potom, aby se pochopilo, jak veliké dobro prokazuje Bůh duši, dáváje jí zatoužiti po vnitřní modlitbě, i když není připravena, jak třeba; a vytrvá-li v ní přes hříchy a pokušení a nejrozmanitější poklesky, k nimž ji svádí ďábel, pak jsem ujištěna, že ji Pán konečně přece zachrání do přístavu spásy, jak zachránil i mne (pokud se zdá aspoň teď). Kéž zalíbí se boží Velebě, abych se už nevrátila do záhuby! Jakého dobra dostává se těm, kdož se cvičí v modlitbě, totiž v modlitbě rozjímavé, o tom psalo už mnoho svatých a zbožných mužů. Bůh budiž za to pochválen! Kdyby tomu tak nebylo, nebyla bych přece jen tak pyšnou, abych se o tom odvážila mluvit, ačkoli jsem málo pokorná.

Možu mluvit ze své zkušenosti a radím, aby ten, kdo se počal oddávati vnitřní modlitbě, jí nezanechal, byť i konal mnoho zlého. Vnitřní modlitba je prostředkem polepšiti se znova, a bez ní stane se tak mnohem obtížněji. Radím dále, aby se nedal pokoušeti ďáblem, jako já, a aby jí nezanechával z pokory, ale aby věřil, že nemohou klamati slova boží, že budeme-li hříchů opravdově litovati a rozhodneme-li se, již ho neurážeti, stane se Bůh zase naším přítelem, jak býval před tím, a bude nám prokazovati milosti, jak udílel dříve, a to častokrát i mnohem větší, zaslouží-li toho naše lítost. A kdo se ještě nezačal modlit vnitřně, toho prosím pro lásku boží, aby neodpíral déle takovému dobru. Tu není čeho se báti, tu jest po čem toužiti. Neboť i kdyby neprospíval a nepřemáhal se, aby se stal dokonalým a zasloužil tak radostí a darů, jež udílí Bůh dokonalým, tož přece získá tím za krátko tolik, že

pozná cestu do nebe; a vytrvá-li, pak doufám pro něho v milosrdenství u Boha, jehož si nezvolil nikdo nadarmo přítelem; zdá se mi totiž, že vnitřní modlitba není ničím jiným než přátelstvím, poněvadž rozmlouváme o samotě často s oním, o němž víme, že nás miluje. Ale možná, že ho ještě nemilujete; aby totiž láska byla pravou a přátelství trvalým, je třeba, aby se shodovaly povahy; víme však, že Pán nemůže míti chyby, kdežto naše přirozenost je chybuující, smyslná, nevděčná; a proto nejste ani s to milovati ho tak, jak on miluje vás, poněvadž není jako vy; vidíte-li však, jak důležité je pro vás jeho přátelství a jak vás miluje, pak trpte aspoň bolest, již pociťujete, prodlévající dlouho u toho, jenž se tak liší od vás.

Ó nekonečná dobrota mého Boha, takovou — zdá se mi — vidím tebe, a takovou vidím sebe! Ó radosti andělů, jak ráda bych se zničila samou láskou k tobě, když to pozoruji! Jak jest pravdivé, že trpíš toho, kdo tě nestrpí na blízkou! Ó jak dobrým jsi mu přítelem, Pane můj, jaké udílíš mu dary a jak ho trpíš a čekáš, až bude s tebou stejné mysli, co zatím trpíš mysl jeho! Za zásluhu, Pane můj, počítáš mu chvílky, kdy tě miluje, a zapomínáš pro okamžikovou lítoš, že tě urazil! Viděla jsem to jasně na sobě a nechápu, Tvůrce můj, proč se nesnaží celý svět, přiblížiti se k tobě tímto zvláštním přátelstvím. Lidé zlí, kteří ti odporují, měli by se k tobě přiblížiti, abys je učinil dobrými, svolující, abys u nich pobyl třeba jen dvě hodiny denně, byť i oni neprodléváli u tebe než s tisícerými neklidnými starostmi a světskými myšlenkami, jako já. Pro násilí, jež si činí, chtějíce prodlévati v tak dobré společnosti — a s počátku a často i později ani nemohou více — hle, činíš i ty, ó Pane, násilí duchům zlým,

aby jich nenapadali a byli denně slabšími proti nim a oni mohli zvítěziti nad nimi. Tak neusmrcuješ nikoho, Živote životů všech, kdo důvěřují v tebe, a všech, kdo chtějí tě míti přítelem, nýbrž zachováváš tělesný život u lepším zdraví a dáváš život duši.

Nechápu, čeho se bojí, kdo se bojí začít se cvičiti u vnitřní modlitbě. Nevím, proč se bojí. Chytře počíná si ďábel, naháněje nám strachu, aby nám pak uškodil skutečně. Tak dociluje strachem, že nemyslím na to, že jsem urazila Boha, ani kolik mu dlužím, ani že je peklo a věčná blaženost, ani že Pán za mne trpěl veliká muka a bolesti. To byla celá moje modlitba, dokud jsem trvala v oněch nebezpečích. Mohla-li jsem, přemýšlela jsem o těchto pravdách, po několik let však jsem velmi často spíše toužila, aby už skončila hodina, již jsem zvolila k vnitřní modlitbě, a naslouchala, kdy budou bít hodiny, než abych myslila na jiné dobré věci; a často, myslím, byla bych se raději podjala sebe-těžšího pokání, než se usebrala k vnitřní modlitbě. A vskutku doléhal na mne ďábel nebo špatný můj návyk tak prudce, abych se neodдалa vnitřní modlitbě, a zármutek, zmocnivší se mne při vstupu do oratoře, byl tak nesnesitelný, že bylo třeba veškeré zmužilosti, abych se přemohla, až konečně přispěl mi Pán. (Nemám prý málo zmužilosti a ukázalo se, že mi jí dal Bůh mnohem více než jiným ženám, jen že jsem jí zneužívala.) A když jsem se přemohla, našla jsem více klidu a radosti, než mnohdy jindy, když jsem podlehla touze, modliti se ústně. Když tedy trpěl Pán tak dlouho mne, jež jsem byla tak špatná, a když je zřejmo, že právě vnitřní modlitba vyléčila všechna má zla, kdo by se jen bál, a byť i byl sebehorší? A byť i byl někdo sebehorší, nebyl by takovým po tolika

letech, v nichž by přijímal od Pána takové milosti jako já. Kdo by nedůvěřoval, když Pán trpěl mne tak dlouho pouze proto, že jsem toužila a hledala nějakého místa a času, aby u mne pobyl, a když i to se dělo často bez chuti a jen s velikým násilím, jež jsem si činila, nebo lépe, jež mi činil Pán? Když je vnitřní modlitba tak prospěšná a tak potřebná pro ty, kdo neslouží Pánu, nýbrž ho urážejí, a když nikdo nemůže v pravdě říci, že by škodila a že by neškodilo více, nemodlití se vnitřně: proč by se jí měli zříkati, kdo slouží a kdo chtějí sloužiti Bohu? Nestalo-li by se tak, aby snášeli s většími obtížemi nesnáze životní a uzavřeli Bohu dvěře, aby jim nemohl udíleti radosti, pak věru nevím, proč! Vskutku, lituji takových duší, neboť slouží Bohu na svou pěst! Ony však, které se modlí vnitřně, vydržuje Pán sám na své útraty, dáváje jim za malá utrpení takovou útěchu, že snesou své nesnáze. Pomlčím tady o útěchách; jež skýtá Pán těm, kdo setrvají u vnitřní modlitbě, a promluví o nich obšírně až později. Řeknu jen, že vnitřní modlitba je branou k velikým milostem, jež mi udělil Pán; uzavře-me-li ji tudíž, nevím, jak je udělí; neboť i kdyby chtěl vejíti a radovati se s duší a rozradovati ji, nemá kudy, neboť chce, aby duše byla sama a čistá a roztoužená, přijati jeho milosti. Klademe-li mu mnoho překážek a nečiníme-li ničeho, abychom je odstranili, jak by k nám přišel Bůh, a jak chceme, aby nám udělil velikých milostí?

Aby se poznalo milosrdenství boží a jak velikým dobrem pro mne bylo, že jsem nezanechala vnitřní modlitby a četby, a poněvadž je tak důležité pochopiti to, vylíčím, jaký boj svádí ďábel o duši, aby ji získal, a s jakým uměním a milosrdenstvím se snaží Bůh, přivesti ji k sobě nazpět, a jak třeba se varovati

nebezpečí, jichž jsem se nevarovala. Především prosím všechny pro lásku Pána našeho a pro velikou lásku, jíž nás zahrnuje, chtěje nás přivést nazpět, aby se střežili příležitostí ku hříchu: dokud trváme v nich, nelze důvěřovati, že se ubráníme, kdyžťe proti nám bojuje tolik nepřátel a v nás je tolik slabostí. Přála bych si, abych dovedla zobraziti zajetí, v němž dlela tou dobou má duše. Věděla jsem dobře, že jsem zajata, nemohla jsem však pochopiti, v čem, a docela už nemohla jsem uvěřiti, že to, čeho mi zpovědníci tolik nevytýkali, bylo by takovým zlým, jak jsem to cítila ve své duši. Jeden ze zpovědníků, k němuž jsem se utekla se svou úzkostlivostí, mi řekl, že takové příležitosti a styky by pro mne nebyly nevhodnými ani tehdy, kdybych došla nejvyššího nazírání. To bylo už později, kdy jsem se s milostí boží střežila už bedlivěji velikých nebezpečí, ale ještě docela neopustila příležitostí ku hříchu. Vidouce, že touhy mé jsou dobré a že se oddávám vnitřní modlitbě, domnívali se zpovědníci, že konám mnoho; duše má však věděla, že nekoná ani, čím jest povinna tomu, jemuž tolik dluží. Nyní jest mi jí líto, že tolik vytrpěla a nenašla nikde, mimo u Boha, ani trošky pomoci, a že dostalo se jí tolik volnosti ku kratochvílím a radovánkám, jež prohlašovali zpovědníci za dovolené. Vskutku, moje muka při kázání nebyla malá, přes to, že jsem je poslouchala tak ráda, že jsem pojímala ku kazateli mimovolně a nevědouc ani jak zvláštní lásku, viděla-li jsem, jak nadšeně a krásně káže. Skoro nikdy se mi nezdálo kázání tak špatným, že bych ho neposlouchala ráda, ačkoli jiní posluchači pravili, že kazatel nekázal dobře. Bylo-li kázání dobré, měla jsem zcela zvláštní radost. Mluviti nebo poslouchati o Bohu, nenudilo mne skoro nikdy

— totiž od času, kdy jsem se počala modliti vnitřně. Kázání působila mi jednak velikou útěchu, jednak mne mučila. Poznávala jsem při nich, že dokonce nejsem, jakou bych měla býti. Vzývala jsem Pána o pomoc, ale — jak se mi nyní zdá — chybila jsem asi, že jsem nedůvěřovala úplně boží Velebě a nepřestala docela důvěřovati v sebe. Hledala jsem záchrany, užívala jsem prostředků, ale nepoznala jsem asi, že to všechno prospěje málo, nevzdáme-li se úplně důvěry v sebe a nedůvěřujeme-li pouze v Boha. Chtěla jsem žítí, vědouc dobře, že nežiji, nýbrž zápasím se stínem smrti, a neměla jsem, kdo by mi dal život, a nebyla jsem s to nabýti ho, a kdo mi ho mohl dáti, měl příčinu nepřispěti mi na pomoc, poněvadž mne přivedl už tolikrát k sobě a opustila jsem ho zas.

IX.

Má duše byla už unavena a toužila po klidu, ale její zlé návyky jí ho nedaly. Tu se přihodilo, že jsem kdysi vešla do oratoře a zahleděla se na obraz, jenž byl vypůjčen a tam uschován pro svátek, jenž se slavil v klášteře. Představoval Krista posetého ranami a vzbuzujícího takovou zbožnost, že jsem byla úplně zmatena, pozorujíc obraz a vidouc Pána tak zmučeného; byloť na obraze věrně namalováno, co pro nás trpěl. Bolest, kterou jsem pocítila, že jsem se odvděčila tak zle za jeho rány, byla taková, že se mi zdálo, že mi pukne srdce, i vrhla jsem se před ním za mohutného proudu s zí na kolena a prosila ho, aby mne konečně už přece posílil, abych ho již neurážela.

Uctívala jsem vroucně svatou Maří Magdalenu a myslila jsem velmi často a zvláště při sv. přijímání na její obrácení. Vědouc, že Pán je jistě ve mně přítomen, vrhala jsem se k jeho nohám, doufajíc, že neodmítne mých slzí, a nevědouc ani, co mluvím, neboť Pán mi udělil velikou milost už tím, že mi dal prolévati slzy, kdyžtě jsem zapomínala tak rychle tohoto pohnutí. Odporoučela jsem se slavné světici, aby mi vyprosila odpuštění.

Myslím však, že posledně prospěl mi zmíněný obraz mnohem více, poněvadž jsem už nedůvěřovala sobě a kladla veškeru svou důvěru v Boha. Zdá se mi, že jsem mu tehdy řekla, že nevstanu, až splní, oč ho prosím. Myslím, že mi přispěl skutečně, neboť od té chvíle jsem byla lepší a lepší. Nemohouc přemítati rozumem, oddávala jsem se vnitřní modlitbě tak, že jsem se snažila představit si Krista v sobě, a jak se mi zdá, dařilo se mi lépe tam, kde jsem ho viděla osamělejšího. Měla jsem za to, že mne strpí spíše u sebe, je-li tak sám a smuten, jako nějaký ubožák. Takových hloupostí se mi namanulo mnoho. Zvláště ráda jsem si ho představovala modlíciho se v zahradě; provázela jsem ho tam. Myslila jsem na pot a zármutek, jež tam vytrpěl; přála jsem si osušiti jeho tak bolestný pot, kdybych mohla; vzpomínám si však, že jsem se toho nikdy neodvážila, any mi zatanuly na mysli mé tak těžké hříchy. Zůstala jsem s ním v zahradě, dokud dovolily mé myšlenky, neboť mne mučilo mnoho myšlenek. Odporoučejíc se před spánkem Bohu, myslila jsem, než jsem usnula, po mnoho let většinu nocí chvílku na tajemství modlitby v zahradě, a to už dříve, než jsem se stala reholnicí; slyšela jsem totiž, že lze tak získati mnoho odpustků. Mám za to, že duše

má získala tu velmi mnoho: počala se oddávati vnitřní modlitbě, nevědouc ani, co to je. Navykla jsem si to tak, že jsem toho neopomenula již nikdy, jako jsem neopomenula pokřižovati se před spánkem.

Ale vrátím se ku zmíněným mukám, jež mi působily roztržité myšlenky. Modlíme-li se vnitřně, nepřemítajíce rozumově, pak duše buď mnoho získá nebo pozbude; pozbude totiž rozjímání; prospívá-li, prospívá velmi, poněvadž prospívá v lásce. Než však dospěje až tam, stojí ji to mnoho, mimo duše ovšem, jež Pán chce přivésti ku modlitbě klidu v době velmi krátké a jichž znám několik. Pro duše, které jdou touto cestou, bude dobře, vezmou-li si knihu, aby se usebraly. Mně prospěl i pohled na nivy, vodu, květiny; upamatovaly mne na Tvůrce a probouzely mne a usebíraly a byly mi knihou a představovaly mi mou nevděčnost a mé hříchy. Pro věci nebeské a vznešené byl můj rozum tak nechápavý, že jsem si jich nemohla nikdy a nikdy představit, až mi je zjevil Pán způsobem jiným.¹⁾

Měla jsem tak málo schopností, představit si něco rozumem, čeho jsem neviděla, že mi neprospěla pranic moje obrazotvornost, chtěla-li jsem si počínati jako jiní, kteří si mohou něco představit, aby se usebrali. Já jsem si mohla Krista mysliti pouze jako člověka, a to tak, že jsem nebyla nikdy s to, představit si ho ve svém nitru, přes to že jsem tolik četla o jeho kráse a viděla tolik obrazů. Bylo mi jako slepci nebo člověku, jenž je ve tmách; mluví s někým a ví, že je přítomen, poněvadž ví jistě, že je tu, to jest poznává, věří, že je tu, ale nevidí ho. Tak se přiházelo i mně,

---

¹⁾ zjeveními a viděními.

když jsem myslila na našeho Pána. Proto jsem měla tak ráda obrazy. Ó těch nešťastných, kdo ztrácejí takové dobro svojí vinou! Zdá se, že jistě nemilují Pána, neboť kdyby ho milovali, radovali by se, že vidí jeho obraz, právě jako nás těší, vidíme-li obraz toho, koho milujeme vroucně.

Tou dobou dostala se mi do rukou *Vyznání sv. Augustina*. Zdá se, že chtěl tomu Pán, neboť jsem se po nich nesháněla, ba ani jsem jich neviděla. Miluji vroucně sv. Augustina, poněvadž jeho řádu patřil klášter, ve kterém jsem žila, než jsem se stala řeholnicí, a též proto, že byl hříšníkem. Svátí, kteří byli hříšníky, než je Pán přivedl k sobě, byli mi velikou útěchou;¹⁾ zdálo se mi, že u nich najdu pomoci, a že Pán může odpustiti i mně, jak odpustil jim; rmoutilo mne pouze, jak jsem už řekla, že Pán povolal svaté jen jednou a již nepadli, já pak jsem už padla tolikrát, že mne to až mučilo. Když však jsem rozjímalala o lásce Páně ke mně, nabyla jsem zase mysli; nezoufalať jsem nikdy nad jeho milosrdenstvím, za to však často nad sebou.

Ach, jak mne děsí, že je takovou má duše přes to, že se jí dostalo tolik pomoci od Boha! Nahání mi strachu, pozorují-li, jak málo jsem mohla dokázati u sebe a jak jsem byla spoutána, abych se nerozhodla oddati se úplně Bohu! Když jsem počala čísti *Vyznání*, zadrželo se mi, že v nich vidím sebe, i počala jsem se vroucně odporoučeti tomuto slavnému světci. Když jsem přišla k jeho obrácení a četla, jak slyšel v zahradě hlas, nezdálo se mi, než že Pán volal tak i mne; cítila jsem to v srdci a za velikého vnitřního

---

¹⁾ Viz předmluvu.

zármutku a bolesti rozplývala jsem se dlouho celá v slzách. Oh, Bože můj, jak trpí duše, ztratí-li svobodu, již měla zachovati, jsouc paní, a jaká snáší muka! Divím se teď, jak jsem mohla žítí v takových mukách. Bůh budiž pochválen, že mi dal život, abych unikla tak hrozné smrti! Zdá se mi, že se dostalo mé duši od boží Veleby velikých sil a že Bůh slyšel asi můj nárek a smíloval se nad tolika slzami.

Počala ve mně klíčiti touha, prodlévati delší dobu s Bohem a vystříhati se příležitostí; neboť jakmile jsem opustila příležitosti, již jsem milovala zase boží Velebu, a jak se mi zdá, poznávala jsem jasně, že ji miluji; nevěděla jsem však, jak jsem měla věděti, v čem pozůstává pravá láska k Bohu. A myslím, že boží Veleba mi počala udíleti nové dary, sotva že jsem se rozhodla a chtěla jí sloužiti. Nezdá se, než že Pán chtěl u mne docílití, abych jen toužila přijímati, čeho se jiní snaží dosíci s velkou námahou. Již za těchto posledních let skýtal mi slasti a útěchy. Já však jsem se nikdy neodvážila prositi, ani aby mi je udílel, ani o něžnou zbožnost. Prosila jsem ho pouze o milost, abych ho již neurážela, a aby mi odpustil mé veliké hříchy. A vidouc, že jsou tak veliké, neodvážila jsem se nikdy vědomě ani zatoužiti po radostech a slastech. Domnívala jsem se, že boží Dobrota mi dala již mnoho, a v skutku, prokázal mi Pán veliké milosrdenství, strpěv mne u sebe a přitáhnuv mne ve svou přítomnost, neboť vím, že bych k němu nebyla přišla, kdyby se nebyl sám tolik o to snažil. Vzpomínám si, že jsem po něm žádala slasti pouze jednou za svého života, když jsem trpěla mnoho vyprahlostí. Když však jsem zpozorovala, co jsem provedla, byla jsem tak zmatena, že mi dal již hnus nad tím, že jsem byla tak

málo pokornou, oč jsem se odvážila žádati. Věděla jsem sice dobře, že je dovoleno prositi o slasti, ale domnívala jsem se, že je to dovoleno pouze těm, kdož jsou na ně připraveni tím, že získali všemi svými silami pravou zbožnost, záležející v tom, že neurážíme Boha a jsme připraveni a odhodláni ku všemu dobrému. Zdálo se mi, že mé slzy byly jen ženským a bezmocným pláčem, poněvadž jsem jimi nedocílila, co jsem chtěla. Přes to však myslím, že mi prospěly; jak řečeno, počala jsem se zvláště od těchto okamžiků tak veliké zkroušenosti a vnitřní bolesti oddávati více vnitřní modlitbě a obíratí se méně tím, co by mi škodilo, ačkoli jsem se toho ještě nevzdala docela. Pomalu však, jak jsem řekla, jsem vybědla s pomocí boží na pravou cestu, a ana boží Veleba nečekala než na mou nepatrnou přípravu, množily se duchovní milosti, jak o tom budu vyprávěti. Že mi je dal Pán, jest něco neobvyklého; nedává jich než těm, kdo mají čistější svědomí.

X.

Jak jsem řekla, ukázaly se u mne počátky milostí, o nichž budu nyní vyprávěti, už několikrát (ačkoli trvaly jen krátkou dobu). Přihodilo se mi za představy, o níž jsem se zmínila a jež mne přibližovala Kristu, a často i při četbě, že mne rázem pronikl pocit přítomnosti boží, takže jsem nemohla nijak pochybovati, že Bůh dlí ve mně, nebo že jsem celá pohřížena v něm. Nebyl to druh vidění. Nazývá se to, tuším, mystickým bohoslovím.¹⁾ Duše žasne tak, že se zdá

¹⁾ Sv. Teresie mluví tu o modlitbě spojení duše s Bohem, o níž pojednává později. Nazývá ji „bohoslovím mystickým“, poněvadž má za bezprostřední předmět Boha, poněvadž se duši zjevují nejvznešenější tajemství boží a poněvadž vše to děje se uvnitř duše tajemně, neznámo, utajeno jiným.

býti celá bez sebe. Vůle miluje, paměť — zdá se mi — jakoby se byla ztratila, rozum — zdá se mi — nepřemýšlí, ale neztrácí se, nýbrž, jak jsem řekla, nepracuje¹⁾ a jest jako zlekán, protože poznává tak mnoho; Bůh totiž chce mu dáti na jevo, že nechápe ničeho, co mu představuje boží Veleba.

Cítila jsem už dříve velmi často jakousi zbožnost, z níž — tuším — můžeme částečně něčeho dosáhnouti: radosti totiž, jež není ani docela smyslnou, ani duševní, ale jež jest úplně darem božím. Mám však za to, že můžeme k tomu velmi přispěti, uvažujeme-li o své nicotě a své nevděčnosti k Bohu, jak mnoho pro nás vykonal, o jeho utrpení a velikých bolestech, o jeho tak smutném životě, radujeme-li se z pohledu na jeho díla, jeho velikost, jeho lásku k nám, a mnohým jiným, co se namane tomu, kdo touží starostlivě prospívati, byť i na to nedával zvláštního pozorů. Přidruží-li se jen trochu lásky, raduje se duše, měkne srdce, tekou slzy. Druhdy se zdá, že proléváme slzy násilně, a druhdy zase, že činí nám násilí Pán, abychom nemohli slzám zabrániti. Zdá se, že boží Veleba splácí naši starost darem tak velikým, jakým jest útěcha, jíž se dostává duši, když vidí, pro jakého pláče Pána. Nedivím se tomu; duše má víc než proč se těšiti. Tu se kochá, tu se raduje.

Příhodným zdá se mi příměr, tanoucí mi právě na mysli, že totiž radosti modlitby podobají se radostem, jež jsou asi v nebi. Poněvadž svatí nespatrii více, než jim dává spatřiti Pán dle jejich zásluh, a

---

¹⁾ Práví, že rozum nepracuje, poněvadž nepřemýšlí o tom a onom, ani nerozjímá, nýbrž je docela zaujat velikostí dobra, jež se mu představuje; ve skutečnosti však rozum pracuje, pozoruje, co se mu představuje, a poznáváje, že není s to pochopiti toho.

poněvadž vidí, jak nepatrné jsou jejich zásluhy, proto je každý spokojen s místem, na kterém dlí, ačkoli je v nebi mezi radostí a radostí velmi veliký rozdíl, mnohem větší, než je rozdíl mezi radostmi duševními na zemi, jenž je též velmi veliký. A vskutku, počíná-li duše zakoušeti radostí, jež jí milostivě udílí Bůh, zdá se jí skoro, že není už, čeho by si přála, a domnívá se, že je úplně odměněna za vše, čím jemu sloužila; a právem; jediná slza z těch, jichž, jak jsem řekla, dosahujeme skoro sami — ačkoli neděje se nic bez Boha — zdá se mi, nedá se ani porovnat s útrapami na světě, poněvadž získáváme slzami tak mnoho. A může býti většího zisku nad nepatrný důkaz, že se líbíme Bohu? Protož chval ho z duše každý, kdo dospěl tak daleko, a uznávej, že je velikým dlužníkem, neboť zdá se již, že Bůh chce ho míti ve svém domě a že ho vyvolil pro své království, nevrátí-li se nazpět.

Nebudiž dbáno nepravé pokory, jež se tu přihází a o níž chci promluvit. Mnohým zdá se totiž pokorou, neuznávají-li, že jim Pán udílí dary. Rozumějme dobře, jak tomu v pravdě jest! Bůh dává nám dary bez veliké naší zásluhy, a proto budme boží Velebě vděčni, neboť nepoznáme-li, co jsme přijali, nevzbudíme se k lásce k němu. Je též docela jisto, že prospíváme tím více a to především v pravé pokoře, čím více vidíme své bohatství, poznávájice zároveň svou chudobu. Ostatně bylo by malomyslností, kdyby se duše domnívala, že není schopna velikých dober, a dala se zastrašiti bázní před schlubností, počíná-li jí je Pán udílet. Věřme, že ten, jenž nám dává dobra, dá nám i milost poznati ďábelské pokušení k vychloubavosti a dá nám sílu, odolati mu, budeme-li choditi v prostotě srdce před Bohem, chtějice se zalíbiti pouze

jemu a ne lidem. Jest zřejmo, že milujeme někoho tím více, čím častěji si vzpomínáme na dobrodiní, jež nám prokazuje. Je-li dovoleno a tak záslužno, vzpomínati neustále, že pocházíme od Boha a že nás stvořil z ničeho a že nás zachovává a na všechna ostatní dobrodiní jeho utrpení a smrti, jež uchystal mnohem dříve, než nás stvořil, pro všechny, kdo žijí právě nyní, proč by nebylo dovoleno poznávati, pozorovati a uvažovati často, že jsem dříve mluvila o marnostech a že teď mi dal Pán milost, že netoužím mluvití než o něm? Hle, toť drahokam, který nás nutí násilně k lásce, vzpomene-li, že jsme jej dostali a že jej už máme; a právě v tom pozůstává všechno dobro modlitby založené na pokore. A což, až spatříme, že máme jiné, ještě vzácnější drahokamy, jichž se dostalo některým sluhům božím, na př. pohrdání světem, ba sebou samými! Jest jasno, že takové duše mají se považovati za větší dlužnice a že jsou více povinny sloužiti Bohu a chápati, že z těchto dober nemáme sami od sebe ničeho, a poznávati, jak štědrý je Pán, kdyžtě ráčil dáti více bohatství, než bych si dovedla přátí, i mé duši, jež je tak hříšná a chudá a nemá pražádných zásluh a již stačil, ba pro niž byl víc než dost už první drahokam. Je třeba čerpati nové síly, abychom jemu sloužili, a snažiti se, nebyti nevděčnými, neboť Pán dává nám drahokamy s tou podmínkou. Neužíváme-li však dobře drahokamů a vznešeného stavu, do něhož nás pozvídá, vezme nám boží Veleba své dary zas a budeme ještě chudšími a Pán dá drahokamy, komu se mu zalíbí, a kdo jimi prospěje sobě a jiným. Neboť jak by prospěl a udílel z nich štědře, kdo nepoznává, že je bohat? Zdá se mi, že při naší přirozenosti není možno, aby se odvážil něčeho velikého, kdo nepoznává, že je

v milosti u Boha, poněvadž jsme tak ubozí a tak nakloněni k pozemskému, že se nemůže docela odpoutati a opovrhovati vším pozemským, kdo nepoznává, že má nějakou záruku v nebeském. Právě těmito dary skýtá nám Pán sílu, již jsme ztratili svými hříchy. A stěží zatouží někdo, nelíbíti se nikomu a býti všemi opovrhován a po všech ostatních velikých ctnostech lidí dokonalých, nemá-li nějaké záruky, že ho miluje Bůh, a zároveň živé víry. Naše přirozenost je tak mrtvá, že se honíme za tím, co vidíme před sebou. Jsou to právě milosti, jež probouzejí a sílí naši víru. Ana jsem tak špatná, jest ovšem možno, že soudím podle sebe a že jiným není třeba než pravdy víry, aby konali skutky velmi dokonalé, zatím co já jsem ve své ubohosti potřebovala všeho toho.

O tom ať vysloví se oni. Já vyprávím pouze, co se mi přihodilo, jak je mi rozkázáno, a nebude-li to správné, ať to roztrhá, komu to zašlu a jenž ví lépe než já, co je špatné. Prosím ho pro lásku boží, aby uveřejnil, co jsem dosud napsala o svém špatném životě a hříších, což dovoluji ode dneška jemu i všem svým zpovědníkům. Chtějí-li, mohou tak učiniti hned, dokud žiji, abych neklamala déle světa, ani se jiní domnívají, že jest ve mně něco dobrého. A vskutku, myslím, že mi to bude velikou útěchou, jak mám aspoň nyní za to. Nesvoluji však, aby zpovědníci uveřejnili, co budu nyní vyprávěti, a dají-li to někomu čísti, přeji si, by mu neřekli, kdo to zažil, ani kdo to psal. Proto nebudu jmenovati ani sebe, ani jiných, nýbrž napíši všechno seč jsem tak, abych nebyla poznána; o to prosím je pro lásku boží. Dá-li mi Pán milost napsati něco dobrého, stačí, když potvrdí to mužové tak učení

a vážení. Napíše-li něco dobrého, bude to od Pána a ne ode mne, poněvadž nejsem vzdělaná a nežila jsem ctnostně a nejsem poučena ani učenci, ani nikým jiným. Že to píši, vědí pouze ti, kdo mi poručili psát, a ti nejsou právě tady. Píši jen, ukradnu-li téměř čas, a jen s obtížemi, poněvadž žiji v chudém klášteře a jsem rušena předemím a mnohými jinými pracemi. Proto by mi neprospělo, co jsem slyšela a četla, ani kdyby mi dal Pán větší schopnosti a pamět, jež je však ve skutečnosti velmi slabá. Povím-li tedy něco dobrého, chce tomu Pán pro něco dobrého. Co bude špatného, bude ode mne, a vy, důstojný pane, to odstraní. Neprospěje tudíž ani tak, ani onak, jmenovati mne. Pokud žiji, jest zřejmo, že nemá se vyprávěti, co je na mně dobrého. Až umru, není jiné příčiny, proč bych byla jmenována, než aby bylo dobré zneváženo, aby tomu nikdo nevěřil, an řekl to někdo tak bezvýznamný a špatný jako já. Poněvadž tedy myslím, že vaše důstojnost a ostatní, kdo to uvidí, učiní, oč prosím pro lásku boží, píši otevřeně; jinak bych psala velmi úzkostlivě, vyjímajíc ovšem o svých hříších, o nichž píši bez úzkostlivosti; ostatně mělo by stačiti, že jsem ženou, a to ženou tak špatnou, abych zanechala psaní. Co bude nad prosté vypravování mého života a bude se shodovati s pravdami naší svaté víry katolické, nechejte, důstojný pane, pro sebe, když jste tak naléhal, abych popsala a objasnila milosti, jež mi udílí Bůh v modlitbě; nebude-li se však shodovati, spalte to, důstojný pane, ihned, podrobují se tomu. Budu vypravovati, co se ve mně děje, aby to vaší důstojnosti nějak prospělo, odpovídá-li to naší svaté víře katolické; neodpovídá-li však, vyvedete mou duši z bludu, aby nezískal ďábel tam, kde zdá se mi, získávám já; Pán

ví (jak budu později vypravovati), že jsem se snažila vždy najíti, kdo by mne poučil.

Jakkoli se snažím mluvit jasně o milostech modlitby, bude to dosti nesrozumitelné pro toho, kdo nenabyl zkušeností. Zmíním se o některých překážkách, o nichž se domnívám, že zabraňují pokračovati touto cestou, a o jiném, v čem vězí nebezpečí. Budu mluvit ze zkušenosti, jíž mne poučil Pán, jakož i z mnoholetých rozmluv s velikými učenci a duchovními lidmi. Tito pozorují, že i přes tolik poklesků a tak špatný život dal mi Pán již za sedmadvacet roků vnitřní modlitby takovou zkušenost, jako jiným, kteří žili v kajícnosti a stálých ctnostech, za sedmačtyřicet nebo sedmatřicet roků. Budiž pochválen za všechno! Kéž použije mne ve své dobrotě boží Veleba! Pán můj ví dobře, že netoužím tu po ničem jiném, než aby byl aspoň poněkud chválen a zvelebován, až se vyjeví, že učinil z tak špinavého a zapáchajícího hnojiště zahradu tak půvabných květů. Kéž by dala boží Veleba, abych jich nevytrhala znovu svojí vinou a aby zahrada nestala se zase tím, čím byla! Prosím vás, důstojný pane, pro lásku boží, byste mi to vyprosil. Víte, jakou jsem, a to mnohem lépe, než jste mi zde dovolil říci.

XI.

Mluvím teď o těch, kdo počínají sloužiti lásce. (Zdá se mi, že nečiníme ničeho jiného, rozhodneme-li se jíti cestou vnitřní modlitby za tím, jenž nás tolik miloval.) Je to něco tak vznešeného, že se raduji nesmírně již pomyslit na to, neboť chováme-li se v prvním stavu, jak máme, zmizí rázem otrocká bázeň. Ó Pane mé

duše a mé dobro ! Proč nechceš, aby duše, rozhodnuvší se milovati tebe a konati, co může, a opustiti všechno, aby se mohla lépe obíratí láskou k tobě, povznesla se rázem k radosti dokonalé lásky? Nemluvila jsem však správně. Měla jsem říci a postesknouti si, proč nechceme tomu my, ani neseme sami všechnu vinu, nepožíváme-li rázem takové důstojnosti, poněvadž pravá láska boží přináší nám všechna dobra, dosáhneme-li jí dokonale. Jsme tak pomalí a liknaví, odevzdati se Bohu docela, že se nepřipravíme nikdy, abychom se radovali z něčeho tak drahocenného, čeho nedává boží Veleba bez veliké ceny. Víím sice dobře, že není na zemi, čemu by se mohlo přirovnati tak veliké dobro. Kdybychom však učinili, seč jsme, abychom nelpěli na ničem pozemském, ale aby všechna naše starost a obcování byly v nebesích, myslím, že bychom dosáhli nepochybně za krátko tohoto dobra, kdybychom se totiž připravili za krátko úplně, jak se připravili někteří svatí. Ale nám se zdá, že dáváme všechno, a zatím přinášíme Bohu jen úroky nebo plody a necháváme si majetek a kořen. Rozhodneme-li se, státi se chudými, je to velmi záslužné; často však staráme a snažíme se zas, aby nám nejen nechybělo potřebné, ale ani zbytečné, a sháníme se znova po přátelích, kteří by nám to dali, a staráme se víc a vydáváme se, aby nám to nechybělo, snad i do většího nebezpečí než dříve, kdy jsme měli jmění. Zdá se nám, že jsme se vzdaly cti, když jsme se staly řeholnicemi nebo počaly žíti duchovně a snažiti se o dokonalost, a sotva se někdo dotkl jen maličko naší cti, už zapomínáme, že jsme ji daly Bohu, a chceme se jí zase vychloubati a vyrvati ji takřka z jeho rukou, přes to že jsme ho — zdá se — ustanovily pánem své vůle. Tak je tomu ve všem.

Krásný to způsob, hledati lásku boží! A to ji chceme — jak říkáme — uchopiti hned oběma rukama a při tom trváme na svých náklonnostech a nesnažíme se uskutečniti svých tužeb a pozvednouti je docela od země a chceme užívati mnoho duševních útěch! Tak to nehrá! Dle mého názoru se to nedá sloučiti. Poněvadž tedy nedáváme všechno rázem, nedostává se nám ani najednou celého pokladu. Kéž zalíbí se Pánu, aby nám jej dala boží Veleba aspoň po kapkách, byť nás to stálo všechny námahy na světě! Převeliké milosrdenství projevuje Pán tomu, komu dává milost a odvahu, aby se rozhodl dosáhnouti tohoto dobra všemi silami. Bůh neodmítá nikoho, kdo vytrvá; pomalu uschopní jeho ducha, aby zvítězil. Pravím „odvahu“, poněvadž ďábel klade začátečníkům do cesty mnoho překážek, chtěje je odstrašiti, aby nenastoupili vskutku této dráhy, ježto ví dobře, jaká mu z toho plyne škoda a že ztratí nejen tuto, ale i mnoho jiných duší. Snaží-li se totiž začátečník dospěti s milostí boží vrcholu dokonalosti, myslím, že nepříjde do nebe nikdy sám, nýbrž přivede s sebou vždy mnoho duší. Jako dobrému vůdci dá Bůh i jemu mnohé, kdo by šli s ním. Právě proto klade jim ďábel do cesty taková nebezpečí a obtíže a není třeba málo, nýbrž velmi mnoho odvahy a milosti boží, aby se nevrátili nazpět.

Promluvíme teď o počátcích těch, kdo se již rozhodli, usilovati o toto dobro a uskutečniti svůj úmysl, (O mystickém bohosloví — tuším, že se tak jmenuje — o němž jsem počala mluvit, pojednám obšírněji až později.) V počátcích jsou největší obtíže: Začátečníci pracují, Pán dává kapitál. Na ostatních stupních modlitby převládá více radost, ačkoli všechny stupně, první, prostřední a poslední mají svůj, ovšem rozdílný

kříž, poněvadž všem následovníkům Kristovým jest jíti cestou, kterou šel Kristus, nechtějí-li zahynouti. Požehnané obtíže, jež bývají tak hojně odměněny již tady, za života !

Jest mi užítí příměru, ačkoli bych se mu nejraději vyhnula a psala prostě, co se mi přikazuje, poněvadž jsem ženou. Ale řeč ducha dá se tak těžko objasniti těm, kdo jako já nejsou vzděláni, že jest mi hledati, jak bych jim to ozřejmila. Možná, že příměr přiléhá jen zřídka; a zajisté se, důstojný pane, povyrazíte pohledem na takovou nejapnost. Zdá se mi, že jsem už četla nebo slyšela takový příměr, ale majíc slabou pamět, nevím ani kde, ani proč se ho užilo; mně však se hodí právě nyní. Představiž si začátečník, že počíná obdělávati zahradu, z níž by se radoval Pán, v půdě velmi neplodné a rodící mnoho býlí. Boží Veleba vytrhá býlí a zasází květiny dobré. Představme si, že se tak již stalo, když se duše rozhodla pro vnitřní modlitbu a počala se jí oddávati. Tu jest nám jako dobrým zahradníkům snažiti se s pomocí boží, aby rostly boží sazenice, a zalévati je pečlivě, aby nezahynuly, ale vypučely v květy, jež by vydávaly velikou vůni a osvěžovaly našeho Pána, aby přicházel často do zahrady pokochati se a poradovati mezi ctnostmi.

Popatřme nyní, jak možno zahradu zavodniti, abychom pochopili, co jest nám činiti a co nás bude státi námahy a bude-li zisk větší a jak dlouho nám bude pracovati. Zdá se mi, že zahradu možno zavodniti čtverým způsobem: buď čerpáme vodu ze studny, a to velmi namáhavě; nebo čerpáme točícím se kolem s nádržkami — čerpala jsem tak několikrát, dá to méně práce a načerpá se více vody; nebo zavodňujeme zahradu z řeky nebo z pramene, a to ie mnohem lepší,

poněvadž zůstane v zemi mnohem více vody a není třeba zalévati tak často a zahradník má mnohem méně práce; nebo zavodňuje se zahrada hojným deštěm, jímž ji zalévá Pán bez všeliké naší námahy, a tento způsob jest nepoměrně lepší všech ostatních, jež jsem jmenovala. Nuže, uplatníme-li teď tyto čtyři způsoby, jak třeba zachovávat zahradu vodou, bez níž by zahynula, v tom, oč mi běží, myslím, že bude možno poněkud objasniti čtyři stupně modlitby, na něž vyzvedl Pán ve své dobrotě často mou duši. Kéž dá jeho dobrota, abych byla s to vyjádřiti se tak, aby to prospělo jednomu z těch, kdo mi přikázali psáti, a jehož přivedl Pán za čtyři měsíce mnohem dále, než já jsem dospě a za sedmnáct roků. Připravil se lépe, a proto zalévá Pán jeho zahrádku bez jeho námahy všemi čtyřmi vodami; poslední z nich se mu sice udílí teprve po kapkách, ale tak, že s pomocí boží se do ní pohříží brzo. Ať se jen směje, zdá-li se mu, že objasňuji nesmyslně! Potěší mne to.

O počátečnicích ve vnitřní modlitbě můžeme říci, že čerpají vodu ze studny. Jak jsem řekla, mají mnoho obtíží, poněvadž jest jim usebírati myšlenky do únavy, což jest velmi namáhavé, ani uvykli býti roztržitými. Je třeba, aby si navykali neviděti a neslyšeti ničeho, a uskutečnili to v hodině vnitřní modlitby a prodlévali o samotě, a jsouce odloučeni od jiných, přemýšleli o svém uplynulém životě. To je často konati všem, prvním i posledním, ale těm je třeba více a těm zas méně o tom přemýšleti, jak řeknu později. S počátku bolí začátečníky, že nepoznávají, mají-li pravou lítost nad hříchy; ovšem že ji mají, poněvadž se rozhodli tak opravdově sloužiti Bohu. Jest se jim snažiti uvažovati o životě Krista Pána, a to unavuje jejich rozum.

Až sem můžeme dospěti sami, ovšem s milostí boží, bez níž, jak známo, nemůžeme pojati ani dobré myšlenky. To tedy znamená čerpati vodu ze studny. A kéž dá Bůh, aby v ní byla a aby nechybělo jí aspoň naší vinou, když ji jdeme čerpati a konáme, seč jsme, abychom zalili květiny. Ale Bůh je dobrý; chce-li jeho Veleba z příčin jemu známých (a snad pro náš veliký prospěch), aby vyschla studna, zachová květy i bez vody a dá růsti ctnostem, učiníme-li jen jako dobří zahradníci, seč jsme. Vodou míním tu slzy, a kde jich není, pohnutí a vnitřní citovou zbožnost.

Co však si tu počne ten, kdo vidí, že po mnoho dnů nemá než vyprahlost a nechuť a odpor a takovou rozmrzelost přijíti a čerpati vodu, že by toho všeho nechal, kdyby se neupamatoval, že se líbí a slouží Pánu zahrady, a nepozoroval, že ztratí vše, co si vysloužil, ba i to, co doufá ještě získati velikou námahou, jakou jest spouštěti tak často okov do studny a vytahovati jej bez vody? A často se přihodí, že nebude ani s to pozvednouti ramen, ani pojati dobré myšlenky; přemýšletí rozumem znamená tu totiž čerpati vodu ze studny. Co si tu, jak pravím, počne zahradník? Bude se radovati a těšiti a považovati za největší milost práci v zahradě takového panovníka. A poněvadž ví, že se Pánu líbí právě proto a že jeho úmyslem má býti, ne zalíbiti se sobě, nýbrž Pánu, proto chval ho, že mu důvěřuje, vida, že vykonává i bez odměny tak starostlivě, co mu přikázal; pomoz Pánu nést kříž a považ, že byl křížem celý jeho život, a netuž po jeho království na zemi, ani se nezříkej modlitby a rozhodni se, nedati Kristu padnouti pod křížem, byť i jeho vyprahlost trvala celý život; přijde čas, kdy vezme odměnu za všechno. Neboj se, že jeho námaha bude marnou, neboť

slouží dobrému Pánu, který ho pozoruje. Nedbej zlých myšlenek; hle, i sv. Jeronymovi vnukal je ďábel na poušti! Takové obtíže mají svou cenu; i já jsem je snášela mnoho let, takže jsem myslila, že mi Bůh udělil milost, načerpal -li jsem jen kapku vody z požehnané studny. Víím, že tyto obtíže jsou preveliké, a zdá se mi, že je k nim třeba více odvahy, než ku mnohým jiným námahám na světě, ale viděla jsem jasně, že jich Bůh nenechá bez veliké odměny, a to už na zemi; neboť vskutku, zdá se mi ještě teď, že jedinou hodinou, v níž mi dal Pán požívati svých slastí, byly odměněny všechny úzkosti, jež jsem trpěla dlouho, setrvávajíc na modlitbách. Mám za to, že taková muka a mnohá jiná naskytující se pokušení sesílá Pán druhdy na počátku a druhdy na konec na své milovníky, aby je zkusil a poznal, budou-li s to píti jeho kalich a pomáhati mu nésti kříž, než jim udělí veliké poklady. Myslím, že Veleba boží chce nás vésti touto cestou pro naše dobro, abychom totiž poznali dobře, že nejsme ničím; neboť milosti, jež nám napotom udílí, jsou tak vznešené, že chce, abychom poznali ze zkušenosti svou ubohost dříve, než nám je dá, aby se nám nepříhodilo, co se přihodilo Luciferovi.

Co podnikáš, Pane můj, co by nebylo k většímu dobru duše, o níž víš, že jest už tvou a jež odevzdává se ve tvou moc, aby šla za tebou cestou k smrti na kříži, a jež se rozhodla pomoci ti nésti kříž a nenechati tě s ním sama? Kdo cítíte v sobě takové rozhodnutí, není se vám čeho báti! Zbožné duše, není, proč byste se rmoutily, když jste dospěly tak daleko, že toužíte obcovati pouze s Bohem a zanechati kratochvílí světských! Větší díl jest už vykonán, proto chvalte boží Velebu a důvěřujte v jeho dobrotu, jež neopustila

nikdy svých přátel; zavřete oči, pomyslíte-li: proč dává Bůh onomu zbožnost za tak málo dnů a proč jí nedal mně za tolik roků? Věřme, že to vše se stalo k našemu většímu dobru. Veď nás boží Veleba, kudy se jí zalíbí, nepatřímeť už sobě, nýbrž Pánu! Velikou milost prokazuje nám Pán, chce-li, abychom kopali rádi v jeho zahradě a zůstali s ním, jenž jistě dlí s námi. Chce-li, aby sazenice a květiny rostly těm, když je zalévají vodou načerpanou ze studny, a oněm zas bez vody, co je mi po tom? Učiň, o Pane, co chceš! Kéž bych tě neurážela a nepozbyla ctností, dal-li jsi mi už některou z pouhé dobroty! Chci trpěti, Pane, poněvadž ty jsi trpěl též. Staň se se mnou ve všem tvá vůle! Kéž nedá tvoje Veleba, aby se něčeho tak drahocenného, jako je tvá láska, dostalo těm, kdo ti slouží pouze pro slast.

Je třeba dobře uvážiti — pravím to, vědouc to ze zkušenosti — že urazila již velikou část cesty duše, jež počíná se ubírat cestou vnitřní modlitby rozhodně a dovede se tak přemoci, že si nezabírá příliš, ani se příliš neraduje, ani nermoutí, dává-li jí Pán slasti a zbožnost nebo ne. Takové duši netřeba se báti, že se vrátí nazpět, byť by iklopýtala často, poněvadž začala stavbu na pevném základě. Láska boží nepozůstává ani v slzách, ani v slastech a zbožnosti, po nichž většinou toužíme a jimiž se utěšujeme, ale v tom, že sloužíme Bohu ve spravedlnosti a síle ducha a pokoře. Ono, zdá se mi, znamenalo by spíše přijímati, a nedávati ničeho. Považuji sice za přiměřeno, podporuje-li Bůh svými dary ženy křehké a slabé, jako jsem já (a tak činí právě teď; neboť mohu snést některé obtíže, jež na mne ráčila seslati jeho Veleba), nelíbí se mi však, slyším-li, že sluhové boží, vážní, učení a rozumní mu-

žové tak si zabírají, nedává-li jim Bůh zbožnosti. Nepravím, aby si jí nevážili, když jim ji udělí Bůh, a nepřijímali jí, neboť tu asi ví boží Veleba, že jim prospěje. Když se jim jí však nedostává, nemají se trápiti a poznati, že jí nepotřebují, poněvadž jim jí nedává Pán, a opanovati samy sebe. Kéž uvěří, že opak je chybou! Zkusila a viděla jsem to sama. Kéž uvěří, že opak je nedokonalostí a nedostatkem svobody duševní a nezdařeným podnikem!

Zdůrazňuji to sice pro začátečníky, poněvadž je pro ně velmi důležité započati svobodně a rozhodně, ale pravím to i pro jiné. Je asi mnoho lidí, kteří se již začali modliti vnitřně, ale neskončili nikdy s úspěchem, a to, jak se domnívám, většinou proto, že neobjímali kříže hned s počátku. Jsou zarmoucení, zdá se jim, že nedosáhli ničeho; ustane-li činnost jejich rozumu, nesnesou toho — a možná, že právě tu roste a sílí jejich vůle, ačkoli toho nepozorují. Považme, že Pán nehledí na to, co se nám zdá býti chybou, avšak není chybou. Boží Veleba zná naši bídnou a křehkou přirozenost lépe než my sami a ví, že takové duše touží mysliti stále na něho a milovati ho. Co chce, jest právě rozhodnost. Zármutek, jež si připouštíme, zneklidňuje pouze duši, a byla-li neschopna prospívati jen hodinu, bude potom neschopna čtyři hodiny. Jsem nesmírně zkušená, poněvadž jsem bedlivě pozorovala a rozmlouvala o tom později s duchovními, a vím, že dím pravdu, řeknu-li, že velmi často pochodí zármutek z tělesné nevolnosti. Jsme tak ubozí, že naše ubohá, v těle uvězněná duše bere podíl na jeho bídě a na změnách času. A oběh vláh působí často, že duše nemůže konati, co si přeje, ale že trpí odevšad. A čím

více snaží se takoví lidé přinutiti duši v takových okamžicích, tím je hůře a tím déle trvá zlo. Je tedy třeba uvážiti rozumně, kdy je ubohá duše neschopna, a netrápiti jí a pochopiti, že jsou nemocni, a změnití hodinu modlitby, a to často i po několik dnů. Ať snášejí vyhnanství, jak mohou, neboť pro duši milující Boha jest velmi neblahým údělem, vidí-li, že žije v takové bídě a že nemůže, co by ráda, ana má tak zlého hostitele, jakým jest její tělo. Řekla jsem, že je třeba „rozumně uvážiti“, poněvadž někdy zavinuje neschopnost ďábel. A proto je dobře u veliké roztržitosti a pomatenosti rozumu ani neustati po každé v modlitbě, ani netrápiti po každé duše tím, čeho nemůže vykonati. Jsou jiné, vnější úkony, skutky lásky a četba, jimž může se duše oddati, a není-li druhdy ani toho schopna, pak služ z lásky k Bohu tělu, jako jindy slouží tělo často zase duši, a oddej se nějaké svaté kratochvíli nebo rozmluvě, nebo se projdi polem, jak poradí zpovědník. Ve všem záleží mnoho na zkušenosti, jež nám poví, co nám prospívá. Ve všem budiž slouženo Bohu: jeho jeho jest sladké, a je důležité, netáhnouti duše takřka násilně, nýbrž vésti ji jemně; to jí prospěje mnohem víc. Upozorňuji znova, a neškodí, že opakuji často: je velmi důležité, aby se nikdo nelekal a nermoutil pro vyprahlost a neklid a roztržité myšlenky, chce-li nabýti duševní svobody a nebýti stále zarmoucen. Začni jen, nelekatí se kříže, a uvidíš, jak i Pán ti jej pomáhá nésti a jaké nabudeš spokojenosti a načerpáš úspěchu ze všeho, neboť je zřejmo, že studně nedá vody, nemá-li jí. Má-li však vodu, pak ovšem nesmíme býti línými čerpati ii, neboť tu chce již Bůh rozmnožiti naše ctnosti.

XII.

Rozhovořila jsem se v předešlé hlavě o mnoho jiných a jak se mi zdá, velmi potřebných věcech, chtěla jsem však objasniti, čeho můžeme dosíci sami a jak si můžeme pomoci při prvním druhu zbožnosti. Přemýšlíme-li a hloubáme, co trpěl pro nás Pán, býváme pohnuti k soucitu, a sladká je tato bolest a sladké jsou slzy, jež proléváme. A přemýšlíme-li o slávě, v niž doufáme, a o lásce Páně k nám a o jeho zmrtvýchvstání, býváme pohnuti k radosti, jež není ani docela duševní, ani smyslná. Je to radost velmi ctnostná a bolest velmi záslužná. A takové jest všechno, co působí zbožnost, již nabýváme částečně rozumem, ačkoli jí není možno ani zasloužiti, ani dosáhnouti, nedá-li jí Bůh. Nepozvedl-li Bůh duše než sem, je pro ni velmi prospěšno, nesnaží-li se ani vystoupiti výš, a to třeba dobře uvážiti, neboť by nedocílila úspěchu, ale zahynula. Na tomto stupni může vzbuzovati mnoho konů, aby se rozhodla konati mnoho pro Boha a rozněcovati se v lásce, a mnoho jiných, pro vzrůst ctností potřebných konů, jak tomu učí kniha nazvaná „Umění sloužiti Bohu“,¹⁾ která jest velmi dobrá a vhodná pro duše, jež jsou na tomto stupni, poněvadž tu pracuje rozum. Může si představit Krista a zvykati si vroucí lásky k jeho svatému člověčenství, míti ho vždy na mysli a mluvit s ním, prositi ho ve svých potřebách a postesknouti si mu své námahy, radovati se s ním ve svých radostech a nezapomínati v nich na něho a nevyhledávati umělých modliteb, ale slov, odpovídajících jejím touhám a potřebám. To je výtečný způsob prospívati v době velmi krátké. A kdo se snaží

---

¹⁾ Od Fr. Alonso de Madrid.

míti s sebou tak vzácného společníka a těží pilně z jeho přítomnosti a vzplane opravdovou láskou k Pánu, jemuž jsme tolik dlužni, mám za to, že už pokročil. Proto si nezabírejme, jak jsem řekla, necítíme-li zbožnosti, nýbrž děkujme Pánu, že v nás zachovává touhu, zalíbiti se jemu, přes to že jsou naše díla nedostatečná. Míti na mysli Krista — to prospívá na všech stupních modlitby a je nejjistějším prostředkem, pokračovati na stupni prvním a dosáhnouti za krátko druhého stupně modlitby a býti na ostatních stupních v bezpečí před úklady, jež může strojiti ďábel.

To tedy můžeme sami. Kdo by však chtěl jíti dále a pozvednouti ducha k sladkým pocitům, jichž se mu nedostává, ztratil by — zdá se mi — to i ono, neboť tu běží o něco nadpřirozeného, a přestane-li rozum přemýšleti, zůstane duše opuštěna a u velké vyprahlosti. Poněvadž se celá tato stavba zakládá na pokoře, je třeba, abychom prospívali tím více v této ctnosti, čím více se blížíme Bohu, a neučiníme-li tak, je všechno marno. Zdá se však býti jakousi pýchou, chtíti dosáhnouti něčeho vyššího, když Bůh udílí nám v naší slabosti už tím přílišnou milost, dává-li nám přistoupiti blíže k sobě. Slovům mým není rozuměti tak, že bychom se nesměli povznést rozumem a přemýšleti o vznešenosti nebe, o vznešenosti boží, o tom, co jest velkolepého v nebi, a o nesmírné moudrosti boží. Já jsem tak sice neučinila nikdy, poněvadž, jak jsem řekla, jsem toho nebyla schopna, a poněvadž jsem s milostí boží poznala pravdu, že by nebylo malou smělostí, (kdyžtě jsem tak špatná) přemýšleti o věcech pozemských, a což teprve o nebeských! Jiným však, zvláště učeným, to prospěje. Zdá se mi, že učenost, je-li spojena s pokorou, je tu velkým pokladem. Pozorovala

jsem to před několika dny na několika učencích, kteří začali před nedávnem a dospěli už velmi daleko. Právě proto toužím vřele, aby se oddávalo mnoho učenců duchovnímu životu, jak se zmíním později.

Pravím-li tudíž, aby se duše nepovznášely výše, než je pozvedne Bůh, je to řeč duchovní. Kdo nabyl jen trochu zkušenosti, pochopí mne; nechápe-li však někdo, nedovedu toho říci jinak. V mystickém bohosloví, o němž jsem počala mluvit, přestává činnost rozumu, poněvadž ji zastaví Bůh.¹⁾ Budu-li s to a dá-li mi Bůh svou milost, vysvětlím to později podrobněji. Chci tedy říci, že se nemáme sami odvážiti, ba ani pomyslit na to, abychom zastavili rozum, a že nemáme přestat přemýšlet, poněvadž bychom zůstali hloupými a chladnými a nedosáhli toho ani onoho. Zastaví-li však Pán a zarazí-li jeho činnost, dá mu čemu by se divil a čím by se obíral, a tu pochopí

---

¹⁾ Praví-li sv. Matka, že Bůh zastaví mysl nebo rozum, což tu nazývá mystickým bohoslovím, znamená to, že představí mu nescetně mnoho věcí nadpřirozených a božských a vleje do něho mnoho světla, aby je pozoroval pohledem čirým a bez úvah, bez přemítání, bez námahy, a to tak neodvratně, že nemůže pozorovati ničeho jiného, ani býti roztržitým. A nejen že rozum pozoruje a se diví, ale světlo proniká i do vůle a rozněcuje v ní plamen, který zažihá její lásku, a to tak, že je rozum upoután a zlekán tím, co vidí, a vůle hoří láskou a paměť je úplně nečinná, poněvadž se duše obírá přítomnou radostí a nevzpomíná ničeho jiného. Praví-li, že takový vzlet nebo zastavení jsou nadpřirozené, chce říci, že naše duše vlastně více trpí než jedná. Konečně praví, že se nemá odvážiti nikdo povznést se tímto způsobem dříve, než by byl zvednut; předně, poněvadž to převyšuje všechny naše síly a bylo by to tudíž marno, a za druhé, poněvadž by tó bylo nedostatkem pokory. Sv. Matka upozorňuje na to docela právem, neboť jsou modlitební knihy, v nichž se radí, aby modlící se zastavili rozum úplně a netvořili ničeho obrazotvorností, ba ani si jí nevšimli — a následek toho jest, že zůstávají chladnými a nepobožnými. (Vicente de la Fuente.)

rozum bez přemýšlení více za chvílku, co bys odříkal „Věřím“, než můžeme pochopiti vším svým úsilím pozemským za mnoho let. Jest pošetilostí, zdržovati mohutnosti duševní a chtíti je zastaviti; a opakuji, že stává se tak z malé pokory, ačkoli toho nechápeme. Duše nemá sice viny, přece však jest jí pykati, neboť její práce je marná a duše plní se nevolí. Je to, jako by chtěl někdo skákati a byl od zadu držen; myslí, že již napjal své síly, a tu poznává, že neuskutečnil, co zamýšlel. Kdo chce pozorovati, pozná po skrovném zisku, jehož docílí, že neměl dosti pokory. Tato výtečná ctnost má totiž v sobě to dobré, že jí není při žádném činu, který by znechutil duši. Zdá se mi, že že jsem to objasnila, možná však, že pouze pro sebe. Kéž otevře Pán oči čtenářů zkušeností, a byť byla jen nepatrná, pochopí to ihned.

Po mnoho roků jsem četla mnoho a nerozuměla jsem tomu za mák. A drahnou dobu nemohla jsem pronésti ani slova, abych to vysvětlila, takže jsem s tím měla nemalou potíž, ačkoli jsem tomu z milosti boží už rozuměla. Chce-li však boží Veleba, naučí v okamžiku všemu tak, že se až divím. Rozmlouvala jsem sice s mnohými duchovními, kteří se snažili poučiti mne o milostech, jež mi udílel Pán, abych se o nich mohla vyjádřiti, ale mohu tvrditi s jistotou, že moje nechápavost byla vskutku taková, že mi to neprospělo pranic. Pán chtěl asi, abych neměla nikomu zač děkovati mimo něho. (Boží Veleba byla vždy mým učitelem, a budiž pochválena za všechno, ačkoli mne zahanbuje velmi, že to mohu v pravdě říci.) Přes to že jsem po tom netoužila, ani toho nežádala, — tu jsem nebyla zvědava jako v jiných marnivostech, poněvadž by to bylo ctností — poučil mne Bůh v oka-

mžiku úplně jasně a tak, abych se dovedla vyjádřiti, že se podivili moji zpovědníci a ještě více já sama, ana jsem znala lépe svou nechápavost. Stalo se tak nedávno, a teď se již nestarám o to, o čem mne nepoučil Pán, netýká-li se to mého svědomí.

Upozorňuji znovu, že je důležité, nepovznášeti ducha, nepozvedne-li ho Pán; stane-li se tak, poznáme to ihned. Zvláště pro ženské je to nebezpečno, poněvadž by mohl ďábel přivoditi nějaký mam. Jsem však ujištěna, že Pán nedovolí uškoditi duši, jež se snaží v pokoře přijíti k němu, ba že taková duše dosáhne právě tam většího prospěchu a zisku, kde ji zamýšlí ďábel zničiti. Poněvadž cesta pro začátečníky jest cestou nejobyčejnější a poněvadž uvedené výstrahy jsou velmi důležité, vyprávěla jsem obšírně. Uznávám, že v jiných knihách je to asi mnohem lépe psáno. Přiznávám se též, že jsem psala s velikým zahanbením a studem, ačkoli by měly býti ještě větší. Za všechno budiž pochválen Pán, jenž chce a svoluje, aby někdo takový, jako já, mluvil o jeho tak velikých a tak vznešených skutcích!

XIII.

Považuji za záhodno, upozorniti na některá pokušení, jež jsem pozorovala u začátečníků — některá jsem měla sama — a dáti několik rad v tom, co pokládám za důležité. Duše snaž se tedy hned s počátku, jíti radostně a svobodně. Jsou lidé, kteří se domnívají, že ztratí zbožnost, budou-li jen poněkud bezstarostni. Je dobře, bojíme-li se o sebe; abychom si vůbec nedůvěřovali vydati se v příležitost, v níž obyčejně ura-

zíme Boha, ba je to naprosto potřebno, dokud nejsme úplně upevněni v ctnosti. A není mnoho těch, kdo jsou tak upevněni, že by mohli býti bezstarostnými v příležitostech odpovídajících jejich přirozenosti. Dokud žijeme, je vždy dobře, máme-li na mysli svou ubohou přirozenost, a třeba se tak dělo jen pro pokoru. Přes to je mnoho toho, čím — jak jsem řekla — se můžeme zotaviti, byť jsme tak učinili jen proto, abychom se potom modlili horlivěji. Ve všem třeba rozvahy. Mějme však i pevnou důvěru, neboť je velmi záhodno, abychom neomezovali svých tužeb, nýbrž důvěřovali v Boha, že dospějeme, ne sice hned, ale pomalu až tam, kam dospělo s jeho milostí mnoho svatých, vynasnažíme-li se totiž. Kdyby se nebyli svatí rozhodli, toužiti po takovém cíli a uskutečňovati pozvolna své touhy, nebyli by se povznesli na tak vysoký stupeň. Boží Veleba chce míti a miluje odvážné duše, jdou-li v pokoře a nedůvěřují-li v sebe, a nepozorovala jsem, že by se některá z nich byla opozdila cestou, ani že by duše bázlivá byla za mnoho let dospěla tam, kam dospěly duše odvážné za velmi málo roků, přes to že se opírala o pokoru. Divím se, jak je důležité, odvážiti se na této dráze velikých věcí: ačkoli duše nemá s počátku síly, přece vzlétne a urazí kus cesty, i když se unaví a odpočívá jako málo opeřené ptáče.

Vědouc dobře, že sama nemohu ničeho, přemýšlela jsem druhdy často o slovech sv. Pavla, že v Bohu můžeme všechno.¹⁾ Prospělo mi to velmi, právě jako výrok sv. Augustina: „Dej mi, Pane, co poroučíš, a poruč, co chceš!“ Často jsem přemýšlela, že sv. Petr

---

¹⁾ Fil. 4, 13.

nepozbyl ničeho, vrhnuv se do moře, ač se potom bál. První rozhodnutí jsou velmi důležitá. Je však třeba, aby se duše na prvním stupni více zdržovaly a dbaly rozvahy a dobrozdání učitelova. Ale dejte pozor, aby vás neučil choditi těžkopádně a nespokojil se, když se duše osvědčí v lapání ještěrek! Mějte vždy na očích pokoru, byste poznaly, že samy nejste s to uskutečniti svá předsevzetí!

Je však třeba poznati, jakou má býti pokora. Myslím, že ďábel škodí velmi duším oddávajícím se vnitřní modlitbě a nedá jim prospívati rychle, vnukaje jim nesprávné pochopení pokory: předstírá nám, že jest pýchou, míti veliké touhy a chtíti napodobiti svaté a toužiti po mučednictví. Řekne nám, nebo poučí nás hned, že jsouce hříšníky můžeme skutky svatých obdivovati, ne však konati. Souhlasím, ale třeba rozeznávati, kterým skutkům jest se nám diviti a které napodobiti. Nebylo by dobře, kdyby někdo, jsa křehký a slabý, oddával se mnohým postům a přísným kajícím skutkům a šel na poušť, kde by nemohl spát a nenašel, co by jedl, a podobné.

Třeba však uvážiti, že s milostí boží můžeme býti s to opovrhovati světem, nezakládati si na cti, nebýti upoutáni na jmění. Ale naše srdce jsou tak zbabělá, že se nám zdá, že se nám nebude dostávati země, budeme-li se starati jen trochu méně o tělo a více o ducha. Zdá se nám, že podporuje usebranost, máme-li v hojnosti, čeho třeba, poněvadž starosti nás znepokojují v modlitbě. Bolí mne, že důvěřujeme tak málo v Boha a máme tolik samolásky, že nás zneklidňují takové starosti. Je tomu již tak: kde vyspěl duch tak málo jako tu, obíráme se tolik maličkostmi, jako jiní záležitostmi významnými a důležitými, a ve své hlouposti

máme za to, že žijeme duchovně. Připadá mi teď tento způsob pokračovati, jakoby se chtěly shodnouti tělo a duše, aby tady neztratily klidu a na onom světě patřily na Boha. Ovšem, že toho dosáhneme i tak, budeme-li jen žíti spravedlivě a usilovati o ctnosti, ale dosáhneme toho krokem slepičím, jímž nedospějeme nikdy k duchovní svobodě. Takový způsob pokračovati zdá se mi velmi vhodným pro stav manželský, v němž třeba žíti dle povolání, ale pro jiný stav si nijak nepřeji takového způsobu pokračovati a nepřesvědčí mne nikdo, že by byl dobrý, poněvadž jsem jej zkusila. Byla bych do smrti zůstala na tomto stupni, kdyby mi nebyl Pán ve své dobrotě ukázal cestu jinou.

Měla jsem sice vždycky vznešené touhy, ale — jak jsem řekla — snažila jsem se oddávati se jen vnitřní modlitbě a žíti, jak se mi zalíbilo. Kdybych byla měla někoho, kdo by mne byl nabádal k vyššímu letu, myslím, že bych se byla snažila uskutečniti své touhy. Avšak pro naše hříchy je tak málo a tak pořádku těch, kdo by tu nebyli příliš opatrnými, že se domnívám, že zaviňují právě oni, proč začátečníci nedospívají rychleji k veliké dokonalosti. Pán se nás nevzdaluje nikdy, a nestává se tak tudíž jeho vinou. Kdo se vzdaluje, jsme my, ubozí.

Svaté můžeme též napodobiti, vyhledávající samotu a mlčení a mnohé jiné ctnosti, jež nezavraždí našich nešťastných těl, chtějících žíti tak pořádně, že uvádějí do nepořádku duši. Dábel přispívá též velmi, aby je učinil neschopnými, vidí-li jen trochu strachu. Nechce než nám namluviti, že nás všechno to zničí a že pozbudeme zdraví. Slzíme-li jen, vzbudí v nás obavu, že oslepeme. Prožila jsem to a vím to tudíž; nevím však, nač bychom si přáli lepšího zraku a zdraví, než

abychom je pozbyli za takovým účelem. Jsouc tak těžce nemocna, byla jsem vždy jak spoutána a nemohla jsem ničeho podniknouti, dokud jsem se nerozhodla, nedbati ani na tělo, ani na zdraví; i teď však podnikám velmi málo. Ale když mi dal Bůh poznati lest ďáblovu, řekla jsem mu, kdykoli mi předstíral ztrátu zdraví: „Což na tom, zemru-li?“ a když mi předstíral ztrátu klidu: „Nepotřebuji klidu, ale kříže!“ Tak jsem jednala též jindy. Ačkoli jsem vskutku těžce nemocna, poznala jsem jasně, že mnohdy běží jen o pokušení ďábelské nebo o moji slabost; teď, co toho tak nedbám a nepečuji tolik o sebe, jsem mnohem zdravější. Proto je velmi důležité, aby začátečníci, počínající se oddávati vnitřní modlitbě, nedali svých myšlenek ovládnouti strachem. Může se mi věřit, poněvadž jsem to zkusila. A že vypravuji o svých chybách, mohlo by též prospěti, aby jiní měli na mně výstrahu.

Velmi často přihází se pokušení jiné: Sotva počali začátečníci užívati klidu a štěstí tohoto života, už si přejí, aby všichni lidé žili duchovně. Není sice zlem přát si toho, ale chtíti touhu uskutečniti, mohlo by nebyti dobré, nemají-li mnoho moudrosti a netváří-li se při tom tak, že se ani nezdá, že poučují. Kdo by tu chtěl docílití nějakého úspěchu, potřebuje ustálených ctností, aby neuvrhl jiných v pokušení. Víím to, poněvadž se mi to přihodilo, když jsem — jak již řečeno — usilovala o to, aby se jiné řeholnice oddávaly vnitřní modlitbě. Když totiž jednak viděly, že mluvím vzneseně o velikém dobru, jakým je vnitřní modlitba, a jednak viděly, že jsem tak chudá ctnostmi, byly mnou uvedeny v pokušení a zmateny, jak mi vyznaly později. Stalo se tak docela právem, neboť nechápaly, jak se může srovnati to a ono, a proto nepovažovaly za zlé,

co bylo zlým, poněvadž viděly, že jsem to činila druhdy též, a domnívaly se tudíž, že je to něco dobrého. Ano, tak si počíná ďábel. Zdá se, že užívá našich pravých ctností, aby, pokud možno, ospravedlnil zlo, jež zamýšlí, a tak získává mnoho, stane-li se chyba, byť i sebemenší, ve společnosti. Čím více tedy získal u mne, jež jsem konala tolik zlého! Proto prospělo za mnoho let pouze třem, co jsem jim vyprávěla, a teprve když mne Pán posílil více ve ctnosti, prospěla jsem ve dvou nebo třech letech mnohým, jak budu vyprávěti později. Mimo to jest jiné veliké zlo, totiž záhuba naší duše. Oč máme s počátku nejvíce pečovati, jest, starati se pouze o duši a mysliti, že na zemi není než Bůh a ona; to jí prospívá velmi.

Jiným pokušením — a všechna se skrývají za horlivost ve ctnosti, což třeba věděti a čehož se třeba vystříhati — jest bolest nad hříchy a chybami jiných. Ďábel namlouvá začátečníkům, že cítí bolest pouze proto, že chtějí, aby jiní neuráželi Boha, a že mají hoře pro jeho uraženou čest. Začátečníci chtěli by hned odpomoci, a to je zneklidňuje tak, že se nemohou ani pomodliti. A nejvíce jim škodí, že to pokládají za ctnost a dokonalost a velikou horlivost pro Boha. Nemluvím tu o bolesti pro hříchy veřejné (na př. staly-li se zvykem v klášteře), nebo pro svízele církve, nebo pro kacířství, v nichž vidíme hynouti tolik duší. Taková bolest je velmi dobrá a právě proto, že je dobrá, nezneklidňuje. Bude tedy pro duši, oddavši se vnitřní modlitbě, nejjistěji, nebude-li se starati o nikoho a o nic a bude-li pečovati pouze o sebe a jak by se zalíbila Bohu. To jest velmi prospěšné; neboť měla-li bych vyprávěti o chybách, jež vznikly z důvěry v dobré předsevzetí, nebyla bych nikdy hotova. Snažme se pozorovati

vždy jen ctnosti a dobré vlastnosti, jež vidíme u jiných, a zakrývati jejich nedostatky svými velikými hříchy. Budeme-li si tak počínati, nestane se tak sice hned dokonale, ale zvolna získáme velikou ctnost, že totiž budeme pokládati všechny za lepší, než samy sebe, a tak ji počneme s milostí boží získávati. (Milosti boží potřebujeme ve všem, a není-li jí, marná naše snaha.) Prosme tedy Boha, aby nám dal tuto ctnost, a Bůh neopustí nikoho, kdo činí, seč je.

Ti, kdo přemyšlejí mnoho rozumově, čerpajíce z jednoho námětu mnoho myšlenek a představ, uvažtež i tuto výstrahu. Kdo nemohou přemýšleti rozumově jako já, těch netřeba upozorňovati, než aby byli trpěliví, až je Pán osvítlí a dá jim, čím by se zabývali, neboť sami zmohou tak málo, že jim jejich rozum spíše překáží, než prospívá. Vráťím se tedy k těm, kdo přemyšlejí. Radím jim, aby nepřemýšleli po celou dobu modlitby. Poněvadž taková modlitba je velmi záslužná, zároveň však i příjemná, domnívají se, že netřeba ani neděle, ani chvílky, kdy by nepracovali. Zdá se jim to ztrátou času, já však považuji takovou ztrátu za veliký zisk. Jak jsem již řekla, ať si jen představí Krista a rozmlouvají a radují se s ním, neunavujíce rozumu a nenamáhajíce se stavbou důvodů, a přednášejí mu své potřeby a uvažují, že by nás právem neměl u sebe ani trpěti. Ať konají jednou to, po druhé ono, aby se nezprotivilo duši jísti stále tutéž stravu. Tato jídla jsou velmi chutná a zdravá. Navykne-li si na ně chuť, mají velkou sílu živnou a dávají duši život a prospívají mnoho.

Vyjáčřím se však jasněji, neboť všechno, co se týká vnitřní modlitby, je nesnadné a velmi těžko pochopitelné, není-li učitele. Moje neobratnost mi nedo-

voluje vyjádřiti se a vysvětliti málo slovy něco, co třeba objasniti tak důkladně, ačkoli bych se ráda vyslovila zkrátka a ačkoli by stačilo bystrému rozumu toho, jenž mi rozkázal psáti o modlitbě, abych se o tom jen zmínila. Ana jsem sama trpěla tak mnoho, mám soucit s dušemi, jež začínají vnitřní modlitbu pouze podle knih, neboť je podivno, jak jinak chápe všechno ten, kdo to zkusil. Vrátím se však ku svému vypravování. Snažme se přemýšleti o některém tajemství Utrpení, na př. jak stál Pán u sloupu. Rozum hledá tu příčin, jež mu ozřejmují veliké bolesti a hoře, jež trpěla boží Veleba, jsouc tak opuštěna, a mnoho jiného, co může odsud čerpati rozum, jenž je s to přemýšleti nebo je vzdělaný. Tímto způsobem jest začínati vnitřní modlitbu a pokračovati v ní a dokončiti ji všem; je to výtečná a jistá cesta pro všechny, dokud jich Pán nepozvedne k něčemu jinému, nadpřirozenému. Pravím „všem“, ačkoli mnoho duší získává více v jiných rozjímáních než v rozjímání o sv. Utrpení. Neboť jako je v nebi mnoho příbytků, tak vede do něho i mnoho cest. Některým lidem prospívá rozjímání o pekle, jiným zas, jež rmoutí myšlenka na peklo, o nebi, jiným o smrti; pro některé lidi citlivého srdce je pravou trýzní přemýšleti neustále o Utrpení, zatím co se radují a prospívají, uvažující o moci a velikosti boží ve tvorstvu a o jeho veliké, ve všem se jevící lásce k nám. Je to podivně vhodný způsob modliti se vnitřně, neopomeneme-li jen rozjímání často o Utrpení a Životě Kristově, odkud se nám dostalo a dostává všeho dobrého.

Začátečníku je třeba ostražitosti, aby poznal, co mu více prospívá. Proto potřebuje učitele, ale zkušeného. Není-li učitel zkušený, může velmi blouditi a

tahati duši, nechápaje jí a nedovoluje jí, aby se poznala sama. Poněvadž totiž duše ví, že je velmi záslužno poslouchati učitele, neodvází se přestoupiti jeho rozkazů. Nalezla jsem duše malomyslné a zkormoucené, protože jejich učitel neměl zkušeností, a bylo mi jich líto. A našla jsem i duši, která již nevěděla, co si počíti. Učitelé nerozumějící duševnímu životu mučí duši a tělo a překážejí pokroku. Řekla mi jedna duše, že ji učitel zdržoval osm roků, nedovoluje jí překročiti mezi sebepoznání, zatím co jí Pán dal již modlitbu klidu; proto trpěla mnoho. Sebepoznání nesmíme sice nikdy opomenouti, a není na této dráze tak olbřímí duše, že by nepotřebovala často, státi se zase dítětem a kojiti se mlékem. Toho nesmíme nikdy zapomenouti, a možná že se o tom zmíním častěji, poněvadž je to velmi důležité; neboť není tak vznešeného stupně modlitby, že by nebylo druhdy třeba vrátiti se k počátkům. Úvaha o hříších a sebepoznání jsou chlebem, jímž nutno kořeniti na cestě modlitby všechna, i seberozkošnější jídla, a bez chleba nemohla by duše ani žíti. Třeba však požívati ho mírně. Pozoruje-li duše, že je už pokořena, a poznává-li jasně, že sama nemá ničeho dobrého, a vidí-li se zahanbenu před takovým Králem a vidí-li, jak málo mu splácí a jak mnoho mu dluží — nač by mrhala časem a nepřešla k něčemu jinému, co jí předkládá Pán a od čeho upustiti nemá příčiny? Boží Veleba ví lépe než my, jaká strava nám prospívá.

Je tedy velmi důležité, aby duchovní vůdce byl obezřetný, to jest, aby měl bystrý rozum a byl zkušený; má-li mimo to i vědomosti, je to nesmírně prospěšné. Nelze-li však najíti všech těchto tří vlastností, pak jsou první dvě důležitější, neboť bude-li třeba,

mohou začátečníci najít učence a poradit se s nimi. Myslím, že začátečníkům neprospějí mnoho vědomosti, neoddávají-li se vůdcové vnitřní modlitbě. Nemíním ovšem, aby se nestýkali s učiteli, neboť bych raději viděla, aby se duše neoddávala vnitřní modlitbě, nedala-li se pravou cestou. Věda je vůbec důležitá, poněvadž poučuje a osvěcuje nás, kteří málo víme; a uvede-li nás do pravd sv. Písma, pak činíme, co jsme povinni. Od nesmyslných pobožností vysvobod nás, Bože! Vyslovím se jasněji, ač myslím, že se zaplétám do mnohých otázek. Bylo vždy mou chybou, že se nedovedu — jak jsem řekla — vyjádřit než mnoha slovy. Tak na př. počíná se řeholnice modlit vnitřně; vede-li ji nemoudrý vůdce a usmyslí si, řekne jí, že bude lépe, bude-li poslouchat jeho než představeného, a to ne ze zlomyslnosti, nýbrž domnívá se, že jedná správně; není-li totiž řeholníkem, zdá se mu asi, že je tomu tak. Je-li to žena vdaná, řekne jí, že bude lépe, oddá-li se modlitbě, než aby se starala o domácnost, přes to že tak neuspokojí svého muže. A tak neumí vůbec uspořádat ani času, ani věcí dle pravdy, a poněvadž se nedostává světla jemu, nedá ho ani jiným, byť i chtěl. Ačkoli se zdá, že tu vědomostí netřeba, přece jsem byla a budu vždy toho názoru, že — může-li — má se každý křesťan poradit s velikým učencem, a čím je učenější, tím lépe. A kdo jdou cestou vnitřní modlitby, potřebují toho ještě víc, a to tím více, čím dále jsou v duchovním životě. Nepodvádějme se domněnkou, že učenci, kteří se vnitřně nemodlí, nejsou pro ty, kdo se modlí. Rozmlouvala jsem s mnohými učiteli, poněvadž jsem jich od několika let potřebovala častěji a tudíž je vyhledávala a poněvadž jsem jim byla vždy nakloněna. Nemají-li někteří z nich zkuše-

ností, nejsou přece nepřáteli a neznalými duchovního života, neboť nalézají v Písmě sv., jímž se zabývají vždy pravdu dobrého ducha. Myslím tedy, oddává-li se duše vnitřní modlitbě a stýká-li se s učenci a nechce-li klamati samu sebe, že jí neoklame ani ďábel svými mamy, neboť věřím, že ďábli se hrozně bojí vědomostí pokorných a ctnostných, vědouce, že jejich šalba bude poznána a že jim bude odtáhnouti se ztrátou.

Řekla jsem to, poněvadž se někteří domnívají, že učenci, nežijící duchovně, nejsou pro duše oddané vnitřní modlitbě. Řekla jsem již, že je třeba duchovního vůdce; není-li však učený, je to veliké zlo. Proto bude velmi prospěšno, raditi se s učenci, jsou-li jen ctnostni. Třeba nežili sami duchovně, prospějí mi přece a Bůh je osvíti, jak by mne poučili, ba přivede je i k životu duchovnímu, aby nám prospěli. Nemluvím tak, nezkusivší toho, neboť se mi to přihodilo více než u dvou. Chce-li se však duše podříditi úplně jednomu vůdci, myslím, že chybuje velmi, nevyhledá-li vůdce učeného. Je-li řeholnicí a má-li poslouchati představeného, jemuž se náhodou nedostává všech tří vlastností, nebude to pro ni malým křížem, i když nepodrobí dobrovolně svého rozumu člověku nerozumnému. Já aspoň jsem nebyla s to odhodlati se k tomu a zdá se mi, že to ani není dobré. Žije-li duše ve světě, chval Boha, že si může vyvoliti, koho by poslouchala, a nezneužívej tak spasitelné svobody; raději buď bez vůdce, než najde pravého; Bůh jí ho dá, hledá-li ho s naprostou pokorou a touží-li voliti správně. Chválím Boha vroucně a my ženy a neučení měli bychom mu neustále vzdávati nekonečné díky, že jsou lidé, kteří s takovými námahami došli pravdy, již neznáme my nevědomí. Divím se často, jak namáhavě osvojili si

učenci (zvláště řeholníci), co mi prospívá beze vší námahy, otáží-li se jen; kolik lidí však nechce, aby jim to prospělo! Nedej, Bože! Vidím, jak se podřizují velikým obtížím řádu, jak konají kající skutky a mají špatnou stravu, jak se podrobují poslušnosti — což mne vskutku mnohdy velmi zahanbuje — jak špatně spí, snášejí každou nesnáz, každý kříž, a zdá se mi proto, že by bylo velikým zlem, kdyby někdo ztratil takové dobro svou vinou. A mnozí z nás, kteří jsme prosti takových námah a jimž se všechno — jak se říká — podává po lopatě a kteří žijeme, jak se nám zalíbí, myslí možná, že předčíme muže práce, poněvadž se modlíme trochu více vnitřně. Budiž požehnán, o Pane, že jsi mne stvořil tak neschopnou a neužitečnou! Ale mnohem více tě chválím, že vzbouzíš takové učence, kteří by probouzeli nás. Měli bychom se neustále modliti za ty, kdo nás osvěcují. Čím bychom byli bez nich za takových bouří, jež teď zmítají církví? A bylo-li několik špatných, zazáří tím více dobří. Kéž ráčí Pán držeti nad nimi svou ruku a pomáhati jim, aby oni pomohli nám! Amen.

Uchýlila jsem se příliš od toho, o čem jsem chtěla a počala mluvit; ale všechno to je určeno pro začátečníky, aby se vydali na cestu tak vznešenou tak, aby šli vskutku cestou pravou. Abych se tedy vrátila k tomu, co jsem řekla, že totiž duše má si představit Krista u sloupu, tu je dobře přemýšletí a uvažovati chvíli, jaké trpěl bolesti a pro koho je trpěl a kdo je trpěl a jak je trpěl rád; netřeba však přemýšletí neustále, do únavy, nýbrž dopřáti rozumu odpočinku a zastaviti se s Pánem. Možno-li, patř duše na Pána, jenž patří na ni, a provázej ho a pros; pokoř se a raduj s ním. a vzdomeň. že není hodnou býti tadv. Dovede-li

to, prospěje jí to velmi, třebaš byla teprve na počátku modlitby. Vůbec prospívá velmi modliti se tímto způsobem; aspoň mé duši to prospělo. Nevím, je-li správné, co jsem pověděla. Uvidíte to, důstojný pane. Kéž dá Pán, abych byla s to líbiti se jemu vždycky! Amen.

XIV.

Když jsem již řekla, jak namáhavě se zalévá zahrada a jak se tuží páže, čerpáme-li vodu ze studny, promluvme teď o druhém způsobu čerpati vodu! Pán zahrady zařídil to tak, že zahradník načerpá umělým kolem s nádržkami více vody s menší námahou a může odpočívati a nepracovati neustále. Přenesme tento způsob na modlitbu, zvanou modlitbou klidu, o níž pojednám nyní. Duše počíná se tu usebírati a dotýká se už nadpřirozeného, a toho naprosto nemůže dosáhnouti sama, ať se snaží jak snaží. Zdá se ovšem, že pracovala chvíli, očíc kolem a plnic nádržky, to jest, že přemýšlela rozumem. Avšak voda stojí tu již výše a proto pracuje duše mnohem méně, než čerpá-li ji ze studny; voda je blíže, poněvadž milost se dává duši jasněji poznati. Mohutnosti duševní se usebírají v sobě, aby duše mohla s větší chutí požívatí radosti, ale neztrácejí se, ani neusínají; pouze vůle je tak zaujata, že nevědouc ani jak, je zajata; svoluje pouze, aby ji Bůh věznil, vědouc dobře, že je zajatou miláčkovou. Ó Ježíši a Pane můj, co zmůže u nás tvá láska, že drží naši lásku tak spoutanou, že jí nedává svobody milovati v tomto stavu ničeho jiného než tebe!

Ostatní dvě mohutnosti podporují vůli, aby byla uschopněna, požívatí takového dobra. Přes to však se

přihází často, že překázejí vůli, ačkoli je spojena s Bohem. Avšak vůle toho nedbej a setrvej ve své radosti a klidu. Bude-li je chtít usebrati, zničí se sama i s nimi, poněvadž tehdy se rovnají holubicím, jež se nespokojí krmí, kterou jim sype pán holubníka a kterou mají bez námahy, nýbrž hledají své krmě jinde a nalézají tak špatnou, že se vracejí. Tak odcházejí a přicházejí mohutnosti duševní, aby pohlédly, dá-li jim vůle ze své radosti. Chce-li jim Pán podati krmě, zůstanou; ne-li, odcházejí, hledajíce jí. Domnívají se asi, že tak prospívají vůli, často však jí škodí, ana chce jí pamět nebo obrazotvornost představit, čeho požívá. Proto měj se před nimi vůle na pozoru! Zmíním se o tom ještě. Všechno, co jsem tu vyprávěla, je spojeno s nejvyšší útěchou a nabyto tak snadno, že modlitba neunavuje ani tehdy, trvá-li dlouhou dobu, poněvadž rozum tady pracuje velmi zvolna a čerpá mnohem více vody, než čerpal ze studny. Slzy, jež tu udílí Bůh, plynou již blaženě, a duše je cítí, ale nevyvolává jich.

Voda velikých dober a milostí, jež udílí tu Pán, dodává ctnostem nepoměrně většího vzrůstu než za modlitby předešlé. Duše se již povznáší ze své bídy a poznává již poněkud slast blaženosti věčné. Právě proto — tuším — roste víc a blíží se i více pravé ctnosti, z níž vyvěrají všechny ostatní ctnosti, totiž Bohu; neboť boží Veleba se počíná sdělovati duši a chce, aby cítila, že se jí sděluje. Dospěla-li duše na tento stupeň, počíná rázem, ne však její zásluhou, mizeti její náklonnost ku všemu pozemskému, poněvadž vidí jasně, že na zemi nemůže míti ani okamžiku oné slasti a že ani bohatství, ani moc, ani pocty, ani rozkoše nejsou s to, poskytnouti jí ani na okamih takové radosti, ani takové spokojenosti; neboť tyto jsou pravé a uspokojují

nás zřejmě. Zdá se mi, bylo by zázrakem pochopiti, čím nás uspokojují radosti pozemské, kdyžťe každému „ano“ odpovídá „ne“. Tady, za času radosti je stále „ano“; „ne“ přijde později, až uvidí duše, že radost minula a že není s to a neví ani, jak ji znova získati, neboť, nechce-li jí Pán dáti radosti, neprospěje jí, byť i vynaložila všechny své vlohy na pokání a modlitbu a všechno ostatní. Kéž dá Bůh ve své velebnosti poznati duši, že jest jí boží Veleba tak blízko, že už není třeba vysílati k němu poselství, nýbrž že s ním může rozmlouvati sama, a to ne slovy, an je už tak blízko, že jí porozumí, pohne-li jen rty.

Zdá se nemístno mluvit o tom, poněvadž víme, že Bůh nás slyší a je s námi vždy. Nemůžeme pochybovati, že je tomu vskutku tak. Ale tady chce náš Vládce a Pán, abychom poznali, že nás slyší a co působí jeho přítomnost a že chce počati působiti v duši zvláštním způsobem. To poznáváme po veliké vnitřní a vnější spokojenosti, již nám udílí, a po rozdílu, který — jak jsem řekla — stává mezi touto blažeností a radostí a mezi blažeností a radostí pozemskou. Zdá se nám, že se plní prázdeň, způsobená v duši našimi hříchy. V hloubi duše leží spokojenost, a ona neví, odkud ani jak přišla, ba často ani neví, co by si počala, po čem by toužila, oč prosila. Zdá se, že našla vůbec všechno, a neví, co našla. A ani já nevím, jak bych to vysvětlila. Bylo by tu třeba velikých vědomostí a bylo by dobře vysvětliti tu, co je pomáhající milost všeobecná a zvláštní, poněvadž mnozí toho nevědí, a jak chce Pán, aby tady duše viděla zvláštní milost pomáhající — jak se říká — vlastníma očima, a mnoho jiného, v čem jsem asi pochybila. Poněvadž to však prohlédnou mužové, kteří poznají, zda jsem chybila, jsem

bez starosti. Víím, že nemohu pochybovati ani o jejich vědomostech, ani o jejich duchovním životě, a jsem tudíž jista, že poznají a vynechají, co není správné. Vysvětlila bych to ráda, poněvadž tu běží o počátky, a počíná-li Pán udíleti duši takové milosti, nerozumí jim a neví, co si počítí. Vede-li Bůh duši cestou bázně, jak vedl mne, je to velmi bolestné, nemá-li nikoho, kdo by ji pochopil. Bude se tudíž velmi radovati, vidouc, že je tu zobrazena, a pak pozná jasně, že jde touž cestou. A jest velmi dobře, a to na každém z těchto stupňů, ví-li duše, co by měla činiti, aby prospívala; i já jsem trpěla mnoho a mařila mnoho času, poněvadž jsem nevěděla, co činit, a lituji velmi duší, jež jsou samy, když dospěly až sem. Ačkoli jsem totiž četla mnoho duchovních knih a ačkoli se zmiňují o tom, oč tady běží, přece vysvětlují jen málo, a duše, jež není velmi zkušená, pozná se jen stěží i z jasného výkladu.

Přála bych si vroucně, aby mi dal Pán milost vystihnouti účinky, způsobené v duši těmito zjevy, jež počínají býti nadpřirozenými, aby se poznalo z účinků, kdy působí duch boží. Pravím „poznalo“, pokud totiž na zemi můžeme poznati ducha božího, ačkoli je vždy dobře, kráčet s bázní a opatrně. Působí tu sice Bůh, ale druhdy se může ďábel proměnit v anděla světla, a není-li duše velmi zkušená, nepozná toho, neboť je třeba dostoupiti vrcholu modlitby, aby to poznala. Škoda, že mám tak málo kdy; proto je třeba, aby boží Veleba vykonala sama, co nemohu já. Jest mi konati, co konají jiné, a mimo to jsem jinak velmi zaneprázdněna; žiji totiž v klášteře, který se teprve zakládá, jak bude později zřejmo. Proto nemám kdy a mohu psáti jen chvílemi, ačkoli bych si přála míti mnoho času, neboť dá-li jen Bůh ducha, jde to snadno a lépe. Zdá

se pak, jako by měl člověk před sebou předlohu a pracoval podle ní. Nedostává-li se však ducha, nemůže mluvit touto řečí právě tak, jako nemůže — jak se říká — mluvit arabsky, byť i byl prožil u vnitřní modlitbě mnoho let. Proto zdá se mi velmi prospěšno, píši-li, modlíc se; vidím aspoň zřejmě, že nepovídám toho já, poněvadž toho ani nepořádám rozumem, ani nevím, jak jsem byla s to, říci to správně. To se mi přihází často.

Vraťme se teď do naší zahrady nebo zahrádky a pohledme, jak se počínají stromy nalévati šťávou, aby kvetly a přinesly potom plod, a květiny a karafiáty zas, aby voněly. Raduji se z tohoto příměru. Za svých počátků, — kéž dá Pán, abych počala aspoň teď sloužiti boží Velebě — to jest, na počátku toho, co budu později vypravovati o svém životě, uvažovala jsem často s velikou radostí, že je má duše zahradou, v níž se prochází Pán. Prosila jsem ho, aby rozmnožil vůni květinectností, počínajících — jak se zdálo — právě pučeti, aby byly k jeho slávě, — neboť pro sebe jsem nechtěla ničeho, — aby je zachoval a aby uřízl, které se mu zalíbí, poněvadž jsem už věděla, že vyrostou pak lepší. Pravím „uřízl“, protože jsou v duši doby, kdy nepamatuje na zahradu a všechno zdá se uvadlé a není vody, aby ji zachovala, ba zdá se, že nikdy ani nebylo v duši ctností. Je to velmi bolestné, neboť chce Pán, aby se zdálo ubohému zahradníkovi, že je marno všechno, co podnikl, aby zaléval a zachoval zahradu. Právě tu však pleje a vytrhává z kořene škodlivé, byť i sebe-menší výhonky, jež zůstaly, tím že poznává, že naprosto nestačí naše námaha, opustí-li nás voda milosti boží, a že si nemáme vážit svého nic, ba že je máme

pokládati ještě za méně než za nic. Získává tu tedy velikou pokoru, a květy rostou znova.

Ó Pane můj a Dobro mé ! Ach, nemohu říci neprolévajíc slzí a bez veliké radosti duševní, že ráčíš, ó Pane, přebývati v nás, jako jsi přítomen v nejsv. Svátosti oltářní. Můžeme to věriti s plnou jistotou, neboť je tomu vskutku tak, a proto si můžeme v pravdě dovoliti tento příměr. Nevypuďíme-li tě svou vinou, můžeme tě požívati, an i ty se raduješ v nás, pravě, že je tvou radostí, býti se syny lidskými !¹⁾ Ó Pane můj, co to znamená ? Kdykoli slyším tato slova, počítuji velikou útěchu, a cítila jsem ji též tehdy, když jsem byla tak hříšná. Je možno, Pane, aby se našla duše, jež dospěla tak daleko, že jí udílíš takové milosti a radosti, a jež poznala, že se raduješ z ní, a jež by tě přece zase urážela, když se jí dostalo takových milostí a tak velikých důkazů tvé lásky k ní, o níž se nedá pochybovati pro její zřejmé účinky ? Je-li taková duše, pak jsem to jistě já, jež jsem tě urazila ne jednou, ale častokrát. Kéž by dala tvá dobrota, Pane, abych byla pouze já nevděčnicí, jež se dopustila takového zločinu a tak výstředního nevděku ! Neboť i z ní učinila již něco dobrého tvá nekonečná dobrota, a čím horší jest ona, tím jašněji září veliké dobro tvého milosrdenství. Jak bych tedy neměla zpívati na věky chvály tvého milosrdenství ? Prosím tě, Bože můj, kéž se tak stane a kéž zpívám jeho chválu bez konce, když jsi uznal za dobré, naložiti se mnou dle nejvyššího milosrdenství, takže se diví, kdo je vidí, a takže jsem často sama u vytržení, abych tě mohla lépe chváliti ! Bez tebe, Pane můj, nemohu ničeho, než aby byly zas

¹⁾ Pr. 8, 31.

vyplety květiny v mé zahradě, takže by se ubohá půda stala zase pařeníštěm plevelu jako dříve. Nedopouštěj toho, Pane ! Nedej, aby zahynula duše, kterou jsi získal s takovou námahou a kterou jsi už tolikrát osvobodil a vyrval zubům hrozného draka !

Promiňte mi, důstojný pane, že se uchyluji od věci, a nedivte se, že mluvím, jak se mi zachce, neboť co píši, chytá tak mou duši, že mne druhdy bolí velmi, že nemohu déle chváliti Boha, vzpomenu-li píšíc, kolik mu dlužím. Domnívám se, důstojný pane, že se vám to nebude nelíbiti. Zdá se mi totiž, že můžeme oba zpívati jednu píseň, ovšem různou notou; neboť já dlužím Bohu mnohem více, poněvadž mi více odpustil, jak je vám, důstojný pane, dobře známo.

XV.

Vraťme se nyní k věci! Klid a usebranost duše jeví se jasně spokojeností a mírem, který se v ní ukládá, nejvyšším utišením a klidem mohutností a přesladkou rozkoší. Poněvadž dosud nedosáhla ničeho vyššího, zdá se jí, že nemá, po čem by ještě toužila, a že by tu ráda rozbila se sv. Petrem svůj stánek. Neodvází se ani se pohnouti, domnívajíc se, že by se jí takové dobro rozplynulo pod rukou; ba mnohdy by nejraději ani nedýchala. Nechápe, chudinka; že právě tak, jak nebyla s to dosíci takového dobra, nemůže ho ani zadržeti déle, než chce Pán. Řekla jsem už, že v první usebranosti a klidu nepostrádá duše svých mohutností. Duše je tak spokojena v Bohu, že nepozbývá klidu a pokoje, pokud trvá modlitba, poněvadž je vůle spojena s Bohem, byť i ostatní dvě mohutnosti se rozptylovaly; ba spíše

usebírání vůle zase pomalu rozum a paměť. Ačkoli totiž není ještě úplně pohřížena v Bohu, přece jest jím, nevědouc ani jak, tak zaujata, že rozum a paměť nemohou jí odejmouti spokojenosti a radosti, ať snaží se o to jak snaží; spíše přispívá vůle bez veškeré námahy k tomu, aby neuhaslá jiskřička lásky boží.

Kéž dá mi boží Veleba milost vysvětliti to dobře; neboť je mnoho duší, jež dospívají na tento stupeň, ale málo je duší, jež jdou dále, a nevím, kdo je tím vinen. Jistě není vinen Bůh, poněvadž boží Veleba udílí duši milost dospěti až na tento stupeň, a myslím tudíž, že by neustala udíleti mnohem více milostí, kdybychom toho nezavinili sami. Je velmi důležité pro duši, jež dospěje až sem, aby poznala velikou svoji důstojnost a velikou milost, kterou jí udělil Pán, a jak by právem neměla smýšleti pozemsky, když se skoro zdá, že ji činí jeho dobrota občankou nebeskou, nezmaří-li toho svou vinou. A bude nešťastnou, vrátí-li se nazpět; myslím, že půjde k propasti, jako bych byla šla já, kdyby mne nebylo obrátilo milosrdenství Páně. Mám za to, že se tak stává většinou pro těžké viny, neboť není možno opustiti takové dobro bez veliké a zhoubné zaslepenosti. Proto prosím pro lásku k Pánu duše, jimž se dostalo od boží Veleby takové milosti, že dosáhly tohoto stupně, aby se poznaly a vážily si sebe v pokorné a svaté osobivosti, aby se nevrátily k hrncům egyptským. A padnou-li jako já svou slabostí a zlobou a pro svou špatnou a ubohou přirozenost, ať mají vždy na zřeteli dobro, jež ztratily, a nedůvěřují sobě a žijí v bázni, — jak právem jest se jim báti! — neboť neoddají-li se znovu modlitbě, půjdou od zlého k horšímu. Za skutečně padlou považují duši, jež se leká cesty, již získala takového

dobra. A k takovým duším mluvím nyní a nepravím, že již nesmí uraziti Boha a padnouti do hříchů; měl by se jich sice právem vystríhati, kdo počal dostávatí takové milosti, ale jsme přece jen ubozí lidé. Upozorňuji však důrazně, aby se taková duše nezříkala modlitby, poněvadž tu získá, čeho potřebuje, a získá lítost od Pána a sílu povstati zas; a zanechá-li modlitby, může mi věřiti, že se vydává dle mého názoru v nebezpečí. Nevím, rozumím-li tomu, co pravím, poněvadž — jak jsem řekla — soudím podle sebe.

Modlitba klidu je jiskřičkou, již počíná v duši zažíhati Pán opravdovou svojí láskou, chtěje, aby duše poznala, čím jest jeho láska spojená s radostí. Zkušené duše nemohou nepoznati už na první pohled, že klid a usebranost a jiskřička lásky, působí-li je duch boží a nejsou-li požitkem, který nám dal ďábel nebo který jsme si připravili sami, nejsou něčím, čeho bychom byli s to sami dosáhnouti. Naše přirozenost však se shání tak po příjemných požitcích, že zkouší všechno. Ale za krátko stává se duše velmi chladnou, neboť, jakkoli by ráda zažehla oheň, aby docílila slasti modlitby, nezdá se přece, než že nalévá na jiskřičku vody, aby ji zadusila. Třebas byla tato jiskřička, vložená Bohem do duše, sebemenší, praská velmi a nezadusí-li ji duše svou vinou, počne rozněcovati veliký oheň, který zaplápolá nejvyšší láskou boží, jakou dává boží Veleba duším dokonalým; zmíním se o tom ještě na vhodném místě. Tato jiskřička je Bohem duši danou známkou nebo zárukou, že ji vyvoluje k velikým milostem, připraví-li se, přijati je. Je to veliký dar, mnohem větší než mohu říci. Jest mi toho velmi líto, poněvadž znám, jak jsem řekla, mnoho duší, jež dospívají až sem; těch však, jež jdou dále, jak by

měly jíti, znám tak málo, že se to stydím říci. Ne-
tvrdím, že jest jich ve skutečnosti tak málo; jest jich
asi mnoho, poněvadž je něco, proč nás Bůh zachovává;
pravím jen, co jsem viděla. Ráda bych upozornila
důrazně takové duše, aby se snažily neskrývati své
hřivny. Zdá se totiž, že je chce Bůh vyvoliti ku pro-
spěchu mnohých jiných, a to zvláště za našich dnů,
kdy je třeba silných přátel božích, kteří by podpírali
slabé. Za takové přátele boží mají se považovati,
kdo v sobě poznávají tuto milost, dovedou-li jen
plniti přikázání, což vyžaduje už pravé přátelství
světské; nečiní-li toho, pak jest se jim — jak jsem
řekla — obávati a strachovati, že si uškodí, a kéž by
dal Bůh, aby uškodili pouze sobě!

Za modlitby klidu není duši činiti nic jiného než
chovati se klidně a bez hluku. Hlukem nazývám, hle-
dá-li duše rozumem mnoho slov a úvah, jak by po-
děkovala za takové dobrodiní, a kupí-li své hříchy a
poklesky, aby poznala, že ho nezasluhuje. To všechno
se tady hýbe, rozum představuje to duši a paměť se
tím obírá, tak že mne vskutku unavují časem tyto
mohutnosti, a že nemohu podmaniti paměti, jakkoli
je slabá. Vůle je klidná a moudrá. Kéž pochopí, že
s Bohem není dobře jednati silou ramen, a že tato
jsou jen velikými poleny, kladenými bez rozvahy na
jiskru, aby ji zadusila! Kéž to pozná a řekne pokorně:
„Co zmohu tady, Pane? Co pojí služebnici s Pánem, a
zemi s nebem?“ — nebo jiná, láskyplná slova, jež se
jí tu namanou, když poznává jasně, že je pravda, co
praví. Kéž nevšímá si rozumu, jenž je tu pouze na
obtíž. Bude-li mu chtít uděliti ze svého požitku nebo
se snažiti usebrati jej — uvidíme často, že vůle s Bohem
spojená je klidná, kdežto rozum je roztržitý — nepo-

daří se jí to. Proto je lépe, nechá-li ho a nepůjde za ním a bude-li dále, jako moudrá včela, požívati v usebranosti této milosti; špatně by snášely včely med, kdyby ani jedna nevlétla do úlu a kdyby létaly všechny, včela za včelou!

Právě tak ztratí duše mnoho, nemá-li se tu na pozoru, zvláště pak, je-li rozum bystrý; neboť začne-li vybírat slova a hledati důvodů a podaří-li se mu to jen poněkud, bude se domnívati, že koná něco důležitého. Důvodem, proč nám udílí Bůh tak velikou milost, jest jeho čirá dobrota. Tu máme jasně poznati a uvážiti, že jsme mu tak blízko a prositi boží Velebu o milost a modliti se za církev a za všechny, kdo se nám doporučili, a za duše v očištcí, a to nehlukem slov, nýbrž vroucí touhou, aby nás Bůh vyslyšel. Taková modlitba obsahuje mnoho a získáváme jí víc než mnohým rozumováním. Aby oživila lásku, vzbudiž v sobě vůle několik důvodů, jež se jí představí samy, popatří-li, jak je vyznamenávána, a vzbudiž několik konů lásky a přednes své úmysly tomu, jemuž dluží tolik, a nedovol — jak jsem řekla — aby rozum tropil hluk, hledaje něco vznešeného. Tu je důležitější několik stébel — a přiložíme-li je sami, budou méně než stébly — položených v pokoře na jiskřičku; zažehnou ji spíš, než celá hromada dříví, to jest vět, jež, jak se nám zdá, jsou velmi učené, ale jež ji zadusí, než poríkáme „Věřím“. Tato poznámka je užitečná pro učence, kteří mi rozkázali psát. Oni totiž všichni dospěli z boží dobroty až sem, a možná že maří čas výkladem Písma. Vědomosti jim sice prospějí vždy před modlitbou i po modlitbě, ale tu, ve chvíli modlitby, zdá se mi, není jich naprosto třeba; zchladily by jen vůli; neboť tu je rozum blízko světla a proto nesmírně

jasný, tak že se zdává i mi, jež jsem přec tak nevzdělaná, že jsem se změnila. Přes to že nechápu téměř ani slova, modlím-li se latinsky, a zvláště ze Žaltáře, přihodilo se mi v modlitbě klidu, že jsem nejen rozuměla, co znamená verš španělsky, ale vystihla i smysl španělského verše a radovala se z toho. Mají-li však učenci kázati nebo vyučovati, pak upotřebí ovšem s velikým prospěchem svých vědomostí, aby pomohli málo vědoucím ubožákům, jako jsem já. Vskutku, něco velkého je láska a prospívá vždy duším, pracují-li pouze pro Boha!

Nechejme tudíž ve chvílích klidu odpočívati duši ve svém pokoji a zanechejme vědomostí. Přijde čas, kdy jimi učenci prospějí Pánu a budou si jich tak vážiti, že by jich nechtěli postrádati o živý svět, jen aby jimi mohli sloužiti boží Velebě, k čemuž velmi napomáhají. Věřte mi však: před tváří nekonečné Moudrosti platí více malá snaha po pokoře a kon pokory než všechny vědomosti světa. Tu není čeho dokazovati, tu je pouze třeba poznati plně, čím jsme, a státi v prostotě před Bohem, který chce, aby se duše stala hloupou, jak jí je skutečně v jeho přítomnosti — když jeho Veleba tak se poníží, že ji trpí u sebe, přes to že je tak ubohá. Rozum hýbe se též, chtěje vzdáti krásně složené díky. Ale duše, jsouc klidná a neodvažujíc se s publikánem ani pozvednouti očí, vzdává větší díky, než je může vzdáti rozum, třeba obrátil řečnictví na ruby i na líc. Konečně nemá se tu docela zanechat vnitřní modlitby a duše mohou i ústně pronésti několik slov, chtějí-li a jsou-li s to, neboť je-li klid veliký, může duše mluvit jen stěží, a to jen s velikou námahou.

Zdá se mi, že možno snadno poznati, působí-li v nás modlitbu klidu duch boží, anebo zda jsme jí docílili sami, chtějíce, jak jsem řekla, dospěti od počátků Bohem nám udělené zbožnosti ku klidu vůle; je-li tomu tak, nemá vůbec účinku, končí rázem, zanechává vyprahlost. Je-li modlitba klidu od ďábla, zdá se mi, pozná to zkušená duše též, neboť zanechává neklid a málo pokory a malou přípravu na účinky, jež působí Bůh, neosvětluje rozumu a neposiluje v pravdě. Tu však může ďábel škoditi jen málo nebo nemůže škoditi vůbec; obrátí-li duše svou rozkoš a slast, již tu pocítuje, k Bohu a povznese-li k němu své myšlenky a touhy — jak jsem již upozornila — pak nemůže ďábel získati ničeho; ba spíše dopustí Bůh, že ztratí mnoho právě rozkoší, kterou působí v duši, poněvadž tak zavíní, že se bude duše často modliti, domnívající se, že rozkoš je od Boha, a toužíc po ní. A není-li duše zvědavá a chtivá rozkoší (třeba jen duchovních), nýbrž pokorná a miluje-li kříž, bude si málo vážiti požitku skýtaného jí ďáblem. Je-li rozkoš od ducha božího, nemůže jí duše naprosto pohrdati a bude si jí velmi vážiti. A zpozoruje-li ďábel, jenž je lež sama, že se duše jen pokořuje pro požitek a rozkoš, jež jí dává on, nevrátí se často, vida svou ztrátu. Proto má duše pečovati o to, aby zůstala pokornou ve všech zjevech modlitby a ve všech požitcích. Právě proto a též z mnoha jiných důvodů jsem upozornila, mluvíc o prvním způsobu modlitby a o první vodě, že jest velmi důležité, aby duše, jež se počínají oddávati modlitbě, počaly se též odpoutávati ode všech různých radostí a nastoupily dráhu jedině s tím úmyslem, že pomohou Kristu nésti kříž, jak si počínají dobří rytíři, kteří chtějí svému králi sloužiti bezplatně,

jsouce beztoho jisti odměnou. Pozvedněme tedy oči k pravému a věčnému království, jehož chceme dosíci!

Jest velmi důležitó, míti to stále na zřeteli, zvláště na počátku. Později je to tak zřejmo, že je spíše třeba zapomenouti toho, abychom mohli žít, než snažiti se úmyslně přemýšleti, jak na krátko vše trvá a jak všechno není ničím a že je třeba považovati klid za nic. Zdá se, že je to něco malicherného; je tomu vskutku tak, neboť kdo pokročili víc v dokonalosti, považovali by za pohanu a styděli by se do duše za myšlenku, že opouštějí dobra světská proto, že pomínou, ba oni by je opustili pro Boha s radostí, i kdyby trvala věčně, a to tím raději, čím dokonalejší jsou sami a čím déle by trvala dobra světská. V takových duších vyrostla již láska, a ona je to, jež působí. Pro začátečníky však je nanejvýš důležitó, uvažovati o zmíněných pravdách, a nepovažujtez toho za maličkost, poněvadž se tím získává veliké dobro. Právě proto ná to upozorňuji tak důrazně. Ale též těm, kdo již uvykli modlitbě, bude toho druhdy třeba, až je totiž bude Bůh zkoušet a až se bude zdát, že je opustila boží Veleba. Neboť, jak jsem již řekla, a ráda bych, aby se nezapomínalo: za našeho pozemského života neroste duše jako tělo, ačkoli říkáme, že roste, a ačkoli roste vskutku. Když vyrostlo dítě a je veliké a má již tělo muže, neroste nazpět a nebude mít nikdy malého těla. Tu však chce Pán, aby se duše stala malou — pozorovala jsem to na sobě, jinak bych toho nevěděla — a to asi proto, aby nás pokořil k našemu velikému dobru a abychom se nestali bezstarostnými, dokud žijeme ve vyhnanství pozemském, neboť čím kdo stojí výše, tím více jest se mu obávati a tím méně smí důvěřovati v sebe. I duše, jež odevzdaly už

svou vůli tak do vůle boží, že by se raději daly mučiti a podstoupily na tisíce smrtí, než by učinily něco nedokonalého, mívají chvíle, kdy vidí, že jsou napadány a pronásledovány pokušeními, a kdy je třeba, nechtějí-li urážeti Boha a nechtějí-li hřešiti, aby se chopily prvních zbraní modlitby a uvažovaly zas a zas, že pomine všechno a že je nebe a peklo, a jiné takové pravdy.

Vrátím se však k tomu, o čem jsem vyprávěla. Je tedy pro duši velikou oporou, aby se osvobodila ode lstí a požitků, jež dává ďábel, rozhodne-li se hned s počátku, že půjde cestou křížovou a nebude toužiti po požitcích, kdyžť jí ukázal cestu dokonalosti sám Pán, řka: „Vezmi kříž svůj a následuj mne!“ On je naším vzorem a kdo plní jeho rady pouze proto, aby se mu zalíbil, nemá se čeho báti. Po užitku, který pocítí duše v sobě, poznají, že rozkoše nejsou od ďábla. A padnou-li znovu, je známkou, že tu působil Pán, povstanou-li ihned. Je též mnoho jiných známek, o nichž teď promluví.

Působí-li v duši duch boží, není jí třeba hledati důvodů, proč by se pokořila a zahanbila. Pán sám dá jí ten dar a pokoří a zahanbí ji docela jinak, než bychom byli s to docíliti toho svými rozjímáníčky, jež nejsou ničím, porovnáme-li je se světlem, jímž učí tu Pán pravé pokoře, zahanbuje nás tak, že bychom se propadli studem. Velmi jasné je poznání, jež nám udílí Bůh, abychom pochopili, že nemáme ničeho sami od sebe. Čím větší jsou milosti, tím větší je poznání. V duši budí se veliká touha, prospívati v modlitbě a nezanedbati jí přes všechny obtíže, jež by se naskytly; ku všemu je ochotna. Nabývá jistoty spojené s pokorou a bází, že bude spasena. Rázem mizí z duše

bázeň otrocká a budí se v ní velmi vyspělá bázeň synovská. Vidí, že její láska k Bohu počíná býti úplně nezištnou. Touží po chvílích samoty, aby mohla více požívatí svého dobra. Slovem, abych se neunavovala, modlitba klidu je počátkem všech dober. Květiny vyrostly už tak, že neschází už nic, než aby rozpukly. Duše pozná to docela jasně a nebude naprosto moci pochybovati, že Bůh byl s ní, až zas uvidí své poklesky a nedokonalosti, a pak bojí se všeho, a dobře, že se bojí. Přes to však jsou i duše, jimž prospívá více víra, že v nich působí Bůh, než všechny strachy, jichž jim možno nahnati; neboť je-li duše přirozeně láskyplná a vděčná, pak ji přivede nazpět k Bohu spíše vzpomínka na milost udělenou než všechny tresty pekelné, jež se jí představují. Tak stalo se aspoň mé duši, ačkoli jsem tak špatná.

Poněvadž mne stojí mnoho námahy, chci-li objasniti známky dobrého ducha, a poněvadž o nich promluvím více později, nezmiňuji se o nich tady obšírněji. Věřím, že je potom s milostí boží vystihnu aspoň poněkud, neboť — nemluvím-li ani o zkušenosti, jež mne velmi poučila — vím je od několika velmi vzdělaných učenců a velmi svatých lidí, jimž mohu právem věřiti. A tak nebude již duším, jež dospějí z boží dobroty až sem, trpěti tolik, jako bylo trpěti mi.

XVI:

Promluvme teď o třetí vodě, jíž se zalévá zahrada, totiž o vodě plynoucí z řeky nebo z pramene; tímto způsobem zalévá se zahrada s mnohem menšími ob-

tížemi, ačkoli vésti vodu je dosti namáhavé. Pán chce tu pomáhati zahradníkovi tak, že je téměř on zahradníkem a že vykonává všechno. Je to spánek duševních mohutností, jež ani nemizí úplně, ani nechápou, jak pracují. Radost a slast a rozkoš jsou nepoměrně větší než na stupních předešlých. Zdá se, jakoby stoupla voda milosti duši až po krk, tak že již ani nemůže, ani neví, jak jíti dále nebo se vrátiti. Chtěla by jen požívati nejvyšší blaženosti. Jest jí jako umírajícímu, jenž drží hromničku v ruce a jenž není dalek umřítí smrtí, po níž touží. V posledním zápasu požívá větší rozkoše, než se dá říci. Tento způsob modlitby nezdá se mi ničím jiným, než skoro úplným odumřením všemu na světě a požíváním Boha. Nenalézám jiných slov, jak bych to vyjádřila, ani jak bych to vysvětlila, ba ani duše neví v takových okamžicích, co by si počala, neboť ani neví, měla-li by mluvit, mlčeti, smáti se anebo plakati. Je to blažené bláznovství, nebeská zpozdilost, z níž se čerpá pravá moudrost, a je to nejrozkošnější druh duševního požitku.

Je tomu asi pět nebo šest roků, co mi dal Pán v hojnosti a často tuto modlitbu, ale nechápala jsem jí, ani jsem jí nedovedla vyjádřiti; domnívala jsem se tudíž, že povím jen málo nebo nic, až sem dojdu. Poznávala jsem ovšem, že to sice není úplné spojení všech mohutností duševních s Bohem, že je však mnohem větší než na stupni předešlém; ale přiznávám se, že jsem nemohla určití a pochopiti, v čem že je rozdíl. Myslím, že pro pokoru, s jakou jste se, důstojný pane, chtěl dáti poučiti tak velikou prostotou, jako jest moje, udělil mi Pán dnes po sv. přijímání tuto modlitbu, tak že jsem nemohla pokračovati ve své pobožnosti, a vnukl mi tyto příměry a poučil mne, jak bych se vy-

jádřila a co jest činiti duši na tomto stupni, tak že jsem se až podivila a pochopila všechno v okamžiku. Často jsem byla jako šílená a spitá láskou k němu, nikdy však jsem nemohla pochopiti, jak se to stalo. Chápala jsem sice, že je to od Boha, nemohla jsem však pochopiti, jak tu působí, neboť mohutnosti duševní jsou vskutku téměř úplně spojeny s Bohem, ačkoli v něm nejsou tak pohříženy, že by nebyly činny. Pochopivši to nyní, měla jsem nesmírnou radost. Buď požehnán Pán, že mne tak potěšil !

Mohutnosti duševní nemohou než zabývati se Bohem. Zdá se, že se neodvází žádná ani hnouti, ba nemůžeme žádné ani uvéstí v činnost, nechceme-li se příliš namáhati býti roztržitými, a ani toho — zdá se mi — bychom nemohli úplně docíliti. Duše pronáší tu mnoho slov, chválíc Boha bez ladu a skladu, nezladí-li jich Pán; rozum nezmůže tu ničeho; duše by ráda propukla ve chválu a nejsouc s to, trvá ve sladkém nepokoji: to již již otevírají se květy a počínají voněti. Tu chtěla by duše, aby ji viděli všichni a poznali její blaženost, aby chválili Boha s ní, a ráda by s nimi sdílela svou radost, poněvadž nemůže unéstí takové radosti. Zdá se mi, že se rovná ženě, o níž vypráví Evangelium, že chtěla svolati nebo svolala sousedky¹⁾. Takovou radost cítil asi podivuhodný duch královského proroka Davida, když hrál na harfu a zpíval chvály boží. Uctívám vroucně tohoto slavného krále a ráda bych, aby ho uctívali všichni, zvláště my, kdo jsme hříšníky.

Ó Bože můj, jakou je duše na tomto stupni modlitby ! Celá by se chtěla proměnití v jazyky, aby chválila Pána. Hovoří na sta svatých nesmyslů, a právě

¹⁾ Luk. 15, 9.

tím se vždy zalibuje tomu, jenž jí tak miluje. Znán duši, již se přihodilo, ač není básničkou, že složila za chvílku hluboce procítěné verše, v nichž líčila krásně svá muka; verše nevznikly z jejího rozumu, spíše si jimi stýskala svému Bohu, aby požívala více blaženosti, kterou jí působila tak sladká muka. Přála si, aby celé její tělo a duše byly rozkouskovány, aby se zjevila radost, již pociťovala v této muce. Jaká muka mohla by se v této chvíli představití duši, jichž by nesnesla s radostí pro svého Pána? Vidí jasně, že mučedníci nekonali sami skoro ničeho, snášejíce muka; duše poznává určitě, že síla přišla odjinud. Co však pocítí, až nabude zase rozumu a bude jí žíti ve světě a vrátiti se ku světským starostem a povinnostem? Nezdá se mi, že jsem nadsazovala, spíše jsem zůstala daleko za pravým obrazem radosti, již dává Bůh požívati duši v pozemském vyhnanství. Buď na věky požehnán, ó Pane, chval tě všechno na věky! Prosím tě, Králi můj, když už nejsem, co to píšu, tvou dobrotou a milosrdenstvím bez svatého bláznovství nebeského a když mi udělíš tak docela bez mých zásluh tuto milost, rač mi dáti, aby bláznili tvou láskou všichni, s nimiž budu mluvití, nebo dej, abych už nemluvila s nikým, nebo zaříd to tak, ó Pane, abych se již nestarala o nic na světě, nebo mne povolej se světa. Služebnice tvá, Bože můj, nemůže již unésti utrpení, jež jí působí poznání, že je bez tebe; má-li žíti dále, nepřaje si klidu v životě, a nedávej jí ho ani ty. Duše by si přála býti už volnou; jídlo jí mučí; spánek jí trápí; vidí, že má-li doba jejího života v radostech a že jí už nemůže nic utěšiti mimo tebe; zdá se, že žije protipřirozeně, poněvadž nechce žíti v sobě, nýbrž v tobě. Ó pravý Pane a blaženosti má, jak

lehký a jak těžký kříž jsi uchystal těm, kdo dosahují tohoto stupně modlitby! Lehký, poněvadž je sladký; těžký, poněvadž jsou chvíle, kdy není trpělivosti, jež by jej unesla. Přes to však bych si nepřála nikdy býti ho sprostěna, ne-li proto, abych již byla s tebou. Rozpomíná-li se duše, že ti nesloužila v ničem a že ti může sloužiti v životě, přála by si nésti mnohem těžší břímě a neumříti do konce světa. Pohrdá svým klidem, aby ti prokázala jen službičku. Neví, čeho by si přála, poznává však jasně, že si nepřeje ničeho než tebe.

Synu můj! (Ten, jemuž to posílám a jenž mi rozkázal psáti, je tak pokorný, že chce, abych jej tak nazývala.) Zpozorujete-li, důstojný pane, že vybočuji na některých místech z mezí, jsou psána pouze pro vás, neboť není dostatečného důvodu, proč bych se nepozvedla výš, kdyžtě mne pozvedá Pán nade mne samu. Co jsem byla ráno u sv. přijímání, myslím, že nejsem to já, kdo mluví. Zdá se mi, že je snem, co vidím, a nepřála bych si než viděti nemocné nemocí, kterou nyní stůňu. Prosím vás, důstojný pane, buďme všichni blázny z lásky k tomu, jenž tak byl nazýván pro nás! Říkáte, důstojný pane, že mne máte rád; chci, byste to dokázal tím, že se připravíte, aby vám dal Bůh tuto milost. Známeť velmi málo těch, na nichž bych nepozorovala, že jsou příliš moudří tam, kde běží o jejich zájmy. Dost možná však, že jsem takovou víc než jiní. Netrpte toho, důstojný pane, otče můj, vždyť jste mým zpovědníkem, jemuž jsem svěřila svou duši! Rozptylte můj blud pravdou, neboť jen velmi zřídka slýcháme takové pravdy.

Přála bych si, aby se sjednotilo nás pět, kteří se teď milujeme v Kristu. Jako se spojili jiní za našich dob tajně proti boží Velebě a aby šířili zlobu a kacířství,

tak bychom se měli spojití druhdy i my, abychom se vyváděli navzájem z bludů a řekli si, v čem bychom se mohli polepšiti a zalíbiti se více Bohu; nikdo nezná sebe tak dobře, jak ho znají, kdož ho pozorují, činí-li tak s láskou a starostí, aby mu prospěli. Pravím: „tajně“, poněvadž taková řeč již není zvykem. Vždyť i kazatelé upravují své řeči tak, aby nevzbudili něčí nelibosti; možná, že mají dobrý úmysl a že i skutek jest dobrý, ale tak polepší se málo lidí. Ale proč není mnoho těch, kdo opouštějí pro kázání veřejné hříchy? Vězte, zdá se mi proto, že kazatelé mluví příliš moudře. Majíce svůj rozum, nejsou zaníceni velikým ohněm lásky boží, jako apoštolé, a proto zahřívá tak málo plamen jejich lásky. Nemíním, že by se jejich láska měla rovnati lásce apoštolů, přála bych si však, aby byla větší, než pozoruji. Víte, důstojný pane, co jest velmi důležité? Opovrhovati životem a nevážiti si cti, jak činili apoštolé, jimž bylo lhostejno, ztratí-li všechno nebo získají-li všechno, když vyznají a obhájí pravdu pro slávu boží; neboť kdo se odvážil opravdu všeho pro Boha, snáší stejně to i ono. Netvrdím, že jsem taková, ale chtěla bych býti takovou. Ó té veliké svobody, v níž považujeme za otroctví, že jest nám žíti a jednati dle zákonů světských! Dostane-li se nám od-Pána takové svobody, nebude již otroka, jenž by se neodvážil všeho, aby se osvobodil a vrátil do své země. A poněvadž toto je pravá cesta, nesmíme se na ní zastaviti, neboť nedosáhneme tak velikého pokladu, dokud neskončí náš život. Pán dej nám k tomu svou milost! Roztrhejte, důstojný pane, co jsem napsala, uzdá-li se vám tak za dobré, a považujte to za lístek na svou adresu a promiňte mi, že jsem byla tak drzá.

XVII.

Řekla jsem už dosti o tomto způsobu modlitby a co jest činiti duši, nebo lépe řečeno, co v ní působí Bůh, neboť on je to, kdo přejímá úlohu zahradníka a chce, aby si duše odpočinula. Vůle pouze souhlasí s milostmi, jichž požívá duše, a má se nabízet ku všemu, cokoli by v duši chtěla vykonati pravá moudrost. K tomu je jistě třeba odva y; neboť radost je druhdy tak veliká, že se zdá, že duše již již vyjde z těla: o jak blažená by to byla smrt! Zdá se mi, že je tu dobře — jak jsem vám, důstojný pane, řekla, — odevzdati se úplně objetí božímu. Chce-li Bůh přivésti duši do nebe, dobře; chce-li ji svrhnouti do pekla, netrápí se, jde-li tam se svým dobrem; chce-li, aby se skončil její život úplně, touží po tom; chce-li, aby žila tisíc let, přeje si toho též. Boží Veleba nakládej s ní jako se svým majetkem, duše není už svoje, nýbrž odevzdala se úplně Pánu; nestarej se tedy o ni! Dá-li Bůh duši tak vznešenou modlitbu, může konati všechno to a mnohem více, neboť to jsou její účinky. Duše poznává tu, že to koná beze vší únavy rozumu. Zdá se mi, že rozum jen stojí jako udiven, pozoruje, že Pán je tak dobrým zahradníkem a nechce, aby převzal sebemenší práci, nýbrž aby se kochal na květech, počínajících voněti. Poněvadž je Pán takovým zahradníkem a konečně i tvůrcem vody, skýtá jí duši při jedné takové sebekratší návštěvě bez míry, a co nebyla ubohá duše s to shromáždití namáhavě, možná dvacetiletým napětím rozumu, to vykoná nebeský zahradník za okamžik. On dává růsti a zrání plodům, tak že se duše může živiti ze své zahrady, chce-li tomu Pán; nedovoluje jí však rozdávatí plodů, dokud by, požívajíc

jich, nesesílela sama, poněvadž by jí došly brzy a poněvadž by možná umřela sama hladem, kdyby stravovala a živila na svou pěst jiné, nemajíc ani užitku, ani odplaty od těch, jimž by dávala plodů. Ti, kdo mají bystrý rozum, to pochopí a budou s to upotřebiti toho lépe, než to dovedou říci; nebudu se tudíž marně namáhati.

Ctnosti sílí tu více než v předešlé modlitbě klidu. Duše vidí, že se změnila, a neví, jak je vůní, již vydávají květy, tak posílena, že je s to konati veliké skutky, neboť Pán chce, aby se květy otevřely, aby duše věřila, že má ctnosti; duše ví však velmi dobře, že nemůže a nemohla jich sama dosíci za mnoho let a že nebeský zahradník jí je dal za tak krátkou dobu. Pokora duše je tu mnohem větší a hlubší než na stupni minulém; duše poznává jasněji, že nevykonala praničeho, nýbrž že jen svolila, aby jí Pán udělil milosti, a že je objala svou vůlí.

Tento způsob modlitby zdá se mi býti docela zřejmým spojením celé duše s Bohem, myslím však, že boží Veleba chce dovoliti, aby duševní mohutnosti poznaly, jak mnoho tu působí, a radovaly se z toho. Je-li vůle spojena, stává se často, ba velmi často, že poznáme, že je pouze vůle spoutána a raduje se, a že pouze vůle trvá u hlubokém klidu, zatím co rozum a paměť jsou tak volny, že se mohou obíratí různými věcmi a konati skutky lásky. (Pravím to zde proto, abyste, důstojný pane, poznal, že je to možno, a byte tomu rozuměl, až se vám to přihodí; mne aspoň to pomátlo.) Ačkoli se zdá, že obě modlitby jsou stejné, přece liší se tato od modlitby klidu, o níž jsem se zmínila; tam požívá duše svaté zahálky jako Maria, a nejraději by se ani nehnula, tu pak může býti též Martou.

Tak spojuje téměř život činný s rozjímavým a může konati skutky lásky a obíratí se záležitostmi, odpovídajícími jejímu stavu, i čísti, přes to že ostatní mohutnosti duševní nejsou sebe úplně mocny a vědí dobře, že lepší část duše jest jinde. Je to, jako bychom mluvili s někým, a zároveň k nám mluvil někdo jiný, takže bychom vlastně nemluvili ani s tím, ani s oním. Je to něco, co cítíme zcela jasně a co nás velmi uspokojuje a těší, a je to veliká příprava duše k dosažení velmi usebraného klidu, má-li kdy meškati o samotě a není-li zaneprázdněna. Je to, jako když se někdo nasytil, tak že již nepotřebuje jísti; cítí, že žaludek je už tak uspokojen, že nemá chuti na každý pokrm, ale ne zase tak, že by nechal milerád i dobrých jídel, kdyby je uviděl. Právě tak jest uspokojena duše a netouží po žádné radosti na světě, poněvadž má v sobě toho, jenž ji uspokojuje více; po čem však přece touží, jsou větší radosti v Bohu a touha, uspokojiti svou touhu, požívati více jeho přítomnosti.

Jest ještě jiný způsob spojení, jež sice není úplným spojením, jež je však větším než spojení, o kterém jsem právě vyprávěla, ale ne zas tak úzkým, jako spojení třetí vody, o kterém jsem se zmínila. Dá-li vám Pán všechna tato spojení — nemáte-li jich totiž ještě — bude vám, důstojný pane, velmi milé, když to zde najdete popsáno a když to pochopíte; neboť jest milostí, že Pán udílí milost; a jest milostí, poznati, jaká je to milost a jaké dobrodiní; a jest milostí, dověsti milost vysloviti a objasniti jiným. A ačkoli se zdá, že není třeba než první milosti, aby se duše nepomátla a nepoděsila a kráčela s větší odvahou cestou Páně a šlapala nohama všechno světské, je přece velmi prospěšno a velkou milostí, pochopiti tuto

milost. A každý, kdo ji dostal, má proč chváliti vroucně Pána, a kdo jí nedostal též, a to proto, že ji boží Veleba udělila někomu z žijících, aby nám prospěl. Při způsobu spojení tedy, o němž nyní promluvíme a jež se přihází často zvláště mně (an Bůh mi udílí velmi často takovou milost), stává se, jak se mi zdá, že Bůh upoutává vůli i rozum, neboť rozum se nerozptyluje, nýbrž požívá Boha. Je to s ním, jako když někdo pozoruje a vidí tolik, že neví, nač by pohlédl dříve, a předmět za předmětem mizí mu s očí, tak že nepopíše ničeho.

Paměť (a s ní též obrazotvornost) zůstává svobodnou a jakmile upozoruje, že je sama, dá se ku slávě boží do boje a snaží se uvésti všechno do nepořádku. Unavuje a hnusí se mi to a často prosím Pána, aby mi odňal v takových okamžicích paměť, jež mne tak ruší. Často mu říkám: „Kdy, Bože můj, sjednotí se už celá má duše, aby tě chválila, a nebude tak rezervána, že neví sama, kudy kam?“ Tu vidím zlo, jež zavínil náš hřích, ujařmiv nás tak, že nejsme s to konat, co chceme, totiž obíratí se stále Bohem. Stává se druhdy, (stalo se i dnes jednou a proto si to dobře pamatuji), že vidím, jak se duše má rozplývá touhou usjednotiti se tam, kde je větší část, a jak je to nemožno, poněvadž paměť a obrazotvornost vedou takový boj, že jí nedají zvítěziti; poněvadž se jim však nedostává mohutností jiných, nezmohou ničeho a nemohou jí uškoditi. Zneklidňují sice duši příliš, ale nemohou jí uškoditi, nemajíce síly a nemohouce se ani uklidniti. Poněvadž se rozum vůbec neobírá tím, co mu předkládá paměť, nezastavuje se na ničem a bloudí od předmětu k předmětu, asi jako dotěrní a neklidní motýlci noční, létající hned sem a hned zas tam.

Zdá se mi, že tento příměr nanejvýše přiléhá, neboť paměť přece jen obtěžuje ty, kdo ji vidí, ačkoli nemá síly uškoditi. Nevím, čím by se tu dalo odpomoci. Až dosud nedal mi toho Bůh poznati, ačkoli bych toho ráda použila pro sebe, poněvadž — jak jsem už řekla — mučí mne paměť často. Tu jeví se velmi jasně naše bída a veliká moc boží, když nám tolik škodí a nás obtěžuje mohutností, jež zůstala volnou, zatím co ostatní nám dopřávají tolik klidu, jsouce spojeny s boží Velebou.

Posledním prostředkem, který jsem po mnoholetém úsilí konečně našla, jest prostředek, o němž jsem se zmínila při modlitbě klidu, že si totiž nemáme všimati paměti více než blázna a že jí máme ponechati její úlohu, již jí může odejmouti pouze Bůh. Konečně je tu jen otrokyní, a nám jest ji snášeti trpělivě, jak snášel Jakub Liu, neboť Pán udílí nám dost velikou milost, dává-li se nám radovati s Rachel. Pravím, že je otrokyní, poněvadž nemůže nijak strhnouti s sebou ostatních mohutností, ať se snaží jak snaží; spíše přivedou ji ony bez námahy k sobě. Mnohdy se totiž Pánu Bohu zalíbí, slitovati se nad paměti, vidí-li, jak je rozptýlená a neklidná a roztoužená, býti s jinými mohutnostmi, a tu svolí boží Veleba, aby se spálila v ohni božího žáru, ve kterém ostatní mohutnosti už shořely na popel, pozbyvše své přirozenosti a požívajíce skoro nadpřirozeně takových dober.

Ve všech způsobech modlitby, jež jsem posledně přirovnala s vodou z pramene, leží taková blaženost a klid duše, že se její radosti a rozkoše účastní zcela zřejmě i tělo, a ctnosti rostou tak, jak jsem řekla. Myslím, že Pán chtěl vysvětliti stavy, v nichž je duše,

— jak se mi zdá — tak jasně, jak jen je možno vysvětliti na zemi. Promluvte o tom, důstojný pane, s někým, kdo žije duchovně a dospěl až sem a je učený. Řekne-li, že je to dobré, věřte, že mluvil k vám Bůh, a vzdejte za to vroucí díky boží Velebě! Neboť — jak jsem řekla — dá-li vám boží Veleba, byste požíval takových milostí, budete mít velikou radost, že tomu rozumíte, dokud vám totiž Bůh sám neudělí milosti pochopiti to. Jakmile vám dá první milost, pochopíte svým rozumem a učeností, co jsem napsala. Bůh buď za všechno veleben po všechny věky věkův! Amen.

XVIII.

Kéž mi vnukne Pán slova, jak bych mohla něco říci o čtvrté vodě! Potřebuji velmi jeho milosti, mnohem více než jsem jí potřebovala, mluvíc o vodě předešlé, neboť tam cítí ještě duše, že neodumřela docela. Můžeme se tak vyjádřiti, poněvadž odumřela světu. Ale, jak jsem řekla, cítí ještě tolik, aby poznala, že je ve světě, a aby cítila svou osamělost, a používá zevnějších věcí, aby dala aspoň známkami na jevo, co cítí. Ve všech modlitbách a ve všech jejich způsobech, o nichž jsem se zmínila, koná něco zahradník, ačkoliv jeho práce je v posledních způsobech provázena takovou blažeností a útěchou duševní, že by si přál, neustati v práci nikdy; a tak není už práce prací, nýbrž blažeností. Tu však nemá duše cítiti, nýbrž požívati, ačkoli nepochopuje, čeho požívá; poznává jen, že požívá dobra, jež obsahuje všechna dobra, ale nechápe tohoto dobra. Všechny smysly se zabývají tak požitkem, že nezůstane ani jeden nezaneprázdněn, aby se mohl

obíráti vnitřně nebo zevně něčím jiným. Dříve jim bylo, jak jsem řekla, dovoleno, naznačiti aspoň nějak veliký požitek, ježž pociťovaly; tu požívá duše nepoměrně více, ale může to projevit mnohem méně, poněvadž nemá ani tělo, ani duše tolik síly, aby mohly sděliti svůj požitek. Za takových okamžiků by jí bylo všechno velikou překážkou a mukou a rušením jejího klidu. A běží-li o spojení všech mohutností s Bohem, myslím, že duše, dokud trvá v modlitbě, není s to obíráti se něčím jiným, byť i chtěla, a je-li s to, pak není tu spojení. Jak a co je to, co nazývají spojením, nedovedu vysvětliti; objasňuje to mystické bohosloví, já však nedovedu ani pojmenovati výrazů, ani nemohu pochopiti, co je mysl, ani čím se liší od duše nebo od ducha, zdá se mi, že je všechno totéž. Duše se ovšem zvedá druhdy nad sebe jako oheň, který hoří a plápolá a časem vyšlehně mocně; ale ať se plamen vymrští jak vymrští, proto přece není něčím jiným, nýbrž zase jen plamenem, který je v ohni. Domnívám se, důstojní pánové, že to pochopíte, jsouce učení; nedovedu toho říci lépe.

Chci pouze objasniti, co cítí duše, trvající ve spojení s Bohem. Jak známo, je spojení usjednocení dvou různých věcí. Ó Pane můj, jak jsi dobrý! Buď požehnán na věky! Kéž tě chválí všechno, Bože můj, jenž jsi nás miloval tak, že můžeme vpravdě říci, že se pojíš s dušemi v pozemském vyhnanství. Byl bys už velmi štědrý a velkomyslný, kdybys se pojil jen s dušemi spravedlivými! Slovem, ó Pane můj, udílíš vždy dle své dokonalosti. Ó nekonečně štědrý, jak velkolepá jsou tvá díla! Diví se jim, kdo nezabývá rozumu pozemskými věcmi tak, že již nemá smyslu pochopiti pravdu. Proč jen dáváš tak vznešené mi-

losti duším, jež tě tolik urazily? Vskutku, můj rozum je v koncích, a chci-li o tom přemýšleti, nemohu dále. Kam by se obrátila duše, odkud by se jí nebylo vrátiti? A chce-li ti za takové milosti děkovati, neví jak. Pomáhám si druhdy tím, že mluvím nesmysly. Stává se často, že říkám, když končí milosti, jež přijímám, anebo když mi je Bůh počíná udíleti — pokud trvají, nemůže duše, jak jsem řekla, podniknouti ničeho —: „Pohleď, Pane, co činíš! Nezapomínej tak rychle mých tak zlých skutků, a když jsi na ně zapomněl, abys mi odpustil, vzpomeň si na ně, prosím tě, abys omezil své milosti! Nenalévej, Tvůrce můj, tak drahocenné tekutiny do nádoby tak křehké, kdyžtě jsi poznal už jindy, že ji rozleju zas! Nevkládej takového skvostu do duše, jež se ještě docela nevzdala, jak by byla měla, touhy po útěchách života, aby ho nepromrhala! Proč svěřuješ posádku města a klíče jeho pevnosti tak zbabelému veliteli, jenž do ní vpustí nepřátele hned po prvním zápase? Nebudiž tak velikou tvoje láska, ó věčný Králi, abys vydával v nebezpečí tak drahocenné šperky! Zdá se, Pane můj, že se naskýtá jen příležitost, nevážiti si tvých milostí, vydáváš-li je v moc tvora tak špatného, tak nízkého, tak křehkého a ubohého a bezvýznamného! Ačkoli se totiž snažím nepozbýti jich s tvou milostí, (a poněvadž jsem taková není jí třeba málo), přece jimi nemohu prospěti nikomu. Jsemť žena, a to ne hodná, nýbrž špatná žena. Zdá se, že nejen ukrýváš, ale i zakopáváš hřivny, kladěš-li je do země tak neplodné. Ó Pane, takových velikých darů a milostí nedáváš duši, než aby prospěla mnohým. Víš, Bože můj, oč tě prosím a oč jsem tě prosila často celou vůlí a z celého srdce a že považuji za dořré, ztratiti toto největší naše dobro na zemi,

abys je udělil tomu, kdo by jím více prospěl k rozmnožení tvé slávy.“ Tak a jinak jsem mluvila často. Potom jsem ovšem poznala svou potřebu a malou pokoru, neboť Pán ví dobře, co komu prospívá, a že by má duše neměla síly dojíti spásy, kdyby jí boží Veleba neposilovala takovými milostmi.

Chci promluvit také o milostech a účincích, jež zůstávají v duši, a co může duše vykonati sama, a je-li s to, dosáhnouti tak vznešeného stavu. Pozvednutí ducha nebo spojení bývá vyvoláno nebeskou láskou. Myslím, že spojení se liší od pozvednutí ve spojení. Kdo ještě nezažil tohoto, bude se domnívati, že tomu tak není. Mně však se zdá, že obé je totéž a že Pán jen působí různě, a čím více se odpoutává duše ode tvorů, tím více mohutní let ducha. Poznala jsem jasně, že vzlet ducha je milostí zvláštní, ačkoli — jak pravím — je nebo se aspoň zdá, že je obé totéž; vždyť malý oheň je právě tak ohněm jako oheň veliký, a přece se různí zřejmě ten a onen. V malém ohni rozežhaví se předně malý kus železa teprve za dlouhou dobu; je-li však oheň veliký, ztratí v něm i větší kus železa — jak se zdá — za okamžik úplně svou podstatu. Tak, tuším, má se to i s těmito dvěma způsoby milostí božích. Víím, že to pochopí snadno, kdo dospěl až k vytržením; kdo toho však nezažil, tomu se to asi bude zdáti nesmyslem, a možná, že je tomu vskutku tak; neboť chce-li někdo, jako já, mluvit o něčem tak vznešeném a vysvětlovati něco, pro co, zdá se, nejsme s to ani nalézt slov, abychom počali vysvětlovati, pak není divu, mluví-li nesmysly.

Doufám však, že mi pomůže Pán (Boží Veleba totiž ví, že chci jen poslouchati a přilákati duše k tak vznešenému dobru). Nepovím ničeho, čeho jsem ne-

zakusila hojně sama. A vskutku, zdálo se mi, že není možno, abych řekla jen slovo, když jsem počala psátí o poslední vodě; je to tak nesnadné, jako kdybych měla mluvití řecky. Proto jsem toho nechala a šla jsem k sv. přijímání. Buď požehnán Pán, že tak pomáhá nevědomým! Ó ctnosti poslušnosti — ty zmůžeš všechno! Bůh osvítil můj rozum jednak slovy, jednak poučiv mne, jak bych se vyjádřila, poněvadž Veleba boží chce, tuším, říci, čeho nemohu a nedovedu říci sama, (jak učinila již v modlitbě předešlé). Co píšu, je čirá pravda, a jest naukou boží, co je tu dobrého; co je špatného, pochází zřejmě od moře zla, ode mne. Najdou-li se tudíž duše, jež dospěly v modlitbě až na tento stupeň — a dal-li Pán takovou milost mi ubohé, dal ji zajisté i mnohým jiným — a budou-li se chtít poraditi se mnou, domnívajíce se, že zbloudily, myslím, že Pán pomůže své služebnici, aby jim prospěla jeho pravdou.

Promluvíím tedy nyní o vodě, jež přichází s nebe, aby zalila a napojila celou zahradu svým přívalem. Je zřejmo, že by měl zahradník klid, kdyby Pán dal vody, kdykoli je jí třeba; a je zřejmo, jakou by měl radost, kdyby nebylo zimy, nýbrž stále mírné počasí a stále květy a plody; pokud však žijeme, je to nemožno; zahradníkovi jest vždy pečovati o to, aby, dojde-li voda, našel jinou. S nebe přichází často voda, kdy se jí zahradník naděje nejméně. Pravdou však jest, že s počátku přichází téměř vždy teprve po dlouhé modlitbě vnitřní, poněvadž Pán nese ptačátko se stupně na stupeň a klade je do hnízda, aby si odpočinulo; viděl-li je letěti dlouho, ano napínalo rozum a vůli a všechny své síly, hledajíc Boha a snažíc se mu zalíbiti, chce je odměniti, a to už v tomto životě.

Ó té veliké odměny, jež stačí, aby odplatila v okamžiku všechny námahy, jaké jen může duše přetrpěti!

Když tak duše hledá Boha, cítí s nejvyšší a sladkou rozkoší, jak téměř celá umdlévá jakousi bezmocí, že jí až mizí dech a všechny síly tělesné; jen velmi namáhavě může pohnouti rukama; její oči se zavírají, ač jich nechce zavřítí, a má-li je otevřeny, nevidí skoro ničeho; čte-li, nemůže vysloviti ani písmena, ba skoro jich ani nerozpoznává; vidí, že jsou to písmena, ale nedovede čísti, byť i chtěla, poněvadž jí nepomáhá rozum; slyší, ale nechápe toho, co slyší. Tak neprospívají smysly duši, ba škodí jí spíše, nedovolující, aby zůstala ve svém klidu. Marně se snaží promluvití, poněvadž nedovede utvořiti slov, a kdyby dovedla, nemá již síly, pronésti je, neboť všechna síla vnější mizí a množí se jen síly duševní, aby mohla tím více požívatí své blaženosti. Zevnější rozkoš, již pocituje, je veliká a zcela zřejmá. Tato modlitba neškodí zdraví, byť trvala sebe déle; aspoň mi neuškodila nikdy a nepamatuji se ani, že bych se někdy cítila nevolnou, dal-li mi Pán tuto milost, ačkoli jsem byla nemocna; spíše mi bylo mnohem lépe. A jak by mohlo škoditi takové dobro? Vnější účinky jsou tak očividny, že nemožno pochybovati o neobyčejné příčině, poněvadž modlitba odnímá tělu síly za tak veliké rozkoše, aby mu vrátila větší.

S počátku ovšem trvá modlitba jen takovou chvilku, — stalo se tak aspoň mi — že duše ani nemůže v tak krátké době pozorovati zevnějších známek a jak mizí její smysly. Po hojných milostech však pozná jasně, jak veliký byl jas slunce, jež tu bylo, když ji tak roztavil. Upozorňuji, že doba, v níž jsou

přerušeny všechny mohutnosti duševní, je — jak se mi zdá — velmi krátká, byť modlitba sama trvala sebe déle; trvá-li půl hodiny, je to velmi mnoho; u mne, zdá se mi, netrvala nikdy tak dlouho. Jest ovšem těžko určití, jak dlouho trvá, poněvadž toho duše necítí. Přes to však tvrdím, že trvá jen krátkou dobu nepřetržitě, t. j. nežli přijde zase k sobě některá mohutnost. Vůle se ještě drží, ale jiné dvě mohutnosti obtěžují brzy znovu; poněvadž vůle zůstává v klidu, tiší je znovu, ale za chvíli ožívují zas. Tak může uplynouti a uplyne několik hodin modlitby; neboť začaly-li se dvě mohutnosti opíjeti a požívati božského vína, pohřizují se zas lehce do sebe, aby získaly více, a pojí se s vůlí a pak požívají všechny tři. Toto úplné pohřizení v sebe tedy, kdy i obrazotvornost je v naprosté nečinnosti, (jak vím, pohřizuje se též úplně v sebe), tvrdím, trvá jen krátkou dobu. Mohutnosti však nepřicházejí tak docela k sobě, že by nemohly trvati několik hodin jako beze smyslů, upoutává-li je Bůh čas po čase zase k sobě.

Přikročme teď k vnitřním citům duše při modlitbě! Vyslov to, kdo můžeš — nelze jich pochopiti, což teprve vysloviti. Když jsem o tom chtěla psáti po sv. přijímání a v téže modlitbě, o níž píšu, přemýšlela jsem, co činí duše v této chvíli. Pán pravil ke mně: „Zničuje se celá, dcero, aby se vložila více do mne, nežije už ona, nýbrž já; poněvadž nemůže pochopiti, co poznává, jest jí, jako by chápala a nechápala zároveň“. Kdo to zažil, pochopí to poněkud; nemohu toho vyjádřiti jasněji, kdyžtž je tak temné, co se tu děje. Mohla bych pouze říci, že si duše představuje, že je spojena s Bohem, a že o tom nabývá takové jistoty, že tomu naprosto nemůže nevěřiti. Tu pře-

stávají a přerušují se všechny mohutnosti, takže duše — jak jsem řekla — ani nepoznává, že pracují. Přemýšlela-li duše o něčem, ztratí se paměť tak, jako by na to nebyla nikdy ani pomyslíla; čte-li, nevzpomíná již, co četla, a nezdržuje se při tom; modlí-li se, je tomu též tak. A tak si tu spálil dotěrný motýlek paměti křídla a nemůže už tĕkati. Vůle se obírá asi celá láskou, ale nechápe, jak miluje. Poznává-li rozum, nechápe, jak poznává, neb aspoň nemůže pochopiti ničeho z toho, co poznává; zdá se mi tudíž, že nepoznává; neboť, jak pravím, nechápe toho. Nepochopila jsem toho dosud. S počátku jsem vězela v jakési nevědomosti. Nevěděla jsem totiž, že Bůh je ve všem; zdálo se mi sice, že je přítomen takovým způsobem, ale považovala jsem to za nemožné; přes to však jsem se nemohla vzdáti víry, že je tu přítomen, poněvadž se mi zdálo, že poznávám téměř jasně, že je tu přítomen. Neučení lidé mi řekli, že Bůh je přítomen pouze svou milostí, tomu však jsem nemohla uvěřiti; zdálo se mi totiž, jak pravím, že je tu skutečně přítomen, a to mne mučilo. Moji pochybnost odňal mi teprve veliký učenec z řádu slavného patriarchy sv. Dominika. Řekl mi, že Bůh je tu přítomen skutečně a jak se nám sděluje, což mne velice potěšilo. Je třeba ještě upozorniti a všimnouti si, že nebeská voda, největší to milost Páně, zůstává duši vždy nejvyšší užitek. O tom budu nyní vyprávěti.

XIX.

Po této modlitbě a spojení zůstane duše nesmírně pohnuta, tak že by se rozplynula ne bolestí, nýbrž

slastnými slzami: jest jimi oblita a necítí toho a neví ani, kdy a jak je vyplakala. Působí jí velikou rozkoš, vidí-li, že vzplanutí ohně je umírněno vodou, jež mu dodává většího žáru. Zdá se sice, že mluvím arabsky, ale je tomu vskutku tak. Přihodilo se mi často, že jsem nevěděla, zda blaženost, již jsem cítila, je snem nebo skutečností, ale když jsem viděla, že mám v očích plno slzí, tekoucích lehce a tak prudce a rychle, že se zdá, jako by je rozlil nebeský mrak, tu jsem poznala, že to není sen. Tak se stávalo s počátku, když modlitba mójela v okamžiku. Duše je tu tak odvážná, že by jí bylo velikou útěchou, kdyby byla v tom okamžiku roztrhána pro Boha na kusy. Dělá sliby a hrdinská předsevzetí, oddává se živým touhám, počíná opovrhovati světem, poznává zcela jasně jeho nicotu; pokročila mnohem více a výše, než v modlitbách předešlých, a její pokora vzrostla, neboť poznává jasně, že milost tak výjimečná a velkolepá není výsledkem jejího úsilí a že nebyla s to, ani ji přivoditi, ani zachovati. Vidí jasně, že je nejnehodnější, — ve světnici, kam padá mnoho slunce, není skrytých pavučin, — vidí svou bídu a je tak daleka vychloubavosti, že se jí zdá, že by jí nemohla podlehnouti; vidí totiž už na první pohled, jak zmůže málo nebo vůbec nezmuže ničeho, chtějíc přivoditi tuto milost, ba že tu nebylo skoro ani třeba jejího svolení, nýbrž že byly — zdá se — přes její vůli uzavřeny brány všech smyslů, aby mohla tím více požívatí Boha; je sama s ním — co by činila, než ho milovala? Nechce-li přímo násilně, nevidí, neslyší. Nemá, proč by se pyšnila. Potom si představuje minulý život a veliké milosrdenství boží ve vší skutečnosti a nepotřebuje ani napínati rozumu, poněvadž tu má připraveno, co by pojídal a chápal. Poznává,

že zasluhuje peklo, a že ji Bůh trestá blažeností; rozplývá se, chválíc Boha, a já bych se teď chtěla též rozplývati. Buď požehnán, Pane můj, že děláš tak jasnou vodu pro svůj stůl z potoka tak špinavého, jako jsem já! Buď pochválen, radosti andělů, že ráčíš pozvednouti tak vysoko červíka tak ubohého!

Takové prospěšné následky zůstanou v duši nějakou dobu. Poněvadž poznává jasně, že to není její plod, může již započati z něho rozdávat i a neutrpí nedostatku. Duše počíná zjevovati, že ukrývá nebeské poklady, a toužiti, sdíleti je s jinými, a prositi Boha, by nebyla pouze ona bohata. Počíná prospívati bližním, ač toho téměř ani nechápe a nečiní sama ničeho. Bližní však to poznávají, poněvadž květy mají už tak prudkou vůni, že se v nich budí touha přiblížiti se k nim. Poznávají, že duše má ctnosti, a vidí svůdný plod; chtěli by ho požívat i s ní. Byla-li půda dobře zryta utrpením, pronásledováním, pomluvami a nemocemi — bez nich dochází asi jen málo duší až sem — a byla-li úplným odtržením od sobectví dobře zkytěna, vsákne do ní voda tak hluboko, že nevyschne téměř nikdy; lpí-li však půda, jako jsem já lpěla s počátku, dosud na zemi a je-li zarostlá trním a neodpoutala-li se duše od příležitostí ku hříchu a není-li tak vděčnou, jak zaslouží taková milost, pak vyschne půda znovu; a je-li zahradník bezstarostný a nechce-li Pán seslati deště z pouhé dobroty, pak považujte zahradu za ztracenu. Tak stalo se mi několikrát. Vskutku, hrozím se toho a ani bych tomu nevěřila, kdybych toho nebyla zažila sama. Píšu to pro útěchu duší slabých, jako je moje, aby nikdy nezoufaly a nepřestaly důvěřovati ve veliké milosrdenství boží, a nechtějí-li zahynouti docela, aby neumdlévaly, byť i padly, přes, to že je

Pán tak povýšil a přivedl až sem: slzy vydobudou všechno, voda přitahuje vodu! Toto bylo jednou z příčin, že jsouc tak špatná, přece se odvažuji psáti z poslušnosti a vydati svědectví o svém špatném životě a o milostech, jež mi udělil Pán přes to, že jsem mu nesloužila, nýbrž ho urážela. A vskutku, přála bych si míti veliký věhlas, aby mi čtenáři uvěřili; prosím Pána, aby mi jej dala boží Veleba. Pravím, ať neumdlévá nikdo z těch, kdo se počali modliti vnitřně, a neříká: Zhřeším-li znovu, bude hůře, budu-li se dále cvičiti ve vnitřní modlitbě. Ovšem, že bude hůře, zanechá-li modlitby a nepolepší-li svých chyb; nevzdá-li se však modlitby, věř, že ho přivede do přístavu světla. Právě tu připravil mi ďábel velikou porážku. Poněvadž jsem se domnívala, že je malou pokorou, oddávati se vnitřní modlitbě, jsem-li tak špatná, trpěla jsem tolik, že jsem jí — jak jsem již řekla — zanechala půl druhého roku, nebo aspoň rok, ana se už na onu polovici roku dobře nepamatuji; a nebylo by, a ani nebylo třeba více času, abych se sama uvrhla do pekla, kdyby i nebylo ďáblů, kteří by mne tam svrhli! Ó Bože můj, té hrozné zaslepenosti! Ó jak umí ďábel dosíci svého cíle, útoče právě tady! Ví zrádce, že je pro něho ztracena duše, jež setrvává u vnitřní modlitbě, a že všechny poklesky, k nimž se jí snažil svésti, jí z dobroty boží jen prospívají, aby napotom pokračovala jen rychleji v jeho službě. Proto mu o to běží tolik!

Ó Ježíši můj! Jaký to pohled na duši, jež dospěla až sem a padla do hříchu, když jí podáváš zase ruku a zvedáš ji podle svého milosrdenství! Jak poznává tvé nesčetné veliké skutky a milosrdenství a svou bídu! Tu se vpravdě rozplývá a poznává tvou velikost; tu se neodvažuje ani pozvednouti očí; tu je pozvedá

pouze, aby poznala, co ti dluží; tu uctívá Královnu nebeskou, chtějíc tě usmířiti; tu vzývá o přispění svaté, kteří padli, když jsi je byl povolal; tu se jí zdá, že jí dáváš příliš mnoho, poněvadž poznává, že není hodna země, po níž chodí; tu spěchá přijímati svátosti; má živou víru, ana pozoruje sílu, již do nich vložil Bůh; chválí tebe, že jsi ustanovil takový lék a mast na naše rány, tak že se nejen hojí, ale i zahlazují docela; diví se tomu. A kdo, Pane mé duše, by se nedivil tak velikému milosrdenství a tak hojné milosti po zradě tak mrzké a ohavné? Nevím vskutku, proč mi nepukne srdce, co to píšu, že jsem tak špatná. Zdá se, že chci slzičkami, jež nyní pláču a jež jsi mi dal, — co do mne, jsou jen vodou ze špatné studny — učiniti tobě zadost za to, že jsem tě zradila tolikrát, konajíc stále zlé skutky a snažíc se zničiti milosti, jež jsi mi udělil. Dej, o Pane můj, sílu mým slzám! Pročisť moji tak kalnou vodu, aby snad neuvedla někoho v pokušení podezřívati, jak uvedla mne! Myslíla jsem totiž: Proč neodměňuješ, Pane, některé svaté ženy, jež ti sloužily neustále a pracovaly pro tebe, jež vyrostly v řádě a jsou vskutku řeholnicemi, a ne jako já, jež jsem neměla než jméno řeholnice, a přece vidím jasně, že jim nedáváš milostí jako mně? Vím dobře, Dobro mé, že jim uschováváš odměnu a že jim ji dáš najednou, a že moje slabost potřebuje milostí, zatím co ony, jsouce silny, slouží ti bez nich, a že nakládáš s nimi jako s udatnými muži a ne jako s nájemníky. Přes to však víš, Pane můj, že jsem k tobě volala často, omlouvajíc ty, kdo mne pomlouvali, poněvadž se mi zdálo, že tak činí více než právem. Tak tomu bylo, Pane, když jsi mi už zabránil ve své dobrotě, abych tě tolik neurážela, a když jsem se už počala

vystříhati všeho, čím bych tě — jak se mi zdálo — mohla rozhněvati; neboť co jsem si tak počínala, počal jsi, o Pane, otevírati své služebnici své poklady. Zdá se, že jsi nečekal, než abych měla dobrou vůli a připravila se přijati je, a pak jsi mi je počal ihned nejen udíleti, ale i chtíti, aby jiní poznali, že mi je udílíš.

Poznavše to, počali o mně smýšleti dobře, neboť nevěděli všichni, jak jsem špatná, ačkoli bylo mnoho zjevno. Rázem počaly pomluvy a pronásledování a zdá se mi, že docela právem. Proto jsem nezanevřela na nikoho, nýbrž prosila jsem tě, abys pohlédl, jak jednájí oprávněně. Říkali, že chci býti svatouškem a vymýšlím novoty, přes to že nejsem dosud ani s to zachovávatí přesně svou řeholi a nevyrovnám se hodným a svatým řeholnicím našeho kláštera. A myslím, že se jim vskutku nevyrovnám, neučiní-li všeho ve své dobrotě Bůh sám, ba byla bych spíše zabránila dobrou a zavedla zvyky, jež nejsou dobré; snažila jsem se alespoň, seč jsem byla, zavésti je, a ve zlu jsem mohla mnoho. Proto neměli viny obviňující mne. Netvrdím, že to byly pouze řeholnice, nýbrž byli to i jiní lidé: zjevovali mi pravdu, poněvadž jsi to dopustil.

Když jsem se jednou modlila Hodinky — takové pokušení mne napadalo často — a přišla k verši, jenž zní „*Justus es, Domine,*“¹⁾ a pravé jsou tvé soudy,“ počala jsem přemýšleti, jaká to veliká pravda. Neboť ďábel neměl nikdy síly pokoušeti mne k pochybnostem, že ty, Pane-můj, máš všechny dokonalosti, nebo vůbec k pochybnostem u víře. Zdálo se mi spíše, že jsem věřila tím pevněji, čím více se něco vy-

¹⁾ Žalm 118, 137! spravedlivý jsi, Pane...

šinovalo z mezí přirozena; budilo to ve mně velikou zbožnost. V pojmu tvé všemohoucnosti byly pro mne uzavřeny všechny divy, jež bys mohl učiniti. O tom, jak pravím, jsem nepochybovala nikdy. Když jsem tedy přemýšlela, jak jsi mohl, jsa spravedlivý, udělití svých darů a milostí mi, jež jsem byla tak hříšná, a jak jsi je mohl, jak jsem už řekla, odepříti mnohým, jež jsou tvými věrnými služebnicemi, odpověděl jsi mi, Pane: „Služ mi jen a nemíchej se do toho!“ Bylo to první slovo, jež jsem slyšela s tvých úst, a proto jsem se velmi ulekla. Nezmiňuji se tady o tomto způsobu slyšení, poněvadž jej objasním později zároveň s jiným; znamenalo by to jen vzdáliti se od věci; a myslím, že jsem se již od ní uchýlila příliš. Skoro už ani nevím, co jsem řekla; nemohu ani jinak, a vám, důstojný pane, jest trpělivě snášeti mé přerývky, neboť pozoruji-li, že mne trpěl Bůh, a pozoruji-li, kde jsem nyní, což divu, že mi jde hlava kolem z toho, co pravím a co jest mi ještě říci.

Kéž by dal Pán, aby má poblouzení byla jen taková, a kéž by už nedopustila boží Veleba, abych se jí mohla v něčem protiviti, kéž zničí mne raději rázem! Stačí, abychom poznali jeho veliké milosrdenství, že dopustil ne jednou, nýbrž často takový nevděk. Sv. Petru odpustil pouze jednou, mně však mnohokráte. Právem pokoušel mne tudíž ďábel, nevyhledávati tak důvěrného přátelství s tím, s nímž jsem žila v tak zjevném nepřátelství. Jak jsem byla jen tak zaslepena! Kde jsem chtěla, o Pane můj, najíti pomoci, ne-li u tebe? Jaká to pošetilost, utíkatí před světlem, abychom klopýtali stále! Jakou to pyšnou pokoru mi vnukl ďábel, aby mne odtrhl od sloupu a hole, o něž jsem se opírala, a jež by mne byly držely, abych nepadla tak

hluboko! Křižuji se nyní a myslím, že nebylo pro mne nebezpečnějšího nebezpečí nad vynález ďáblův, jímž mi ukazoval cestu pokory. Představoval mi v myšlenkách, jak že bych se mohla odvážiti modliti se vnitřně, kdyžtě jsem tak špatná, přes to že jsem už přijala tolik milostí!? Stačí prý pro mne, pomodlím-li se ústně, co jsem povinna, jako ostatní: jak bych jen chtěla konat víc, když nekonám ani toho dobře? Je prý to malou uctivostí a známkou, že si málo vážím milostí božích. Bylo dobře mysliti a poznati to, ale uskutečniti to, bylo největším zlem. Buď požehnán, Pane, že jsi mi přispěl na pomoc! Pokušení mé zdá se mi býti počátkem pokušení, jímž ďábel svedl Jidáše, jen že se zrádce neodvážil na mne tak otevřeně; pomalu však byl by přivedl i mne tam, kam přivedl onoho. Kéž to pro lásku boží uváží všichni, kdo se věnují vnitřní modlitbě! Věztež, že můj život byl mnohem horší v době, již jsem prožila bez ní. Hle, jak dobrý prostředek a jak hezkou pokoru mi dal ďábel a jak hrozný ve mně způsobil neklid! Ale jak se měla uklidniti duše má? Odtrhla se, ubohá, od svého klidu, představovala si milosti a dobra, poznávala, že se jí hnusí radosti pozemské. Divím se teď, jak jsem to mohla přetrpěti. Jistě jen nadějí; neboť jak si vzpomínám nyní, kdy je tomu již asi přes jedenadvacet let, nemínala jsem nikdy upustiti od úmyslu, oddati se zase vnitřní modlitbě, čekala jsem však, až budu úplně čistou od hříchů. Oh, jaké zlo skrývalo se v mé naději! Tímto způsobem mne mohl ďábel podváděti až do soudného dne, aby mne pak svrhl do pekla. Neboť když jsem byla tak špatná a když jsem se nemohla přemoci, oddávajíc se vnitřní modlitbě a četbě a poznávajíc tak pravdu a zlou cestu, kterou

jsem se brala, a prosíc úpěnlivě Pána a prolévajíc hojné slzy — což jiného jsem mohla očekávati než peklo, zřeknuvši se všeho toho a žijíc v kratochvích a mnohých příležitostech a za malé pomoci, ba odvážím se říci, za žádné pomoci, mimo pomoc k pádu? Myslím, že má velikou zásluhu před Bohem velmi učený řeholník z řádu sv. Dominika, že mne probudil ze spánku. Dovolil mi, jak jsem — tuším — už řekla, přijímati jednou za dva týdny, a přivedl mne k tomu, že jsem nechtěla tolik zlého. Počala jsem se poznávati, ačkoli jsem nepřestala urážeti Boha; že jsem však nesešla s pravé cesty, šla jsem jí ku předu, byť i pomalu, hned padajíc a hned zase vstávajíc: a kdo se nezastaví a kráčí ku předu, dojde přece, třebas i pozdě. Zdá se mi, že je totéž, sejíti s cesty a zříci se modlitby. Kéž nás toho zachrání dobrotivý Bůh!

Z toho je zřejmo — a kéž se uváží dobře pro lásku k Pánu! — že i kdyby byla duše dosáhla od Boha tak velikých milostí v modlitbě, nesmí důvěřovati v sebe a nesmí se vydávati do nebezpečí, poněvadž může padnouti. Kéž se to uváží dobře, protože je to důležité! Ačkoli totiž je milost jistě od Boha, přece může ďábel klamati i tu, využívaje, zrádce, seč může, tétéž milosti ve svůj prospěch. Především pak ať to uváží duše nepokročilé ve ctnosti, neumrtvené, neodřeknuvší se pozemského, poněvadž nejsou ještě tak silny, aby se mohly (jak řeknu později) vydati v příležitosti a nebezpečí, byť měly sebevětší touhy a předsevzetí. Je to znamenitá nauka, ne má, ale daná mi Bohem, a proto bych ráda, aby ji znaly duše neučené, jako já; duše nesmí ani na tomto stupni modlitby důvěřovati v sebe a odvážiti se útoku, poněvadž se jí bude těžko brániti. Je tu třeba zbraní na obranu proti ďáblům, a duše

nemá ještě tolik síly, aby s nimi zápolila a skolila je k nohám, jako ti, kdo jsou ve stavu, o němž se zmíním později. To právě je lest, již se chápe ďábel, že duše, vidouc, jak se přiblížila Bohu, a vidouc rozdíl mezi dobrem nebeským a pozemským a lásku, již k ní jeví Pán, čerpá z jeho lásky důvěru a jistotu, že neztratí dobra, jehož požívá. Zdá se jí, že vidí jasně odměnu a že není možno, aby se vzdala radosti, jež je už v tomto životě tak rozkošná a sladká, pro něco tak nízkého a špinavého, jako je rozkoš smyslná. A právě touto důvěrou jí odejme ďábel nedůvěru, již má míti v sebe, a jak pravím, vydá se duše v nebezpečí a počne s dobrou horlivostí bez míry rozdávat plody, domnívajíc se, že se jí už netřeba obávati o sebe. Duše si tak nepočíná z pýchy, chápajíc dobře, že sama nezmůže ničeho; počíná si tak z přílišné důvěry v Boha, bez rozmyslu, nepozorujíc, že je dosud málo opeřena. Může sice vyskočiti z hnízda, a Bůh sám jí zvedá, ale nedovede ještě létati. Poněvadž ctnosti nejsou ještě silny, nemá ani zkušenosti, aby poznala nebezpečí, ani nechápe škody, již jí přináší sebedůvěra.

Právě sebedůvěra zničila i mne. Proto je tu a všem velmi třeba vůdce a rozmluvy s těmi, kdo žijí duchovně. Věřím ovšem, že Bůh neustane zahrnovati milostmi duše, již dovedl na tento stupeň, a že jí nedá zahynouti, neopustí-li ona docela boží Veleby; ale padne-li, pak ať se má, jak jsem řekla, pro lásku k Pánu dobře na pozoru, aby jí neoklamal ďábel a aby se nezřekla modlitby z nepravé pokory, jak jsem již řekla a jak bych řekla ráda ještě mnohokrát a jak se přihodilo mi. Ať důvěruje v dobrotu boží, jež převyšuje všechna zla, jež můžeme učiniti, a jež nevzpomíná našeho nevděku, poznáme-li sami sebe a chceme-li býti znovu přáteli božími, aní

udělených nám milostí, aby nás za ně potrestala, ba ony pobádají Boha, aby nám odpustil co nejdříve, poněvadž jsme už byli jeho domácími a pojídali, jak se říká, jeho chleba. Rozpomeňte se na jeho slova a uvažte, jak naložil se mnou, jež jsem se dříve unavila urážeti ho; než mi přestala boží Veleba odpouštěti. Bůh neumdlévá nikdy; dávati a nevyčerpatelná jsou jeho milosrdenství; neumdlévejme tudíž přijímati je! Buď požehnán po věky! Amen. A kéž ho chválí všechno tvorstvo!

XX.

Přála bych si, abych dovedla s milostí boží vysvětliti rozdíl mezi spojením a vytržením, jež nazývají též pozdvižením, nebo letem ducha, nebo nadšením, což všechno je totéž. Míním, že tato různá jména značí totéž. Vytržení nazývá se též extasí. Vytržení převyšuje spojení o mnoho:¹⁾ má mnohem větší účinky a mnoho jiných výsledků. Spojení zdá se býti počátkem i středem i koncem, a vše to se děje uvnitř; vytržení však působí uvnitř i na venek, poněvadž patří k vyššímu stupni modlitby. Kéž to ob-

---

¹⁾ Praví, že vytržení převyšuje spojení, to jest, že duše požívá Boha více u vytržení, a že Bůh se jí zmocňuje více u vytržení, než ve spojení. A je zřejmo, že tomu tak, poněvadž u vytržení mízí užívání mohutností vnitřních i vnějších. A praví-li, že spojení je počátkem, středem i koncem; chce říci, že čiré spojení se stává téměř vždy stejně, kdežto u vytržení jsou stupně, z nichž jsou tyto jakoby začátkem a ony jakoby koncem. Proto má též vytržení různá jména; některá z nich značí nižší, jiná zas vyšší a nejvyšší stupeň vytržení, jak se vysvětluje na jiných místech (Vicente de la Fuente.)

jasní Pán, jak objasnil i ostatní, neboť kdyby mi nebyla dala boží Veleba pochopiti, jak bych o tom něco řekla, nedovedla bych toho.

Uvažujme nyní, že poslední voda, o níž jsme se zmínili, je ve vhodné půdě tak hojná, že se můžeme domnívati, že je v nás oblak veliké Veleby na této půdě. Jsme-li vděčni za toto veliké dobro a spolupůsobíme-li dle svých sil skutky, přitahuje Pán duši — řekněme teď, jako přitahují mraky zemské páry — a zvedá ji úplně od země; slyšela jsem totiž, že mraky nebo slunce přitahují páry. Mrak se zdvihá k nebi a zvedá duši s sebou a počíná jí ukazovati všechno v království pro ni připraveném. Nevím, přiléhá-li příměr, ale je tomu vskutku tak. Zdá se, že u vytržení neoživuje duše těla; proto cítíme dobře, že se mu nedostává přirozeného tepla; vychladá, ačkoli za nejvyšší slasti a rozkoše.

Tu není vůbec prostředků k odporu, kdežto ve spojení máme prostředek, poněvadž dlíme na své půdě; děje se tak sice jen s bolestí a násilně, přece však můžeme odporovati skoro vždycky; u vytržení však nemáme většinou vůbec prostředků; mnohdy se ani nenadáte, a ačkoli nespolupůsobíte, jste zachvázeni návalem tak prudkým a mocným, že vidíte a cítíte, jak se zvedá oblak nebo nádherný orel a unáší vás na křídlech. Pravím, že poznáváte a vidíte, jak jste zvedáni, ale nevíte kam; neboť ačkoli býváme zvedáni v rozkoši, přece nás děsí s počátku naše křehká přirozenost, a je třeba, aby duše byla mnohem rozhodnější a odvážnější než na stupni, o němž sem se právě zmínila, aby se odvážila všeho, děj se co děj, a odevzdala se rukám božím a šla, kam ji zvedají, poněvadž vás zvedají, ať chcete nebo nechcete. Je mi

to tak odporové, že bych mnohdy ráda odporovala, a napínám všechny své síly, zvláště někdy, když jsem vytržena veřejně, a často i v útají, poněvadž se bojím, že budu oklamána. Mnohdy jsem něčeho docílila, ale potom jsem byla tak vysílena a unavena, jako kdybych byla zápasila se silným obrem. Jindy to bylo nemožno, a duše má se zvedala, a za ní skoro obyčejně hlava, již jsem nemohla zadržeti, a druhdy celé tělo, až bylo ve vzduchu. To však se stalo jen zřídka. Jednou se to přihodilo, když jsme klečely shromážděny v kůru, chtějíce jíti ku sv. přijímání. Působilo mi to nejvyšší bolest, ana jsem se domnívala, že je to něco docela neobyčejného a že to jistě vzbudí velikou pozornost; přikázala jsem tudíž řeholnicím (stalo se tak, co jsem představenou), aby toho neříkaly. Jindy zase jsem pozorovala, že mne chce Pán vytrhnouti při kázání a před mnohými vznešenými paními (byla právě slavnost patrona chrámu), i vrhla jsem se na zem, a řeholnice se snažily držeti mé tělo, přece však bylo vytržení pozorovati. Prosila jsem vroucně Pána, aby mi už neráčil udíleti milostí, jež by se jevily na venek; zmrzelo se mi už žíti v takové starosti, a boží Veleba mohla mi přece udíleti takovou milost i v útají. Zdá se, že se mu zalíbilo v jeho dobrotě vyslyšeti mou prosbu, neboť od té doby jsem ještě nebyla vytržena; ovšem není tomu dávno.

Chtěla-li jsem odporovati, zvedala mne, zdá se mi, pod nohami taková síla, že ani nevím, s čím bych ji porovnála, poněvadž mne zvedala s mnohem větší prudkostí než v jiných záchvatech ducha, tak že jsem byla odporujíc úplně vysílena. Je to zápas veliký, a konečně prospěje odpor málo; chce-li Pán, není moci proti moci jeho.

Jindy se ráčí Pán uspokojiti, poznáme-li jen, že nám chce uděliti tuto milost a že tudíž není vina na boží Velebě; a odporujeme-li, zůstává nám tytéž účinky, jako kdybychom byli svolili úplně. Účinky tyto jsou veliké. Předně se jeví veliká moc Páně a že nejsme s to zadržeti ani těla, ani duše, a že nejsme jejich pány, chce-li boží Veleba; právě naopak poznáváme, ať nás to bolí jak bolí, že on jest mocnější a že on nám udílí tyto milosti, a že sami nemůžeme zhola ničeho; tím vstěpuje se do duše hluboká pokora. Přiznám se též, že jsem měla veliký strach, s počátku převeliký; neboť zatím co pozorujeme, že se naše tělo zvedá od země, přes to že je zvedá duch za sebou, neodporujeme-li, s velikou slastí, nepozbýváme ještě citu; já aspoň jsem byla tak při sobě, že jsem mohla pozorovati, jak jsem zvedána. Jeví se tu Veleba toho, jenž může způsobiti, že se ježí vlasy a že nás ovládne veliká bázeň, uraziti tak velikého Boha. Bázeň tato je zavínuta v nesmírnou, znovu oživující lásku k tomu, jenž miluje tak mocně tak zhnílého červíka, že se zdá, že mu nestačí zvednouti k sobě duši, ale že chce zvednouti též tělo, přes to že je smrtelné a utvořené ze země a pokálené tolika urážkami. Mimo to je duše odpoutána podivně ode všeho pozemského, že ani nemohu říci jak; zdá se mi, že mohu říci, že se toto odpoutání nějak liší od milostí ostatních. Myslím totiž, že je tu duše odpoutána úplněji než při milostech zcela duchovních; při těchto se sice duše odpoutává duchem úplně ode všeho pozemského, u vytržení však — zdá se — chce Pán, aby se odpoutalo i tělo; a tak se děje nové odtržení ode všeho pozemského, tak že je život ještě obtížnější, a že působí nám potom bolest, již sami nemůžeme ani přivoditi, ani opustiti, když přišla.

Velmi ráda bych objasnila tuto velikou bolest, ale myslím, že nebudu s to; řeknu však aspoň něco o ní, budu-li moci. Upozorňuji tedy, že všechno to se mi přihodilo až teď a po všech viděních a zjeveních, o nichž budu psáti, a po době, v níž jsem se oddávala vnitřní modlitbě a v níž mi udílel Pán tak veliké útěchy a radosti. Ani nyní neustávají sice druhy útěchy a radosti, avšak častěji a obyčejněji cítím bolest, o níž teď promluvím. Bolest bývá větší a menší. Teď popíšu, jaká je, když je větší. Zdá se mi totiž, jak povím později, že obyčejná bolest se liší od veliké a prudké bolesti, již jsem cítila, když se zalíbilo Pánu mne vytrhnouti, jako něco tělesného od něčeho čistě duchovního, a myslím, že nenadsazuji příliš. Neboť ačkoli tam cítí bolest duše, přece se zdá, že se o ni dělí s tělem; oba mají na ní účast a duše není tak docela opuštěná jako tady. Této bolesti však, jak jsem řekla, nemůžeme přivoditi, nýbrž přichází nám rázem touha, o níž nevím, jak vzniká, a tato touha, pronikající rázem celou duši, počíná ji tak mučiti, že se zvedá vysoko nad sebe a nad vše tvorstvo, a Bůh oddaluje od ní všechno tak, že se jí zdá, že není ničeho na světě, co by bylo s ní, ať se o to snaží jak snaží, a sama by si toho ani nepřála, nýbrž touží zemřítí ve své osamělosti. Mluví-li k ní někdo nebo namáhá-li se ona promluvití, prospívá jí to málo, poněvadž její duch neopouští osamělosti, ať dělá co dělá. A zdá se mi, že Bůh, ačkoli je tehdy nejvíce vzdálen, sdílí s ní druhy svou velebnost nejpodivnějším způsobem, jaký si jen může pomyslití. Proto není možno toho vysloviti, a myslím, že by toho neuvěřil a nepochopil nikdo, kdo toho nezažil. Neboť Bůh se nesdílí duši, aby ji potěšil, nýbrž

aby jí ukázal, že se jí jest právem lekati, že je vzdálena dobra, jež obsahuje všechna dobra.

Tímto sdělením se roste touha a nejvyšší osamělost, v níž cítí duše tak jemnou a pronikavou bolest, že prodlévajíc v takové poušti, může, zdá se mi, do slova říci, co řekl královský princ snad v právě takové osamělosti, ač nedal-li mu ji Pán pocítiti ještě bolestněji, poněvadž byl svatým: *Vigilavi, et factus sum sicut passer solitarius in tecto.*¹⁾ V takových okamžicích mám na mysli tento verš, neboť se mi zdá, že jej vidím splněn na sobě, a těší mne, pozorují-li, že i jiní, a to tak svatí lidé cítili takovou nejkrajnější osamělost. Zdá se, že právě tak nedlí ani duše v sobě, nýbrž na střeše nebo na vrcholu sebe samé a všeho tvorstva, ba zdá se mi, že duše dlí nad nejvyšším bodem sebe samé.

Jindy — zdá se mi — chodí duše v nejhorší bídě, táže se a říká sama k sobě, „Kde je tvůj Bůh?“²⁾ A podivno, že jsem nerozuměla dobře, co značí tato slova, a když jsem je pochopila, zaradovala jsem se, vidouc, že mi je Pán uvedl na mysl bez mé námahy. Jindy jsem si vzpomněla na slova sv. Pavla, že je ukřižován světu.³⁾ Nepravím, že jsem též ukřižována světu, neboť vidím, že nejsem; ale zdá se, že duše je ukřižována, poněvadž jí nepřichází útěcha ani s nebe, ani není v nebi, ani netouží po útěše pozemské, ani není na zemi, nýbrž dlí jako ukřižovaná mezi nebem a zemí a trpí a odnikud jí nepřichází pomoc. Neboť pomoc přicházející s nebe — jak jsem řekla, je to po-

---

¹⁾ Ž. 101, 8 „Bděl jsem a byl jsem učiněn jako osamělý vrabec na střeše“.

²⁾ Ž. 41, 4.

³⁾ Gal. 4, 16.

divné poznání Boha, převyšující o mnoho všechno, po čem může toužiti — mučí ji jen tím více, poněvadž její touha roste tak, že ji — zdá se mi — veliká bolest zbavuje druhdy smyslů, ačkoli to netrvá dlouho. Tyto bolesti se zdají přechodem smrti; jen že toto utrpení má v sobě takovou slast, že ani nevím, k čemu bych je přirovnala. Jsou to hořká i sladká muka; neboť duše nepřijímá ničeho pozemského, byť se jí namanulo co namanulo, a byť se jí to obyčejně velmi líbilo, nýbrž, zdá se, odmítá všechno. Poznává dobře, že nemiluje než svého Boha; ale nemiluje nic zvláštního v něm, nýbrž miluje všechno spolu a neví, co miluje. Pravím, že „neví“, poněvadž jí obrazotvornost nepředstavuje ničeho. Ani ostatní mohutnosti nejsou, tuším, dlouho činný, pokud trvá duše v tomto stavu; jak je ve spojení a u vytržení zastavuje radost, tak je tady zastavuje zase bolest.

Ó Ježíši! Kéž bych vám to, důstojný pane, mohla vysvětliti, byť jen proto, byste mi řekl, co je to! Duše má dlí v tom nyní neustále. Není-li zaneprázdněna; trpí nejčastěji smrtelné úzkosti a vidouc, že počínají, bojí se, že umře; je-li však už v nich, chtěla by po celý život trpěti tuto bolest, ačkoli je tak výjimečná, že ji duše stěží unese. Proto zastaví se mnohdy téměř všechny mé tepny, jak říkají sestry, jež jsou někdy se mnou a jež to znají už lépe, a lokty jsou natažené a ruce tak ztrnulé, že jich mnohdy nemohu ani sepjati. Tak trvá bolest v tepnách a v těle až do příštího dne, tak že se mi zdá, že mám všechno vymknuto. Mnohdy se domnívám, že se zalíbí Pánu, bude-li příště, jak je nyní, ukončiti to koncem mého života, neboť mám za to, že stačí, aby mne takové utrpení usmrtilo, jen že toho nezasluhuji. V takových okamžicích toužím jen

umřítí. Nevzpomínám ani očiště, ani velikých hříchů, jež jsem spáchala a jimiž jsem zasloužila peklo, všechno je zapomenuto pro touhu uvidět Boha, a všechna opuštěnost a osamělost se zdá duši příjemnější než jakákoli společnost světská. Může-li něco duši utěšiti, pak je to rozmluva s duší, jež rožila tatáž muka; zatím však vidí, že by jí asi nikdo nevěřil, kdyby si posteskla.

Duši mučí též, že její bolest vzrostla tak, že netouží už, jak toužívávala ani po samotě, ani po společnosti; touží jen po tom, komu by si posteskla. Je to, jako by se někdo, kdo má provaz na hrdle a již již se dusí, snažil načerpati vzduchu. Tak pochází — zdá se mi — též naše touha po společnosti jen z naší slabosti. Neboť vrhá-li nás bolest v nebezpečí smrti, je to pouze touha těla a duše, neoddělití se od sebe, jež volá po pomoci, aby načerpala vzduchu, a tím, že to sděluje a si stýská a se rozptyluje, hledá prostředku zachovati život proti vůli ducha, nebo vyšší části duše, jež nechce býti zbavena bolesti. (Jak jsem řekla, byla jsem už často po těžkých nemocech v nebezpečí a příležitosti umřítí, a domnívám se, že mohu říci, že nebezpečí smrti v tomto utrpení je právě tak veliké jako všechna jiná.)

Nevím, zda to vystihují má slova, nebo zda to dovedu říci, ale jak se mi zdá, děje se všechno tak. Pohleďte, důstojný pane, jaký to mám v životě pokoj, když pokoj, kterého jsem požívala v modlitbě a o samotě — neboť tu mne utěšoval Pán — stal se mi neustálou mukou. Tato muka je však tak sladká, a duše poznává, že je tak cenná, že ji už miluje více než všechny radosti, jichž požívala obyčejně. Zdá se jí jistější, poněvadž je cestou křížovou a obsahuje slast, již po-

važuji za velmi cennou, poněvadž duše něsdílí tu s tělem než bolesti, a sama trpí a požívá radosti a spokojenosti, jež skýtá utrpení. Nevím, jak je to možno, ale je tomu tak, a mám za to, že bych této milosti, udílené mi Pánem — pocházíte, jak jsem řekla, z jeho dlaně a nezískala jsem ji sama, poněvadž je nadpřiročená — nezaměnila za všechny milosti, o nichž se zmíním později. Nemyslím za všechny milosti vůbec, ale za každou o sobě. Nepouštějme též, jak pravím, se zřetele, že Pán udělil mi tato vzrušení až po všech milostech, o nichž budu vypravovati, a po všem, co je napsáno v této knize, a že mne Pán zachovává nyní v takovém stavu.

Když jsem se s počátku bála — jak se mi přihází skoro vždy, uděluje-li mi Pán novou milost, dokud mi totiž boží Veleba nedá jistoty — řekl mi Pán, abych se nebála a vážila si této milosti více než všech milostí, jež mi už prokázal, že touto bolestí se duše očisťuje a tříbí nebo čistí jako zlato v ohni, aby mohla jasněji zazářiti leskem jeho darů, a že se tu očisťuje, co by se mělo očistiti v očištcu. Chápala jsem sice, že je to veliká milost, ale teď jsem o tom byla ujištěna ještě více; a řekl mi též zpovědník, že je to něco dobrého. A ačkoli jsem se bála, protože jsem tak špatná, nemohla jsem uvěřiti nikdy, že by to bylo něco zlého, a nahánělo mi spíše strachu příliš veliké dobro, poněvadž jsem si vzpomínala, jak špatně jsem ho zasloužila. Buď požehnán Pán, že je tak dobrý! Amen. Zdá se, že jsem zas odbočila. Počala jsem mluvit o vytrženích a o čem jsem právě mluvila, je víc než vytržení, a proto zůstává účinky, jak jsem je vylíčila.

Vraťme se teď k vytržení a vizme, co se v něm děje obyčejně. Zdálo se mi často, že se mé tělo stalo

tak lehkým, jakoby bylo pozbylo veškeré své tíže, a mnohdy bylo tak lehké, že jsem skoro ani necítila, že by se mé nohy dotýkaly země. Je-li totiž duše u vytržení, je tělo tak mrtvé, že se mnohdy nemůže ani pohnouti, a jak je zachvátí vytržení, tak zůstane stále: sedíc, s rukama otevřenýma nebo zavřenýma. Jen málokdy pozbude tělo smyslu. Přihodilo se mi časem, ale zřídka a na krátko, že jsem jich pozbyla úplně. Obyčejně se stává, že jsou jen pomatny, a ačkoli nemohou podniknouti ničeho na venek, přece vnímají a slyší jako něco z dálky. Nepravím, že vnímají a slyší, jsouce na vrcholu vytržení; vrcholem rozumím okamžiky, kdy mizí mohutnosti, poněvadž jsou úplně s Bohem spojeny, tak že v tu chvíli, jak se mi zdá, ani nevidí, ani neslyší, ani necítí. Jak jsem řekla při modlitbě předešlého spojení, netrvá sice úplné přetvoření duše v Boha dlouho; pokud však trvá, není při sobě žádná mohutnost a neví, co se děje. Je to něco, co nám není dáno pochopiti, dokud žijeme na zemi; aspoň Bůh tomu nechce a nejsme asi ani s to. Zkusila jsem to na sobě.

Řeknete mi, důstojný pane: jak tedy, že vytržení trvá někdy tolik hodin? Jak jsem zkusila sama, a jak jsem řekla při předešlé modlitbě, je to tím, že duše požívá mnohdy radosti s přestávkami; duše se pohřžuje mnohdy, nebo abych se lépe vyjádřila, Pán ji pohřžuje do sebe, a když ji podržel chvíli u sebe, ponechává u sebe pouze vůli. Zdá se mi, že ostatní dvě mohutnosti se pohybují jako jazýček slunečních hodin, jenž není nikdy v klidu; chce-li však Slunce spravedlnosti, zastaví jej. O tomto stavu tedy tvrdím, že trvá jen chvíli. Když však byl nával veliký a duch se zvedl vysoko, zůstává vůle pohřžena a působí jako paní

všeho zmíněné zjevy na těle, ačkoli ostatní dvě mohutnosti těkají znovu. Neboť i kdyby chtěly ostatní dvě těkavé mohutnosti rušiti vůli, přece jí neruší její slabší nepřátelé, smysly; proto je zastavuje, poněvadž chce tak Pán. Oči jsou většinou zavřeny, byť bychom jich ani nechtěli zavřítí, a jsou-li, jak jsem již řekla, někdy otevřeny, nepoznává a nevnímá duše, co vidí.

Tu tedy může tělo samo podnikati nejméně, a to proto, aby neztěžovalo mohutnostem spojití se zase, až budou chtít. Proto se nemá rmoutiti, komu dá Pán milost vytržení, pozoruje-li, že jeho tělo je upoutáno mnoho hodin a že se chvílemi rozptylují rozum a paměť. Obyčejně však jsou pohříženy ve chvály Boha, nebo se snaží pochopiti a porozuměti tomu, co se s nimi stalo, a ani pro to nemají dosti živosti, nýbrž rovnají se člověku, jenž dlouho spal a snil, a ještě se neprobudil docela. Objasňuji to tak obšírně, ana vím, že jsou nyní duše, a to i v našem klášteře, jimž Pán uděluje takové milosti. Jestli toho jejich vůdcové neprožili, a zvláště pak, nejsou-li učení, budou se domnívati, že duše mají býti u vytržení jako mrtvy. A přímo politování jest hodno, co je takovým duším trpěti od zpovědníků, kteří tomu nerozumějí, jak řeknu později. Možná že nevím sama, co pravím; poznáte, důstojný pane, mluvím-li poněkud správně, poněvadž vám v tom dal Pán již zkušenost, ačkoli tomu není dávno a ačkoli jste nepozoroval asi tolik jako já. Tělo nemá, ať se snaží jak snaží, ještě drahnou dobu po vytržení síly pohnouti se, poněvadž duše odnesla všechny jeho síly s sebou. Mnohdy je tělo zdravější a živější, třeba bylo před tím nemocné a plné velikých bolestí, neboť účinky vytržení jsou něčím velikým; a mnohdy, jak jsem řekla, chce Pán, aby jich užívalo i tělo, poněvadž

se již podrobuje vůli duše. Bylo-li vytržení veliké, stává se, když přijde duše zase k sobě, že jsou její mohutnosti den nebo dva i tři dny tak vyčerpány a jakoby zpity, že se zdá, že nejsou ani při sobě.

Tu jest utrpením vrátiti se k životu. Tu vypadalo již duši peří prachové a narostla jí křídla k mohutnému letu. Tu zvedá se již úplně prapor Kristův, neboť se nezdá jinak, než že se zdvihá velitel pevnosti nebo že ho zdvihají na nejvyšší věž, aby tam zatkl prapor boží. Jako ten, kdo je v bezpečí, patří duše na stojící dole a nebojí se už nebezpečí, ba touží po nich, poněvadž má jakousi jistotu vítězství. Tu poznává duše jasně, jak málo si máme vážit všeho pozemského, a že je to ničím. Kdo stojí vysoko, spatří mnoho věcí. Nechce už míti jiné touhy, ani jiné vůle než Pán, a prosí ho o to; dává mu klíče své vůle. Hle, tu se stal zahradník velitelem! Netouží po ničem než plniti vůli Páně, nechce býti pánem ani svým, ani ničeho jiného, ba ani jablka v zahradě, nýbrž chce, aby rozdala boží Veleba, je-li něco dobrého v zahradě, neboť ode dneška nechce míti ničeho vlastního a chce konati všechno jen ku slávě boží a dle vůle jeho. A vskutku děje se všechno tak, jsou-li vytržení pravá, a duši zůstávají účinky a užitek, jak jsem je právě popsala. Nejsou-li však účinky takové, pochybovala bych velmi, že jsou vytržení od Boha, ba obávala bych se, aby to nebyla vytržení, o nichž mluví sv. Vincenc. Vím a zkusila jsem, že se tu duše stává za hodinu, ba i v kratší době paní všeho a tak svobodnou, že se nemůže ani poznati. Ví dobře, že takové dobro nepochází od ní, a neví, jak se jí ho dostalo, poznává však jasně nejvyšší prospěch, jehož nabývá každým vytržením. Není, kdo by tomu uvěřil, nezkusil-li toho sám. A proto

lidé nevěří ani ubohé duši, když viděli, jak byla dříve špatnou, a když vidí, že zatoužila tak rychle po něčem tak vznešeném; neboť duše se již nespokojí sloužiti Pánu v malém, nýbrž chce mu sloužiti, seč je, v největším. Domnívají se, že je to pokušení a hloupost. Nedivili by se však, kdyby věděli, že se tato touha nerodí z ní, ale z Pána, jemuž již odevzdala klíče své vůle. Myslím, že duše, jež dospěla až sem, nemluví už o sobě a nestará se o sebe, ale že o vše, co jest jí činiti, stará se nebeský Král. Ó Bože můj, jak jasně tu chápe duše slova verše žalmistova a jak poznává, že si přál právem a že by si měli všichni přátelé křídla holubičí.¹⁾ Poznává jasně, že je to vzlet, jímž se zvedá duch nade všechno, co je stvořeno, a nejprve sám nad sebe. Je to vzlet sladký, je to vzlet rozkošný, je to vzlet tichý.

Jakou vládkyní je duše, již Pán vede až sem, jak shlíží na všechno, nejsouc do ničeho zapletena! Jak se stydí za čas, kdy byla zapletena! Jak se diví své slepotě! Jak lituje těch, kdo v ní ještě trvají, zvláště oddávají-li se už modlitbě a dává-li jim Bůh svých darů! Ráda by promluvila a řekla jim, jak se klamou. A mnohdy promluví skutečně — a na její hlavu dopadá na sta pronásledování. Má se za to, že je málo pokornou a že chce poučovati ony, od nichž by se měla učit; zvláště je-li ženou. Tu zavrhnou teprve, a právem, poněvadž neznají návalu, jenž jí hýbá, takže se mnohdy nemůže ovládnouti a nemůže strpěti, aby nevyvedla z bludu ony, jež miluje a jež chce viděti vysvobozeny ze žaláře života, neboť ničím jiným není a nezdá se jí býti stav, ve kterém byla.

---

¹⁾ Ž. 54. 7.

Rmoutí se pro čas, kdy si zakládala na poctách, a pro klam, v němž se domnívala, že je ctí, co svět nazývá ctí; poznává, že je to největší lež a že trváme v ní všichni. Chápe, že čest pravá není lživá, nýbrž pravdivá, považujeme-li totiž za něco, co jest něčím, a nepovažujeme-li za nic, co není ničím — a ničím, ba méně než ničím je všechno, co je konečné a co se nelíbí Bohu. Směje se sama sobě, že byl někdy čas, kdy si poněkud vážila peněz a kdy jich byla žádoucná, ačkoli myslím, — a je tomu vskutku tak — že se mi tu nebylo nikdy zpovídati z hříchu; bylo však velikou chybou, považovati je za něco. Kdyby se mohlo penězi získati dobro, jež cítím v sobě nyní, vážila by si jich duše velmi; poznává však, že takové dobro získáme jen tehdy, opustíme-li všechno.

Co koupíme za peníze, po nichž bažíme? Něco cenného? Trvalého? Nebo proč po nich bažíme? Koupíme za ně ubohý klid, jenž nás stojí tolik! Mnohdy se za ně koupí peklo a získá neuhasitelný oheň a nekonečná muka. Ó kéž by všichni považovali peníze za neužitečnou půdu! V jaké shodě by pak žil svět, jak bezstarostně, jak laskavě by jednali všichni spolu, kdyby nebylo žádosti po poctě a penězích! Myslím, že by se tím odpomohlo všemu.

Duše poznává, jak hroznou jest zaslepeností, odávati se rozkoším, a že jimi dosahujeme už v životě utrpení a neklidu. Jaký to nepokoj! Jaká to nespokojenost! Jak marná to snaha! Tu vidí duše nejen pavučiny, to jest veliké chyby, ale i každý sebemenší prášek. Neboť Slunce září velmi jasně, a ať se duše namáhá jak namáhá zdokonaliti se, ozáří-li ji Slunce opravdu, vidí, že je celá zaprášená. Je to jako s vodou ve sklenici: nezáří-li na ni slunce jasně, zdá se býti

čistou; zazáří-li na ni, vidíme, že je plná nečistoty. Příklad se shoduje do slova; dokud není duše v extasi, zdá se jí, že se snaží neuraziti Boha a že koná dle svých sil, seč může; přijde-li však až sem a ozáří-li ji Slunce spravedlnosti a otevře její oči, vidí tolik nečistoty, že by je nejraději hned zase zavřela. Není ještě tak vyspělým mládětem mohutného orla, aby mohla patřiti upřeně do slunce. Má sice oči otevřeny jen chvíli, vidí však přece, že je celá zaprášená. Vzpomíná si na verš, který zní: „Kdo bude ospravedlněn před tebou?“¹⁾ Patří-li na božské Slunce, oslepuje ji jeho zář, patří-li na sebe, zavře jí oči špína, a holubička je slepou. Tak stává se velmi často, že duše je docela slepá, zničená, užaslá, omámená pohledem na takovou nádheru. Tu získává pravou pokoru, takže se jí ani netkne, mluví-li sama dobře o sobě, nebo mluví-li o ní jiní. Plody zahrady rozdává Pán, ne ona; tak neulpí jí nic na ruku; všechno dobro, jež má, vděčí Bohu; mluví-li něco o sobě, tož k jeho slávě. Ví, že sama nemá ničeho, a byť i chtěla, nemůže toho nevědět, poněvadž to vidí na vlastní oči; a ať chce nebo nechce, zavírají se její oči pro všechno na světě; a jsou otevřeny pouze, aby poznala pravdu.

XXI.

Končíc pojednání o této modlitbě, poznamenávám, že tu není třeba svolení duše, poněvadž již svolila a Pán ví, že se odevzdala ráda jeho rukám a že ho nemůže oklamati, protože je vševědoucí. Není to jako na zemi, kde je celý život plný klamů a podvodů. Soudíš-li

¹⁾ Job. 25, 4.

dle toho, jak se jeví, že jsi získal něčí vůli, poznáš, že je všechno lež. Není už, kdo by žil rád za takových obtíží, zvláště kde běží poněkud o vlastní zájem. Šťastná duše, již přivádí Pán k poznání pravdy ! Ó, jaký to stav pro krále ! Oč více by jim prospělo snažiti se o to, než snažiti se, jak by zvětšili své panství ! Jaký rád by vládl v jejich království ! Kolika zlu by se zabránilo a bylo by se zabránilo ! Tu se nebojí duše pozbyti života ani cti z lásky boží. Jaké to dobro pro ty, kdo jsou více povinni pečovati o čest Páně, než všichni podřízení, kdyžťe králové mají býti vzorem poddaným ! Kdyby mohli jen poněkud rozšířiti víru a jen v něčem poučiti kacíře, ztratili by rádi na tisíce království; a právem, neboť by získali jiné království, jež nekončí. A okusila-li duše jen kapku z jeho vody, zdá se jí všechno na zemi odporným. A což teprve, až se do ní pohříží úplně ? Ó Pane, kdybys mi dal milost, hlásati tuto pravdu, neuvěřilo by se mi, jak se nevěří mnohým, kteří ji dovedou hlásati jinak než já, ale aspoň bych se uspokojila. Zdá se mi, že bych si málo vážila života, kdybych mohla vysvětliti pouze jednu z těchto pravd. Nevím ovšem, co bych si potom počala, neboť mi není co důvěřovati; ale ačkoli jsem tak nehodna, cítím se přece býti pobádána říci to těm, kdo vládnou, takže po tom jen jen prahnu. Poněvadž však nemohu tak učiniti, obracím se k tobě, Pane můj, prosíc tě, bys odpomohl všemu. Víš dobře, že bych se velmi ráda zřekla milostí, jež jsi mně udělil, a dala je králům, kdybych tě jen neurážela, vědouc, že by jim pak nebylo možno, odříci se největších dober a svolovati k tomu, k čemu svolují nyní. Ó Bože můj, dej, aby poznali svou povinnost, kdyžťe jsi je chtěl tak vyznamenati na zemi, že jsou — jak jsem slyšela —

i znamení na nebi, odvoláváš-li některého z nich. A vskutku, jsem pohnuta, myslím-li na to, že chceš, Králi můj, aby poznali, že jest jim v životě napodobiti tebe, i po tom, že bývá při jejich smrti jakési znamení na nebi, jako bylo, když jsi umíral ty. Jsem příliš drzá; roztrhejte to, důstojný pane, zdá-li se vám to špatným, a věřte, že bych mluvila před králi ještě odvážněji, kdybych totiž mohla a kdybych se domnívala, že mi uvěří, neboť je odporoučím vroucně Bohu a ráda bych, aby moje modlitba prospěla. Pro to všechno bych se odvážila života a přeji si často, abych jej pozbyla. Znamenalo by to odvážit se získati mnoho za malou cenu, neboť není už nikoho, kdo by byl rád na živu, vida na své oči veliký klam, v němž jsme, a slepotu, v níž trváme.

Dospěla-li duše až sem, nemá pouze touhu sloužiti Bohu, nýbrž boží Veleba jí dává také síly uskutečniti ji. Není ničeho, nač by pomyslila a čeho by se neodvážila, domnívá-li se, že tím slouží Bohu, a nečiní ničeho, než čím by se mu zalíbila, poněvadž — jak jsem řekla — poznává jasně, že je všechno ničím; žel jen, že se nenaskytá nic těm, jež jsou tak málo užitečny, jako já. Kéž se ti zalíbí, Dobro mé, aby nadešla doba, v níž bych ti mohla splatiti aspoň haléř ze svého tak velikého dluhu! Zařid', Pane, jak se ti zalíbí, aby ti tvá služebnice sloužila aspoň poněkud! Jiné ženy vykonaly hrdinské skutky z lásky k tobě; já nedovedu než mluvit, a proto nechceš, Bože můj, abych něco vykonala; všechno, čím jest mi tobě sloužiti, odbudu jen slovy a touhami, ba ani to mi není dovoleno, poněvadž bych možná pochybila ve všem. Posilni a připrav nejprve mou duši, Dobro všech dober a Ježíši můj, a zařid' hned, jak bych vykonala něco pro tebe, neboť by

nestrpěl nikdo přijímati tolik a nespláceti ničeho. Stůj co stůj, ó Pane, nechtěj, abych se objevila před tebou s prázdnýma rukama, poněvadž odměna se bude udíleti dle skutků. Tu můj život, tu má čest a moje vůle; všechno jsem ti dala, jsem tvou, nalož se mnou, jak se ti zalíbí. Vidím dobře, můj Pane, jak málo mohu, ale došedši k tobě a stojíc na věži, odkud viděti pravdu, mohu všechno, nevzdálíš-li se ode mne; vzdálíš-li se ode mne jen maličko, půjdu, kde jsem již byla — do pekla.

Ó jak jest duši, jež se vidí na tomto stupni, má-li zase jednati se všemi, dívati se a viděti frašku nespořádaného života, pečovati o tělo, mrhati čas spánkem a jídlem! Všechno se jí protiví, neví, jak by unikla, vidí, že je v okovech a v zajetí, a tu cítí s větší opravdovostí žalář, v němž nás drží těla, a bídu života. Poznává, jak právem prosil Boha sv. Pavel, aby ho vysvobodil z něho, volá s ním, prosí Boha o svobodu, jak jsem řekla jindy. Ale tu se to stává často tak prudce; že se zdá, že chce duše vyskočiti z těla, aby hledala svobodu, jíž se jí nedostává. Jest jí, jako by byla prodána do cizí země, a nejvíce jí tíží, že nalézá nemnohé, kdo by si s ní posteskli a prosili, ba že lidé touží obyčejně žíti. Ó, kdybychom nebyli k ničemu upoutáni a neměli záliby v ničem pozemském, jak by umírňovala muka, že žijeme stále bez Boha, strach před smrtí touhou, požívati pravého života! Uvažuji někdy, jaký pocit asi měli svatí, kdyžtě cítím často sama tak trapně, že žiji ve vyhnanství, ačkoli miluji tak vlažně Pána, přes to že mi dal toto poznání, a ačkoli je pro mne pravý pokoj tak nejistý, poněvadž jsem ho nezasloužila svými skutky. Co asi trpěl sv. Pavel a Magdalena a jiní, v nichž plápolal tak mocně oheň lásky k Bohu? Bylo

to asi neustálé mučednictví. Zdá se mi, že si mohu poněkud ulehčiti a uklidniti se jen tehdy, rozmlouvám-li s těmi, u nichž nalézám tytéž touhy. Míním činorodé touhy. Míním činorodé, poněvadž jsou někteří lidé; jimž se zdá, že se odtrhli ode všeho a dávají to na jevo; — a měli by býti takovými, neboť toho vyžaduje jejich stav a mnohá léta, jež uplynula, co počali cestu dokonalosti — ale duše poznává dobře už z daleka, kdo se odtrhl ode všeho jen slovy, a kdo potvrdil svá slova skutky, vědouc, jak málo pokročili oni a jak velmi pokročili tito. Kdo je zkušený, vidí to docela jasně.

Popsala jsem tedy účinky, jež působí vytržení pocházející od ducha božího. Ovšem, jest jich více nebo méně. Pravím méně, poněvadž s počátku ještě nejsou vyzkoušeny skutky a nemožno tudíž poznati, má-li duše tyto účinky, ačkoliv je vytržení působí. Duše roste pomalu v dokonalosti a je třeba delší doby, než docílí, aby nebylo po pavučinách ani památky. A čím více roste v duši láska a pokora, tím větší vůni dýchají květy ctností pro sebe a pro jiné. Pán však může v duši působiti jediným vytržením tak, že jí zbývá jen málo námahy, aby dosáhla dokonalosti. Kdo nezažil, co jí tu dává Pán, neuvěří toho, a mám za to, že bychom toho naprosto nedosáhli sami. Netvrdím, že by duše s milostí boží a užívající po mnoho let návodů, jež uvádějí spisovatelé o modlitbě pro začátečníky a pokračující, nedocílily s velikými obtížemi dokonalosti a nezřekly se všeho. Ale nedosáhly by toho za tak krátký čas, v jakém to tady působí Pán bez našeho úsilí, ani ne tak dokonale, jak on odtrhuje duši od země a dává jí panství nade vším pozemským, ačkoli nemá více zásluh, než měla moje duše, nemohu-li toho již jinak omeziti, neboť moje duše neměla téměř

žádných. Boží Veleba tak činí, protože chce, a jak chce, tak činí; a není-li duše připravena, připravuje ji boží Veleba na přijetí dobra, jež jí udílí. A tak nedává vždy svých dober těm, kdo jich zasloužili, vzdělávající dobře zahradu — ačkoli je zcela jisto, že neopomene odměniti ty, kdo tak činí dobře a kdo se snaží odtrhnouti se od pozemského — nýbrž chce ukázati svou velikost často na půdě, jež — jak jsem řekla — je horší, a připraviti ji tak na všechna dobra, že se zdá, že duše není už ani s to vrátiti se k životu, v němž by urážela Boha jako dříve.

Duše má rozum tak uschnutý pochopiti, co je skutečná pravda, že se jí zdá všechno ostatní dětskou hračkou. Usmívá se mnohdy pod kůží, vidouc, že lidé vážní, oddaní modlitbě, ba i z řádu si tak zakládají na některých poctách, jež ona šlape již nohama. Říkají, že tak činí z moudrosti a vážnosti ku svému stavu, aby více prospěli. Duše však ví dobře, že by prospěli více za den, zhrdnuvše vážností stavu z lásky k Bohu, než s ní za deset let. Tak žije duše obtížně a ve stálém kříži, za to však pokračuje velmi. Zdá-li se těm, kdo se stýkají s takovými dušemi, že již dospěly vrcholu, jsou za chvíli již mnohem dokonalejší, poněvadž jim Pán dává stále více milostí. Duše patří Bohu, on sám se již stará o ni a proto ji osvěcuje; zdá se, že stojí vedle ní, chráně ji stále, aby ho neurazila, a dává jí milost a povzbuzuje ji, aby mu sloužila. Když dospěla moje duše až tam, že mi udělil Bůh tuto tak velikou milost, přestaly mé chyby a Pán mi dal sílu zbaviti se jich, a příležitosti a lidé, kteří mne obyčejně rozptylovali, mi už neškodili, jako bych s nimi ani nebyla, ba co mi škodívalo, prospívalo mi teď; všechno mi bylo prostředkem, poznávati lépe Boha a milovati ho a pozorovati, co mu dlužím, a litovati, že jsem byla taková.

Věděla jsem dobře, že to nepochází ode mne, a že jsem toho nezískala svým úsilím, poněvadž jsem na to neměla ani kdy; boží Veleba dodala mi k tomu síly pouze ze své dobroty. Od chvíle, co mi počal Pán udíleti milost vytržení, rostla moje síla neustále a Pán mne vedl ve své dobrotě za ruku, abych se nevrátila. Zdá se mi, a je tomu tak vskutku, že sama nečiním skoro ničeho, a poznávám jasně, že je to Pán, jenž působí. Proto se domnívám, že duše, již udílí Pán tyto milosti a jež je pokorná a bážlivá a má stále na zřeteli, že v nás působí Pán sám a my že nečiníme skoro ničeho, může se stýkati s kýmkoli; neuškodí jí, ani jí nezviklá, byť byl seberoztržitéjší a sebezločinnější, ba — jak jsem řekla — spíše jí prospěje a dá jí příležitost, pokročiti mnohem dále. Takové silné duše vyvoluje Pán, aby prospěl jiným, ačkoli nemají síly samy od sebe. Když přivedl Pán duši až sem, sděluje jí čas po čase veliká tajemství. Tu, v extasi se jí dostává pravých zjevení a velikých milostí a vidění. Všechno to přispívá k tomu, aby byla duše pokořena a posílena a aby si vážila méně všeho v životě a poznávala jasněji velkolepou odměnu, již Pán připravil těm, kdo mu slouží. Kéž se zalíbí boží Velebě, aby nejvyšší štědrost, již prokázal své ubohé hříšníci, přispěla částečně k tomu, aby moji čtenáři si dodali zmužilosti a odvážili se zřici se docela všeho pro Boha. Boží Veleba odplácí tak bohatě, že vidíme už v životě pozemském jasně odměnu a zisk, jichž se dostává těm, kdo slouží Bohu: což teprve v onom životě !

XXII.

Chci promluviti o něčem, co se mi zdá důležitým. Bude-li se vám to, důstojný pane, zdáti dobrým, bude

vám to na poučenou, an toho možná budete potřebovati. Praví se totiž v některých knihách, jednajících o modlitbě, že duše sice nemůže sama dojíti tohoto stupně, poněvadž vše, co v ní působí Pán, je nadpřirozené, že však může přispěti k tomu, *zvedne-li ducha nade všechno, co je stvořeno, a vzlétne-li v pokoe*, když byla se již mnoho let ubírala cestou očistnou a pokročila již na dráze osvětne. (Nevím dobře, proč jmenují tuto dráhu osvětne; myslím, že tím míní ony, kdo pokročili.) Radí důtklivě duším, aby opustily všechny představy tělesné a povzněsly se k nazírání na Božství; i Člověčenství Kristovo prý překáží a zdržuje ty, kdo dospěli už tak daleko, v dokonalém nazírání. Poukazují na slova, jež řekl Pán apoštolům, vstupuje na nebesa a mluvě k nim o příchodu Ducha svatého. Já však se domnívám, že by jim nebylo překáželo, kdyby byli měli víru, jakou měli po příchodu Ducha sv., že totiž Kristus je Bůh a Člověk; vždyť tato slova nebyla pronešena k Matce boží, jež milovala Pána více než všichni. Zdá se tedy spisovatelům takových knih, ano je nazírání konem čiře duchovním, že je může všechno tělesné jen rušiti a mu překážeti, a radí tudíž duším, aby si představovaly, že jsou odevšad obklíčeny Bohem a že jsou do něho pohříženy. Zdá se mi to časem býti dobré, ale odloučiti se úplně od Krista a snížiti jeho božské tělo k naší bídě, ba ku všemu stvořenému — toho nesnesu. Kéž dá boží Veleba, abych byla s to, objasniti to. Neodporuji řečenému, poněvadž tak praví učenci a lidé žijící duchovně a vědí tudíž, co praví, a Bůh vede duše mnohými cestami a drahami, jak vedl též mou. Chci pouze říci (do ostatního se nepletu), v jakém jsem se ocitla nebezpečí, chtějíc jednati dle toho, co jsem četla.

Věřím ovšem, že ten, kdo dospěl ku spojení a nepokročil dále, (totiž k vytržením a jiným milostem, jež Bůh udílí duším), bude považovati za lepší, co bylo řečeno, jak jsem se domnívala též já. Ale kdybych přitom byla zůstala, myslím, že bych nebyla nikdy dospěla k nynější dokonalosti, neboť se mi zdá, že tato nauka je klamná; mohu se ovšem klamati též já; přesto však řeknu, co se mi přihodilo.

Poněvadž jsem neměla vůdce, četla jsem takové knihy, domnívající se, že z nich časem něco pochopím. Později jsem poznala, že bych byla málo docílila knihami, kdyby mne nebyl poučil Pán, neboť jsem nechápala ničeho a nevěděla ani, co si počítí, až mi to dala boží Veleba pochopiti ze zkušenosti. Když jsem počala poněkud požívati modlitby nadpřirozené, totiž modlitby klidu, snažila jsem se vyhnouti se všemu tělesnému. Neodvážila jsem se sice pozvednouti duše, poněvadž jsem byla stále tak špatná a považovala to za drzost; zdálo se mi však, že cítím přítomnost boží, a cítila jsem ji skutečně a snažila jsem se usebrati se v Bohu. Pomáhá-li tu Bůh, je to modlitba slastná a velmi rozkošná. A když jsem pozorovala takový zisk a takovou rozkoš, tu nebylo už nikoho, kdo by mne byl přiměl rozjímati znovu o Člověčenství, ba zdálo se mi vskutku, že by to bylo překážkou. Ó Pane duše mé a Dobro mé, Ježíši Kriste ukřižovaný! Nevzpomenu si nikdy, nepocíťujíc bolesti, že jsem tak smýšlela, a myslím, že jsem spáchala, ačkoli nevědomě, velikou zradu. Uctívala jsem po celý život vroucně Krista a na konec přihodilo se mi toto. Pravím na konec, totiž než mi dal Pán milosti vytržení a vidění. Blud můj však netrval dlouho, a tak jsem se vrátila zase ku svému zvyku, radovati se s Pánem, zvláště

když jsem byla u sv. přijímání. Nejraději bych byla měla jeho podobu a obraz neustále na očích, kdyžť jsem ho nemohla vtisknouti do své duše tak, jak bych si byla přála. Je možno, Pane můj, že ve mně vznikla třeba jen na hodinu myšlenka, že bys mi mohl překážeti dosíci většího dobra? Odkud se mi dostalo všech dober, ne-li od tebe? Nemyslím, že by to bylo hříchem, ačkoli toho lituji srdečně; byla to jistě jen nevědomost. Proto jsi ráčil ve své dobrotě odpomoci a dáti mi, kdo by mne vyvedl z bludu, a zjeviti se mi tolikrát, — zmíním se o tom později — abych poznala jasněji, jak veliký byl můj blud, a abych na to upozornila mnoho jiných, jimž jsem o tom již řekla, a abych se o tom zmínila nyní tady. Myslím, že tento blud je příčinou, proč mnohé duše neprospívají více a nedosahují veliké duševní svobody, ačkoli už dospěly k modlitbě spojení.

Zdá se mi, že mohu svůj výrok opřítí o dva důvody. Možná sice, že neříkám ničeho zvláštního, přece však povím, co jsem zkusila. Než osvítil Pán mou duši, byla velmi churavá; všechny její radosti byly jen částečné, a byla-li mimo ně, nebyla u toho, kdo by jí pomáhal v obtížích a pokušeních, jak tomu bylo později. Prvním důvodem je, že je tu malý nedostatek pokory, tak utajený a skrytý, že ho ani neznat. Kdo by byl tak pyšný a ubohý, jako já, že by se nepovažoval za velmi bohatého a docela odměněného, když mu dovolí Pán dlíti se sv. Janem u paty kříže, byť i prožil celý život v největších skutcích kajících a na modlitbách a v pronásledování, jaké si jen možno představit? Nevím, kterému by napadlo mozku, uspokojit se tím, mimo můj, který, místo co by mi prospěl, uškodil mi všude. Nesnese-li však pokaždé přirozenost nebo

nemoc, obíráti se Umučením, poněvadž je to trapné, kdo nám zabráni rozjímati o Vzkříšeném, jenž je nám tak blízko v nejsv. Svátosti, kde je už oslaven a kde ho již nevidíme tak zmučeného a zemdleného, prolévajícího krev, unaveného cestami, pronásledovaného těmi, jimž prokázal tolik dober, postrádajícího víry apoštolů? Jistě není nikoho, kdo by dovedl neustále mysliti na takové bolesti, jež trpěl. Hle, tu již netrpí, je plný slávy, sílí tyto, dodává odvahy oněm, než vstoupí na nebesa. V nejsv. Svátosti je naším druhem, který — zdá se — nemůže se od nás vzdáliti ani na okamžik. A jak jen bylo možno, že se má duše vzdálila od tebe, Pane můj, domnívajíc se, že ti bude lépe sloužiti? Když jsem tě urážela, neznala jsem tě ještě; ale jak jen jsem se mohla domnívati, poznavši tě, že získám více touto cestou? Oh, jak nepravou cestou jsem šla, o Pane! Zdá se mi, že bych už byla zbloudila s cesty, kdybys mne na ni nebyl přivedl zpět; a když jsem tě spatřila u sebe, viděla jsem všechna dobra. Nepotkalo mne utrpení, jež bych nestrpěla snadno, patříc na tebe, an stojíš před soudci. Je-li s námi tak dobrý přítel a tak dobrý vůdce, jenž vrhá se první do utrpení, můžeme snést všechno; pomáhá nám a sílí nás, neopouští nás nikdy, je pravým přítelem. A poznávám jasně a poznala jsem hned po svém bludu, že, chceme-li se Bohu zalíbiti a obdržeti od něho veliké milosti, chce, aby se tak stalo nejsvětějším Člověčenstvím, o němž řekla boží Veleba, že se jí v něm zalíbilo. Poznala jsem to velmi často ze zkušenosti; řekl mi to i Pán. Viděla jsem zřejmě, že jest nám vejíti touto branou, chceme-li, aby nám nejvyšší Veleba zjevila veliká tajemství.

Proto nehledejte, důstojný pane, jiné cesty, byf byste i byl už na vrcholu nazírání; touto se jde jistě. Poučí vás náš Pán sám, jímž se nám dostává všech dober: budete-li rozjímati o jeho životě, je nejlepším vzorem. Co bychom žádali více, než míti po boku tak dobrého přítele, který nás neopustí v křížích a zármutcích, jak nás opouštějí přátelé světští? Šťasten, kdo ho miluje opravdově a má stále po boku! Pohledme na slavného sv. Pavla, který měl Ježíše neustále na jazyku, poněvadž ho choval vždy v srdci. Co jsem poznala tuto pravdu, pozorovala jsem pečlivě mnoho svatých, jimž se dostalo velikého nazírání, a nešli jinou cestou. Sv. František to dokazuje svými ranami. Sv. Antonín Padovanský rozmlouval s Ježíškem. Sv. Bernard se kochal v Člověčenství. Sv. Kateřina Sienská též. A tak mnoho jiných, jež znáte asi, důstojný pane, lépe než já. Odtrhnouti se od tělesného, je asi jistě dobré, poněvadž to praví, kdo pokročili tak daleko v duchovním životě, avšak, zdá se mi, jen tehdy, pokročila-li už duše velmi, neboť je zřejmo, že jest jí hledati Tvůrce ve tvorech, než dospěje tak daleko. Vše záleží na tom, jakou komu Pán udílí milost, a do toho se nepletu. Objasnila bych jen ráda, že do návodu zmíněných pisovatelů nemožno pojímati nejsv. Člověčenství Kristova. Tuto pravdu, o níž bych si přála moci se vysloviti, třeba dobře uvážiti.

Chce-li Bůh přerušiti všechny mohutnosti, jak jsme pozorovali ve zmíněných způsobech modlitby, je zřejmo, že si nemůžeme zpřítomniti Člověčenství, přes to že chceme. Dobře, buďž! Ó té šťastné ztráty, již utrpíme, abychom požívali více toho, co — zdá se nám — ztrácíme! Neboť tu se obírá celá duše láskou k tomu, jehož snažil se poznati rozum, a miluje, čeho

nepochopila, a požívá, čeho by nemohla požívatí, kdyby nebyla ztratila sama sebe, aby tím, jak pravím, získala více. Abychom si však vědomě a úmyslně zvykali, nesnažiti se veškerým svým úsilím, míti stále — a kéž by dal Pán, abychom měli stále — na mysli nejsv. Člověčenství, to se mi nezdá býti dobré. Je to, jako bychom chtěli postaviti duši — jak se říká — do vzduchu; neměla by opory, jakkoli by se domnívala, že je naplněna Bohem. Je velmi důležité, pokud žijeme a jsme lidmi, abychom si představili Krista jako Člověka. A to je druhá nesrovnalost. První, o níž jsem se rozhovořila, je ~~malý~~ nedostatek pokory; duše se totiž chce zvednouti dříve, než ji zvedne Pán, a nespokojí se, rozjímati o něčem tak vzácném, a chce býti dříve Marií, než pracovala s Martou. Chce-li Pán, aby se tak stalo, a třeba hned prvního dne, pak se jí není čeho obávati. My však se spokojme s málem, jak jsem, tuším, řekla už na jiném místě. Zdá se sice, že tato skvrna malé pokory není ničím, ale škodí přece velmi duši, jež touží pokračovati v názírání.

Vrátím se však k druhému důvodu. Nejsme anděly, ale máme tělo; chtít z nás nadělati andělů na zemi, a to tak hluboko na zemi, jak jsem byla já, je nesmysl. Obyčejně je třeba, aby se naše myšlenky o něco opíraly, přes to že se duše zvedne někdy nad sebe nebo je tak naplněna Bohem, že nepotřebuje ničeho stvořeného, aby se usebrala. To však se nestává tak obyčejně. A právě proto je nám v práci a pronásledování a křížích, kdy nemůžeme docílití takového klidu, a ve chvílích vyprahlosti Kristus velmi dobrým přítelem. Patříme na něho jako na Člověka a vidíme jeho slabosti a námahy; on jest naším druhem, a zvykneme-li

na to, je velmi lehké, mít ho u sebe, ačkoli druhdy poznáme, že není možno ani to, ani ono. A tu právě je velmi dobře a velmi důležité, jak jsem už řekla, nevyhledávat duchovních útěch a obejmouti kříž, staň se co staň. Náš Pán byl zbaven veškeré útěchy, samého zanechali ho v utrpení: neopouštějme ho i my, neboť nám podá ruku, abychom vystoupili výše, nežli bychom mohli svým úsilím, a vzdálí se, uzná-li to pro nás za vhodné a bude-li, jak jsem řekla, chtít pozvednouti duši nad ni samu.

Bohu se líbí velmi duše, jež si zvolila v pokoře jeho Syna prostředníkem a miluje ho tak, že se považuje za nehodnou, chce-li jí boží Veleba pozvednouti k vysokému nazírání, a říká se sv. Petrem: „Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný!“¹⁾ Zkusila jsem to; Bůh vedl tak mou duši. Jiní šli asi, jak jsem řekla, jinou stezkou. Poznala jsem však, že jediným základem je pokora, a že čím více se duše poníží v modlitbě, tím více jí povýší Bůh. Nepamatuji se, že by mi byl udělil význačnou milost z těch, o nichž promluvím později, co jsem se necítila zničenou, vidouc, jak jsem špatná, ba boží Veleba pečovala i o to, aby mne osvítila a dala mi sebepoznání, na jaké jsem nedovedla ani pomysli. Myslím, podniká-li něco duše, chtějíc pokročiti v modlitbě spojení, zdá se jí sice, že jí to okamžitě prospívá, ale sřítí se to brzy zas, jako budova bez základu. A bojím se, že nedocílí nikdy pravé chudoby duševní, která záleží v tom, že nehledá v modlitbě ani útěchy, ani slasti, — poněvadž již opustila útěchy a slasti pozemské — nýbrž že hledá útěchu v utrpení z lásky k tomu, jenž v něm žil ne-

---

¹⁾ Luk. 5, 8.

ustále, a že zůstává v utrpení a u vyprahlosti klidnou, ačkoli je cítí, a že se nepodává neklidu a zármutku jako některé duše, jež se domnívají, že je všechno ztraceno, nepracují-li stále rozumem a nepocítují-li zbožnosti, jako by se jejich prací zasloužilo takové dobro. Netvrdím, že bychom se neměli snažiti býti zbožnými a státi starostlivě před Bohem; nebudeme-li však moci pojati ani dobré myšlenky (jak jsem řekla již jinde), nemáme si toho zabíratí: jsme služebníci neužiteční,¹⁾ čeho si troufáme dosíci? Pán chce, abychom to poznali a točili kolem vodním, o němž jsem se zmínila, jako oslíci, kteří s očima zavřenýma a nechápajíce, co činí, načerpají více vody než zahradník veškerou svou pílí. Je třeba kráčetí touto svobodně a odevzdati se do rukou božích. Chce-li nás boží Veleba pozvednouti, abychom se stali jeho komořími a tajemníky, jděme rádi; ne-li, služme v nízkých povinnostech a nesedejme si, jak jsem často řekla, na nejlepší místo. Bůh pečuje o nás více než my sami a ví; k čemu se kdo hodí. Proč by si chtěl panovati ten, kdo dal již svou vůli Bohu? Zdá se mi, že tu je to dovoleno mnohem méně a škodí mnohem více, než na prvním stupni modlitby; běžíť o dobra nadpřirozená. Má-li někdo špatný hlas, nestane se dobrým, ať se namáhá jak namáhá zpívati; chce-li mu jej však dáti Bůh, netřeba se mu ani cvičiti. Proto prosme vždy, aby nám udělil své milosti, ale aby duše zůstala odevzdána do jeho vůle a důvěřovala v jeho velikou moc. Když je duši dovoleno, meškati u nohou Kristových, snaž se nevzdáliti se odtud, děj se co děj, následuj Magdalenu, a sesílí a až ji Bůh uvede do samoty.

---

¹⁾ Luk. 17. 10.

Držte se tedy, důstojný pane, tohoto názoru, dokud nenajdete někoho, kdo by měl větší zkušenost a věděl to lépe než já. Nevěřte duším, jež počínají požívati Boha a domnívají se, že jim prospívá a že požívají více, snaží-li se o to. Ó, chce-li Bůh, jak rázem přichází bez našich snah, a ať děláme co děláme, uchvacuje ducha, jako zvedá obr stéblo, a marný je všecken odpor! Jak je pošetilé, domnívati se, že Bůh počká, až ropucha vzlétne sama, chce-li, aby létala! A myslím, že je ještě nesnadnější a těžší, aby se zvedl náš duch, nezvedne-li ho Bůh, poněvadž je zatížen zemí a sty překážek, a prospívá mu málo, že chce létati; ačkoli totiž jeho přirozenost je vyšší než přirozenost ropuchy, tož přece zapadl tak hluboko do bahna, že pozbyl vzletu svou vinou. Končím napomenutím, abychom, myslíce na Krista; vzpomněli vždy jeho lásky, v níž nám udělil tolik milostí, a jak velikou lásku nám projevil náš Pán Bůh, když nám dal takovou záruku své lásky; neboť láska budí lásku. A byť jsme teprve počínali a byli velmi špatní, snažme se míti vždy na zřeteli jeho lásku a vzbuditi v sobě lásku; neboť prokazuje-li nám Pán milost, že se nám jeho láska vtiskuje do srdce, pak by nám mělo býti všechno snadným a vykonali bychom za nedlouho mnoho, a to velmi lehko. Dej nám ji boží Veleba, vědouc, jak velice jí potřebujeme, pro svou lásku k nám a pro svého slavného Syna, jímž nám ji projevil a jehož stála tolik! Amen.

Ráda bych se vás, důstojný pane, něco otázala: Proč se nestane ihned úplně dokonalou duše, již počal Pán udíleti tak vznešené milosti, že ji pozvedl k úplnému nazírání? Vskutku, mělo by tomu tak býti právem, neboť kdo přijímá tak velikou milost, neměl by už

vyhledávati pozemských útěch. A proč, zdá se, jeví se u vytržení vznešené účinky tím více, čím více si navykla duše přijímati milosti, a proč se odtrhuje od pozemského tím více, čím více se jeví účinky? Pán by ji přec mohl posvětit v okamžiku, kdy se k ní blíží, jak ji posvěcuje později, zdokonaluje ji pomalu ve ctnostech. To bych věděla ráda, poněvadž toho nevím. Víím dobře, že síla, již dává Bůh s počátku, když milost netrvá déle okamihu, liší se od síly, již dává milost, trvajíc déle. A často se mi zdá, zda to není tím, že se duše nepřipraví hned, nýbrž až ji Pán vychová zvolna a přivede k rozhodnutí a dodá jí mužné síly, zanechati naprosto všeho, jak učinil za nedlouho u Magdaleny. U jiných působí tak, jak nechají sami působiti boží Velebu. Můžeme věriti, že Bůh dává už v tomto životě sto za jednu.

Přemýšlela jsem též o tomto příměru: Dejme tomu, že všechno, čeho se dostává těm, kdo už pokročili, a těm, kdo jsou na počátku, je stejné. Pak je to jako jídlo, z něhož jedí mnozí, a těm, kdo jedí málo, zůstává na čas jen dobrá chuť; kdo jedí více, zachovávají život; kdo jedí mnoho, těm dává jídlo život a sílu. Z tohoto jídla života pak můžeme jísti tak často a tak plně, že nám již nechutná nic jiného lépe, než toto jídlo, neboť duše poznává, jak jí prospívá, a její chuť si už tak navykla na sladké jídlo, že by raději nežila, než by požívala něčeho jiného, co by ji jen připravilo o dobrou chuť, již jí zanechalo dobré jídlo. Právě tak je tomu se svatou společností: meškati v ní den, neprospívá tolik, jako meškati v ní mnoho dnů; a můžeme v ní meškati i tak dlouho, až se staneme s milostmi boží takovými, jakou je společnost. A konečně záleží všechno na tom, co a komu chce dáti

boží Veleba. Je však důležité pro ty, kdo již počali přijímati tuto milost, aby se odtrhli úplně od pozemského a vážili si jí, jak se patří.

Zdá se mi též, že boží Veleba zkouší, kdo ji miluje, odhalujíc hned tomu, hned zas onomu s tak nebeskou rozkoší, kdo že jest, aby oživila mrtvou víru v to, co nám dá, řkouc: „Hle, to je pouze kapka z převelikého moře dober.“ Činí tak proto, aby neopomenula ničeho pro ty, jež miluje; a dle toho, jak ji kdo přijímá, dává sebe. Bůh miluje ty, kdož ho milují Ó toho dobrého miláčka, ó toho dobrého přítele! O Pane duše mé, kdo by našel slov, aby vysvětlil, co dáváš těm, kdo důvěrují v tebe, a co ztrácejí, kdo dospívají na tento stupeň a nevzdávají se sebe! Nedopouštěj toho, Pane, neboť činíš ještě více než toto, přicházejí do tak špatného příbytku, jakým jest má duše. Budiž požehnán na věky věkův!

Prosím vás znovu, důstojný pane, budete-li rozmlouvati o tom, co jsem napsala o modlitbě, s duchovními, ať jsou vskutku duchovními. Neboť neznají-li než jednu cestu, nebo zastavili-li se uprostřed, nebudou toho moci vystihnouti. A jsou někteří, jež Bůh vede hned s počátku velmi vznešenou cestou, a jimž se zdá, že by jiní mohli pokračovati též tak a nechať rozum v klidu a nepoužívati tělesných představ, ale tak by zůstali suchými jako kůl. A někteří, kterým se dostalo jen poněkud modlitby klidu, domnívají se hned, mají-li toto, že mohou konati i ono, avšak, jak jsem řekla, půjdou nazpět, místo co by měli jíti ku předu. Tak je ve všem třeba zkušenosti a odvahy. Kéž nám ji dá Pán ve své dobrotě!

XXIII.

Nyní budu vyprávěti dále o svém životě, počínajíc tam, kde jsem přestala. Zdržela jsem se, tuším, déle, než jsem se měla zdržeti, a to proto, aby se pochopilo lépe, co přijde. Odtud je to jiná, nová kniha, to jest jiný, nový život. Co jsem popsala dosud, byl život můj; život, který jsem žila, co jsem počala vysvětlovati milosti modlitby, jest — zdá se mi — životem Boha ve mně, neboť vím, že nebylo se možno zbaviti tak zlých návyků a skutků za tak krátkou dobu. Buď pochválen Pán, že mne vysvobodil ode mne! Když jsem se počala straniti příležitostí a oddávati se horlivěji modlitbě, počal mi Pán prokazovati milosti, jako by si byl pouze přál, jak se zdálo, abych je chtěla přijmouti. Boží Veleba mi počala udíleti častěji modlitbu klidu a často i modlitbu spojení, jež trvala velmi dlouho. Poněvadž se tehdy přihodilo, že ďábel oklamal a podvedl některé ženy, počala jsem se strachovati, neboť rozkoš a slast, jež jsem cítila, byly příliš veliké, a mnohdy jsem jim ani nemohla zabrániti. Přes to však jsem v sobě pozorovala velikou jistotu, že působí ve mně Bůh, zvláště pak, když jsem se modlila a poznávala, že jsem se tím stala mnohem lepší a silnější. Když jsem však byla trochu roztržitá, bála jsem se zas. Domnívala jsem se, zda mi snad nevnuká ďábel domněnku, že je to dobré, a zda nezastavuje činnosti rozumu proto, abych zanechala modlitby rozjímavé a nemohla ani mysliti na Umučení Páně, ani použití rozumu, což se mi zdálo ještě větším neštěstím, poněvadž jsem ještě nechápala takových milostí. Mimo to zalíbilo se již boží Velebě osvítiti mne, abych jí už neurážela a poznala, kolik jí dlužím.

Proto rostla moje bázeň tak, že jsem hledala starostlivě duchovních, s nimiž bych promluvila. Zнала jsem už některé. Tehdy¹⁾ sem přišli kněží Tovaryšstva Ježíšova. Neznala jsem sice nikoho, ale cítila jsem k nim velikou náklonnost pouze proto, že jsem věděla, jak žijí a jak se modlí; nepovažovala jsem se však za hodnu, mluvit s nimi, ani za silnu, poslechnouti jich, a proto jsem se bála tím více. Mluvit s nimi a zůstat, jakou jsem byla, bylo mi těžko.

Tak jsem žila nějaký čas, až jsem se po těžkém vnitřním boji a po mnohých obavách rozhodla, že se obrátím na duchovního a otáži se ho, jaká že je to modlitba, jíž se oddávám, a že ho požádám, aby mne poučil, zbloudila-li jsem, a že učiním, seč budu, abych už neurážela Boha. Příčinou toho, že jsem byla tak bázlivou, bylo, jak jsem již řekla, že se mi nedostávalo síly. Toho prevelikého klamu, ó Bože, že jsem se vzdalovala dobra, chtějíc býti dobrou! Dáblu záleží asi mnoho na tom, aby duše, počínající cestu ctnosti, nesvěřila se duchovním, poněvadž jsem se k tomu nemohla odhodlati. Ví totiž, že celá záchrana duše pozůstává v rozmluvě s přáteli božími, a proto jsem se k tomu nemohla rozhodnouti tak dlouho. Čekala jsem, až se polepším, jako tehdy, když jsem se přestala modliti, a snad bych toho nebyla učinila nikdy, poněvadž jsem již zapadla tak hluboko do některých zlých návyků, že jsem již ani nepoznávala, že jsou zlé, a že bylo třeba, aby mi pomohli, podali mi ruku a zvedli mne jiní. Buď požehnán Pán! On to byl, jenž mi podal první svou ruku. Když jsem viděla, že moje bázeň stoupá tím více, čím více rostla moje horlivost v modlitbě, domnívala jsem se, že tu běží buď o veliké dobro;

¹⁾ 1555.

neb o převeliké zlo. Věděla jsem už dobře, že, co se děje se mnou, je něco nadpřirozeného, poněvadž jsem *druhdy nemohla ani odporovati, a chtěla-li jsem toho dosíci, byla má snaha marnou*. Myslíla jsem tedy, že není jiné pomoci, než vynasnažiti se míti čisté svědomí a vystříhati se každé příležitosti, třeba šlo jen o lehké hříchy; působí-li ve mně duch boží, pak je zisk zřejmý, působí-li však ďábel a vynasnažím-li se zalíbíti se Pánu a neurážeti ho, pak může mi pramálo uškoditi, ba uškodí spíše sám sobě. Rozhodnuvši se, prosila jsem stále Boha, aby mi přispěl na pomoc. Když jsem se však snažila několik dnů uskutečniti svůj úmysl, tu jsem poznala, že moje duše nemá síly, aby dosáhla sama takové milosti, a to pro některé náklonnosti, jež samy o sobě nebyly právě špatné, ale stačily, aby zmařily všechno.

Vyprávěli mi o učeném knězi,¹⁾ který žil v městě a jehož dobrotu a zbožný život počal Pán zjevovati lidu. Chtěla jsem s ním mluvíti. Použila jsem k tomu svatého šlechtice,²⁾ jenž žije též v městě. Je ženat, ale žije tak vzorně a ctnostně a vyniká tak modlitbou a skutky milosrdenství, že ve všem září jeho dobrotu a dokonalost. A právem: neboť jím se dostalo mnohým duším velikých dober, poněvadž má takové vlohy, že jimi nemůže nepůsobiti, ač mu v tom brání jeho stav. Má bystrý rozum, je ke všem velmi přívětivý, stýkati se s ním není obtížno, ba příjemno a milo, zároveň však je přímý a svatý, takže se líbí velmi těm, s nimiž obcuje. Všechno řídí k velikému dobru duší, s nimiž jedná, a zdá se, že nemá jiné touhy, než

¹⁾ Kašpar Daza.

²⁾ František de Salcedo.

posloužiti všem a uspokojiti všechny, jež vidí. Tento požehnaný a svatý muž tedy, jak se mi zdá, byl svou pílí zdrojem spásy pro mou duši. Divím se jeho pokoře; mimo to, že se oddává, tuším, asi čtyřicet let modlitbě — nevím, zda dva nebo tři roky méně — a že vede úplně dokonalý život, plní, jak se zdá, povinnosti svého stavu. Má ženu, jež je velikou služebnicí boží a miluje Boha tak, že mu nepřekáží v ničem dobrém, slovem, je ženou, již Bůh vyvolil tomu, o němž věděl, že bude jeho velikým služebníkem. Jeho příbuzní byli provdáni za mé příbuzné; byl též v čilém styku s jiným velikým sluhou božím, za něhož byla provdána jedna z mých tet. Touto cestou tedy jsem hleděla docílit, aby se mnou mluvil kněz, o němž jsem se zmínila, jenž je velikým sluhou božím a jenž byl jeho přítelem a jehož jsem si chtěla zvoliti zpovědníkem a vůdcem. Když ho přivedl, aby se mnou mluvil, byla jsem velmi zahanbena, vidouc před sebou muže tak svatého. Sdělila jsem mu, jak se to má s mou duší a modlitbou; zpovídati mne nechtěl; pravil, že má mnoho práce, a bylo tomu tak vskutku. Počal mne vésti se svatou rozhodností jako silnou duši — vida, jaké se oddávám modlitbě, považoval mne právem za silnou — a žádal, abych ničím neurážela Boha. Poněvadž jsem však viděla, že — jak jsem řekla — nemám síly, uskutečniti jeho žádost tak rázem i v sebe-menších věcech a s takovou dokonalostí, rmoutila jsem se velmi. Jak jsem pozorovala, považoval stav mé duše za něco, co by se dalo ukončiti rázem, zatím však jsem viděla, že by na to bylo třeba mnohem více péče. Slovem, poznala jsem, že udané mi prostředky mi nemohly prospěti, poněvadž byly pro duši dokonalejší; já pak jsem sice pokročila v milostech božích,

ale byla jsem dosud na počátku ctnosti a umrtvování. A vskutku, myslím, že by nebylo nikdy spomoženo mé duši, kdybych mimo něho nebyla měla nikoho, s nímž bych se poradila, poněvadž smutek, který jsem cítila, vidouc, že nečiním, a jak se mi zdá, ani nemohu činiti, co mi poručil, stačil, abych zanechala naděje a vzdala se všeho. Divím se druhdy, proč tento muž, jenž má zvláštní milost, přiváděti duše k Bohu, nepochopil duše mé a nechtěl se podjati vésti ji. Vidím, že se stalo všechno pro mé větší dobro, abych totiž poznala a stýkala se s kněžími tak svatými, jako jsou kněží Tovaryšstva Ježíšova.

Tehdy jsem se umluvila se svatým šlechticem, že mne bude časem navštěvovati. Tu ukázala se jeho veliká pokora, že svolil jednati s někým tak špatným, jako jsem já. Počal mne navštěvovati a dodávati mi odvahy, říká mi, abych se nedomnívala, že se musím všeho zbaviti za den, že Bůh učiní tak pomalu, že jemu se bylo zdržeti u nepatrných maličkostí několik roků, co se nemohl přemoci. Ó pokoro, jak veliká dobra přinášíš těm, kdo tě mají, a těm, kdo se stýkají s těmi, kdo tě mají! Tento světec — zdá se mi, že ho tak mohu nazývati právem — sdělil mi, aby mi prospěl, své slabosti, jež ovšem považoval za slabosti jen on, poněvadž byl pokorný. A uvážím-li všechno, nebyly v jeho stavu ani chybami, ani nedokonalostmi, v mém stavu však by byly takové slabosti největší nedokonalostí. Nepravím toho bez úmyslu, neboť se zdá, že se šířím o maličkostech, zatím co právě tyto maličkosti prospívají s počátku duši a povznášejí ji k letu, ač ještě není — jak se říká — opeřena, a jsou tak důležité, že tomu neuvěří nikdo, kdo toho nezkusil. A poněvadž doufám v Boha, že tím, důstojný pane,

velmi prospějete, pravím tady, že bylo celou mojí spásou, že mne onen světec dovedl vyléčiti, a že byl tak pokorný a laskavý, že se mnou jednal, a tak trpělivý, kdykoli pozoroval, že jsem se nepolepšila ve všem. Pokračoval zvolna, s rozvahou, ukazuje mi, jak přemoci ďábla. Počala jsem ho milovati tak vroucně, že nebylo pro mne větší radosti nade dny, kdy jsem ho viděla, což však se stávalo zřídka. Když však prodléval, rmoutila jsem se hned příliš, domnívajíc se, že nepřichází, protože jsem tak špatná.

Když poznal mé veliké nedokonalosti — a byly to snad i hříchy, ačkoli jsem byla lepší, co jsem se s ním stýkala — a když jsem mu řekla, jaké milosti mi udělil Bůh, žádajíc ho, aby mne poučil, pravil mi, že se neshoduje to a ono, že takové dary jsou pro duše již velmi pokročilé a umrtvené, a že nemohu se než strachovati. Domníval se totiž, že tu působí v něčem zlý duch; nevyslovil se však určitě; řekl, abych uvážila dobře všechno, co vím o své modlitbě, a sdělila mu to pak. Byl to kříž, že jsem nebyla s to ničeho říci o své modlitbě; poněvadž mi dal Bůh teprve nedávno milost pochopiti, co je modlitba, a moci se o ní vyjádřiti. Když mi to řekl, rmoutila jsem se a plakala velmi, majíc už beztoho mnoho strachu. Toužila jsem sice opravdově, zalíbiti se Bohu, a nemohla jsem uvěřiti, že by ve mně působil ďábel, přes to však jsem se bála, že by mne mohl Bůh pro mé veliké hříchy zaslepiti, abych toho nepoznala. Když jsem tedy četla knihy, hledajíc slov, jimiž bych se vyjádřila o své modlitbě, našla jsem v knize, nazvané „Vstup na horu“,¹⁾ na místě, jež jedná o spojení s Bohem, všechny známky,

---

¹⁾ od Bernardina de Laredo z řádu sv. Františka.

jež jsem pozorovala na sobě v modlitbě, kdy jsem nemyslíla na nic; říkala jsem totiž většinou, že nemohu mysliti na nic, pokud trvá tato modlitba. Poznamenala jsem dotyčná místa a dala jsem knihu onomu světci, aby je prohlédli se svatým knězem a sluhou božím, o němž jsem se zmínila, a řekli mi, co jest mi činiti. Prohlásila jsem, že se zřeknu modlitby úplně, uznají-li to za dobré; neboť proč bych se měla vydávati do takových nebezpečí? Když jsem se oddávala modlitbě téměř dvacet roků a nedocílila bych jiného prospěchu, než že bych byla klamána ďáblem, pak by bylo lépe, neoddávati se jí vůbec. A přece mi to bylo obtížno, poněvadž jsem už zkusila, jakou byla má duše bez modlitby. A tak bylo pro mne všechno hrozné. Bylo mi jako tomu, kdo byl vržen do řeky a už už se topí a kamkoli pohlédne, bojí se odevšad většího nebezpečí. Je to veliký kříž, a takových křížů jsem zažila mnoho, jak budu vypravovati později. Zdá se sice, že to není důležité, možná však to prospěje, abychom poznali, jak jest nám zkoumati ducha.

Kříž, který jsem prožila, je vskutku veliký, a je třeba opatrnosti zvláště ženám, poněvadž naše křehkost je veliká, a mohlo by jim velmi uškoditi, kdyby se jim řeklo, že v nich jistě působí ďábel. Spíše třeba všechno dobře uvážiti a vzdáliti je od možných nebezpečí a upozorniti je, aby o tom pomlčely, a mají o tom pomlčeti i ti, kdo jsou povinni mlčeti. Pravím to, poněvadž jsem zažila mnoho utrpení, protože nemlčeli někteří, s nimiž jsem rozmlouvala o své modlitbě. Tázali se hned těch a hned zase oněch o radu a tak mi uškodili velmi, poněvadž se rozneslo, co mělo zůstatí tajno; nebylo to pro každého, a pak se zdálo, že to rozšiřuji sama. Myslím, že to dopustil Pán, abych

trpěla, ačkoli jsem byla nevinna. Netvrdím, že řekli, co jsem jim sdělila ve zpovědi; zdá se mi však, že to měli utajiti, poněvadž jsem se jim svěřila se svými obavami, aby mne poučili. Přes to jsem se neodvážila nikdy zatajiti něco takovým mužům. Pravím tedy, že třeba ženy upozorniti s velikou rozvahou, dodati jim zmužilosti a vyčkati času, až jim pomůže Pán, jak pomohl mi. Kdyby se tak nebylo stalo, bylo by mi to velmi uškodilo, poněvadž jsem byla bázlivá a nesmělá. Divím se, že jsem neutrpěla ještě větší škody, ana jsem byla stížena srdeční vadou.

Když jsem tedy odevzdala knihu šlechtici a podala mu zprávu o svém životě a hříších, jak jsem jen byla s to (všeobecně ovšem, neboť jsem se mu nezpovídala; an byl laikem; přes to však jsem mu řekla, jak jsem špatná), uvažovali tito dva sluhové boží s velikou dobrotou a láskou, co by mi prospělo. S velikým strachem jsem očekávala odpovědi a doporučila se mnohým duším, aby mne odporoučely Bohu, a modlila jsem se vroucně po celou dobu. Tu přišel šlechtic, jsa velmi zarmoucen, a řekl mi, že — jak se zdá oběma — působí ve mně ďábel; co mi prospěje, jest, obrátiti se na kněze Tovaryšstva Ježíšova; zavolám-li ho a řeknu, že ho potřebuji, přijde; jemu abych vydala počet z celého života ve všeobecné zpovědi a poučila ho o svém stavu, a to docela přesně, neboť mocí svátostné zpovědi osvíti prý ho Bůh ještě více, ačkoli kněží Tovaryšstva jsou vůbec velmi zkušení v životě duchovním; abych nepřekročila ničeho, co mi řekne, neboť nemajíc, kdo by mne vedl, jsem prý u velikém nebezpečí. Bála jsem se proto a trpěla tak, že jsem nevěděla, co si počíti, a plakala jsem jen a plakala. Když jsem tak zarmoucená a nevědouc, co se asi se mnou stane,

moškala v oratoři, četla jsem v knize, již — zdá se — dal mi do rukou sám Pán, výrok sv. Pavla, že Bůh jest věrný a nedá, aby ti, kdož ho milují, byli oklamáni ďáblem.¹⁾ Utěšilo mne to velice. Počala jsem se připravovati na všeobecnou zpověď a psáti, co nejjasněji jsem mohla a dovedla, nepomíjejíc ničeho, pojednání o svém životě, všechna zla a dobra. Pamatuji se, že mne rmoutilo a bolelo velmi, když jsem viděla, co jsem napsala, a že je tolik zlého a skoro ničeho dobrého. Starala jsem se též, že by mohli upozorovati v klášteře, že se stýkám s tak svatými muži, jako jsou kněží Tovaryšstva Ježíšova, neboť jsem se obávala své zloby a domnívala se, že jsem tím více povinna, nebýti tak špatnou a vzdáti se svých kratochvílí, a neučiním-li toho, že bude tím hůře. Proto jsem prosila sestru sakristánku a vrátnou, aby o tom neříkaly nikomu. Neprospělo mi to, poněvadž se přihodilo, když jsem byla zavolána, že stála u brány sestra, jež to pověděla po celém klášteře. Jaké překážky klade a jakých strachů nahání ďábel těm, kdo se touží přiblížiti Bohu!

Když jsem otevřela celou duši sluhovi božím²⁾, — byl vskutku velikým sluhou božím a velmi moudrým mužem — objasnil mi, oč běží, a povzbudil mne velmi, neboť rozuměl řeči ducha. Řekl, že ve mně působí zcela zřejmě duch boží, ale že je třeba, oddati se znovu modlitbě, poněvadž nemám dobrých základů a nevím dosud ničeho o umrtvení. A bylo tomu tak vskutku; zdá se mi, že jsem ani nechápala tohoto slova. Řekl, abych o živý svět neopomíjela modlitby a dodala si zase odvahy, když mi udílí Bůh tak zvláštní mi-

---

¹⁾ I. Kor. 10, 13.

²⁾ Jan z Padranos.

losti, a že kdo ví, zda Bůh mnou nechce prospěti mnohým duším, a mnoho jiného. Zdá se, že předpovídal, co učinil se mnou Pán později skutečně. Řekl též, že bych se velmi provinila, kdybych neodpovídala milostem, jež mi udílí Bůh. Jeho slova utkvěla mi tak v paměti, že se mi zdálo, že z něho mluvil ve všem Duch svatý. Byla jsem velmi zahanbena. Vedl mne tak, že, jak se zdálo, jsem se změnila úplně. Jak je důležité, pochopiti duši! Pravil mi, abych rozjímal každýho dne o některém tajemství Umučení a využila ho ku svému prospěchu a nemyslila než na Člověčenství, a abych odporovala, seč budu, usebranosti a slastem tak, abych jich ani nepřipustila, dokud mi neporadí něco jiného. Byla jsem potěšena a posílena a Pán pomohl mi a jemu, aby poznal můj stav a jak by mne vedl. Byla jsem rozhodnuta, nepřestoupiti jeho rozkazu v ničem, a jednala jsem tak až dosud. Buď pochválen Pán, že mi dal milost poslouchati zpovědníků, ačkoli jsem jich poslouchala jen nedokonale! A skoro vždy to byli požehnaní kněží Tovaryšstva Ježíšova, jež jsem následovala, ale — jak jsem řekla — jen nedokonale. Má duše se teď počala očividně lepšiti, jak budu nyní vyprávěti.

XXIV.

Po této zpovědi změkla moje duše tak, že jsem se domnívala, že není ničeho, čeho bych se neodvážila. A tak jsem se počala měniti v mnohém, ač mne k tomu neměl zpovědník; ba zdálo se spíše, že si ani nevšímá všeho toho: a právě to mi bylo větší pohnutkou, neboť mne vedl cestou lásky boží, nechávaje mi volnost,

abych šla za hlasem lásky. Tak minuly asi dva měsíce, co jsem odporovala, seč jsem byla, radostem a milostem božím. Navenek byla zřejma změna, jež se se mnou stala, poněvadž mi již počal Pán dodávati odvahy, podjati se mnohého, co se zdálo neobyčejným mnohým, kdo mne znali, a též jeptiškám v klášteře. A hledíce na to, co jsem konala dříve, považovali to právem za neobyčejné. Přirovnáme-li to však k povinnostem, jež mi ukládal háv a sliby, jež jsem složila, bylo to málo. Že jsem odporovala slastem a útěchám božím, prospělo mi tím, že mne poučila boží Veleba. Dříve jsem se domnívala, že je třeba býti úplně o samotě, aby se mi dostalo v modlitbě radostí, a neodvážila jsem se skoro ani pohnouti; nyní však jsem poznala, jak málo to prospívá. Čím více jsem se totiž snažila býti roztržitou, tím více mne zahrňoval Pán slastí a blažeností, tak že se mi zdálo, že mne obkličuje celou a že nemohu nikam utéci, a bylo tomu tak vskutku. Odporovala jsem tak usilovně, že mne to až bolelo; Pán však usiloval ještě více uděliti mi milosti a zjeviti se mi mnohem častěji v těchto dvou měsících, než se zjevoval obyčejně, abych poznala tím lépe, že můj odpor nezmůže ničeho. Počala jsem se zase rozněcovati láskou k nejsvětějšímu Člověčenství, počala jsem více milovati pokání, jež jsem zanedbávala pro své těžké nemoci. Svatý muž, jemuž jsem se zpovídala, mi řekl, že by mi neuškodily některé kající skutky a že Bůh na mne sestal tolik nemocí a boží Veleba mi chtěla uložiti pokání možná právě proto, že jsem se nekála sama. Prikázal mi umrtvovati se v něčem, což se mi právě nelíbilo. Konala jsem však všechno. Zdálo se mi, že mi to prikázal Pán, a děkovala jsem mu, že mi to prikázal tak, že jsem mohla poslechnouti.

Duše má cítila už i sebemenší urážku, jíž jsem se proprohřešila proti Bohu, a to tak, že, měla-li jsem na př. něco zbytečného, nemohla jsem se usebrati, dokud jsem se toho nezbavila. Modlila jsem se vroucně, aby mne Pán držel svou rukou a nedopustil, abych se vrátila nazpět, když se stýkám s jeho sluhy; zdálo se mi totiž, že by to bylo velikým zločinem a že by pro mne pozbyli důvěry.

Tou dobou sem přišel P. František,¹⁾ jenž býval vévodou Gandijským a opustil před několika lety všechno a vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova. Zpovědník můj chtěl, — a prosil mne o to též šlechtic, o němž jsem se zmínila — abych s ním promluvila a vydala mu počet o své modlitbě. Vědělf, jak daleko pokročil a jakých milostí a darů mu udělil Bůh, jenž mu odplatil již na zemi, že pro něho opustil tak mnoho. Vyslechnuv mne tedy, pravil mi, že ve mně působí duch boží a že se domnívá, že není dobře, odporovati mu dále, že jsem sice jednala až dosud správně, ale abych počala modlitbu vždy tajemstvím Utrpení; a kdyby potom Pán zvedl mého ducha, abych mu neodporovala, nýbrž nechala jej boží Velebu zvednouti, sama však abych se o to nesnažila. Poněvadž pokročil velmi v duchovním životě, dal mi lék i útěchu. Tu záleží mnoho na zkušenosti. Pravil, že by bylo chybou, odporovati déle. Byla jsem velmi potěšena. A potěšen byl i šlechtic: radoval se upřímně z výroku, že ve mně působí duch boží, a přispíval mi vždy a radil mi, kde mohl, a bylo toho mnoho.

Tou dobou přeložili odsud mého zpovědníka na jiné místo, což mne velmi bolelo. Myslíla jsem, že se

---

¹⁾ Sv. František Fergiaš, roku 1557.

stanu zase špatnou, a zdálo se mi, že není možno naléznouti zpovědníka, jakým byl on. Duše n á byla jako na poušti, docela bez útěchy, a jsouc plna strachu, nevěděla jsem ani, co si počítí. Tu docílila jedna z mých příbuzných, že jsem k ní mohla do domu, i použila jsem toho ihned, abych našla jiného zpovědníka z kněží Tovaryšstva Ježíšova. Zalíbilo se též Pánu, že jsem se spřátelila s urozenou a zbožnou paní,¹⁾ jež byla vdovou a stýkala se často s nimi. Radila mi, abych se zpovídala jejímu zpovědníku. Žila jsem blízko nich a radovala jsem se, že mohu s nimi často mluvití, neboť bylo již velikým prospěchem pro mou duši, pozorovati pouze, jak svatě si počínají. Tento kněz²⁾ počal mne více zdokonalovati. Privil mi, že nesmím opomenouti ničeho konati, abych se zalíbila úplně Bohu. Zároveň však mne vedl velmi moudře a laskavě, poněvadž má duše ještě nebyla silná, nýbrž velmi útlá; zvláště pak neměla síly zanechati některých přátelství, jimž jsem se oddávala. Neurážela jsem jimi sice Boha, ale měla jsem k nim přec jen velikou náklonnost a domnívala jsem se, že by bylo nevděkem zanechati jich. Řekla jsem mu tedy, proč že bych měla býti nevděčnou, když jimi neurážím Boha. Řekl mi, abych to odporučela Bohu po několik dnů a modlila se hymnus „Veni Creator“,³⁾ aby mne osvítil, co je nejlepší. Když jsem se jednou dlouho modlila a prosila Pána, aby mi přispěl, zalíbiti se mu úplně, počala jsem hymnus, a zatím, co jsem jej říkala, byla jsem tak náhle vytržena, že jsem byla téměř bez sebe, a nemohla jsem o tom pochybovati, poněvadž to bylo

---

¹⁾ Doña Guiomar de Ulloa.

²⁾ P. Baltazar Alvarez.

³⁾ Přijď, Tvůrce Duchu sv.

docela zřejmo. Bylo to poprvé, co mi udělil Pán milost vytržení. Tu jsem slyšela slova: „Nechci už, a bys obcovala s lidmi, ale s anděly.“ Podivila jsem se velmi, poněvadž má duše byla nesmírně vzrušena a poněvadž jsem slyšela slova hluboko v duchu, a bála jsem se. Pocítila jsem však i velikou radost, jež mi zůstala, když mne opustil strach. (Jak se mi zdá, byl způsoben novostí milosti.)

Slova se splnila úplně, neboť jsem už nikdy nemohla uzavřítí přátelství, ani najít v něm útěchy, ani pocítiti zvláštní lásky k někomu mimo duše, o nichž vím, že milují Boha a snaží se mu sloužiti, ba nezáleží mi ani na tom, jsou-li příbuznými nebo bývalými přáteli; nevidím-li těchto vlastností, rebo není-li to někdo, kdo se oddává modlitbě, pak je pro mne trapným křížem, stýkati se s ním. Tak je tomu, jak se mi zdá, vpravdě a bez klamu. Od onoho dne jsem odhodlána zanechatí všeho pro Boha, jemuž se zalíbilo v onom okamžiku — myslím, že vytržení netrvalo déle — změnití svou služebnici docela. Nebylo už ani třeba, aby mi to rozkázal zpovědník; když totiž před tím pozoroval, že lpím tolik na přátelstvích, neodvážil se mi říci rozhodně, abych jich zanechala. Čekal asi, až tak učiní Pán, jenž tak učinil vskutku. Myslila jsem, že ani nejsem s to zanechatí přátelství; snažila jsem o to již dříve, ale pocítila jsem vždy takovou bolest, že jsem od toho upustila, poněvadž jsem se domnívala, že to není nesprávné. Tu dal mi Pán svobodu a sílu, uskutečnití to. Řekla jsem to zpovědníkovi a zanechala jsem všeho, jak mi přikázal. Těm, s nimiž jsem se stýkala, prospělo velmi, když viděli, že jsem tak rozhodná. Buď požehnán Bůh na věky, že mi dal v okamžiku svobodu, již jsem nebyla s to dosíci po

mnoho let, ať jsem se snažila jak snažila a ačkoli jsem se druhdy přemáhala, že to bylo mému zdraví na nemalou újmu. Když však to učinil všemohoucí a pravý Pán všeho, nepůsobilo mi to žádné bolesti.

XXV.

Považuji za dobré vysvětliti, jak mluví Bůh k duši a co cítí duše, abyste to, důstojný pane, pochopil. Od okamžiku, co mi udělil Pán, jak jsem se zmínila, tuto milost, uděluje mi ji až dosud velmi často, jak poznáte z toho, co budu vypravovati. Jsou to slova úplně utvořená, ale neslyšíme jich sluchem tělesným, nýbrž vnímáme je mnohem jasněji, než kdybychom je slyšeli, a ať odporujeme jak doporučujeme, abychom jich neslyšeli, je to marné. Nechceme-li něco slyšeti, můžeme si zacpatí uši nebo dávatí pozor na něco jiného, takže nerozumíme, i kdybychom slyšeli. V rozmluvě Boha s duší však nemůžeme neslyšeti; tu jest mi naslouchati, i kdyby se mi to protivilo, a rozum se napíná, aby pochopil, co nám dává pochopiti Bůh. takže není ani řeči o tom, chceme-li nebo ne. Ten, jenž může všechno, chce, abychom poznali, že se stane, co chce, a jeví se tak pravým Pánem naším. Zkusila jsem to často, neboť trvalo téměř dva roky, co jsem mu odporovala, obávajíc se klamu. Pokouším se někdy o to i nyní, ale prospívá mi to pramálo.

Poučila bych ráda o klamech, jež se tu mohou přihoditi, ačkoli se mi zdá, že se vůbec není třeba obávati tomu, kdo má velikou zkušenost; ale je třeba, aby zkušenost byla vpravdě veliká. Promluvila bych

těž ráda o rozdílu, jaký stává, působí-li duch dobrý nebo zlý, anebo je-li to jen představa rozumu, což by se mohlo též přihoditi, anebo mluví-li duch sám k sobě. Nevím, je-li to možno, ale zdálo se mi ještě dnes, že je to možno. Mluví-li Bůh, splní se, co řekl. Přesvědčila jsem se o tom často, neboť se splnilo všechno, co mi bylo řečeno před dvěma a třemi roky, a až dosud mne nezklamala ani jedna předpověď. Jsou i jiné známky, po nichž poznáme jasně, že mluví duch boží, jak povím později.

Odporoucí-li někdo něco Bohu velmi živě a obrazivě, mám za to, že se může domnívati, že slyší něco, na př. že se tak stane nebo ne. To je docela možno; ačkoli ten, kdo již slyšel slova boží, pozná jasně, co jest mu o tom souditi, poněvadž je tu veliký rozdíl. Tvoří-li něco rozum, pozná, že to pořádá a mluví on, byť se tak stalo sebejemněji. Není tomu jinak, než že tu někdo tvoří slova, a tam zas naslouchá, co mluví někdo jiný, a rozum pozná, že neposlouchá, nýbrž mluví. Slova, jež tvoří rozum, jsou jako hluchá, fantastická, a nejsou tak jasná, jako slova boží. Mluví-li rozum, jsme s to se odvrátiti, právě jako jsme s to odmlčeti se v řeči; slov božích však nelze zameziti. Jinou známkou, větší všech ostatních, jest, že rozmluva rozumu zůstává bez účinků, zatím co ona, v níž mluví Pán, je slovo a skutek; a byť i rozmluva boží nebudila naší zbožnosti, nýbrž nás kárala, přece připravuje a uzpůsobuje a obměkčuje a osvěcuje a občerstvuje a uklidňuje duši již prvním slovem; a byla-li duše vypřahlá a vzrušená a neklidná, mizí to vše jako mávnutím ruky, ba ještě rychleji, takže se zdá, že chce Pán, aby duše pochopila, že je mocný a že jeho slova jsou skutky. Zdá se mi, že tu stává právě takový rozdíl,

jako když mluvíme nebo nasloucháme, ne větší a ne menší. Mluvím-li totiž, pořádám — jak jsem řekla — rozumem, co povídám; mluví-li však někdo ke mně, pak jen hezky naslouchám beze vší námahy. V rozmluvě rozumu nemůžeme říci určitě, že něco slyšíme; je to jako když je někdo v polospánku. Rozmluva boží je tak jasná, že se neztratí ani slabika z toho, co povídá. Rozmluva boží přihází se i tehdy, když rozum a duše jsou tak vzrušeny a roztržity, že nejsou s to utvořiti ani pořádné věty. Přes to však slyší duše vyhraněné veliké myšlenky, jež jí praví, čeho by nemohla dosíci ani u veliké usebranosti, a jak jsem řekla, mění se duše celá již prvním slovem, zvláště u vytržení, kdy jsou její mohutnosti přerušeny: jak by jen slyšela něco, na co dříve ani nepomyslela, jak by jí napadlo něco, když téměř není v činnosti a když je obrazotvornost jako zpita?

Je třeba věděti, že — jak se mi zdá — nevidíme nikdy zjevů a neslyšíme slov božích, je-li duše u vytržení spojena s Bohem. Jak jsem už vysvětlila, mluvíc, tuším, o druhé vodě,¹⁾ mizí tu všechny mohutnosti, a jak mám za to, nemůžeme ani viděti, ani vnímati, ani slyšeti. Duše je tu úplně v jiné moci, a v této době, jež trvá jen chvílku, zdá se mi, nedává jí Pán svobody k ničemu. Když však minula krátká doba a duše ještě trvá u vytržení, pak nastává, o čem právě mluvím, neboť mohutnosti téměř ještě nejsou v činnosti, ačkoli už nejsou přerušeny; jsou jen jako bez sebe a neschopny tvořiti slova. Je tolik známek, po nichž poznáme rozdíl, že i kdyby se duše zklamala jednou, přece se nezklame často. A tvrdím, je-li duše zkušená a opatrná,

---

¹⁾ správně: o čtvrté vodě. *

že to pozná zcela jasně; neboť odezírám-li ode všeho ostatního, po čem poznáme rozmluvu rozumu, nemá taková rozmluva žádných účinků, ba duše jich ani nepřipouští, zatím co rozmluvu boží nemůže odmítnouti, ať chce nebo nechce. Rozmluvě rozumu duše nevěří, ba poznává spíše, že je třeštěním rozumu, a proto jí ani nedbá, právě jako nedbá někoho, o němž ví, že je šilencem. V rozmluvě boží však jest nám, jako bychom naslouchali velikému světci nebo velmi váženému učenci, o němž víme, že nás neobelže. Ale i to je slabý příměr. Slova boží jsou totiž druhdy tak velebná, že námi otřesou, kárají-li nás, i když nemyslíme na toho, kdo je mluví; a jsou-li slovy lásky, roztaví se duše láskou. Jak jsem již řekla, obsahují též něco, co bylo dříve velmi vzdáleno paměti, a pronášejí nesmírně rychle vznešené myšlenky, že by bylo třeba mnoho času, abychom je uspořádali. Zdá se mi tudíž, že nemůžeme naprosto nepochopiti, že nejsou dílem naším.

Netřeba se mi tu tedy zdržovati déle, neboť se mi zdá zázrakem, že by se mohl klamati, kdo je zkušený, nechce-li totiž klamati vědomě sám sebe. Přihodilo se mi často, že jsem pochybovala a nevěřila slovům a domnívala se, že se klamu (ovšem až minula rozmluva, poněvadž v ní není pochybnost možná). Poznala jsem však, že se slova splnila, byť mnohdy teprve po dlouhé době. Pán působí, že si duše zapamatuje slova a nemůže jich zapomenouti. Mluví-li rozum, je to jen jako první hnutí myšlenek, jež mine a zapomene se. Rozmluva boží je jako skutek, na který možná zapomeneme na čas, ale ne tak docela, že by nám zmizel z paměti, jak jsem řekla posledně, není-li tomu

ovšem velmi dávno a nejsou-li to slova laskavá nebo poučná. Zapomenouti však na předpověď, jak se domnívám, není možno, aspoň mi ne, ačkoli mám slabou paměť. Opakuji tedy, že považuji klam za nemožný, není-li některá duše tak nesevdomitá, že by si chtěla něco smysliti a říci, že to slyšela, když tomu tak není, což by ovšem bylo velikým zlem. Zdá se mi však, že není možno, aby n poznala určitě, že sama tvoří slova a mluví v sobě, slyšela-li už rozmluvu ducha božího; neslyšela-li jí, může uplynouti celý její život v takovém klamu a může se domnívati, že slyší slova, ačkoli nevím, jak je to možno. Duše buď chce, nebo nechce slyšeti; nedbá-li toho, co slyší, a nechce-li o živý svět slyšeti ničeho z nekonečného strachu a že má mnoho jiných příčin práti si, aby zůstala nerušená v modlitbě a nedbala ničeho takového — jak pak může poskytnouti rozumu tolik času, aby tvořil slova? Na to je třeba času. Mluví-li Bůh, nemrháme časem a jsme poučeni a chápeme věci, jichž bychom nevymyslili ani za měsíc. I rozum a duše se diví, že pochopují tak mnoho. Tak je tomu vskutku, a kdo je zkušený, pozná, že je tomu do slovíčka tak, jak jsem řekla. Chválím Boha, že jsem to dovedla tak říci. Končím tedy tím, že rozmluvu rozumu — zdá se mi — můžeme slyšeti, kdykoli se nám zalíbí, a že se můžeme domnívati v každé modlitbě, že ji slyšíme. O rozmluvě boží však to neplatí; mnohdy uplyne mnoho dnů, kdy bych ráda něco uslyšela a nemohu, a jindy zas, když si jí nepřěji, jest mi ji — jak jsem řekla — slyšeti. Zdá se mi, kdo by chtěl klamati jiné, řka, že slyší od Boha, co slyší od sebe, mohl by právě tak říci, že slyší rozmluvu boží sluchem tělesným. A vskutku, domnívala jsem se, že bychom ani nemohli jinak sly-

šeti a vnímati, až jsem to poznala na sobě. Jak jsem řekla, trpěla jsem proto nesmírně.

Mluví-li ďábel, pak rozmluva nejen že nezanechá následků dobrých, ale zanechá i zlé. Přihodilo se mi to nanejvýš dvakrát nebo třikrát, a Pán mne upozornil hned, že ke mně mluvil ďábel. Pomlčím-li o veliké vyprahlosti, jež zůstane v duši po takové rozmluvě, je duše tak neklidná, jak byla často jindy, dopustil-li Pán na mou duši veliká pokušení a různé bolesti. Jak povím později, mučí mne i teď neklid často. Je to neklid, o němž nevíme, odkud přichází. Zdá se, že duše odporuje a je zmatena a trpí, nevědouc proč, neboť co mluví ďábel, není zlé, nýbrž dobré. Myslím, že duch tuší ducha. Slast a rozkoš, jež dává ďábel, liší se, jak se mi zdá, velmi od slasti a rozkoše, jež dává Bůh. Svými slastmi mohl by oklamati toho, komu se nedostává nebo nedostalo slastí od Boha. Mluvím o skutečných slastech, o sladkém, silném, hlubokém, rozkošném a klidném občerstvení, ne o slzavých pobožnostkách a jiných plýtkých citech, jež odnese první závan pronásledování jako kvítečka, a jichž ani nejmenuji pobožnostmi; jsou sice dobrým počátkem a svatým hnutím, ale nedá se jimi určití rozdíl účinků dobrého a zlého ducha. Proto je třeba postupovati vždy velmi opatrně, poněvadž duše, nepokročivší v modlitbě dále než sem, mohly by býti snadno oklamány, kdyby se jim dostalo vidění nebo zjevení. Dokud mř nedal Bůh z čiré dobroty modlitbu spojení, neměla jsem o nich ani potuchy, vyjma poprvé, kdy jsem před mnoho lety viděla Krista; zmínila jsem se už o tom. Kéž by se bylo zalíbilo boží Velebě, abych byla poznala, jak jsem poznala později, že tu běží o pravé vidění! Bylo by mi to prospělo nemálo. Mlu-

ví-li ďábel, nezůstane v duši ani jemného citu, a duše je jako užaslá a znechucená.

Jsem ujištěna, že nedopustí Bůh, aby ďábel oklamal duši, jež nedůvěřuje v sebe a je tak u víře utvrzena, že jest odhodlána tisíckráté umřítí za každý článek víry, a jež se snaží shodovati se vždy s tím, co věří církev, a to z lásky k víře, kterou jí vlévá Bůh a která je věrou živou a silnou, a jež se táže o radu tu i tam a jež se již tak upevnila v pravdách víry, že jí nepohnou ani zjevení, jaká jen možno vybájití, ba ani pohled do otevřených nebes, aby se vzda'la článku víry, jemuž učí církev. Kdyby se jí však někdy zdálo, že kolísá nebo že se pozastavuje nad myšlenkou: „Když mi to praví Bůh, může to býti tak pravdivé, jak bylo pravdivé, co řekl svatým“, a kdyby pozorovala, že nemá takové síly a že jí zbožnost nebo vidění neprospívá, radím jí, aby se nepovažovala za jistu, že není klamána ďáblem. Domnívám se, že nevěří takovým myšlenkám, nýbrž že ji počíná ďábel pokoušeti prvním hnutím, neboť obíratí se takovými myšlenkami by bylo zřejmě velmi zlé. Mám však za to, že nepřijdou ani první taková hnutí často, je-li duše tak silná u víře, — bývají z milosti Páně duše, jimž se dostává takových milostí — že se jí zdá, že by rozsápala všechny ďábly pro sebemenší pravdu, již učí církev. Třeba se škoda klamu nejeví hned, zvolna však by se mohla státi velikou. Jak vidím a vím ze zkušenosti, můžeme věriti jen tehdy, že tu působí Bůh, shoduje-li se zjevení s Písmem sv.; a odchyluje-li se od něho jen za mák, pak bych, zdá se mi, byla nepoměrně více přesvědčena, že tu působí ďábel, než jsem přesvědčena, že ve mně působil Bůh, ačkoli jsem o tom přesvědčena neochvějně. Tu již netřeba hledati známek, který duch tady pů-

sobí, poněvadž tato známka svědčí tak jasně, že tu působí ďábel, že bych nevěřila, ani kdyby mne ujišťoval celý svět, že tu působí Bůh. Působí-li ďábel, zdá se též, že mizí a prchají z duše všechna dobra; je znechucena a zneklidněna a nevidí žádného dobrého účinku. Zdá se sice, že v ní ďábel vzbuzuje touhy, ale nejsou silné. Pokora, již zanechává, je nepravá, neklidná a nesladká. Myslím, že to pochopí, kdo zkusil, jak působí duch dobrý.

Přes to však může ďábel kouti mnoho piklů, a proto tu není tak úplné jistoty, že by se už nebylo třeba obávati a býti opatrnými a míti učeného vůdce, jemuž bychom nezatajili ničeho, a tak nám nemůže uškoditi pranic, ačkoli mi uškodila velmi přílišná bázeň některých lidí. Stýkala jsem se sice již jen s jedním vůdcem a nemluvila jsem s jinými než z jeho rozkazu, přece však se radili mnozí, jak by mi pomohli, poněvadž mne milovali upřímně a báli se, abych nebyla oklamána. Já jsem se bála nejvíce, když jsem se nemodlila; v modlitbě a prokázal-li mi Pán nějakou milost, uklidnila jsem se hned. Tu se jednou přihodilo, že se sešlo mnoho mužů, jimž jsem velmi důvěřovala, a to právem. Bylo jich, tuším, pět nebo šest, a to velikých sluhů božích. Zpovědník mi řekl, že se ustanovili všichni na tom, že ve mně působí ďábel, abych tedy nepřijímala tak často a snažila se rozptýliti se tak, abych aspoň nebyla o samotě. Jak jsem řekla, byla jsem nesmírně bázlivá, a strach můj zvětšovala srdeční vada, takže jsem se často neodvážila ani ve dne zůstatí ve světnici sama. Když jsem viděla, že to tvrdí takoví mužové, a nemohla jsem tomu uvěřiti, pocítila jsem prevelikou úzkost, majíc za to, že jsem málo pokorná. Všichni žili nepoměrně lépe než já a byli učení — proč bych

jim tedy nevěřila? Přemáhala jsem se, seč jsem byla, abych jim uvěřila, a přemítala jsem o svém špatném životě a myslila jsem, že, hledíce k němu, řekli asi pravdu. Ve svém hoři jsem utekla z kostela a vešla do oratoře. Po mnoho dnů jsem už nebyla u sv. přijímání, opouštěla samotu, jež byla jedinou mojí útěchou, a neměla nikoho, s kým bych promluvila; všichni byli proti mně. Někteří, jak se mi zdálo, se mi vysmívali, jako bych třeštila, když jsem jim vyprávěla, co se mi stalo; jiní zas upozorňovali zpovědníka, aby se měl přede mnou na pozoru; jiní říkali, že tu působí zřejmě ďábel. Pouze zpovědník — ačkoli se řídil podle nich, chtěje mne zkoušeti, jak jsem poznala později — těšil mne stále a říkal mi, neurážím-li Boha, že mi nemůže uškoditi, i kdyby to byl ďábel, že to pomine zas, abych o to prosila vroucně Boha. On a všichni, jež zpovídal, modlili se o to často, a též mnoho jiných lidí. Já jsem se modlila pouze na ten úmysl a žádala ty, o nichž jsem věděla, že jsou sluhy božími, aby se modlili se mnou, aby mne vedla boží Veleba jinou cestou. Tak jsem o to prosila Pána neustále, tuším, asi dva roky.

Marnou byla pro mne každá útěcha, pomyslí-li jsem, že by bylo možno, aby ke mně mluvil tak často ďábel. Od chvíle, co jsem se nemodlila v určité hodiny o samotě, dal mi totiž Pán usebrati se i za rozmluvy s jinými, a nemohla jsem tomu zabrániti, a on mluvil ke mně, co se mu zalíbilo, a mi bylo poslouchati, přes to, že jsem naslouchala nerada. Byla jsem tedy sama a neměla jsem nikoho, komu bych si posteskla, a nemohla jsem se ani modliti, ani čísti. Byla jsem jako zlekána takovým hořem a bází, že by mne mohl klamati ďábel, celá vzrušena a unavena a nevěděla jsem ani,

co si počítí. — Takový zármutek jsem pocítovala dosti často, ale zdá se mi, že nebyl nikdy tak nesmírný. — Tak jsem prodlela čtyři nebo pět hodin bez všelike útěchy nebeské i pozemské a trpěla, co na mne seslal Pán, a bála se nesčetných nebezpečí. Ó Pane můj, jak pravým jsi přítelem a jak jsi mocný! Chceš-li, můžeš pomoci, a neustáváš nikdy chtít pomoci těm, kdo tě milují! Kéž tě chválí všechno tvorstvo, Pane světa! Ó kdo by našel slov, aby vypověděl, jak jsi věrný svým přátelům! Opouští nás všechno, ty však, Pane všeho, neopouštíš nás nikdy! Málo jen dáváš trpěti těm, kdo tě milují! Ó Pane můj, jak jemně a něžně a moudře umíš s nimi zácházeti! Ó kéž bych nebyla milovala nikoho než tebe! Zdá se, Pane, že zkoušíš přísně ty, kdo tě milují, aby poznali v nesmírné bolesti nesmírnější tvou lásku! Ó Bože můj, kéž bych měla rozum a vědomosti a nová slova, abych velebila tvá díla, jak je poznává má duše! Opouští mne všechno, Pane můj, ale neodejmeš-li mi své pomoci, neopustím tě. Ať se proti mně zvednou všichni učenci, ať mne pronásleduje všechno tvorstvo, ať mne mučí ďábli — ty, Pane, mne neopustíš, neboť jsem zkusila, jak úspěšně přispíváš těm, kdo důvěřují pouze v tebe. Když mi tedy bylo tak smutně — ani tehdy se mi ještě nedostalo vidění — stačila již slova: „N e m ě j s t r a c h u, d c e r o, n e b o ť j á j s e m t o a n e n e c h á m t ě b e z p o m o c i, n e b o j s e!“ , aby mne zbavila smutku a uklidnila mne docela.

Jak mi bylo, bylo by mne třeba, zdá se mi, přemlouvati mnoho hodin, abych se uklidnila, a bylo by to marné. A hle, už těmito slovy jsem se uklidnila a byla naplněna silou, odvahou, jistotou, klidem a světlem, takže se moje duše změnila v okamžiku.

Myslím, že bych se byla přela s celým světem, že ke mně mluvil Bůh. Ó jak dobrý je Bůh! Ó jak dobrý je Pán a jak mocný! Neradí pouze, ale pomáhá! Jeho slova jsou skutky. Ó Bože můj, jak sílí víru, množí lásku! To je tak jisto, že jsem si vzpomněla často, jak rozkázal Pán větrům, aby se utišily, když se zvedla bouře na moři. Proto jsem řekla též: „Kdo jest, jehož poslouchají všechny mé mohutnosti a jenž mžikem osvěcuje v tak veliké temnotě, a obměkčuje srdce, rovnající se skále, dává vodu sladkých slzí, kde — zdálo se — zavládla na dlouhou dobu vyprahlost? Kdo budí takové touhy? Kdo dodává tolik odvahy?“ Pomyslna jsem: čeho se bojím? Co to znamená? Chci sloužiti Pánu, nežádám ničeho jiného, než zalíbiti se jemu, nechci radosti, ani klidu, ani jiného dobra, chci konati jen jeho vůli. (Byla jsem si tím tak jista, že jsem se domnívala, že to mohu tvrditi.) A je-li Pán mocný, a vidím a vím, že je mocný, a jsou-li ďábli jeho otroky, a o tom se nedá pochybovati, poněvadž tomu učí víra, a jsem-li služebnicí Pána a Krále — jak by mi mohli uškoditi? Proč bych neměla dosti síly, zápolit s celým peklem? Uchopila jsem kříž, a zdálo se mi, že mi Bůh dává vskutku odvalu, neboť jsem viděla, že jsem se tak změnila za nedlouho, že bych se nebála zápasiti s ďábly. Měla jsem za to, že bych je všechny porazila snadno křížem, i řekla jsem: „Teď pojdte všichni; jsem služebnicí Páně a chci vidět, co mi učiníte!“

Zdálo se vskutku, že se mne ďábli bojí, neboť jsem již zůstala klidnou a tak prostou bázně před nimi přede všemi, že mne opustil až do dneška všechn můj strach. Viděla jsem je sice několikrát, jak sdělím později, ale nebála jsem se jich už, ba zdálo se mi

spíše, že oni se bojí mne. Nabyla jsem nad nimi takové nadvlády, udělené mi Pánem všeho, že jich nedbám více než much. Považuji je za tak zbabělé, že nemají síly, vidí-li, že jimi někdo pohrdá. Tito nepřátelé nedovedou napadnouti vskutku než toho, o němž vědí, že se jim poddá, nebo jen tehdy, dopustí-li Bůh pro větší dobro svých sluhů, aby je pokoušeli a mučili. Kéž by se zalíbilo boží Velebě, abychom se báli, čeho jest se nám báti, a pochopili, že všední hřích nám může uškoditi více než celé peklo; tak je tomu vskutku. Jak děsí nás ďábli, poněvadž se chceme sami děsiti, jsouce nakloněni poctám a majetku a radovánkám! A jak velmi nám škodí ďábli, jsouce spojeni s námi, kteří jsme nepřáteli sami sobě, milujete to a toužíce po tom, co bychom měli nenáviděti! Tak dáváme jim do rukou své zbraně, jimiž bychom se měli brániti. Nenávidíme-li však všeho toho pro Boha a obejmeme-li kříž a vymasnažíme-li se sloužiti vpravdě Bohu, pak před námi ďábel utíká jako před morem. Je přítelem lži a lež sama, nespolečí se s tím, kdo chodí v pravdě. Pozoruje-li však, že je rozum zatemněn, snaží se pomalu zavřítí jeho oči; neboť vidí-li, že někdo je už slepý a že hledá svou útěchu v marnostech, a to v takových marnostech, že se zdají dětskou hračkou, ví, že je dítětem, a nakládá s ním jako s dítětem a odvažuje se zápasiti s ním často a často.

Kéž dá Pán, abych nebyla takovou! Kéž mi dá boží Veleba milost, považovati za pokoj, co jest pokojem, a za čest, co je ctí, a za radost, co jest radostí, a ne všechno naopak, a vysmívati se všem ďáblům — a budou se mne báti. Nechápu, proč se bojíme, když místo: „ďábel, ďábel!“ můžeme zvolati: „Bůh, Bůh!“ a dolekati tak ďábla. Víme přec, že se ďábel nemůže

ani hnouti, když mu nedovolí Pán. Což tedy? Bez odporu bojím se více než ďábla těch, kdo se tak velmi bojí ďábla; ďábel mi nemůže učiniti ničeho, tito však — zvláště jsou-li zpovědníky — zneklidňují velmi; pro ně jsem trpěla několik roků tak, že se dnes divím, jak jsem to snesla. Buď požehnán Pán, že mi přispěl tak věrně na pomoc!

XXVI.

Odvahu, již mi dal Pán proti ďáblům, považuji za jednu z velikých milostí, jež mi udělil. Jeť velmi nerozumno, je-li duše zbabělá a bojí se všeho mimo uraziti Boha, poněvadž náš Král je všemohoucí a náš Pán tak veliký, že může všechno a že je mu všechno poddáno. Není se čeho báti, žijeme-li, jak jsem řekla, v pravdě a s čistým svědomím před boží Velebou. Abych však něčím neurazila toho, jenž nás může zničiti v témž okamžiku, chtěla bych, jak jsem řekla, snášeti všechny hrůzy. Je-li spokojena boží Veleba, není, kdo by byl proti nám a nedal se na útěk. Mohlo by se říci: ano, je tomu tak, ale kde je duše tak spravedlivá, že by se zalíbila Bohu úplně a tudíž se nebála? Jistě to není moje duše, jež je přeubohá a neužitečná a plná nesčetných nedostatků. Ale Bůh nenakládá s námi jako lidé, poněvadž zná naše slabosti. Duše cítí, že ho miluje opravdově, soudíc dle zřejmých známek v sobě, neboť v duších, dospěvších tak daleko, není už láska utajena jako u začátečníků, nýbrž jeví se mocným hnutím a touhou patřiti na Boha, jak jsem již řekla a jak povím později. Hnusí se jí všechno, co se neděje s Bohem nebo pro Boha, všechno ji una-

vuje, všechno mučí; není klidu, jenž by jí neunavoval, poněvadž vidí, že je vzdálena svého pravého pokoje. A tak je docela jasno, jak pravím, že láska není skryta.

Stalo se jednou, že jsem trpěla veliká protivenství a mnoho pomluv pro podnik,¹⁾ o němž budu později vypravovati, a to téměř od celého města,²⁾ kde žiji, a od svého řádu, a že jsem byla sklíčena a zneklidněna pro mnohá nebezpečí. Tu mi řekl Pán: „Proč se bojíš? Nevíš, že jsem všemohoucí? Splním, co jsem ti slíbil.“ A stalo se tak vskutku brzy potom. Byla jsem rázem tak posílena, že zdá se mi, byla bych se znova podjala jiných podniků, abych mu sloužila, byť mne stály ještě více námah, a byla bych trpěla znovu. Tak se přihodilo tolikrát, že bych toho ani nespočítala. Často mi činil Pán výtky, jež by byly s to, zničití mou duši, a činí je dosud, dopustím-li se nedokonalostí. Působí aspoň, že se duše polepší, poněvadž — jak jsem řekla — boží Veleba nejen radí, ale i pomáhá. Jindy zas, zvláště chce-li mi udělití nějakou vynikající milost, upamatuje mne Pán na minulé hříchy, takže se zdá duši, že už stojí před skutečným soudem, poněvadž poznává tak jasně pravdu, že ani neví, kam by se vrhla. Jindy zas mne varuje před některými nebezpečími, jež hrozí mně a jiným. Jindy zas mi zjevil tři nebo čtyři léta napřed mnohé budoucí věci, jež se všechny vyplnily; o některých se možná zmíním. A tak je tolik známek, po nichž poznáme, že v nás působil Bůh, že — zdá se mi — nemůžeme toho nevědět.

Nejjistější jest, jak mi řekl často Pán, neustaneme-li svěřovati celé své duše a všech milostí nám udě-

---

¹⁾ základ kláštera sv. Josefa, viz XXXII. a n.

²⁾ Avila.

lených zpovědníkovi, jenž má býti učený, a posloucháme-li ho. Tak mi řekl často. Činím tak, a jinak bych neměla klidu, a nebylo by ani dobré, kdybychom poživaly klidu my ženy, jež nemáme vzdělání; jednáme-li však takto, nemůže nám to naprosto uškoditi, nýbrž jen velmi prospěti. Měla jsem zpovědníka,¹⁾ jenž mne umrtvoval a mnohdy zarmucoval a působil mi mnoho obtíží, znepekojuje mne velmi, a jak se mi zdá, prospěl mi právě on nejvíce. Milovala jsem ho sice upřímně, přece však jsem byla časem pokoušena opustiti ho, neboť jsem se domnívala, že mne ruší v modlitbě bolesti, jež mi působil. Kdykoli však jsem se k tomu rozhodla, uslyšela jsem ihned hlas, abych toho nečinila, a důtku, jež mne zničila více než všechny výtky zpovědníkovy. Mnohdy jsem se rmoutila jednak pro rozkazy zpovědníkovy, jednak zas pro důtku od Pána. Ale všeho toho bylo třeba, poněvadž moje vůle byla dosud málo podmaněna. Pán řekl mi jednou, že není poslušností, nejsem-li odhodlána trpěti; abych jen pohlédla, co vytrpěl on, a že se mi stane všechno lehkým.

Jednou mi radil zpovědník, jemuž jsem se zpovídala s počátku, jsem-li přesvědčena, že ve mně působí duch dobrý, abych mlčela a nemluvila o tom s nikým; je prý lépe, pomlčeti o něčem takovém. Jeho rada se mi nezdála býti špatnou, protože mi bylo vždy velmi nepříjemno, měla-li jsem o tom mluvit se zpovědníkem, a styděla jsem se druhdy více, než kdybych se zpovídala z těžkých hříchů, zvláště běželo-li o milosti veliké. Tu jsem se domnívala, že mi zpovědníci neuvěří a že se mi vysmějí. Bylo mi to tak nepříjemné

---

¹⁾ Dle Bollandistů P. Baltazar Alvarez.

proto, že jsem se domnívala, že tím zneuctívám zázraky boží. Proto bych byla nejraději mlčela. Tu však jsem slyšela hlas Páně, že mi zpovědník poradil velmi špatně, a abych nezamlčovala zpovědníkovi zhola ničeho, poněvadž to dodává veliké jistoty, a jednala-li bych jinak, že bych se mohla někdy klamati.

Kdykoli mi poručil Pán něco v modlitbě a zpovědník řekl něco jiného, řekl mi Pán vždy znovu, abych poslechla zpovědníka. Potom však změnila boží Veleba myšlenky zpovědníkovy tak, že mi rozkázal totéž. Když bylo jednou zakázáno čísti španělské knihy, bolelo mne to velmi, poněvadž četba některých z nich mi byla hotovou zotavenou, a teď jsem jich už nesměla čísti, any byly dovoleny pouze latinské. Tu mi řekl Pán: „N e r m u ť s e, d á m t i k n i h u ž i v o u.“ Nemohla jsem pochopiti, proč mi to řekl, poněvadž jsem tehdy ještě neměla vidění. Později však, již za několik dnů jsem to pochopila velmi dobře, neboť v tom, co jsem viděla, nalézala jsem tolik, o čem bych přemýšlela a v čem bych se uscbírala, a Pán byl ke mně tak laskav a poučoval mne tolika způsoby, že jsem potřebovala velmi málo knih, ba že jsem jich nepotřebovala skoro vůbec. Boží Veleba byla pravou knihou, v níž jsem viděla pravdy. Požehnána budiž tato kniha, jež nám vtiskuje, co je nám čísti a konati, tak hluboko, že toho nemůžeme zapomenouti.

Kdo by patřil na Pána, pokrytého ranami a sklíčeného pronásledováními, a neobjímal by jich a nemiloval a netoužil po nich? Kdo by viděl část slávy, již dává svým služebníkům, a nechápal by, že všechno, co můžeme konati a trpěti, jest ničím, porovnáme-li to s odměnou, v niž doufáme? Kdo by pozoroval muka, jež trpí zatracenci, a nestala by se mu rozkoší

pozemská muka, přirovná-li je k oněm, a kdo by nepoznal, jak mnoho dluží Pánu, že ho vysvododil už tolikrát od onoho místa? Poněvadž však se s milostí boží zmíním později o něčem obšírněji, budu teď popisovati dále svůj život. Kéž by dal Pán, abych byla vystihla, co jsem řekla! Myslím však, že to pochopí, kdo je zkušený, a pozná, že jsem toho docílila aspoň částečně; kdo není zkušený, nedivím se, že bude považovati všechno za nesmysl; stačí, aby byl omluven, že jsem to řekla já, a neměla bych ani za zlé, kdyby to někdo řekl. Pán dej mi aspoň plniti správně jeho vůli! Amen.

XXVII.

Budu tedy vypravovati dále o svém životě. Byla jsem sklíčena zmíněným utrpením, a jak jsem řekla, modlili se za mne vroucně, aby mne Pán vedl jinou cestou, jež by byla jistější, poněvadž prohlásili za podezřelou cestu, jíž jsem se brala. Vskutku, prosila jsem též Boha o to, a byla bych ráda toužila po jiné cestě; pozorujíc však, jak se polepšila moje duše, nebyla jsem s to, toužiti po ní — vyjma časem, kdy jsem byla velmi unavena vším tím, co mi říkali, a strachem, jehož mi naháněli. Přes to jsem o to prosila neustále. Viděla jsem, že jsem úplně změněna, a nemohla jsem než se odevzdati do rukou božích, aby se stalo se mnou úplně dle jeho vůle, poněvadž ví, co mi prospěje. Viděla jsem, že vede mou duši touto cestou k nebi, po němž jest mi toužiti, a že jsem šla dříve do pekla. Nemohla jsem se tudíž ani přemoci, abych uvěřila, že ve mně působí ďábel; snažila jsem se sice, seč jsem byla, abych tomu uvěřila a toužila po jiné cestě, nebyla jsem však s to. Vykonal-li jsem nějaký dobrý skutek, obětovala jsem

jej na ten úmysl. Uctívala jsem svaté, aby mne vysvobodili od ďábla. Konala jsem devítidenní pobožnosti, odporoučela jsem se sv. Hilarionu a sv. Michalu archandělovi, jež jsem počala znovu uctívati, a zapřísahala jsem mnoho jiných svatých, aby Pán zjevil mi pravdu, aby to totiž vyprosili na boží Velebě. Po dvou letech, jež jsem prožila s jinými na modlitbách, aby mne Pán buď vedl jinou cestou, nebo zjevil pravdu, a v nichž promluvy Páně ke mně se opakovaly neustále, stalo se toto:

Když jsem se modlila jednou na svátek sv. Petra, viděla jsem, nebo lépe řečeno — neviděla jsem totiž ničeho ani očima tělesnými, ani očima duševními — cítila jsem, že Kristus stojí těsně vedle mne, a poznala jsem, že on to jest, kdo — jak se mi zdálo — mluví ke mně. Poněvadž sem naprosto nevěděla, že by mohlo býti takové vidění, ulekla jsem se s počátku velmi a plakala jsem jen. Jakmile však ke mně promluvil jen slovo, chtěje mne uklidniti, byla jsem zase klidná a rozradovaná a úplně bez bázně jako obyčejně. Zdálo se mi, že Ježíš Kristus je stále u mne. A poněvadž to nebylo vidění představové,¹⁾ neviděla jsem, jaký jest, avšak cítila jsem docela jasně, že je stále po mém pravém boku a že je svědkem všeho, co konám, a že useberu-li se jen poněkud a nejsem-li velmi roztržitou, nemohu nikdy nevědět, že je u mne.

Byla jsem velmi sklíčena a spěchala jsem hned říci to svému zpovědníkovi. Tázal se mne, v jaké podobě vidím Pána. Řekla jsem mu, že ho nevidím. Privil mi, jak že tedy vím, že je to Kristus? Odpověděla jsem mu, že nevím jak, ale že nemohu nevědět,

---

¹⁾ imaginární, vytvořené obrazotvorností.

že je vedle mne, a že to vidím a cítím jasně, a že usebranost duševní v modlitbě klidu je mnohem větší a trvalejší, a že účinky jsou docela jiné než obyčejně, a že je mi to úplně zřejmé. Aby mi porozuměl, užívala jsem příměrů. Ale pro tento druh vidění, zdá se mi, není vskutku příměru příhodného. Poněvadž je totiž jedním z nejvyšších vidění, jak mi řekl později svatý a velmi ctnostný muž, jménem Petr z Alcantara, o němž se ještě zmíním, a jak mi řekli jiní velicí učenci, a poněvadž je to vidění, do něhož se může ďábel ze všech vidění zamíchati nejméně, nemáme výrazů, jimiž bychom se vyjádřili, zvláště pak jich nemáme my ženy, jež víme málo. Učenci to vysvětlí zajisté lépe. Neboť pravím-li, že nevidím Krista ani očima tělesnými, ani duševními, poněvadž tu neběží o vidění představové, jak mohu poznati a tvrditi, že je vedle mne, a to mnohem jasněji, než kdybych ho viděla? Zdá-li se, že je tu tomu tak, jako když někdo stojí ve tmě, nebo je slepý a poznává jiného, jenž je vedle něho, přece nepřiléhá příměr. Je tu sice jakási podobnost, ale neveliká, neboť stojící ve tmě a slepec poznává jiného smysly: slyší ho mluvit, nebo se hýbati, nebo se ho dotýká. Tu však není ničeho takového; nepozorovati tmy, nýbrž Pán se představí duši poznáním slunce jasnějším. Netvrdím, že viděti slunce nebo jas; nýbrž je to světlo, jež, jsouc neviděno, osvěcuje rozum, aby duše požívala tak velikého dobra. A vskutku, přináší veliká dobra.

Toto vidění není jako přítomnost boží, již cítí mnohdy zvláště oni, jimž se dostalo modlitby spojení a klidu. Tu, zdá se, nalézáme hned na počátku modlitby, s kým bychom rozmlouvali, a poznáváme, že nás slyší, a to po účincích a pocitech duševních, jež máme,

po vroucí lásce a víře a mnohých sladkých úmyslech. Je to sice veliká milost boží, a vař si jí každý, komu se jí dostalo, neboť je to velmi vznešená modlitba, ale není to ještě vidění, poněvadž poznáváme boží přítomnost pouze po účincích, jež, jak pravím, působí v duši, ana boží Veleba chce tak dáti pocítiti svou přítomnost. U vidění však vidíme jasně, že je přítomen Ježíš Kristus, Syn Panny. V onom způsobu modlitby se jeví pouze několik účinků Božství; tu však mimo ně vidíme, že s námi jde a že nám chce udíleti milosti i nejsvětější Člověčenství. Zpovědník se mne tázal: Kdo pravil, že je to Ježíš Kristus? On mi to řekl často, odpověděla jsem, a mnohem dříve, než mi to řekl, vtisklo se do mého rozumu, že je to on, ba řekl mi to už před tím, než jsem ho viděla. Kdybych byla slepou, nebo u veliké tmě, a přišel ke mně někdo, jehož jsem nikdy neviděla, o němž však jsem slyšela vyprávěti, a mluvil se mnou a řekl mi, kdo je, bylo by mi tomu věřiti, ale nemohla bych tvrditi tak rozhodně, že je to on, jako kdybych jej byla viděla. Tu však to mohu tvrditi, neboť přítomnost boží se vtiskne do duše tak jasným poznáním, že se zdá býti nemožno, pochybovati o ní, přes to že jí nevidíme; ba Pán chce, aby se jeho přítomnost zaryla tak do rozumu, že o ní není možno pochybovati více, ba ani tolik, jako o tom, co vidíme: vidíme-li totiž něco, zůstává nám druhdy podezření, není-li to přelud; u vidění však, byť i vzniklo podezření, zůstává přece veliká jistota, takže pochybnost nemá síly. Tak se to má též, jak jsem řekla, vede-li Bůh duši jiným způsobem a mluví-li k ní beze slov.

Je to řeč tak nebeská, že se o ní můžeme, ať se snažíme jak snažíme, vysloviti na zemi jen stěží, ne-

naučí-li nás jí Pán ze zkušenosti. Chce-li Pán, aby duše něco pochopila, vloží to v nejhlubší její hlubiny a tam jí to představí bez obrazu a bez tvaru slov, jako u vidění, o němž jsem právě vyprávěla. Všimněme si dobře, jak si počíná Bůh, aby duše pochopila vznešené pravdy a tajemství, jak on chce! Pozoruji, že Pán vysvětluje mi často tímto způsobem nějaké vidění, jež mi ráčila udělití boží Veleba. Zdá se mi, tu že se může ďábel zamíchati nejméně, a to z těchto důvodů; nejsou-li správné, pak se asi klamu. Tento způsob vidění a řeči je něčím tak duševním, že — zdá se mi — není ani v mohutnostech, ani v citech neklidu, z něhož by mohl ďábel těžiti. Tak se však stává jen druhy a na krátko. Jindy, zdá se mi, není činnost mohutností přerušena a smysly nás neopouštějí, nýbrž jsou jen usebrány v sobě, neboť mohutnosti nebývají v nazírání přerušeny vzdýčky, ale jen velmi zřídka. Avšak stane-li se tak, tvrdím, že nepůsobíme a nekonáme sami ničeho; všechno, zdá se, působí Pán. Je tomu tak, jako když je jídlo už v žaludku, ačkoli jsme nejedli, ba ani nevíme, jak se tam dostalo, ale víme dobře, že je tam; nevíme jen, jaké je to jídlo a kdo je tam dal. V těchto způsobech rozmluv božích však vím, kdo a co ke mně mluvil, ale nevím jak, poněvadž jsem toho ani neviděla, ani nechápu, ani mi nenapadlo nikdy toužiti po tom, ba neměla jsem ani ponětí, že by mohlo býti něco takového.

V rozmluvě s duší, o níž jsem vyprávěla dříve, působí Bůh, že rozum dává pozor, ač nerad, aby pochopil, co mluví Bůh, takže se zdá, že tu má duše jiné uši, jimiž by slyšela, a že Bůh působí, aby naslouchala a nebyla roztržitou. Je to, jako bychom nedovolili zapati si uši tomu, kdo slyší dobře, a mluvili k němu

nahlas: slyšel by, byť by nechtěl slyšeti. Slovem, duše koná přece něco, neboť dává pozor, aby pochopila, co k ní mluví Bůh. Tu však, v rozmluvách beze slov, nečiní duše ničeho, jelikož odpadá i maličkost, jakou je pouze naslouchati, což činila na stupni předešlém. Nalezá tu již všechno uváženo a snědno, nemá jiné starosti než se radovati. Je to, jako kdyby se někdo neučil, ani nesnažil naučiti se čísti, ani nestudoval ničeho — a pojednou našel v sobě všechny vědomosti a nevěděl ani jak, ani odkud, poněvadž se ani nevyenasnažil naučiti se abecedě. Tento příměr, zdá se mi, objasňuje poněkud tento nebeský dar, neboť duše je rázem moudrá a tak poučena o tajemství nejsvětější Trojice a jiných velmi vznešených pravdách, že není bohoslovce, s nímž by se neodvážila příti se o pravdu těchto vznešených tajemství. Je celá udivena, že stačí už jedna z těchto milostí, abý ji proměnila úplně a způsobila, že už nemiluje ničeho mimo toho, jenž ji uschopňuje bez veškeré její snahy pro tak veliká dobra a sděluje jí tajemství a zachází s ní tak přátelsky a laskavě, že toho nelze ani popsati; neboť Pán udílí duši některé milosti, jež vzbouzejí pochybnost, poněvadž jsou tak podivné a poněvadž se udělují duši, jež jich zasloužila tak málo. A kdyby duše neměla velmi živé víry, nemohla by jim uvěřiti. Proto míním vyprávěti jen o několika z milostí, jež mi udělil Pán, nebude-li mi rozkázáno jinak; neboť pouze některá vidění mohou nějak prospěti, aby se totiž nelekal ten, komu je udělí Pán, domnívaje se, že nejsou možná, jak jsem se domnívala já, nebo abych objasnila způsob a cestu, kterou mne vedl Pán. A právě toto mi přikazují psáti.

Vrátím se tedy ku způsobu vnímání duševně. Zdá se mi, že Pán chce docílití stůj co stůj, aby duše poznala aspoň částečně, co se děje v nebi. Ba zdá se mi, jako si rozumějí nebešťané nemluvíce — nevěděla jsem nikdy jistě, že je tomu tak, až mne Pán v své dobrotě ráčil o tom poučiti a zjevil mi to u vytržení — že právě tak je tomu též tady a že si rozumějí Bůh a duše, chce-li jen boží Veleba, aby rozuměla duše, a že není třeba jiných prostředků, aby si projevíli lásku, již k sobě chovají tito dva přátelé. Je to jako na zemi: milují-li se dva vroucně a mají-li bystrý rozum, zdá se, že si rozumějí beze všech znamének, pohlédnou-li jen na sebe. Tak je tomu asi tady. A ač nevíme, jak se to děje, hledí si tito dva milující z očí do očí, jak praví Ženich Nevěště ve Velepísni. Slyšela jsem, tuším, že je tam tak psáno.

Ó podivná dobrota boží, jež dáváš na sebe patřiti očím, jež patřivaly tak hříšně, jako oči mé duše! Kéž by si zvykly, o Pane, po tomto pohledu, nepatřiti už na věci nízké, kéž by se jim už nezalíbilo nic mimo tebe! Ó té nevděčnosti lidské! Dokud potrvá? Vím ze zkušenosti, že je pravdou, co pravím, a že můžeme vysloviti jen pramálo z toho, co udílíš duši, kterou pozvedáš k takové výši. Ó duše, jež jste se počaly oddávati modlitbě a jež máte pravou víru, jakých dober můžete hledati v pozemském životě (pomlčme o dobrech, jež získáme pro věčnost), jež by se rovnaly nejmenším z těchto dober!? Hle, jak Bůh dává se vpravdě těm, kdo opustí pro něho všechno! Nepřijímá osob, miluje všechny, nevyjímá nikoho, ani sebehoršího, jak zachází též se mnou, pozvedaje mne k takové výši. Hle, co pravím, není ani práškem toho, co možno říci! Řekla jsem pouze, co třeba, abych vysvětlila způsob

vidění a milostí, jež udílí Bůh duši; nemohu však říci, co cítí duše, když dává jí Pán pochopiti svá tajemství a svou slávu. Tato rozkoš převyšuje tak rozkoše, jež možno pocítiti na zemi, že nám zhnusí vším právem rozkoše života, jež všechny úhrnem jsou jen smetí. Je mi odporo, mám-li je tu jen přirovnati, i kdybychom jich mohli požívatí věčně. A přece nám dává Pán jen kapku z veliké a bohaté řeky rozkoše, která je nám připravena v nebi.

Je to hanba, a stydím se vskutku za sebe, a kdybychom mohli býti v nebi zahanbeni, byla bych tam právem zahanbena ještě více. Proč hledáme takových dober a rozkoší a věčné slávy pouze na účet dobrého Ježíše? Neměli bychom alespoň plakati s dcerami jerusalemskými, nepomáháme-li mu již nésti kříže s Cyrenským? Či chceme dosíci radovánkami a kratochvílemi, co nám získal on prolitím tolika krve? Nemožno! A domníváme se, že vyvážíme lichými poctami potupu, jakou snášel, abychom my kralovali na věky? To nejde! Zbloudili, zbloudili bychom s pravé cesty a nedošli nikdy cíle. Hlásejte, důstojný pane, tyto pravdy, když mi toho nedovolil Bůh! Co se mne týká, chtěla bych si je připomínati neustále, ale jak poznáte z napsaného, slyšela a poznala jsem tak pozdě hlas boží, že jsem velmi zahanbena, mluvíc o tom. Proto budu mlčeti a řeknu pouze o čem druhdy rozjímám. Kéž mne ráčí Pán vésti tak, abych mohla okoušeti nebeského dobra! Jakou neobyčejnou slávu a jakou radost budou míti blažení, kteří už požívají nebeských dober, až spatří, že neopomenuli ničeho, co jim bylo možno, ačkoli se oddali pozdě službě boží! Neopomenuli nikdy obětovati Bohu všemi způsoby všechno, co mohli dle svých sil a stavu, a čím kdo

obětoval více, tím více bude požívati. Jak bude bohatý, kdo opustil všechno bohatství pro Krista! Jak vážený, kdo pro něho nehledal pocty, ba radoval se, vida, že se jím opovrhuje! Jak moudrý, kdo se těšil, že ho mají lidé za blázna, kdyžtě spílali bláznů Moudrosti samé! Jak málo je nyní bláznů pro naše hříchy! Ba zdá se už, že vymrou, jež považovali lidé za blázny, vidouce, že konají hrdinské skutky pravých milovníků Kristových. Ó světe, světe, kolik získáváš cti, poněvadž je málo těch, kdo tě znají! Ale myslíte, že se slouží více Bohu, co nás mají za moudré a rozumné? Je tomu tak asi vskutku, soudíme-li dle toho, jak se chováme. Zdá se nám hned, že je málo příkladné, neodíváme-li se a nežijeme-li hezky a pěkně každý dle svého stavu. Ba domníváme se, že je novotou a že pohoršuje slabé, nosí-li mnich, kněz nebo řeholnice starý a opravený šat, ba i tehdy, žijí-li příliš v ústraní a oddávají se modlitbě. Teď je už tak na světě, a zapomíná-li se na skutky dokonalosti, po nichž tak prahli svatí, myslím, že to uškodí za našich neblahých dnů více, než by pohoršilo, kdyby řádovníci dokázali skutkem, co vyznávají slovy, že totiž mají pohrdati světem. Pán má z takových pohoršení veliký prospěch, neboť pohoršují-li se tito, pociťují oni zase výčitky svědomí. A kdyby ani neprospěla jinak, měli bychom aspoň obraz toho, co vykonal Kristus a jeho apoštolé, a toho je nám dnes třeba více než kdy jindy.

A jaký vzor nám teď odňal Bůh v požehnaném bratru Petru z Alcántara!) Svět už nemůže strpěti takové dokonalosti. Říká se, že zdraví je slabší a že nejsou minulé časy. Tento světec žil v dnešní době a byl veliký duchem, jako světci jiných dob, a proto

1) Zemřel 18. října 1562.

šlapal svět nohama. Ačkoli nechodíme bosí a nekonáme tak přísného pokání jako on, přece je mnoho prostředků, šlapati svět nohama, jak jsem se zmínila jindy, a vidí-li Pán naši odvahu, naučí nás tomu. A jak velikou odvahu dala boží Veleba světci, o němž vypravuji, že konal sedmačtyřicet let tak přísné pokání, jak vědí všichni! Povím o něm něco, o čem vím, že je to čirá pravda. Řekl to mně a někomu jinému, jemuž netajil ničeho. (Mně to řekl z lásky, již ke mně choval, neboť Pán ráčil mi ho poslati, aby mne hájil a povzbuzoval právě v době, kdy jsem toho tolik potřebovala, jak jsem již vyprávěla¹⁾ a jak budu ještě vyprávěti.) Jak pravil, spával, tuším, po čtyřicet roků pouze půl druhé hodiny za noc a den, ačkoli pro něho bylo na počátku kajícího života největší obtíží přemáhati spánek, a proto neustále jen klečel nebo stál. Spával sedě, maje hlavu opřenu o prkénko, zasazené do zdi. Leže nemohl spáti, ani kdyby byl chtěl, poněvadž jeho cella — jak známo — nebyla delší čtyř a půl stopy. Po všechna tato léta se nepokryl nikdy kapucí, ať žehlo jak žehlo a přšelo jak přšelo, chodil úplně bos a odíval se pouze vlněným habitem, nemaje na těle ničeho jiného, a to tak úzkým, jak jen mohl snést, a pláštěm z téže látky. Pravil mi, že odkládal za veliké zimy plášť a nechal otevřeny dvěře a okno celly, aby se jím potom oděl, uzavřel dvěře a okno, a jsa tak více chráněn, zahřál tělo a odpočinul. Velmi často jedl až třetího dne. A řekl mi, čeho že se lekám? Je to prý docela možno pro toho, kdo na to navykl. Jak mi vypravoval jeho druh, stalo se, že nejedl i osm dnů. Byl asi pohřížen do modlitby, neboť míval veliká vytržení a návaly lásky boží, čehož jsem

---

¹⁾ v 13. hlavě

byla též jednou svědkyní. Jeho chudoba a umrtvení byly už v mládí nesmírné. Jak mi vyprávěl, přihodilo se mu, že meškal už tři roky v klášteře svého řádu a neznal ještě mnichů mimo po hlase; poněvadž nikdy nepozvedal očí, nebyl s to ani rozeznati míst, kam mu bylo jíti, a chodil jen za mnichy. Tak se mu stávalo i na cestách. Na ženy nepohlédl po mnoho let. Privil mi, že je mu teď lhostejno, dívá-li se na ně nebo ne; byl však už velmi starý, když jsem ho poznala, a tak slaboučký, že se zdál býti utvořen jen ze stromových kořenů. Přes všechnu svou svatost byl velmi přívětivý, ale nejsa tázán, mluvil jen málo. Jeho slova byla velmi moudrá, neboť měl velmi bystrý rozum. Vypravovala bych ráda mnoho jiného, ale bojím se, že mi, důstojný pane, řeknete, nač že se do toho pletu, jak jsem se již bála píšíc, co jsem už napsala. Proto jen podotýkám, že zemřel jak žil, káže a napomínaje své bratry. Když cítil, že již umírá, zapěl žalm „*L a e t a t u s s u m i n h i s, q u a e d i c t a s u n t m i h i.*“¹⁾ Zemřel kleče.

Zalíbilo se Pánu, že mi prospěl více po smrti než ve svém životě, kdy byl mým rádcem v mnohých věcech. Viděla jsem ho často u nejvyšší slávě. Když se mi zjevil po prvé, pravil mi: „Požehnána budiž kajícnost, jíž jsem zasloužil takové odměny,“ a mnoho jiného. Zjevil se mi rok před svou smrtí, přes to že byl vzdálen, i poznala jsem, že jest mu zemřítí a sdělila jsem mu to, ačkoli byl odtud vzdálen několik mil. Vydechnuv duši, zjevil se mi zas a pravil, že si jde odpočinout. Nevěřila jsem tomu. Řekla jsem to několika řeholnicím, a za týden přišla zvěst, že zemřel,

---

¹⁾ Ž. 121 (Radoval jsem se, když mi bylo řečeno: Půjdeme do domu Páně).

nebo lépe řečeno, počal žíti na věky. Hle, tak skončil takový přísný život takovou slávou, a zdá se mi, že mne teď utěšuje více, než když tu byl. Řekl mi jednou Pán, že nebude nikdo prositi jeho jménem, aby nebyl vyslyšen. Poznala jsem, že se splnilo mnohé, co jsem odporoučela jeho prosbám u Pána. Buď požehnán na věky! Amen.

Mluvila jsem více než třeba, chtějíc vás, důstojný pane, povzbuditi, byste si nevážil ničeho v životě, jako byste toho nevěděl nebo nebyl již rozhodnut zanechati všeho a nebyl toho dokázal skutkem. Vidím však ve světě takovou zkázu, že je pro mne uklidněním, psáti o tom do únavy, třeba ani jinak neprospělo mluvit o tom. A co pravím, je všechno proti mně. Kéž mi odpustí Pán, čím jsem ho tu urazila, a vaše důstojnost, že vás mimovolně unavuji. Zdá se, že bych ráda, byste odpykal, čím jsem tu hřešila.

XXVIII.

Vraťme se k věci ! Prožila jsem několik, ale málo dnů, co trvalo toto vidění. Prospělo mi velmi, neboť jsem neustala v modlitbě a snažila se, aby vše, co jsem konala, bylo takové, abych neurážela toho, o němž jsem věděla určitě, že je mi svědkem. A ačkoli jsem se chvílemi bála, poněvadž mi napovídali mnoho, přece netrvala moje bázeň dlouho, protože mne uklidnil Pán. Když jsem se jednou modlila, zalíbilo se Pánu ukázati mi pouze ruce, jež byly tak neobyčejně krásné, že toho ani nemohu vyspati. Ulekla jsem se velmi, neboť každá nová milost nadpřirozená, již mi uděluje Pán, nahání mi s počátku velikého strachu. Za několik dnů na to

jsem viděla též jeho božskou tvář, jež mne — zdá se mi — uvedla celou v úžas. Nemohla jsem pochopiti, proč se mi Pán zjevuje pouze po částech, kdyžtě mi prokázal později milost, viděti ho celého. Později jsem však pochopila, že mne vedla boží Veleba dle mé přirozené slabosti; tak nízký a špatný tvor jako já by totiž nebyl s to, unésti najednou takovou slávu; poněvadž to milosrdný Pán věděl, zařídil to tak. Buď požehnán na věky!

Pomyslíte si, důstojný pane, že nebylo třeba mnoho odvahy, patřiti na ruce a tvář, jež byly tak krásné, ale těla oslavená jsou tak krásná a tak slavná, že poleká vskutku viděti něco tak nadpřirozeného a krásného. Pobála jsem se tudíž tak, že jsem byla všechna rozrušena a pomatena, ačkoli jsem potom nabyla takové jistoty a přesvědčení a pocítila takové účinky, že strach zmizel rázem.

Když jsem byla jednou na svátek sv. Pavla na mši sv., zjevilo se mi nejsvětější Člověčenství celé, jak bývá malováno při zmrtvýchvstání, tak krásné a tak velebné, jak jsem vám, důstojný pane, napsala, když jste mi to přísně rozkázal. Bylo to pro mne velmi obtížné, neboť není možno líčiti něco takového a nevytrpěti muka. Přece však jsem řekla, co jsem věděla, a netřeba mi tudíž toho zde opakovati. Podotýkám pouze, kdyby nebylo v nebi ničeho jiného pro rozkoš očí než veliká krása oslavených těl, zvláště pak Člověčenství Pána našeho Ježíše Krista, že by bylo už to nejvyšší blažeností. A zjevuje-li se tady boží Veleba pouze tak, jak to může snést naše ubohost, jaká pak bude slast teprve tam, kde se požívá úplně takové dobro? Ačkoli je toto vidění pouze představové, nespatriila jsem ho, ani žádného jiného vidění nikdy očima

tělesnýma, nýbrž očima duševníma. Kdo tomu rozumějí lépe než já, praví, že předešlé vidění je dokonalejší tohoto, a toto že je zas mnohem dokonalejší než ona vidění, jež vidíme zrakem tělesným. Toto vidění je prý nejnižší a ďábel může tu prý klamati nejvíce. Tehdy jsem toho nemohla pochopiti a přála jsem si, aby se mi dostalo aspoň milosti vidění, jež bych spatřila zrakem tělesným, aby mi nemohl zpovědník říci, že jsem si něco namyslila. Ba, přihodilo se, jakmile zmizelo vidění (hned na to), že napadlo i mně, že jsem si to jen namyslila, i bolelo mne, že jsem to řekla zpovědníkovi, domnívalať jsem se, že jsem ho snad podvedla. Byl to nový kříž, a šla jsem k němu a řekla mu to. Tázal se mne, zda se mi tak zdálo vskutku, nebo zda jsem ho chtěla oklamati. Řekla jsem mu pravdu, že — jak se mi zdá — jsem nelhala, ani neměla takového úmyslu a že bych o živý svět neřekla něčeho nepravdivého. Věděl to sám dobře, i snažil se mne uklidniti. Zdálo se mi tak obtížným, sdělovati mu něco takového, že ani nevím, jak by mi mohl ďábel vnuknouti, abych si něco vybájila a mučila tak jen sama sebe.

Ale Pán pospíšil si tak prokázati mi znova milost tohoto vidění a ozřejmiti pravdu, že moje pochybnost, zda to nebyla jen smyšlenka, zmizela rázem a že jsem poznala jasně svůj nerozum; neboť kdybych se i byla snažila mnoho let představit si něco tak krásného, nebyla bych toho naprosto docílila, poněvadž taková krása přesahuje už svým jasem a leskem všechno, co si můžeme na světě představit. Není to lesk oslepující, nýbrž příjemný jas a vlitý lesk, jenž je nejvyšší rozkoší pro náš zrak, jehož neunavuje a neoslepuje ani zář, jež se tu jeví, abychom mohli spatřiti tak božskou krásu. Je to světlo tak rozdílné od světla pozemského, že po-

rovnáme-li se září vidění a se světlem, jež se tu jeví oku, zář sluneční, již vidíme, zdá se nám býti tak zatemnělou, že bychom nejraději už ani neotevřeli očí.

Je to, jako bychom viděli čistou vodu, běžící křišťálem a zrcadlící slunce, a vodu kalnou a v hustých mlhách a tekoucí povrchem země. Nepřirovnávám toho, jako by se jevílo slunce, nebo jako by toto světlo bylo světlem slunečním, neboť se zdá, jako by světlo vidění bylo přirozené a světlo sluneční jen umělé. Je to světlo, jež nemá noci a svítí stále a není ničím rušeno. Slovem, je to světlo, jehož by si nebyl s to představit ani sebe-nadanější člověk, ať by se o to snažil jak snažil celý svůj život. A Bůh nám je zjevuje tak náhle, že bychom neměli ani kdy otevřít očí, kdyby je bylo třeba otevřít; je však lhostejno, máme-li je otevřeny nebo zavřeny: chce-li Pán, a bychom viděli, vidíme, byť bychom nechtěli. Není roztržitosti, jež by tu něco svedla, není možno odporovati, nestačí ani snaha, ani starost zaméziti vidění. Jak budu vyprávěti, zkusila jsem to dobře.

Nyní bych se ráda zmínila o způsobu, jak se zjevuje Pán v těchto viděních. Nepravím, že vysvětlím, jak se může tak mocné světlo dotknouti vnitřního citu a jak se může tak jasný obraz představit rozumu, že se zdá býti vskutku přítomen. To je úkolem učenců. Pánu se nezalíbilo poučiti mne, jak se to děje. Mimo to jsem tak nevzdělaná a mám tak necvičený rozum, že jsem nebyla nikdy s to pochopiti, jak se to děje, ačkoli se snažili velmi vysvětliti mi to. A to je jisto: zdá se vám sice, důstojný pane, že mám bystrý rozum, ale nemám; zkusila jsem často, že nechápu více, než co se mi podá — jak se říká — po lopatě. Zpovědník můj se mnohdy divil mým nevědomostem, ale nevy-

světlil mi nikdy, jak Bůh učinil to neb ono, nebo jak je to neb ono možno. Netoužila jsem po tom, ani jsem se na to netázala, ačkoli se stýkám — jak jsem se zmínila — již mnoho let s velkými učenci. Je-li něco hříchem nebo ne, jsem se ovšem tázala. Ostatně mi bylo jen třeba věděti, že všechno to působí ve mně Bůh, a poznala jsem, že nemám, proč bych se divila, nýbrž že mám, proč bych jej chválila. Právě to, co je obtížné, vzbuzuje mou zbožnost, a to tím více, čím je to obtížnější.

Řeknu tedy, co vím ze zkušenosti. Jak to koná Pán, povíte, důstojný pane, lépe sám a vysvětlíte všechno, co je temné a čeho nejsem s to vyjádřiti. Domnívala jsem se chvílemi, že je pouze obraz, co vidím, a chvílemi zas, že to není obraz, nýbrž Kristus sám, dle toho, v jakém jasu se mi ráčil zjevití. Někdy totiž bylo vidění tak neurčité, že se mi zdálo, že vidím obraz, ne však obraz pozemský, byť byl i sebedokonalější — a viděla jsem už mnoho dobrých obrazů! Je nerozumno domnívati se, že by si byly tyto dva obrazy nějak podobny; nepodobají se sobě ani více, ani méně než člověk živý své podobence, neboť i kdyby byla podobenka sebelépe zhotovena, přece nemůže býti tak přirozená, že by se konečně nepoznalo, že je to něco neživého; ale nechme toho, ačkoli se to tu hodí a to doslovně. Nepravím, že je to příměr, poněvadž příměry nejsou nikdy tak dokonalé. Je to pravda, že je tu právě takový rozdíl, a ne větší, ani menší, jako mezi člověkem živým a namalovaným; neboť je-li zjevení obrazem, pak je to obraz živý, a není to mrtvý člověk, ale živý Kristus, jenž zjevuje, že je člověk a Bůh, ne jaký byl v hrobě, nýbrž jaký z něho vyšel po vzkříšení. A druhdy se zjevuje tak velebný, že

není, kdo by mohl pochybovati, že je to Pán sám. Tak se stává zvláště po svatém přijímání, kdy už víme, že je v nás přítomen, poněvadž nám tak praví naše víra. Tu se jeví takovým Pánem příbytku, že se zdá, že duše celá se ničí a pohřžuje se v Kristu. Ó Ježíši můj, kdo by nás mohl poučiti o velebě, s jakou se zjevuješ? ! A jakým jsi Pánem celého světa a nebes a tisíců jiných světů a nespočetných světů a nebes, jež bys mohl vytvořiti ! Tu chápe duše, že všechno to, jsouc porovnáno s velebou, s jakou se zjevuješ, není skoro ničím, abys tím vládl !

Tu poznáváme zřejmě, Ježíši můj, jak malou je moc všech ďáblů u porovnání s mocí tvou, a že ten, kdo se ti zalíbil, může nohama šlapati celé peklo. Tu poznáváme, proč se báli ďábli, když jsi sestupoval do předpekli, a proč si přáli míti na tisíce jiných, ještě hlubších pekel, aby utekli před takovou velebou.

Tu vidím, že chceš poučiti duši, jak jsi velebný a jak je mocné tvé nejsvětější Člověčenství spojené s Božstvím. Tu si představíme, co to bude, uviděti v den soudný velebu Krále a uviděti ji přísnou na lidi zlé. Tu se rodí v duši pravá pokora, když pozoruje svou bídu, které jí není možno nepoznati. Tu cítí duše zkroušenost a pravou lítost nad svými hříchy, takže ani neví, kam by se ukryla, ačkoli vidí lásku Páně k sobě, a tak se pokořuje úplně. Mám za to, že vidění, v němž chce Pán ukázati duši velkou část své velikosti a veleby, je tak mocné, že považuji za nemožno, aby je snesl nějaký tvor, kdyby Pán neráčil přispěti duši způsobem nadpřirozeným, povznášeje ji do vytržení a extase, (v nichž požívá, ale nevidí už božské přítomnosti; později na to ovšem zapomene). Avšak veleba a krása boží se vtiskne do duše tak hluboko, že jich

není s to zapomenouti, nezalíbí-li se Pánu, aby duše snášela velikou vyprahlost a osamělost, v nichž — zdá se — zapomíná i na Boha; budu o tom vyprávěti později. Duše se změnila, je stále pohřížena v Bohu, zdá se jí, že počíná znovu milovati Boha živě, a jak myslím, mnohem vroucněji, neboť je-li předešlé vidění, v němž se zjevuje Bůh — jak jsem řekla — neobrazně, mnohem vznešenější, tož toto vidění je naší slabosti přiměřenější, poněvadž boží přítomnost zaměstává vydatně rozum a vrývá a ukládá se do obrazotvornosti a tak potrvá v paměti. Tyto dva druhy vidění přicházejí skoro vždycky společně; a vskutku přicházejí společně; neboť očima duševními lze viděti výtečnost a krásu a slávu nejsvětějšího Člověčenství, a v druhu vidění, o němž jsem se zmínila, býváme poučeni, jak je Bůh mocný a že může všechno a vládne vším a řídí všechno a naplňuje všechno svou láskou.

Toto vidění je velmi cenné a jak se domnívám, není nebezpečné, poněvadž poznáváme po účincích, že je tu ďábel bezmocným. Zdá se mi, že mne chtěl třikrát nebo čtyřikrát oklamati a představití mi Pána právě tak, jak se mi zjevoval. Bere na sebe tělesný tvar, ale nemůže napodobiti slávy, jaká se jeví, je-li vidění od Boha. Budí představy, jimiž by zahladil pravé vidění, jež viděla duše, ale duše je zapuzuje od sebe a rozrušuje se a nudí a zneklidňuje, takže pozbývá zbožnosti a radosti, jež měla dříve, a nemodlí se vůbec. S počátku se tak stalo, jak jsem řekla, třikrát nebo čtyřikrát. Je to něco tak rozdílného, že to tuším pozná i ten, komu se dostalo pouze modlitby klidu, a to po účincích, o nichž jsem se zmínila, mluvíc o rozhovorech. Je to docela zřejmo a nechce-li se duše oklamati, mám za to, že jí neoklame ani ďábel, žije-li jen

v prostotě a pokoře. Komu však se dostalo od Boha pravého vidění, ten zpozoruje podvod ďáblův skoro hned, neboť byť i začal radostí a rozkoší, zamítne jej duše přece. Ba zdá se mi, že i rozkoš je asi rozdílná a nejeví známky lásky čisté a cudné a prozrazuje velmi brzo, kdo že je původcem.

Jak se tudíž domnívám, nemůže ďábel uškoditi tomu, kdo je zkušený. Je naprosto a zhola nemožno, aby tu šlo o pouhou smyšlenku, poněvadž již krása a jas dlaně převyšuje veškeru naši obrazotvornost. Ačkoliv totiž na to nemyslíme a ačkoliv jsme na to nikdy ani nepomyslili, vidíme rázem něco přítomného, čehož jsme nemohli drahný čas dosíci obrazotvorností, poněvadž — jak jsem řekla — pravé vidění převyšuje nesmírně všechno, co můžeme pochopiti na zemi, a právě proto není smyšlenka možnou; a kdybychom i mohli něco z toho pochopiti, přece bychom poznali klam po tom, co teď povím. Kdybychom si něco představili rozumem, — nemluvím-li ani o tom, že by se tu nedostávalo velikých účinků, jež vyvolává pravé vidění — bylo by nám jako někomu, kdo chce usnouti a přece bdí, protože ho mívá spánek, po němž touží, jsa ho potřeben, nebo protože ho bolí hlava; uspává se a snaží se usnouti a chvílemi se mu zdá, že něčeho dosahuje, ale není-li to spánek pravý, neobčerství ho a nedá síly hlavě, nýbrž oslabí ji mnohdy ještě víc. Tak by tomu bylo částečně i tu: duše by nebyla osvětlena a posílena, nýbrž oslabena, unavena a znechucena, zatím co není ani možno popsati, jak bývá duše po vidění pravém obohacena a jak se dostává i tělu zdraví a posily.

Tento a jiné důvody jsem uváděla, když mi pravili, že ve mně působí ďábel a že jsem si to sama na-

myslila, — stalo se tak často — a přirovnávala jsem, seč jsem byla a jak mi vnukal Pán. To všechno však neprospívalo. Poněvadž totiž bylo v našem městě mnoho svatých lidí, a já, jsouc k nim přirovnána, jsem byla jen zlem, a poněvadž jich Bůh nevedl touž cestou, byli o mne hned ve strachu. Zdá se, že zavinily mé hříchy, že se všechno promílalo tak, že to zvěděli všichni, přes to že jsem toho neřekla nikomu mimo zpovědníka a toho, komu mi to kázal říci. Jednou jsem jim pravila: kdyby ti, kdo říkají, že moje vidění jsou klamná, mi řekli, že někdo, kdo se mnou právě mluvil a koho znám dobře, není on, nýbrž že jsem se klamala a že oni to vědí, věřila bych nepochybně spíše tomu, co říkají, než tomu, co jsem viděla; kdyby mi však byl dal několik šperků a zůstaly mi v rukou na důkaz jeho veliké lásky, a kdybych před tím nebyla měla ničeho a teď viděla, že jsem bohatá, ač jsem byla chudá, nemohla bych jim uvěřiti ani chtíc. Dodala jsem, že jim tyto šperky mohu ukázati, poněvadž vidí zřejmě všichni, kdo mne znali, že se moje duše změnila, a že říká tak i můj zpovědník, neboť stala se se mnou skutečně ve všem veliká změna, a to ne líčená, nýbrž taková, že ji mohou všichni určitě viděti. Neboť, pravila jsem, nemohu uvěřiti, když jsem byla dříve tak špatná, že by ďábel zvolil prostředek tak protilehlý a oprostil mne chyb a udělil mi ctnosti a sílu, kdyby to učinil, aby mne oklamal a přivedl do pekla, ana vidím zřejmě, že jsem se ve všem tom změnila rázem.

Jak jsem zvěděla, odpověděl můj zpovědník totéž. Mým zpovědníkem byl, jak jsem řekla, velmi svatý kněz Tovaryšstva Ježíšova¹⁾. Byl velmi rozumný a velmi pokorný, a právě jeho veliká pokora zavinila

¹⁾ Baltazar Alvarez.

má mnohá utrpení. Byl velmi zbožný a učený, nedůvěřoval si však, poněvadž ho Pán nevedl touž cestou jako mne. Též on trpěl pro mne v mnoha příčinách převeliké obtíže. Zvěděla jsem, že ho napomínali, aby se měl přede mnou na pozoru, aby ho nesvedl ďábel, aby uvěřil něčemu, co jsem mu sdělila; uváděli mu příklady o jiných. Všechno to mne bolelo. Bála jsem se, že se nebudu míti komu zpovídati a že budou všichni utíkati přede mnou, a plakala jsem a plakala. Prozřetelnost boží však způsobila, že setrval a zpovídal mne dále, a to proto, že byl tak velikým služebníkem božím, že by se byl odvážil všeho pro Boha. Řekl mi, abych jen neurážela Boha a nepřestupovala jeho příkázání a pak se nebála, že mne opustí. Povzbudil mne vždy a uklidnil. Prikazoval mi vždy, abych mu nezamlčela ničeho, a já jsem tak činila. Pravil mi, učiním-li tak, že mi neuškodí ani ďábel, ba že Pán obrátí v dobro zlo, jež ďábel zamýšlel způsobiti mé duši. Snažil se, seč byl, zdokonaliti mou duši ve všem. Poněvadž jsem byla tak ustrašena, poslouchala jsem ho ve všem, ale nedokonale. Přes tři roky, co mne zpovídal, trpěl mnoho pro mé útrapy, neboť ve velikých pronásledováních, jež na mne dopustil Pán, kdy mne v mnohém soudili nesprávně, přes to že jsem byla mnohdy nevinnou, přicházeli k němu se vším a obviňovali ho pro mne, ačkoli byl docela nevinen. Kdyby nebyl býval tak svatým a kdyby ho nebyl povzbuzoval Pán, nemohl naprosto snésti tolik útrap. Jednak mu bylo obhajovati mne proti těm, kdo se domnívali, že jsem na scestí a kdo mu nevěřili; jednak mu bylo uklidňovati mne samu a zažehnavati můj strach, ačkoli mi ho ve skutečnosti naháněl tím více; jednak mu bylo upokojevati mne, poněvadž na mne dopouštěl Bůh veliký strach

po každém vidění, jež mi bylo novinkou — a všechno to prýštilo odtud, že jsem byla a že jsem takovou hříšnicí. Utěšoval mne velmi laskavě, a kdyby byl věřil sám sobě, nebyla bych trpěla tolik, poněvadž mu Bůh dával poznati ve všem pravdu, ana ho — jak věřím — osvěcovala již svátost sama¹⁾.

Služebníci boží, kteří se neuklidnili mým výkladem, rozmlouvali se mnou často, a když jsem řekla něco nerozvázně, pochopili to hned v jiném smyslu. Jednoho z nich jsem milovala vroucně, poněvadž moje duše mu byla velmi mnoho dlužna a poněvadž byl velmi svatý. Bolelo mne nesmírně, když jsem pozorovala, že mi nerozumí. On pak toužil z té duše po mém dobru a aby mne Pán osvítil. Z toho tedy, co jsem — jak pravím — řekla v nepozornosti, usuzovali, že jsem málo pokorná, a když zpozorovali nějakou chybu, — a těch pozorovali mnoho — pak bylo všechno hned zavrženo. Tázali se mne na něco, a odpověděla-li jsem otevřeně a bezstarostně, domnívali se hned, že je chci poučovat a že se pokládám za moudrou, a poněvadž jistě všichni chtěli mému dobru, doneslo se všechno mému zpovědníku a on mne napomenul. Tak jsem byla drahý čas sklíčena, ale snášela jsem všechno s milostí, již mi uděloval Pán. Vyprávím to, aby byla zřejma veliká obtíž, jakou jest nemíti nikoho, kdo by byl zkušeným na duchovní dráze. Nevím, co by se bylo stalo se mnou, kdyby mi nebyl Pán prokazoval tolik milostí. Mělať jsem dosti příčin pozbyti rozumu a mnohdy jsem byla tak daleko, že jsem ani nevěděla, co si počíti, než pozvednouti oči k Pánu. Nezdá se sice takořka ničím, odporují-li dobří žínce tak špatné a křehké a bázlivé, jako jsem já, přece však je toto utrpení jedním z nej-

---

¹⁾ Totiž svátost pokání

větších, ačkoli jsem prožila ve svém životě utrpení převeliká. Kéž se zalíbí Pánu, abych tím byla aspoň poněkud sloužila boží Velebě ! Že jí sloužili, kdo mne zavrhovali a obviňovali, a že bylo vše k mému velikému dobru, vím zcela jistě.

XXIX.

Vzdálila jsem se velmi od věci. Vyprávěla jsem o příčinách, po nichž možno poznati, že vidění není smyšlenkou. Neboť jak bychom si mohli představití vlastním úsilím Člověčenství Kristovo a vytvořiti obrazotvorností jeho tak velikou krásu? Nebylo by na to třeba málo času, kdyby se měl obraz podobati jen poněkud jeho kráse. Mohu ovšem Člověčenství Kristovo představití své obrazotvorností a pozorovati je nějakou dobu s jeho tvary a jasem a pomalu vždy více zdokonalovati jeho obraz a svěřiti jej paměti; kdo by to popíral? Mohu je vytvořiti rozumem. Toho všeho však není třeba ve vidění, o němž mluvíme. Tu jest nám pouze patřiti, kdy a jak a co chce nám představití Pán, a ať se snažíme jak snažíme, nemůžeme ničeh ani ubrati, ani přidati, ba nemůžeme ani spatřiti obrazu, ani ustati na něj patřiti, a chceme-li pozorovati nějakou zvláštní část, zmizí Kristus ihned. Trvalo dva a půl roku, co mi udílel Bůh tuto milost velmi často. Uplynula však již asi tři léta, co mi ji ustal udíletí tak nepřetržitě a co mi prokazuje jinou, vznešenější (jak budu možná vyprávěti později). Když jsem viděla jak mluví ke mně, a patřila na jeho velikou krásu a slyšela sladká, druhdy však i přísná slova, jež mluvila jeho překrásná a božská

ústa, byla bych velmi ráda poznala i barvu a velikost jeho očí, abych o nich mohla vyprávěti, ale nezasloužila jsem nikdy spatřiti je, a snaha moje byla marna, ba vidění zmizelo úplně. Pozoruji ovšem druhdy, jak Pán na mne hledí laskavě, ale jeho pohled je tak pronikavý, že toho duše nesnese a octne se u tak velikém vytržení, že ztratí jeho krásný pohled, aby se kochala více celkem.

Tu tedy neběží o to, chceme-li nebo nechceme, nýbrž je zřejmo, že chce Pán, abychom neměli než pokoru a zkroušenost a přijali, co nám dává, a chválili toho, jenž dává. Ve všech viděních, nevyjímaje ani jednoho, nezmůžeme ničeho. Naše úsilí nedocílí, ani nezabrání, ani abychom viděli méně, ani abychom viděli více. Pán chce, abychom poznali úplně jasně, že to není naše dílo, nýbrž dílo boží Veleby. Proto můžeme tím méně býti pyšnými, ba spíše se stáváme pokornými a bázlivými, pozorující, že právě tak, jak nám Pán odnímá možnost viděti, co chceme, může nám odejmouti i své dary a svou milost a nechati nás zahynouti docela. Kéž tedy žijeme v neustálé bázni, pokud žijeme ve vyhnanství na zemi!

Pán se mi zjevoval skoro vždy, jaký vstal z mrtvých a to i v hostii. Byla-li jsem však někdy zarmoucena a chtěl-li mne posílit, ukázal mi své rány. Druhdy jsem ho viděla na kříži a v zahradě, zřídka s trnovou korunou, několikráte i nesoucího kříž, chtěl-li totiž — jak jsem řekla — odpomoci mým a jiných potřebám. Vždycky však bylo jeho tělo oslavené.

Za to, že jsem vyprávěla o svých viděních, bylo mi snášeti mnoho pohany a útrap a mnoho úzkostí a mnoho pronásledování. Zdálo se býti tak jisto, že mám ďábla, že mne někteří chtěli zaklínati. Z toho však

jsem si dělala pramálo. Bolelo mne více, když jsem viděla, že zpovědníci se mne bojí zpovídati, nebo když jsem zvěděla, že jim bylo něco řečeno. Přes to vše jsem nelitovala nikdy, že jsem viděla nebeská vidění, a nebyla bych ani jednoho z nich dala za všechna dobra a rozkoše světa. Považovala jsem je vždy za velikou milost Páně, a jak se mi zdá, za největší poklad; i Pán mne o tom ujišťoval často. Viděla jsem, jak vzrostla má láska k němu. Šla-li jsem si jemu postesk-nouti všechna svá utrpení, vstala jsem vždy od modlitby utěšena a posílena. Lidem jsem se neodvážila odporovati, poněvadž jsem viděla, že je všechno tím horší, ani mne proto považují za málo pokornou. Mluvila jsem o tom pouze se svým zpovědníkem, a on mne potěšil vždy velmi, vida mne zarmoucenu.

Když se vidění množila, počal jeden z odpůrců, jenž mne dříve podporoval — zpovídala jsem se mu několikrát, nemohouc se zpovídati P. ministrovi — prohlašovati, že jsou zřejmě od ďábla. Prikázal mi, nemohu-li už odporovati jinak, zpozorovavši nějaké vidění, abych se vždy pokřižovala a vysmála se mu a považovala za jisté, že je to ďábel, a tak že se už nevrátí; abych se nebála, že mne Bůh zachrání a osvobodí od něho. Bylo to pro mne velmi bolestné, ba bylo to pro mne strašné, poněvadž jsem nemohla uvěřiti, než že je to Bůh. A právě proto jsem ani nemohla toužiti, abych byla vidění sprostěna. Konečně však jsem učinila, jak mi poručil. Prosila jsem Boha vroucně a stále a prolévajíc hojné slzy, aby mne osvobodil od klamu, a modlila jsem se k sv. Petru a sv. Pavlu, poněvadž mi řekl Pán — když se mi zjevil po prvé na jejich svátek — že oni mne zachrání, abych nebyla oklamána, A vskutku jsem je viděla často zcela

jasně po svém levém boku, ale ne viděním představovým. Tito slavní světci byli mými zvláštními ochránci.

Nejvíce mne bolelo, že jsem se měla vysmívati Pánu, až se mi zjeví. Viděla-li jsem ho totiž před sebou, nemohla jsem uvěřiti, ani kdyby mne byli rozsekali na kousky, že je to ďábel, a tak se mi stal rozkaz jakýmsi velikým pokáním. Aby se mi nebylo křížovati tak často, vzala jsem kříž do rukou. Tak jsem si počínala téměř vždycky, výsměšných posunků však jsem nedělala tak často, poněvadž jsem velmi trpěla: vzpomínala jsem na urážky, jichž se dostalo Pánu od Židů, a prosila jsem ho snažně, aby mi odpustil, poněvadž tak činím pouze z poslušnosti k tomu, jenž jest jeho náměstkem, a aby mi toho nepokládal za hřích, poněvadž zpovědníci jsou služebníky, jež ustanovil ve své církvi. Pán mi řekl, abych si toho nezabírala, že si počínám správně, poslouchajíc zpovědníka, a že on docílí, aby se ukázala pravda. Když mi však zakázali vnitřní modlitbu, zdálo se mi, že se rozhněval. Pravil mi, abych jim řekla, že to je už tyranství. Sdělil mi důvody, po nichž bych poznala, že vidění nejsou od ďábla; některé z nich uvedu později.

Když jsem jednou držela v ruce kříž, upevněný na růženci, vzal jej Pán do ruky. Když mi jej vrátil, byl ze čtyř velkých kamenů, nepoměrně drahocennějších než démanty, neboť přihlížíme-li k tomu, co vidíme nadpřirozeného na těchto drahokamech, pak jich není možno s pozemskými drahokamy ani porovnáti. (U porovnání k nim zdá se démant jen něčím beztvárným a nedokonalým.) Na drahokamech bylo pět velmi jemně vytvořených ran. Pán mi řekl, že příště budu viděti kříž vždy takový. A tak se i stalo. Neviděla jsem již dřeva, z něhož byl kříž, nýbrž draho-

kamy, kterých však neviděl nikdo mimo mne. Od chvíle, co mi rozkázali konati takové pokusy a brániti se, stávaly se milosti stále hojnějšími. Snažila jsem se sice rozptýliti se, přece však jsem neustávala v modlitbě, ba zdálo se, že trvám na modlitbách i ve spánku, neboť viděními rostla i má láska a mé bolesti, jež jsem žalovala Pánu a jichž jsem nemohla unésti. Nebyla jsem ani s to — přes to že jsem chtěla a se snažila — nemysleti na Pána. Přes to však jsem poslouchala rozkazu, seč jsem byla; ale nezmohla jsem ničeho. Pán mne nevysvobodil z tohoto stavu, ale ačkoli mi řekl, abych poslouchala rozkazu, dal mi jistotu a poučil mne a poučuje mne dosud, co bych řekla odpůrcům, a sdělil mi tak pádné důvody, že uspokojily docela aspoň mne.

Nedlouho na to počal Pán, jak mi byl slíbil, ukazovati ještě jasněji, že je to on. Zmocnila se mne taková láska k Bohu, že jsem ani nevěděla, kdo ji ve mně roznítil, poněvadž byla úplně nadpřirozená a poněvadž jsem se jí nesnažila sama dosíci. Cítila jsem, jak umírám touhou viděti Boha, a nevěděla jsem, jak bych našla tento život, ne-li smrtí. Dostavilo se několik návalů lásky, ne sice tak nesnesitelných a tak silných, jak byly ony, o nichž jsem se zmínila jindy, ale tak prudkých, že jsem nevěděla, co si počíti; neuspokojovalo mne nic a nechápala jsem ani sama sebe; zdálo se mi, že se mi vskutku trhá duše z těla. Ó vznešeného umění Páně! Jakou útlocitnou starostí jsi pečoval o svou ubohou služebnici! Skryl jsi se přede mnou a nutil jsi mne svou láskou k smrti tak lahodné, že by jí duše nechtěla býti nikdy zbavena!

Kdo nezažil tak prudkých návalů, nepochopí toho. Není to vnitřní neklid, ani jakási zbožnost, jež se při-

hází často, a jak se zdá, dusí ducha, takže není sám sebe schopen. Taková modlitba je modlitbou nižší a třeba se uvarovati výbuchu tím, že se snažíme mírně usebrati city a uklidniti duši. Třeba tu jednati jako s dětmi, které pláčí tak usedavě, že se zdá, že se zadusí; dáme-li jim však píti, ustane přílišný pláč ihned. Tak i tu má rozum přitáhnouti úzdu, neboť přirozenost sama by mohla podporovati nával. Změň rozjímání, boje se, že není asi úplně dokonalým, a že v něm může býti notná dávka smýslnosti, a uklidni duši, toto dítě, důkazem lásky, jenž ji povzbudí k lásce jemně a ne — jak se říká — pěstí, uzavři lásku uvnitř, a nedej, aby se rovnala hrnci, jenž příliš vře, ba přetéká, ponevadž se příkládá bez rozumu topiva, umírní příčinu ohně a snaž se uhasiti jeho plamen mírnými slzami, ne však bolestnými, jako jsou slzy, jež prýští z takových návalů a škodí velmi. Plakala jsem s počátku několikráte takové slzy, ale pomátly mou hlavu a unavily tak mého ducha, že jsem se příštího dne a delší dobu nemohla oddati modlitbě. Proto je tedy s počátku třeba mnoho rozvahy, aby všechno plynulo hladce, aby se duch cvičil pracovati vnitřně a aby se snažil uvarovati se všeho zevnějšího.

Tyto návaly jsou doc'e rozdílné od předešlých stupňů modlitby. Tu nepřikládáme sami topiva, nýbrž zdá se, jako by byl oheň již rozdělán a jako bychom do něho byli rázem vhozeni, abychom shořeli. Duše není vinna, že se zdvojuje rána nepřítomnosti Páně, nýbrž druhdy jí vnikne šíp až do nejhlubších útrob a do srdce, takže ani neví, co se s ní děje a po čem touží; poznává jen, že touží po Bohu a že je šíp napuštěn jedem, aby nenáviděla z lásky k Pánu sama

sebe a položila mileráda život za něho. Není možno ani popsat, jak Bůh zraňuje duši, ani převelikou bolest, již trpí a jež působí, že neví o sobě. Ale tato bolest je tak sladká, že není v životě rozkoše, jež by uspokojovala více. Duše by nejraději — jak jsem řekla — umírala touto bolestí.

Tato bolest, spojená se slávou, mne pomátla. Nemohlať jsem pochopiti, jak je to možno. Ó jaký to pohled na zraněnou duši! Vskutku, je jí tak, že je zraněna vynikající láskou a poznává jasně, že sama není příčinou, že v ní vznikla taková láska, nýbrž — zdá se — že do ní padla z veliké lásky Páně k ní rázem jiskřička, jež ji zažehla celou. Ó jak často vzpomínám v takových chvílích na verš Davidův: „*Quem ad modum desiderat cervus ad fontes aquarum,*“¹⁾ jenž — tuším — hodí se do slůvka na mne. Není-li bolest tak prudká, zdá se, že ji možno poněkud zmírniti. Nevědouc, co si počíti, hledá duše aspoň nějakou úlevu v kajících skutcích, jež však už nebolí; ba není už ani utrpením, prolévati krev, jako kdyby bylo tělo mrtvé. Duše hledá cesty a dráhy, jak by vykonala něco, co by ji bolelo z lásky k Bohu, ale bolest původní je tak veliká, že ani nevím, jaká muka tělesná by od ní osvobodila. Poněvadž na zemi není prostředku proti tak vznešené nemoci, jsou všechny léky bezmocné. Duše se umírní poněkud a docílí něčeho pouze tehdy, prosí-li Boha, aby vyléčil její bolest, sama však nevidí jiného léku než smrt, již doufá dospěti k úplnému požívání svého dobra. Jindy zas je bolest tak prudká, že duše nemůže ani prositi, ani podniknouti ničeho jiného, poněvadž bolest proniká celým tělem;

---

¹⁾ Žalm 41, 1 (Jako práhne jelen po pramenech vod...).

takže nemůžeme hýbati ani nohama, ani rukama; stojíme-li, padá tělo jako bez sebe, takže duše není s to ani vydechnouti, a nemohouc jinak, sténá pouze slabě, ale bolestně.

Zalíbilo se Pánu, že jsem měla v takovém stavu několikráte toto vidění: viděla jsem u sebe, po levém boku anděla v tělesné podobě. Tak nevidívám andělů mimo zázrakem. Zjevují se mi sice často, ale nevidím jich, nýbrž se zjevují jako v předešlém vidění, o němž jsem vyprávěla. V tomto vidění však se zalíbilo Pánu, že jsem jej viděla tělesně. Nebyl veliký, nýbrž malý, překrásný, tvář měl tak ohnivou, že jsem se domnívala, že patří k andělům vznešeným, kteří — jak se zdá — hoří celí. Jsou to asi tak zvaní Serafové. Andělé mi neříkají svých jmen, ale pozoruji dobře, že je v nebi mezi anděly a anděly a mezi andělem a andělem takový rozdíl, že toho ani nejsem s to vyjádřiti. V ruce andělových jsem viděla dlouhý zlatý šíp a na konci železa — zdálo se — hořel malý oheň. Zdálo se mi, že proniká šípem několikráte mé srdce a že vniká až do jeho hlubin. Když jej vytáhl, zdálo se mi, že s ním vytáhl i hlubiny srdce a zůstavil mne celou v plameni veliké lásky k Bohu. Bolest moje byla tak veliká, že vyvolala mé vzdechy, a slast, již mi působí tato převeliká bolest, je tak výlučná, že moje duše si nemůže přát, aby jí byla zbavena, ani se spokojiti něčím menším než Bohem. Není to bolest tělesná, nýbrž duševní, ačkoli jí sdílí poněkud i tělo. Je to tak sladké laskání se duše s Bohem, že prosím snažně jeho dobrotu, aby ho dala okusiti tomu, kdo by se domníval, že lhu.

Pokud trval tento stav, byla jsem jako zmámená. Nejraději bych byla neviděla a nemluvila a objímala

svá muka, jež pro mne byla větší slávou, než jakou může dáti všechno, co je stvořeno. Tak se stalo několikrát, až se konečně zalíbilo Pánu, dáti mi taková vytržení, že jsem jim nemohla odporovati ani ve společnosti a že počala býti zjevna, což mne bolelo velmi. Od chvíle, co se mi dostává takových vytržení, necítím už této bolesti, nýbrž jinou, o níž jsem vyprávěla dříve — nepamatuji se, v které hlavě¹⁾ — a jež se od ní velmi různí v mnohé příčině a jest cennější. Jakmile totiž počíná bolest, o níž jsem právě mluvila, vytrhuje Pán duši a zvedá ji do extase, a tak není možna ani bolest, ani utrpení, a počíná hned požitek. Buď na věky požehnán, jenž prokazuje takové milosti duši, jež odpovídá tak špatně tak velikým dobrodiním!

XXX.

Když jsem viděla, že nejsem s to, zabrániti takovým návalům, bála jsem se zas, že je mám, poněvadž jsem nemohla pochopiti, jak se mohou sloučiti bolest a radost. Věděla jsem sice, že se dají sloučiti tělesná muka s duševní radostí, ale tak výlučná muka duševní, spojená s tak prevelikou slastí — to mne pomátlo. Ačkoli jsem neustala ve snaze odporovati, zmohla jsem přece tak málo, že mne to časem zlobilo. Vyzbrojila jsem se křížem a chtěla jsem se jím brániti proti tomu, jenž nás všechny vykoupil křížem. Poznala jsem, že mne nechápe nikdo, a bylo mi to úplně zřejmé, ale neodvážila jsem se o tom říci nikomu mimo

---

¹⁾ viz XX.

zpovědníka, poněvadž bych tím byla potvrdila, že nemám vskutku pokory.

Tu se zalíbilo Pánu odpomoci mému utrpení z velké části a pro ten čas úplně tím, že přivedl do našeho města blahoslaveného bratra Petra z Alcántara, o němž jsem se už zmínila a o jehož kajících skutcích jsem něco vyprávěla. Tvrдили mi o něm mimo jiné, že nosil po dvacet let neustále plechovou kající košili. Je původcem několika knížek o modlitbě, jež jsou psány španělsky a velmi čteny. Jsa totiž sám u vnitřní modlitbě velmi zkušený, psal velmi prospěšně pro ty, kdo se jí oddávají. Zachovával původní řád sv. Františka se vši jeho, ba ještě s větší přísností, jak jsem už vyprávěla. O tom, že je tu tak veliký muž, zvěděla vdova,¹⁾ o níž jsem vyprávěla a jež byla služebnicí boží a mou přítelkou. Věděla o mých potřebách, poněvadž byla svědkyní mých útrap a utěšovala mne často. Její víra byla taková, že nemohla než věriti, že je dílem ducha božího, co prohlašovali všichni ostatní za dílo ďáblovo. A poněvadž jest ženou velmi bystrého rozumu a velmi mlčelivou, a poněvadž jí udělil Pán mnoho milostí v modlitbě, ráčila ji boží Veleba osvítiti v tom, čemu nerozuměli učenci. Zpovědníci mi dovolili postesknouti si jí v něčem, poněvadž toho zasluhovala z mnoha příčin. Často byla účastna milostí, jež mi prokazoval Pán, uděliv mi velmi prospěšné rady pro její duši. Když tedy zvěděla, že je tu Petr z Alcántara, chtěla, abych s ním mohla častěji rozmlouvati, a vymohla mi bez mého vědomí svolení provinciálovo, abych prodlela týden v jejím domě. Tu a v některých kostelích jsem s ním mluvila často,

---

¹⁾ Doña Guiomar de Ulloa.

když tu byl po prvé; později jsem se s ním stýkala často a v různých dobách. Vypověděla jsem mu v hrubých obrysech svůj život a jak se modlím vnitřně, seč jsem byla jasně. Měla jsem totiž ve zvyku, jednati vždy úplně jasně a pravdivě s těmi, jimž jsem otvírala duši, a přála jsem si, aby jim bylo mé nitro zjevno až do posledních záchvěvů; a co bylo pochybného nebo podezřelého, podpírala jsem důvody na úkor sobě. Proto jsem odhalila i jemu bezelstně a nepokrytě svou duši. Pozorovala jsem téměř od počátku, že mi rozumí ze zkušenosti, a to bylo vše, čeho mi bylo třeba; neboť tehdy jsem nerozuměla milostem jako dnes, takže bych se o nich dovedla vyjádřiti, a bylo tudíž třeba, aby všechno to prožil ten, kdo mne měl úplně pochopiti a říci, co je to. Později mi dal Bůh milost, že jsem uměla pochopiti a vysloviti milosti, jež mi prokazovala boží Veleba.

Petr z Alcántara mne poučil důkladně. Nemohla jsem pochopiti, že může býti něco takového, jako je vidění neobrazné, a zdálo se mi, že nechápu zcela ničeho ani u viděních, jež jsem viděla očima duševníma. Jak jsem řekla, domnívala jsem se, že třeba zdůrazňovati pouze vidění, jež vidíme očima tělesnými, a těch se mi nedostávalo. Svatý muž mi vysvětlil a ozřejmil všechno. Privil, abych se netrápila, nýbrž chválila Boha a byla ujištěna, že tu působí jeho duch, neboť mimo víru není na světě ničeho, co by bylo pravdivější a čemu bych mohla více věřiti. Měl ze mne velikou radost a prokazoval mi veškeru pozornost a laskavost. Též později se o mne staral vždy upřímně; svěřil mi své starosti a záležitosti, a vida, že mám touhy, jež on už uskutečnil, — Pán dal mu velmi rozhodné touhy — a vida, že mám tolik odvahy, ra-

doval se, že se stýká se mnou. Koho zvedá Pán tak vysoko, nemá ani větší radosti, ani větší útěchy, než nalezne-li někoho, koho Pán — jak se zdá — počíná zvedati. Tehdy, zdá se mi, nebyla jsem asi dál než na počátku, a kéž by dal Pán, abych byla začala aspoň teď. Petr z Alcántara litoval mne upřímně. Privil mi, že jest jedním z největších utrpení na zemi, co jsem právě trpěla, totiž odpor dobrých lidí, a že mi bude ještě mnoho přetrpěti, poněvadž potřebuji neustále vůdce a v našem městě není, kdo by mne pochopil, ale že promluví s mým zpovědníkem a s jedním z těch, kdo mi způsobili nejvíce bolesti, totiž se ženatým šlechticem,¹⁾ o němž jsem vyprávěla, neboť on, maje mne velice rád a jsa bázlivým a svatým, zavinil celou válku proti mně, poněvadž mne viděl nedávno před tím tak špatnou a nemohl se uklidnit. A svatý muž učinil tak vskutku a promluvil s oběma a uvedl jim příčiny a důvody, aby se uklidnili a neznepokojovali mne už. U zpovědníka to šlo snadno. U šlechtice však to šlo tak těžko, že se nedal úplně přesvědčiti; ale přes to se docílilo, že mi už nenaháněl tolik strachu.

Umluvili jsme se, že mu napíši, co se mi přihodí příště, a že se budeme vroucně odporoučeti Bohu. Jeho pokora byla taková, že si vážil poněkud modliteb mne ubohé, což mne velmi zahanbovalo. Opustil mne nesmírně utěšenu a rozradovánu a ujištěnu, že se mohu oddávati modlitbě dále a nepochybovati, že ve mně působí Bůh. Kdybych měla v něčem nějakou pochybnost, měla jsem se s tím a vůbec se vším pro větší jistotu svěřiti zpovědníkovi a tak se uklidnit. Přes to však jsem nemohla nabýti plné jistoty, právě jako

---

¹⁾ František de Salcedo.

jsem nemohla věřiti, když mi říkali, že ve mně působí ďábel, poněvadž mne Pán vedl cestou strachu. Proto mi nemohl nikdo ani nahnati strachu, ani dodati jistoty, jelikož jsem nemohla nikomu přikládati více víry, než jí vložil Pán do mé duše. Ačkoli mne tedy svatý muž potěšil a uklidnil, tož přece jsem mu nedůvěřovala tolik, abych zůstala úplně beze strachu, zvláště pak když mi Pán neodňal duševních utrpení, o nichž budu nyní vyprávěti. Přes to však jsem byla — jak jsem řekla — velmi potěšena.

Nemohla jsem se ani vynaděkovati Bohu a svému slavnému otci, sv. Josefu, který — jak se domnívám — dovedl sem svatého muže. Petr z Alcántara byl totiž generálním komisařem kustodie¹⁾ sv. Josefa, jemuž a Panně Marii jsem se vroucně odporoučela.

Přihodilo se často — a přihází se i nyní, ač ne už tolikrát — že jsem snášela taková utrpení duševní, spojená s mukami a bolestmi tělesnými a tak prudkými nemocemi, že jsem ani nevěděla, co si počíti. Jindy zase jsem trpěla ještě těžší nemoci tělesné, ale snášela jsem je s velikou radostí, poněvadž jsem při tom netrpěla duševně. Přišlo-li však všechno spolu, bylo mé utrpení takové, že mne téměř ničilo. Tu jsem zapomínala na všechny milosti, jež mi prokázal Pán; zůstala mi pouze vzpomínka, aby mne mučila, jako něco, co se mi snilo. Rozum otupěl tak, že mne uváděl ve sta pochyb a domněnek, ano se mi zdálo, že jsem nebyla s to, pochopiti všeho toho, a že jsem snad byla oklamána a že bylo dosti na tom, kdybych byla oklamána sama, a že nebylo třeba klamatí dobrých lidí. Zdálo se mi, že jsem tak špatná, že jsem se domnívala,

---

¹⁾ Několik řádových domů, které netvoří ještě provincie.

že mé hříchy zavinily všechna zla a kacířství, co jich jen povstalo. Takovou nepravou pokoru vynalezl ďábel, chtěje mne zneklidniti a zkusiti, možno-li mou duši uvrhnouti v zoufalství. Mám takovou zkušenost, že tu působí ďábel, takže mne již nemučí tak často, jak mne mučival, poněvadž už ví, že ho poznávám. Poznáme ho jasně po neklidu a nepokoji, jež způsobuje hned na počátku, a po rozruchu, jaký živí v duši, pokud trvá takový stav, a po temnotě a zármutku, jež do ní vkládá, po vyprahlosti a nechuti k modlitbě a ku všemu dobrému. Zdá se, že rdousí duši a poutá tělo, aby si už nepomohly. Ačkoli duše poznává, že je špatná, a ačkoli nás bolí, vidíme-li, co jsme, a uvažujeme-li o velikosti své zloby, jež je právě tak veliká, jak jsem vypravovala, a ačkoli cítíme pravou lítost, tož přece pravá pokora nerozrušuje, ani nezneklidňuje duše, ani jí nezatemňuje, ani neplní vyprahlostí; ba právě naopak: občerstvuje ji a daří klidem, slastí, světlem. Utrpení toto sílí duši, poněvadž vidí, jak velikou milost jí prokazuje Bůh, sesílaje na ni takové utrpení, a jak jí prospívá; bolí ji, že urazila Boha, avšak jeho milosrdenství jí dodává myslí; bývá osvícena, aby zahanbila sama sebe, a chválí boží Velebu, že ji trpěla tak dlouho. V pokoře probuzené v nás ďáblem není světla k ničemu dobrému. Zdá se, že Bůh chce zničiti všechno ohněm a mečem; duše si představuje jeho spravedlnost, a ačkoli věří v jeho milosrdenství — ďábel není s to, zničiti v ní tuto víru — neutěší se tím, ba právě to, že pozoruje takové milosrdenství, zvětšuje její muka, ana se domnívá, že byla povinna sloužiti Bohu tím více.

Je to jeden z nejbolestnějších a nejjemnějších a nejlestnějších vynálezů ďáblových, jaké jsem poznala.

Proto bych vás, důstojný pane, ráda na to upozornila, kdyby vás pokoušel jako mne, abyste o tom něco věděl a poznal to, je-li to rozum s to poznati. Nedomnívejte se, že tu záleží na učenosti a vědomostech, neboť ačkoli se mi nedostává všeho toho, poznala jsem přece jasně, jakmile pominulo pokušení, že je taková pokora nerozumná. Poznala jsem, že Pán chce a dopouští a dovoluje ďáblu taková pokušení, jak mu dovolil pokoušeti Joba. U mne ovšem, jež jsem tak špatná, se tak nestalo s takovou prudkostí. Přihodilo se mi to, vzpomínám si, v předvečer Božího Těla, ku kterémužto svátku mám velikou úctu, ač ne takovou, jakou bych měla míti. Tentokráte trvalo pokušení pouze celý den. Jindy trvá týden nebo čtrnáct dnů, ba i tři týdny a snad ještě déle. Přihází se mi zvláště ve svatý týden, kdy bývala modlitba mou slastí, že ďábel zaujme můj rozum nenadále a druhdy něčím tak nepatrným, že bych se tomu jindy zasmála, a pomate jej, jak se mu jen zalíbí, a duše je pak upoutána a nevládne sama sebou a nemůže mysliti na nic jiného, než na nesmysly, jež jí představuje ďábel a jež jsou téměř bezvýznamné a ani nepoutají, ani nepropouštějí duše, a jen ďábel jimi poutá duši, aby ji zničil, takže není sebe schopna. A přihodilo se mi, že se mi zdálo vskutku, jako by si ďábli hráli s duší jako s míčem a ona se nemohla osvoboditi z jejich moci. Nemohu ani vysloviti, co trpí duše v takových okamžicích: hledá snažně pomoci, a Bůh dopouští, že jí nenalézá; zůstává jí pouze svobodná vůle a rozum, ale ne jasný, nýbrž asi takový, jako by měl zavázané oči. Jako někdo, kdo šel často toutéž cestou, pozná dle dřívějšího návyku i v noci a v temnotách, kde by mohl naraziti, poněvadž viděl nebezpečí ve dne a vy-

stříhá se ho tudíž, tak — zdá se — neuráží tady ani duše Boha už ze zvyku, nehledě ani k tomu, že ji drží Pán; a to je nejdůležitější.

Víra je tu sice umrtvena a uspána, jako všechny ostatní ctnosti, avšak není ztracena. Duše věří, čemu učí církev, ale tak, jako by to vyslovovala jen ústy. Je, zdá se, tak utrápena a otupena, že se domnívá, že poznává Boha skoro jako něco, co slyšela z dálky. Její láska je tak vlažná, že, slyší-li mluvíti o Bohu, naslouchá jako něčemu, co věří, poněvadž tomu učí církev, avšak nevzpomíná už, co zakusila na sobě. Modliti se nebo meškati o samotě zvětšuje pouze její úzkost. Muka, jež cítí v sobě, nevědouc, odkud pocházejí, jsou nesnesitelná, a jak mám za to, poněkud podobná mukám pekelným. Že je tomu tak, poučil mne Pán v jednom vidění. Duše hoří v sobě, nevědouc, kdo, ani čím založil oheň; ani jak by mu unikla, ani čím by jej zahasila. Chce-li si pomoci četbou, je to, jako by neuměla čísti. Přihodilo se mi jednou, že jsem četla život kteréhosi svatého, chtějíc ho poznati důkladně a potěšiti se jeho utrpením, i četla jsem čtyřikrát nebo pětkrát několik řádků a na konec jsem tomu rozuměla méně než s počátku, přes to že to byla kniha španělská; proto jsem toho nechala. To se mi přihodilo často, ale na toto si vzpomínám zcela zvláště.

Stýkáme-li se s někým v takovém stavu, je to tím horší. Dábel probouzí tu tak nespokojeného ducha hněvu, že se zdá, že nemohu jinak než každého sníst. Už to zdá se býti něčím, zdržíme-li se jen; nebo vlastně drží Pán za ruku toho, kdo je v tomto stavu, aby ani nemluvil, ani nekonal ničeho proti svým bližním, čím by škodil jim a urážel Boha. Obrátila-li jsem se na zpovědníka, přihodilo se mi často — a je to pravda!

— že tehdejší a nyníjší moji zpovědníci, ačkoli jsou tak svatými, domlouvali mi a kárali mne tak přísně, že se hrozili sami, když jsem jim o tom řekla později, a pravili, že nemohli jinak; a vskutku litovali toho a byli pro to úzkostlivými, ale ať si umiňovali jak umiňovali, že tak nebudou jednati už nikdy, a ačkoli byli odhodláni potěšiti mne laskavě, budu-li zase míti takové obtíže tělesné a duševní, přece nebyli s to. Neřekli sice zlých slov, jimiž by urazili Boha, ale za to nejnevrlejší, jaká možno snésti u sv. zpovědi. Chtěli mne asi umrtvovati; a ačkoli mne to jindy těšilo a ačkoli jsem to snášela ráda, v takových chvílích bylo pro mne všechno mukou. Mukou byla pro mne i domněnka, že je klamu, i šla jsem k nim a varovala je docela vážně, aby se přede mnou měli na pozoru, poněvadž bych je mohla oklamati. Věděla jsem sice, že bych tak neučinila úmyslně a že bych jim nelhala, ale obávala jsem se všeho. Jeden z nich mi řekl jednou, když poznal pokušení, abych se jen netrápila, že je rozumný dost, aby se nedal oklamati, kdybych jej i chtěla oklamati. To mne potěšilo velmi.

Když jsem byla u sv. přijímání, ba druhdy, když jsem se jen blížila nejsv. Svátosti, bylo mi mnohdy a téměř obyčejně nebo aspoň velmi často rázem tak dobře na duši i na těle, že jsem se podivila. Nezdálo se mi, než že mizí v okamžiku všechna duševní tma, a když zasvítilo slunko, poznala jsem všechny hlouposti, v nichž jsem dlela. Jindy jsem byla úplně uzdravena už slovem, jež mi řekl Pán, pravě: „*N e t r á p s e , n e b o j s e !*“ — jak jsem řekla už dříve — nebo viděním, jehož se mi dostalo, a to tak, jako bych nebyla nikdy nemocna. Radovala jsem se v Bohu a stýskala si mu, jak jen může dopustiti, abych snášela ta-

ková muka. Muka tato však byla odměněna dobře, poněvadž po nich přišly skoro vždy hojné milosti. Nezdá se mi, než že duše vychází z jejich tavírny jako zlato, čistější a oslavenější, aby viděla v sobě Pána, a proto považuje obtíže na oko tak nesnesitelné, za maličké a touží je snášeti znovu, kdyby se tím zalíbila více Pánu. A byť bylo sebe více zármutku a pronásledování, trpíme-li je tak, že neurážíme Pána, a radujeme se, že je trpíme pro něho, pak jsou nám všechna k většímu prospěchu; já však jich nesnáším, jak bych je měla snášeti, nýbrž velmi nedokonale. Jindy jsem trpěla a trpím dosud jiná muka: domnívám se totiž, že naprosto nemohu mysliti ničeho dobrého, ani chtíti něco dobrého vykonati, ale že duše a tělo jsou úplně neschopny a unaveny; při tom však nemám pokušení a neklidu, o nichž jsem se už zmínila, nýbrž cítím nevrlost, nevědouc ani proč, a nic neuspokojuje mé duše.

Abych se zaneprázdnila, snažila jsem se konati dobré skutky zevnější, nutila jsem se však zpola, i poznala jsem jasně, jak málo zmůže duše, skryje-li se milost. Nebolelo mne to však příliš, poněvadž mi bylo jakýmsi zadostučiněním, poznati svou ubohost. Jindy zas poznávám, že nemohu o Bohu mysliti ničeho uspořádaného, ani se klidně obíratí nějakým dobrem, ani se modliti, ač jsem o samotě, cítím však, že poznávám Boha. Myslím, že mi tu škodí rozum a obrazotvornost, neboť se domnívám, že vůle je dobrá a ochotná ku všemu dobrému; rozum však je tak roztržitý, že se nezdá, než že je divým bláznem, jehož nespoutá nikdo, a že ho nemohu uklidniti ani na chvílku, co by pořikal „Věřím v Boha“. Druhdy se směji a poznávám svou bídu a divím se a nechám rozum, abych viděla, co si počne; a podivno, neobírá se — chvála Bohu —

nikdy zlem, nýbrž něčím lhostejným, na př. zda třeba něco vykonati tu nebo tam nebo onam. Tu teprve poznávám převelikou milost, již mi prokazuje Pán, upoutávaje tohoto blázna úplným nazíráním. Uvažuji, co by se stalo, kdyby viděli mou pošetilost ti, kdo mne pokládají za dobrou. Lituji velmi své duše, vidím-li ji v tak špatné společnosti. Toužím spatřiti ji svobodnou a proto říkám Pánu: „Kdy, Bože můj, spatřím už duši svou usjednocenu ve tvé chvále, aby tě požívaly všechny mohutnosti? Nedopouštěj, Pane, abych byla déle tak rozdělena, že se nezdá, než že jde každý díl svou cestou!“ Trpěla jsem často takové bolesti, poznávám však jasně, že tu zavinuje mnoho mé chatrné zdraví tělesné. Uvědomuji si často, jak nám uškodil první hřích; tu — zdá se mi — leží příčina; že nejsme schopni požívatí takového dobra. Zavinily to asi též mé hříchy; kdybych nebyla hřešila tolik, byla bych stálejší v dobru.

Trpěla jsem i jinou velikou bolest. Domnívala jsem se, že rozumím všem knihám, jež jednají o modlitbě a jež jsem četla, a že mne Pán již tak poučil, že jich už ani nepotřebuji, a proto jsem jich nečetla a četla jsem pouze životy svatých. Ana jsem tak slabá v tom, čím sloužili Bohu, zdá se mi, že mi taková četba prospívá a že mne povzbuzuje. Domnívala jsem se, že je velmi málo pokorné, myslím-li, že jsem už dosáhla tak vznešené modlitby; a poněvadž jsem nemohla jinak mysliti, bolelo mne to velmi, až mi řekli učenci a blahoslavený bratr Petr z Alcántara, abych se pro to nermoutila. Vidím však, že jsem vlastně ani nezačala sloužiti Bohu, ačkoli mi boží Veleba prokázala tolik milostí, jako mnohým ctnostným lidem, a že jsem jedna nedokonalost a sloužím Bohu jen tou-

hami a láskou, neboť tu, jak poznávám jasně, prokázal mi Pán milost, abych mu mohla sloužiti aspoň něčím. Domnívám se, že ho miluji, ale znepokojují mne skutky a mnohé nedokonalosti, jež pozoruji na sobě. Jindy zas je má duše hloupá — pravím, hloupá — neboť se mi zdá, že nečiním ani dobra, ani zla, nýbrž jedním, jak se říká, co mi namluví jiní; není tu ani bolesti, ani radosti, ani života, ani smrti, ani dobra, ani zla, zdá se, že necítím ničeho. Zdá se mi, že je duše jako oslík, jenž se pase a krmí, poněvadž dostává žráti, a jenž žere, nemysle na to. Tak dostává se též duši v tomto stavu jistě velikých milostí božích, poněvadž se jí neomrzí žiti tak bídný život a poněvadž to snáší lhostejně, není tu však hnutí a účinků, o nichž by věděla. Zdá se mi nyní, že je to jako plavba v klidném větru, kdy plujeme rychle, nepozorujíce ani jak. V jiných zmíněných modlitbách jsou účinky tak veliké, že duše pozoruje skoro hned, že se stala lepší, poněvadž v ní vyvěrají hned dobré tužby a duše si nemůže ani učiniti zadost. Toto působí zmíněné veliké návaly lásky u těch, jimž je udílí Bůh. Jsou jako pramenky, jež jsem viděla prýštiti a jež neustanou nikdy hýbati pískem a zvedati ho. Tento příklad a příměr pokládám za přirozený pro duše, jež dospěly na tento stupeň modlitby; v nich vyvěrá vždy láska a přemýšlí, co by činila, a nezastaví se, jako — zdá se — nezastaví se voda v zemi, nýbrž vytéká z ní. Takovou je velmi často moje duše, není ani klidná, ani se nezastaví pro lásku, již chová; je již celá zalita vodou, a poněvadž jí neubude, ráda by, aby z ní pili též jiní a přispěli jí chváliti Boha, Ó, kolikráte si vzpomínám na živou vodu, o níž mluvil Pán se Samaritánkou! Právě proto miluji toto Evangelium, a milovala jsem

je už, dokud jsem byla ještě malá, ačkoliv jsem tehdy právě jako nyní nechápala tohoto dobra. Prosila jsem často Pána, aby mi dal této vody, a kdekoli jsem byla; měla jsem vždy u sebe obraz Samaritánky, na němž byla napsána slova, jež pravila Pánu u studnice: „D o m i n e, d a m i h i a q u a m.“¹⁾ Zdá se mi také, že taková láska je jako veliký oheň, jenž potřebuje stále topiva, aby nezhasl; takové jsou i duše, o nichž mluvím, a chtěly by stůj co stůj přikládati neustále paliva, aby neustal oheň. Jsem též taková; ba spokojila bych se už, kdybych vhodila do ohně jen několik stébel slámy; tak se mi přihází druhdy a často; chvílemi se směji a chvílemi zase se rmoutím. Vnitřní hnutí mne ponouká sloužiti Pánu aspoň něčím, a nemohu-li víc, kladu aspoň snítky a květiny na obrazy, metu a uklízím v oratoři nebo dělám něco tak nepatrného, že se až stydím. Konám-li nějaký kající skutek, je docela malý a takový, že by byl bezcenným a že by se mi bylo vysmívati se sobě samé, kdyby Pán nepřijímal mé vůle. Není tedy malým utrpením pro duše, jimž dal Bůh ve své dobrotě hojně ohně své lásky, nedostává-li se jim sil tělesných, aby vykonaly něco pro něho. Je to muka převeliká, neboť nedostává-li se duši sil, přiložiti paliva do ohně lásky, umírá bázni, že zhasne, a zdá se mi, ztravuje se sama v sobě a rozpadá se v popel a rozplývá se v slzách a spaluje se, a to je veliká, ale sladká muka.

Kéž chválí vroucně Pána duše, jež dospěla až sem, dává-li jí tělesných sil, aby poznala pokání, nebo dá-li jí vědomosti a nadání a svobodu kázati a zpovídati a vésti duše k Bohu; neboť neví, ani nechápe, jakého

---

¹⁾ Sv. Jan 4. 15.

se jí dostalo dobra, nezakusila-li, co to je, nemoci vykonati ničeho ve službě Páně a přijímati neustále mnoho. Buď požehnán za všechno a chvaltež ho anďělé! Amen.

Nevím, počínám-li si správně, písíc takové maličkosti. Poněvadž jste mi však, důstojný pane, prikazoval zas a zas, abych se nijak neostýchala, šířiti se o všem a neopomenouti ničeho, tož vypravuji jasně a pravdivě, nač si jen vzpomenu. A přes to nemohu než opomenouti mnohé, poněvadž by mi bylo vynaložiti mnohem více času, a toho mám — jak řečeno — tak málo. A možná, že by to ani neprospělo.

XXXI.

Promluvivši o některých pokušeních a znepokojeních vnitřních a tajných, jež mi nastrojil ďábel, budu vyprávěti o jiných, jež se stala skoro veřejně, a to tak, že nebylo možno neviděti, že je působí ďábel.

Když jsem byla jednou v oratoři, zjevil se mi ďábel po levé straně; byl ohyzdný; pozorovala jsem jeho ústa, poněvadž mluvil ke mně: byla strašná. Zdálo se, že z jeho těla vychází veliký plamen, úplně jasný a beze stínu. Pravil mi děsným hlasem, že jsem se sice oprostila z jeho rukou, ale že mne do nich schvátí zas. Bála jsem se velmi a křižovala jsem se, seč jsem byla; zmizel, ale vrátil se hned; tak se stalo dvakrát. Nevěděla jsem už, co si počíti. Měla jsem tam svěcenou vodu a postříkala jsem místo, kde byl, i nevrátil se již.

Jindy zase mne mučil pět hodin tak strašnými bolestmi a vnitřním i vnějším neklidem, že se mi zdálo, že toho už nesnesu. Sestry, jež byly se mnou, byly uděšeny a nevěděly, co si počítí, a ani já jsem nevěděla, jak si pomoci. Jsou-li bolesti a tělesná nemoc nesnesitelné, mám ve zvyku vzbuzovati, seč jsem, vnitřní kony a prositi snažně Pána, zalíbí-li se mu, aby mi dala boží Veleba trpělivost a pak mne tak nechala třeba do konce světa. Když jsem tedy tehdy viděla, že trpím tak krutě, pomohla jsem si vnitřními kony a úmysly, abych to snesla. Tu mi dal Pán poznati, že to způsobil ďábel. Uviděla jsem vedle sebe velmi ohyždného černoška, jenž skřípal zuby jako zoufalec, že ztratil tam, kde doufal získati. Spatřivši jej, zasmála jsem se a nebála se už. Bylo se mnou několik sester, jež nevěděly, co si počítí, a nevěděly, jak odpomoci takovým mukám, neboť nejsouc s to odporovati, tloukla jsem prudce tělem a hlavou a rukama; nejhorší však byl neklid. Neodvážila jsem se požádati svěcené vody, abych jim nenahnala strachu a aby nepoznaly, co se děje.

Zkusila jsem často, že není, před čím by ďábli tak utíkali a nevrátili se už, jako před svěcenou vodou. Utíkají sice i před křížem, ale vracejí se hned. Moc svěcené vody je asi veliká. Duše má cítí aspoň docela zřejmě zvláštní útěchu, užívám-li jí. Vskutku, cítím při tom velmi často radost, již nedovedu vyjádřiti, a vnitřní rozkoš, jež sílí celou moji duši. Není to výmysl, ani něco, co se mi přihodilo pouze jednou; přihodilo se mi to velmi často a všímala jsem si toho velmi pozorně. Je mi takřka, jako když někdo snáší veliké horko a žízeň — a vypije pohár čerstvé vody a cítí se občerstvena. Uvažuji, jak důležité je všechno,

co nařídila církev, a těší mne velmi, vidím-li, že její slova mají tak velikou moc, již udělují vodě, a že je tak veliký rozdíl mezi vodou svěcenou a nesvěcenou.

Když tedy neustávala má muka, řekla jsem sestrám, kdyby se nesmály, že bych si přála svěcené vody. Přinesly ji a postříkaly mne, ale nepomohlo to. Postříkala jsem jí místo, kde byl ďábel, a utekl rázem, a všecka moje nemoc přestala, jako by uřal, jenže jsem byla unavena, jako by se mi bylo dostalo mnoho ran holí. Prospělo mi velmi, že jsem poznala toto: působí-li ďábel se svolením Páně takovou bolest, ačkoli duše a tělo nejsou jeho, co učiní teprve, až budou jeho vlastnictvím? Proto jsem zatoužila znova vysvoboditi se z tak špatné společnosti.

Jindy, není tomu dávno, stalo se mi totéž, ačkoli to netrvalo tak dlouho. Byla jsem sama. Když vešly sestry, požádala jsem svěcené vody. Byly to dvě hodnověrné reholnice, jež by nebyly lhaly o živý svět. Když ďábel utekl, pocítily veliký, jakoby sírný zápach. Já však jsem ho necítla. Trval tak dlouho, že si ho bylo možno všimnouti.

Jindy jsem byla v kůru, a zmocnil se mne veliký nával usebranosti. Odešla jsem odtud, aby toho sestry nepozorovaly. Přece však slyšely všechny, jež byly blízko, veliké rány na místě, kde jsem byla, já pak jsem slyšela vedle sebe mluvíti, jako by se ďábli umlouvali o něčem, ačkoli jsem nerozuměla, o čem byla řeč; byla jsem tak pohřížena do modlitby, že jsem nerozuměla ničeho, ani neměla strachu. Něco takového se stalo skoro vždycky, kdykoli mi Pán prokázal milost, že mé domluvy měly prospěti některé duši. A jest pravda, že se mi přihodilo, o čem budu nyní vypravovati. Mohou to dosvědčiti mnozí, zvláště pak nynější

můj zpovědník, který to viděl psáno v dopise a věděl dobře, kdo jej psal, ačkoli jsem mu toho neřekla.

Přišel ke mně kněz, který žil půltřetího roku ve smrtelném hříchu, a to v hříchu z nejošklivějších, o jakých jsem kdy slyšela, a po celou tu dobu se ani nezpovídal, ani nepolepšil, a přece sloužil mši svatou. Zpovídal se sice z jiných hříchů, říkal však, jak že by se mohl zpovídati z něčeho tak ošklivého; a nemohl si pomoci, ač měl vroucí touhu zbaviti se hříchu. Bylo mi ho velmi líto a bolelo mne velmi, když jsem viděla, že uráží Boha takovým způsobem. Slíbila jsem mu, že budu prositi Boha, aby mu pomohl, a že se přičiním, aby tak učinili též jiní, kteří jsou lepší mne, a napsala jsem někomu, komu mohl — jak pravil — doručiti dopis osobně. A vskutku, vyzpovídal se co nejdříve, neboť se zalíbilo Bohu, našemu Pánu, smilovati se nad jeho duší pro mnohé, přesvaté duše, jež ho o to prosily, poněvadž jsem jim to doporučila. Též já jsem konala velmi starostlivě, seč jsem byla, ačkoli jsem tak bídna. Psal mi, že se už polepšil tak, že neupadl již po několik dnů do hříchu, ale že muka pokušení k němu jsou taková, že se mu zdá, jako by byl v pekle, a prosil, abych jej odporoučela Bohu. Odporoučela jsem ho znova sestřám, pro jejichž modlitby mi asi prokázal Bůh tuto milost. Staraly se o to pečlivě, žádná však nemohla uhádnouti, o kterého kněze by běželo. Prosila jsem boží Velebu, aby umírnila jeho muka a pokušení a aby oni ďábli přišli a mučili mne, neurazím-li jen ničím Pána. A vskutku jsem snášela měsíc nesmírná muka; tou dobou se přihodily též dvě události, o nichž jsem vyprávěla. Zalíbilo se Pánu, že přestala knězova muka, jak mi napsal, když jsem mu sdělila, co jsem vytrpěla za ten měsíc. Jeho duše zesílila a oprostil se hříchu.

docela, takže se nemohl ani naděkovati Pánu a mně, jako bych byla vykonala něco mimo to, že mu prospěla jeho důvěra, že mi Pán prokazuje milosti. Privil, že čte mé dopisy, doráží-li na něho prudké pokušení, a že přestane, a divil se velmi, že jsem trpěla tolik a jak se zbavil hříchu. Divila jsem se též, ale trpěla bych ráda ještě mnoho let, abych viděla jeho duši prostu hříchu. Bůh buď pochválen za všechno ! Mnoho zmůže modlitba těch, kdo slouží Pánu, jak se domnívám o sestrách našeho kláštera; že jsem je však vybídla k modlitbám, proto asi se rozhořčili ďábli nejvíce proti mně, poněvadž to dopustil Pán pro mé hříchy. Tou dobou jsem myslila jednou v noci, že mne zadusí, a když sestry vystříkaly mnoho svěcené vody, viděla jsem prchati veliké množství ďáblů, jako by se vrhali do propasti. Tak mne mučí tito proklatci často, ale bojím se jich už tak málo, vidouc, že se nemohou ani hnouti, když jim nedovolí Pán, že bych vás, důstojný pane, nudila a nudila bych i sebe, kdybych o tom vyprávěla.

Kéž prospěje, co jsem řekla, aby pravý sluha boží nedbal strašidel, jimiž mu chtějí ďábli nahnati strachu. Věztež, nedbáme-li jich, stávají se po každé slabšími a duše je ovládá stále více. Vždycky však nám zůstane nějaký veliký prospěch, o němž se nebudu šířiti, abych nebyla rozvláchnou. Povím pouze, co se mi stalo jednou v noci dušičkové. Když jsem byla v oratoři a domodlila se Nokturn¹⁾ a odříkávala některé velmi nábožné modlitby, jež jsou na konci naší modlitební knihy, usedl mi ďábel na knihu, abych nemohla dokončiti modlitby; pokřižovala jsem se, utekl. Počala.

---

¹⁾ Část brevíře.

jsem se modliti znova — vrátil se. Myslím, že jsem tak začala třikrát, a dokud jsem ho nepokropila svěcenou vodou, nemohla jsem se domodliti. Viděla jsem, jak vyšlo právě v tom okamžiku z očístce několik duší, jimž zbývalo už jen asi málo odpykati, a to, tuším, chtěl ďábel překaziti. Jen zřídka jsem viděla, že ďábel vzal na sebe nějakou podobu, často však jsem ho viděla bez všelikého tvaru, jak se stává u vidění, kdy — jak jsem řekla — poznáváme jasně, že je tu někdo, ačkoli nemá tvaru. Povím též o tom, co mne velmi polekalo.

Když jsem byla jednou na nejsv. Trojici v kůru jednoho kláštera, viděla jsem u vytržení veliký zápas ďáblův s anděly. Nemohla jsem pochopiti, co by znamenalo toto vidění. Do čtrnácti dnů však jsem to poznala jasně, neboť povstala nějaká rozepře mezi těmi, kdo se oddávali modlitbě, a těmi, kdo se jí neoddávali, a uškodila velmi zmíněnému klášteru. Rozepře trvala dlouho a byla velmi vášnivá.

Jindy jsem viděla kolem sebe veliké množství ďáblů a zdálo se mi, že mne celou obkličuje jakýsi veliký jas a nedovoluje jim, přiblížiti se ke mně. Pochopila jsem, že mne chrání Bůh, aby se ke mně nepřiblížili, takže bych jej urazila. Po tom, co jsem viděla často na sobě, jsem poznala, že tu běží o vidění pravé. Důležité jest, že jsem již poznala, jak jsou ďábli malomocni, nejsem-li proti Bohu, takže se jich téměř vůbec nebojím; nemají skoro žádné síly, nevidí-li duší, jež se jim vzdaly a jež jsou zbabělé, neboť na takových duších ukazují svou moc.

Druhdy se mi zdálo v pokušeních, o nichž jsem už vyprávěla, že se ve mně probouzejí zase všechny marnosti a slabosti minulých let, takže bylo třeba

odporoučeti se Bohu. Tu mne mučila hned domněnka, že původcem všeho, co jsem prožila, byl ďábel, až mne uklidnil zpovědník. Domnívala jsem se totiž, že ten, komu se dostalo od Pána takových milostí, neměl by míti ani prvního hnutí špatné myšlenky.

Jindy mne trápilo velmi — a trápí mne i teď — vidím-li, že jsem vážena, a zvláště, že jsem vážena lidmi vznešenými a že se o mně mluví dobře; proto jsem trpěla a trpím velmi. Pozoruji život Kristův a svatých, a zdá se mi, že jsem na scestí, poněvadž oni nešli než cestou pohrdání a potupy. Proto se stávám bázlivou a neodvažuji se ani pozvednouti hlavy a ráda bych, aby mne nikdo ani neviděl. Docela jinak si počínám, trpím-li pronásledování; tu je duše vlád-kyní; poněvadž však tělo cítí bolest, jsem zároveň tak zarmoucena, že ani nevím, jak je to možno; ale stává se tak, neboť tu — zdá se — je duše ve svém království a všechno leží u jejích nohou. Bolest, již jsem proto druhdy trpěla, trvala mnoho dnů. Zdálo se mi, že je to ctnost a pokora, nyní však vidím jasně, že to bylo pokušení. (Vysvětlil mi to velmi učený bratr Dominikán.)

Pomyslila-li jsem, že prokázané mi od Pána milosti budou všeobecně známy, byla moje muka tak výlučná, že se má duše stala neklidnou. Přišlo to až tam, uvážovala-li jsem o tom, že se mi zdálo lepším, rozhodnu-li se dáti se pochovati za živa, než aby se tak stalo. Když se mne tedy zmocňovala veliká usebranost nebo vytržení veřejně a když jsem jim nemohla odporovati, byla jsem tak zahanbena, že jsem si přála býti tam, kde by mne nikdo neviděl.

Když jsem se pro to jednou velmi rmoutila, řekl mi Pán, proč že se bojím? Tu že nemůže býti než

dvoje: buď že by lidé pomlouvali mne, nebo že by chválili jeho. Tak mne poučil, že by ho chválili ti; kdo věří, že moje vidění jsou od něho, a ti zas, kdo tomu nevěří, že by mne odsuzovali nevinně, a že by mi prospělo obé, abych se tedy nermoutila. Uklidnilo mne to velice a těší mne to, kdykoli na to vzpomenu. Pokušení dospělo až tam, že jsem chtěla odejít a vstoupiti na své věno do jiného kláštera s mnohem přísnější klausurou, než jakou měl klášter, v němž jsem právě byla. Slyšela jsem o něm vyprávěti mnoho výstředností. Patřil též mému řádu a byl velmi vzdálený, a právě to by bylo mou útěchou, poněvadž bych byla, kde by mne nikdo neznal. Zpovědník však mi toho nedovolil nikdy. Takové obavy omezovaly velmi mou duševní svobodu. (Později jsem poznala, že to nebyla pravá pokora, poněvadž mne znepokojovala). Ale Pán mne poučil o pravdě, pravě, kdybych byla tak přesvědčena a jista, že nic dobrého není ode mne, nýbrž všechno od Boha, že by mi nebylo tak obtížno, kdyby na mně zjevil svá díla, jako mne nebolí, slyším-li chváliti jiné, ba naopak že se z toho velmi raduji a těším, vidouc, že se tak zjevuje Bůh.

Jinou mojí výstředností bylo, že jsem prosila Boha a modlila se zvláštní modlitbu, uviděl-li by na mně někdo něco dobrého, aby mu zjevila boží Veleba mé hříchy, aby poznal, že mi Bůh prokazuje milosti bez mé zásluhy, a to si přeji vždy vroucně. Zpovědník mi sice řekl, abych toho nedělala, viděla-li jsem však, že o mně někdo smýšlí dobře, odhalovala jsem mu až do nedávna oklikami, nebo jak jsem již mohla, své hříchy a tak jsem se — zdá se mi — uklidňovala; přes to však mi to působilo mnoho úzkostlivosti. Tato výstřednost nepramenila — zdá se mi — z pokory,

nýbrž z pokušení, v němž mělo původ mnoho jiných pokušení. Myslíla jsem totiž, že klamu všechny — a byli vskutku oklamáni, domnívajíce se, že je na mně něco dobrého — ale nechtěla jsem jich oklamati, ani jsem neměla nikdy takového úmyslu, nýbrž Pán dopouští to za nějakým účelem. Nebyla bych mluvila o ničem dobrém na sobě ani se zpovědníky, kdybych nebyla viděla, že je toho třeba, jelikož jinak bych byla velmi úzkostlivá. Nyní ovšem poznávám, že byly všechny mé nepatrné obavy a bolesti a stín pokory jen velikou nedokonalostí a známkou, že nejsem umrtvena; neboť odevzdala-li se duše do rukou božích, pak se už nestará, zda se o ní mluví dobře nebo zle, pochopila-li totiž dobře a ráčil-li jí Pán uděliti milost pochopiti, že nemá ničeho sama od sebe. Důvěřuj tedy, že ten, jenž jí dal takovou milost, ví též, proč ji zjevuje; a připravuj se na pronásledování, jež přijde za našich dnů jistě, chce-li Pán, aby bylo zjevno, že uděluje někomu takové milosti; na takovou duši hledí tisíce očí, zatím co na tisíce duší jiného druhu nehledí nikdo. Vskutku, není málo důvodů, proč se báti. Proto asi jsem se bála též já, a to ne z pokory, ale z malomyslnosti; vede-li totiž Bůh duši před očima světa, může se připraviti, že se stane mučednicí světa, neboť nechce-li odumřítí světu, usmrtí ji svět.

Vskutku, nevidím ve světě ničeho jiného, co bych považovala za dobré, než že nemlčí k chybám dobrých a že je zdokonaluje zlými řečmi. Myslím, že nedokonalý člověk potřebuje více odvahy, aby se vydal na dráhu dokonalosti, než aby se stal rázem mučedníkem. Dokonalosti totiž nedocílíme za krátko — mimo že by Pán chtěl prokázati někomu tuto milost zvláštní výsadou — a vidí-li svět někoho začínati, žádá, aby už

byl dokonalým, a pozoruje na něm na tisíc honů chybu, jež je u něho možná ctností; poněvadž však ten, kdo ho odsuzuje, zneužívá téhož ku hříchu, proto tak soudí též o jiných. Takový člověk by už neměl ani jísti, ani spáti, ba takořka ani dýchat, a čím více se svět domnívá o někom, tím více asi zapomíná, že má tělo, a byť i byla jeho duše sebedokonalejší, že přece jen dosud žije na zemi, podroben jsa jejím bídám, třeba ji měl už pod nohama. A proto je třeba — jak pravím — velké odvahy; neboť ubohá duše nezačala ještě ani choditi, a už se žádá, aby létala; nepřemohla ještě ani vášní, a už se žádá, aby stála u velikých příležitostech ke hříchu tak pevně, jak to čteme o svatých, kteří byli už v milosti utvrzeni. Co tu trpí duše, nutí dílem ku chvále Páně a dílem zase vzbouzí v srdci velikou lítost, poněvadž se vracejí mnohé duše, nevědouce, ubohé, jak si pomoci. A tak by byla — tuším — učinila i moje duše, kdyby Pán nebyl pro mne vykonal tak milosrdně, seč byl, a víte snad, důstojný pane, že jsem jen padala a se zvedala, než mne osvobodil od všeho Pán dle své dobroty. Kéž bych byla s to vystihnouti to! Myslím, že tu zbloudí mnoho duší, poněvadž chtějí létati, než jim dá Bůh křídla.

Myslím, že jsem užila již jindy tohoto příměru, ale hodí se i tu dobře. Promluvím o tom, poněvadž vidím, že se některé duše pro to velice rmoutí. Počínají velikými touhami a zápalem a rozhodností, pokračovati ve ctnosti, a některé opouštějí všechno zevnější pro Boha; pozorují u jiných, kteří dospěli dále, veliké ctnosti, jež jim udílí Pán, jichž však sami nemůžeme dosíci, čtou ve všech knihách, jednajících o modlitbě a rozjímání, návody, jak si třeba počínati, abychom dosáhli takové důstojnosti, rmoutí se však, poněvadž

nejsou samy hned s to jí dosáhnouti. Čtou na př., že nám má býti lhostejno, mluví-li se o nás špatně, ba že se máme z toho radovati více, než mluví-li se o nás dobře; že si máme málo vážiti cti, že se máme zřící příbuzných, takže bychom se s nimi nejraději ani nestýkali, ba že se nudíme, neodávají-li se modlitbě, a mnoho jiného, co, zdá se mi, musí duši dáti Bůh, poněvadž taková dobra jsou již nadpřirozená nebo aspoň proti naší přirozené náklonnosti. Neumdlévejtež, doufejtež v Pána, že jim dá boží Veleba uskutečniti, po čem nyní touží, budou-li se modliti a konati, seč jsou ! Pro naši křehkou přirozenost je velmi potřebno, abychom měli velikou důvěru a nepozbývali mysli a věřili, že vítězství bude naše, přemůžeme-li se.

A poněvadž jsem tu velmi zkušená, řeknu ještě něco, abych vás upozornila: nemyslete, důstojný pane, — ani kdyby se vám zdálo, že je tomu tak — že jste si už osvojil ctnost, nezkusil-li jste jí v pokušení k opačnému hříchu ! Pokud žijeme, máme býti vždy nedůvěřivými a neodávati se bezstarosti, neboť nedostalo-li se nám — jak pravím — úplné milosti, poznati nicotu všeho, ulpí na nás mnohé, a dokud žijeme, není nic bez mnohých nebezpečí. Měla jsem za to před několika málo roky, že nejen nejsem upoutána k příbuzným, ale že mne i nudí, a bylo tomu tak vskutku, neboť jsem se s nimi nemohla stýkati. Tu však se naškytla nějaká velmi důležitá záležitost, i bylo mi meškati u sestry¹⁾, již jsem měla dříve srdečně ráda. Ačkoli je lepší mne, nelíbilo se mi stýkati se s ní. Poněvadž patří, jsouc provdána, jinému stavu, nemohly jsme vždy rozmlouvati, o čem bych si byla přála. Zůstávala

---

¹⁾ Doña Maria de Cepeda.

jsem, seč jsem byla, sama, přece však jsem viděla, že mne bolí, co bolí ji, a to více, než co bolí bližního, a že se o ni poněkud starám. Slovem, poznala jsem na sobě, že nejsem tak svobodná, jak jsem se domnívala, a že mi ještě třeba varovati se příležitosti, aby rostla ctnost, již mi počal Pán udíleti, a tak jsem se o to s jeho milostí snažila až do dneška. Počne-li nám Pán udíleti nějakou ctnost, máme si jí velmi vážiti a nevydávati se o živý svět do nebezpečí, pozbytí jí.

Právě tak je tomu i se cti a mnohým jiným. Věřte, důstojný pane, že ne všichni, kdo myslíme, že jsme se zřekli všeho, zřekli jsme se vskutku, a proto je třeba, abychom nebyli nikdy bezstarostnými, co se toho týká. A každý, kdo chce pokračovati ve ctnosti a cítí v sobě jen jiskřičku touhy po cti, věř mi a odvrz tuto překážku, neboť je to řetěz, jehož neprolomí žádný pilník, neučiní-li tak Bůh, když se modlíme a přičiníme snažně sami. Zdá se mi, že je to pouto na cestě k dokonalosti, že se až děším, jak škodí. Znam několik duší, jejichž skutky jsou svaté a jež konají tak veliké skutky, že se diví mnozí. Ó Bože můj! Proč mešká taková duše ještě na zemi? Proč nedostoupila vrcholu dokonalosti? Čím je to? Kdo brání tomu, kdo koná tolik pro Boha? Ó, záleží mu dosud na počtách! A nejhorší je, že nechce poznati, že mu na tom záleží, a to proto, že mu mnohdy namlouvá ďábel, že je povinen vážiti si cti. Kéž by mi věřily takové duše, kéž by věřily pro lásku boží mravenci, jímž chce Pán k nim mluvit, že tato housenka, nezbaví-li se jí, nezničí sice celého stromu, poněvadž zůstanou některé jiné ctnosti, ale že budou všechny ctnosti od ní prožrány. Není to pěkný strom, neroste a nedá růsti ani těm, které stojí vedle něho, protože plod dobrého příkladu, který dává,

není zdravý a netrvá dlouho. Říkám často, že i sebe-
menší ctižádost je jako hra na varhany: pochybíš-li
jen tón, jen takt, rozladí se celá hudba. Ctižádost je
něčím, co škodí duši velmi a ve všem, ale na cestě
modlitby je morem.

Snažíme se spojit se úzce s Bohem a chceme ná-
sledovati rad Kristových, jenž byl obtížen pohanou
a křivými svědectvími, — a chceme, aby naše čest
a dobré jméno zůstaly nedotknuty? Není možno do-
cíliti toho, neleží to na jedné cestě. Pán vede duši
jen tehdy, přemůžeme-li se a snažíme-li se v mnohém
vzdáti se svého práva. Řeknou mnozí: nemám v čem,
nenaskýtá se mi příležitost. Míním však, že nedopustí
Pán, aby pozbyl takového dobra ten, kdo je tak roz-
hodnut, a že boží Veleba mu připraví tolik příležitostí,
nabýti této ctnosti, že si jich ani sám nepřeje tolik.
Ruce k dílu! Budu vyprávěti o malinkých a bez-
významných skutcích, jež jsem konala, jsouc na po-
čátku, nebo aspoň o několika z nich; poněvadž nemohu
víc, příkládám aspoň stébla do ohně, o němž jsem se
zmínila. Pán přijímá všechno. Buď požehnán na věky!

Mimo jiné chyby měla jsem i tu, že jsem věděla
málo o brevíři a o tom, co jest mi konati v kůru a jak
si počínati, a to proto, poněvadž jsem byla nedbalá
a oddaná jiným marnostem. Znala jsem sice jiné no-
vicky, jež mne mohly poučiti, ale netázala jsem se jich,
aby nepoznaly, že vím málo. Doceła obyčejně, chceme
hned dávat dobrý příklad! Když mi však Bůh otevřel
poněkud oči, ptala jsem se i nejmladších, a to i když
jsem něco věděla a měla jen maličkou pochybnost,
a nepozbyla jsem tím ani cti, ani dobrého jména, ba
spíše — zdá se mi — zalíbilo se Pánu, že mi dal potom
lepší pamět. Neuměla jsem dobře zpívati, a měla-li

jsem zazpívati něco, čeho jsem nenastudovala, bylo mi to velmi nepříjemné, ne proto, že jsem dělala chyby před Pánem, což by bylo ctností, ale proto, že mne poslouchalo mnoho sester, a jen ze ctižádosti jsem se pomátla tak, že jsem zpívala mnohem hůř, než jsem uměla. Umínila jsem si tedy, neuměla-li jsem něčeho docela dobře, že řeknu, že toho neumím. S počátku mi to bylo velmi nepříjemné, později však mne to těšilo. Tak se stalo, když jsem si počala nevšímati, že jiní pozorují, že něčeho neumím, že jsem zpívala mnohem lépe. Černá ctižádost mi odnímalala schopnost konati, co jsem považovala za čest, již hledá každý v tom, co má rád. Takovými maličkostmi, jež nejsou ničím, — a též já jsem veliká nicka, poněvadž jsem se pro ně rmoutila — postupuje duše pomalu k velikým činům, a pro malichernosti, jakými jsou tyto věci — jež velmi cení boží Veleba, jsou-li vykonány pro Boha — pomáhá nám boží Veleba vykonati věci větší. Tak se mi přihodilo též v pokoře. Vidouc, že tu prospívají všechny sestry a jen já ne — nebyla jsem nikdy k ničemu — sbírala jsem po jejich odchodu z kůru všechny pláště. Zdálo se mi, že tím sloužím andělům, kteří tu chválili Boha. Když pak to jednou poznaly, nevím ani jak, styděla jsem se nemálo, ana moje ctnost nebyla dosud taková, že bych si byla přála, aby o mně zvěděly něco takového. Nestyděla jsem se asi z pokory, nýbrž proto, aby se mi nevysmály pro takové maličkosti.

Ó Pane můj, jak se stydím, vidouc tolik zloby a počítajíc několik pískových zrněk, jichž jsem ku tvé službě ani nepozvedla od země a z nichž bylo každé obaleno tisícem běd ! Ještě neprýštila voda tvé milosti pod těmito zrnky, aby je pozvedla. Ó Tvůrce můj, kéž bych mohla mezi takovým zlem uvésti aspoň něco

důležitého, ana vypravuji o velikých milostech, jež jsem přijala od tebe ! Vskutku, Pane můj, nevím, jak to unese mé srdce a jak čtenář nebude moci mnou neopovrhovati, vida, jak jsem zneužívala největších milostí, a že se nestydím vypravovati o takových službičkách, jako jsou mé. Vskutku, stydím se, Pane můj, ale nemajíc ničeho jiného, co bych vypravovala o sobě, vypravuji o tak nepatrných začátcích, aby ten, kdo koná veliké skutky a vidí, že Pán — jak se zdá — ocenil skutky mé, důvěřoval, že ocení tím spíše skutky jeho. Kéž mi ráčí boží Veleba dáti milost, abych nezůstala vždy jen na začátku ! Amen.

XXXII.

Po dlouhé době, kdy mi prokázal Pán už mnohé z milostí, o nichž jsem vyprávěla, a jiné veliké milosti, cítila jsem jednou v modlitbě rázem a nevědouc ani jak, že jsem — jak se mi zdálo — vržena do pekla. Poznala jsem, že mi Pán chce ukázati místo, které mi tam připravili ďábli a které jsem zasloužila svými hříchy. Trvalo to jen okamžik, ale myslím, že toho nezapomenu, byť bych i žila mnoho let. Vchod — zdá se mi — rovnal se velmi dlouhé a úzké uličce; nizounké a tmavé a těsné peci; spodek zdál se mi býti roven kaluži špinavé vody, zapáchal morově a bylo v něm množství zlých plazů; na konci byl výklenek, vyhloutený ve zdi jako skříně, a v něm jsem spatřila velmi stěsnánu sebe. To všechno bylo na pohled rozkoší, přirovnám-li to k tomu, co jsem cítila. Co jsem řekla, je velmi neurčité.

Myslím, že není možno ani vylíčiti, ani pochopiti ani počátku toho, co jsem vskutku cítila. Cítila jsem v duši oheň, a nejsem s to pochopiti, ani vyjádřiti, jaký je to oheň. Bolesti tělesné byly nesnesitelné. Jak praví lékaři, vytrpěla jsem v životě nejtěžší a největší bolesti, jaké jen možno trpěti na zemi, neboť když jsem byla ochromena, stahovaly se všechny mé nervy, nemluvím-li ani o mnohých jiných různých bolestech, jež jsem trpěla, a o některých, jež mi — jak jsem řekla — způsobil ďábel. Ale to všechno není ničím, porovná-li to s tím, co jsem cítila v pekle, a zvláště když jsem viděla, že bolesti v něm nekončí a neustanou nikdy. A toto vše není zase ničím, porovná-li to se smrtelným zápasem duše: je sklíčena, dusí se, rmoutí se tak bolestně a je tak zoufale a žalostně nespokojena, že ani nevím, jak bych to vyjádřila. Řeknu-li, že je to jakoby někdo rval neustále duši z těla, je to málo; tu — zdá se — končí tvůj život jiný, tam však je to duše sama, jež se trhá na kusy. Vskutku nevím, jak bych vylíčila vnitřní oheň a zoufalost pro tak hrozná muka a bolesti. Neviděla jsem, kdo mi je působí, ale cítila jsem, jak hořím a jak jsem rozmačkávána; přes to však tvrdím, že oheň a vnitřní zoufalost jsou nejhorší. Jsouc na tak morovém místě a nemohouc doufati v útěchu, nemohla jsem ani usednouti, ani ulehnouti; není na to ani místa, ačkoli mne dali do díry udělané ve zdi, neboť zdi, na něž je hrůzno pohlédnouti, tísní se samy, a všechno dusí, není světla, všude je nejtemnější temnota. Nechápu, jak možno všechno viděti, přes to že tu není světla, což je asi trapné pro oči. Pán mi tehdy neráčil ukázati více z celého pekla. Později jsem měla jiné vidění hrůzných věcí a trestů za některé zločiny, jež se mi zdály na pohled

mnohem hroznějšími, ale nenaháněly mi tolik strachu, poněvadž jsem necítila jejich bolesti, zatím co ve zmíněném vidění mi ráčil Pán dáti skutečně pocítiti muka a zármutek duševní, jako bych to vše trpěla tělesně. Nevím, jak se to stalo, ale chápala jsem, že je to veliká milost a že chtěl Pán, abych spatřila na vlastní oči místo, odkud mne vysvobodilo jeho milosrdenství. Slyšela jsem sice vyprávěti o různých mukách a rozjímala jsem o nich druhdy — ačkoli zřídka, poněvadž není dobře vésti mou duši bázní — a četla jsem, že ďábli mučí duše kleštěmi, a o jiných různých mukách, ale to všechno není ničím proti bolesti v pekle, poněvadž to je něco docela jiného. Slovem, je to jako obraz a skutečnost, a oheň pozemský, přirovnán jsa k ohni pekelnému, je maličkostí. Byla jsem velmi uděšena a ještě dnes, co to píši, jsem uděšena, ačkoli je tomu již skoro šest let, a to tak, že se mi zdá, že mne strachem opouští přirozené teplo. Vzpomenu-li na to, zdá se mi, že mé utrpení a bolesti a všechno, co můžeme vytrpěti na zemi, není ničím, a proto myslím, že si stýskáme částečně bezdůvodně. A proto opakuji, že to byla jedna z největších milostí, jež mi udělil Pán, poněvadž mi prospěla velmi jak tím, že jsem pozbyla strachu před souženými a protivenstvími pozemského života, tak tím, že jsem se přemohla, trpěti je a děkovati Pánu, že mne vysvobodil, jak se dnes domnívám, z věčných a tak strašných muk.

Od té doby považuji, jak jsem řekla, všechno za snadné u porovnání s okamžikem v pekle, kdy mi bylo snášeti, co jsem vytrpěla. Divím se, že jsem četla často knihy, jež osvětlují aspoň poněkud muka pekelná, a že jsem se jich přece nebála a nepokládala za to, čím jsou. Co jsem jen dělala, jak jen jsem se

mohla radovati z něčeho, co by mne bylo přivedlo na tak hrozné místo? Buď požehnán, Bože můj, na věky! Jak se ukázalo, že jsi mne miloval mnohem více, než se miluji sama! Kolikrát, o Pane, jsi mne vysvobodil z tak strašného žaláře, a kolikráté jsem se do něho vrhla zrovnu proti tvé vůli! Odtud pramení též nesmírné utrpení, jež pocítuji, myslíc na mnoho duší, jež se zatracují samy, — zvláště Luteráni, kteří křtem sv. už byli údy církve — a veliké podněty, prospěti duším, takže se mi zdá, že bych vytrpěla mileráda mnoho smrtí, abych vysvobodila pouze jednu z tak nesmírných muk. Uvažuji: vidíme-li někoho na zemi, koho zvláště milujeme, u velikém utrpení nebo bolesti, zdá se, že nás vybízí už naše přirozenost k soucitu, a je-li hoře veliké, tíží i nás: a kdo by snesl pohled na duši, jež trpí bez konce v největším utrpení všech utrpení? Nemá srdce, kdo to snese bez veliké bolesti. Víme-li tedy, že bolest pozemská je konečná a konečně ustane s životem, a přece jsme jí pohnuti k takovému soucitu, a víme-li, že bolest na onom světě nekončí, pak nevím, jak můžeme klidně přihlížeti, jak unáší ďábel každého dne tolik duší!

Zároveň vzniká ve mně i touha, nespokojiti se málem v něčem tak důležitém, jako je naše spása, nýbrž konati všechno, seč jsme, a neopomenouti ničeho. Kéž nám k tomu udělí Pán svou milost! Uvažuji-li, vidím, že jsem sice byla velmi špatná, ale že jsem se přece poněkud snažila sloužiti Bohu a neučinila mnoho, co — jak vím — se děje ve světě, jako by to bylo maličkostí, a že jsem trpěla veliké nemoci, a to s velikou trpělivostí, již mi udílel Pán, a že jsem nebyla nakloněna pomlouvati a mluviti zlého o jiných, a že — zdá se mi — nemohla jsem nikomu přát zlého,

ani nebyla hrabivou, ba nepamatuji se ani, že bych byla někdy tak záviděla, že bych tím byla těžce urazila Pána, a mnoho jiného, neboť ačkoli jsem byla tak špatná, přece jsem žila neustále v bázni boží; a hle, přes to vidím, kam mne umístili ďábli! A vskutku, trpěla jsem v pekle strašná muka, ačkoli se domnívám, že jsem svými hříchy zasloužila ještě větší trest. Je tedy nebezpečno, jsme-li spokojeni sami se sebou a nestará-li se a nezneklidňuje-li se duše, jež padá každým krokem do těžkého hříchu. Vystříhejme se pro lásku boží zlých příležitostí, a Pán nám pomůže, jak pomohl mi. Kéž se zalíbí boží Velebě, nepustiti mne už ze své ruky, abych nepadla znovu; viděla jsem už, kam bych byla dospěla; kéž toho nedopustí Pán ve své božské Velebě! Amen.

Když jsem spatřila toto a jiné veliké a tajné věci, jež mi ráčil Pán ve své dobrotě zjeviti ze slávy, jež bude údělem dobrých, a z utrpení, jež bude údělem zlých, zatoužila jsem konati pokání z tolika zla a zasloužiti něco, čím bych dosáhla takového dobra, zatoužila jsem utéci před lidmi a straniti se úplně světa. Duch můj neměl pokoje; nebyl to však nepokoj neklidný, nýbrž sladký; bylo zřejmo, že je moje touha od Boha a že boží Veleba již zahřála mou duši, aby mohla strávití též jiná, mnohem silnější jídla, než jaká jídala dosud. Přemýšlela jsem, co bych asi vykonala pro Boha, a měla jsem za to, že nejprve třeba jíti za povoláním do řádu, jež mi dala boží Veleba, a to tím, že budu zachovávatí pravidla řádu, seč budu, dokonale. V klášteře,¹⁾ v němž jsem žila, bylo sice mnoho služebnic božích a sloužilo se v něm Bohu věrně. Poněvadž však byl velmi chudý,

---

¹⁾ Klášter Vtělení v Avile.

odcházely z něho sestry často do domů, kde jsme mohly meškati ve vši počestnosti a kázni. Mimo to nebyl klášter založen v původní přísnosti řádové a stanovy se zachovávaly jako v celém řádě (dle bully umírněně).¹⁾ Též jiné jsem považovala za nepříhodné; domnívala jsem se, že je tu život pro mne velmi pohodlný, poněvadž je klášter veliký a příjemný. Zvláště nevhodným se mi zdálo, že bylo dovoleno odcházeti, ačkoli jsem právě já odcházela často, již proto, že mne měli někteří — jimž představení nemohli odříci — rádi ve své společnosti, a proto mi bylo po mnohých prosbách poručeno jíti k nim. Tak jsem odcházela z rozkazu, až jsem konečně bývala jen zřídka v klášteře; ďábel přispíval asi též svým dílem, abych nežila v klášteře, poněvadž některým sestrám prospívalo velmi poučení, jež mi dávali ti, jimž jsem se svěřovala, a jež jsem jim sdělovala.

Tu se přihodilo jednou, když nás bylo několik pospolu, že řekla jedna²⁾ z nás mně a jiným, že by bylo možno založiti klášter, kdybychom se jen odhodlaly státi se sestrami řádu bosaček. Poněvadž jsem se obírala takovými touhami, počala jsem o tom vyjednávati se svou přítelkyní, vdovou,³⁾ o níž jsem se už zmínila a jež měla tutéž touhu. Navrhovala, odkud vzíti důchod pro klášter. Nevedlo to právě k cíli, jak poznávám nyní, ale naše touha nám představovala, že to povede k cíli. Ostatně však jsem se zdržovala, poněvadž se mi velmi líbilo v klášteře, v němž jsem žila; byltě docela po mé chuti a cella, v níž jsem bý-

¹⁾ Bulla Evžena IV.

²⁾ Maria de Ocampo, pozdější sestra Maria ze sv. Jana Křtitele, příbuzná sv. Teresie.

³⁾ Doña Guiomar de Ulloa.

vala, byla úplně, jak jsem si přála. Přes to jsme se usnesly odporoučeti to vroucně Bohu.

Jednou po sv. přijímání mi přikázala boží Veleba přísně, snažiti se o to dle všech svých sil, a učinila mi veliký slib, že nesejde se stavby kláštera a že se jí v něm bude sloužiti horlivě a že se má jmenovati klášteřem sv. Josefa a že sv. Josef nás bude chrániti s jedné brány a s druhé Panna Maria a Kristus Pán že bude s námi a že klášter bude hvězdou, jež se zaleskne velikou září; ačkoli jsou řády umírněny, abych nemyslila, že se jí v nich slouží málo — neboť co by se stalo se světem, kdyby nebylo řeholníků? Pán mi pravil, abych řekla zpovědníkovi, co mi přikázal, a požádala ho, aby nebyl proti tomu a nebránil mi. Vidění mělo tak veliké účinky, a co mluvil ke mně Pán, bylo takové, že jsem nemohla pochybovati, že to byl on. Cítila jsem nesmírnou bolest, poněvadž jsem si představila jednak veliké nepokoje a útrapy, jež mi bude podstoupiti, a jednak zas, že jsem v klášteře velmi spokojena; ačkoli jsem se tím totiž obírala už dříve, přece jsem se dosud nerozhodla, ba ani jsem neměla jistoty, bude-li z toho něco. Teď však se to zdálo úkolem, a poněvadž jsem viděla, že se dávám do něčeho velmi znepokojujícího, byla jsem v pochybách, co si počíti. Ale Pán mluvil o tom ke mně znovu a často, předkládaje mi takové důvody a příčiny, že jsem pochopila a poznala, že je to jeho vůle. Neodvážila jsem se podniknouti ničeho jiného, než říci to zpovědníkovi; sdělila jsem mu písemně všechno, co se stalo. Neodvážil se mi říci určitě, abych toho nechala, viděl však, že soudě přirozeně, nedospěju cíle, poněvadž moje přítelkyně, jež to měla provésti, měla velmi nepatrné prostředky, ba neměla jich skoro vůbec.

Řekl mi, abych promluvila s představeným, a jak ustanoví, tak abych jednala. Nemluvila jsem sice s představeným o svých viděních, ale paní mu řekla, že chce založiti klášter, a provinciál,¹⁾ jsa přítelem dokonalého řádu, schválil to milerád a slíbil jí veškeru přízeň, již bude třeba, a řekl jí, že vezme klášter pod svou správu. Mluvili i o důchodu pro klášter. Vždy jsme chtěly z mnoha příčin, aby nebylo více než třináct sester. Než jsme se daly do díla, napsaly jsme svatému bratru Petru z Alcántara o všem, co se sběhlo; radil nám, abychom neupouštěly od díla, a sdělil nám ve všem své dobrozdání. Sotva však se v městě zvědělo o podniku, již vypuklo proti nám veliké pronásledování, mluvili, smáli se, říkali, že je to nesmysl, tak že nejsem ani s to vypsati to; mně řekli, že se mám v klášteře dobře, mou přítelkyni pronásledovali tak, že se jí to znechutilo. Nevěděla jsem, co si počíti; zdálo se mi, že mají částečně pravdu. Když jsem pro to byla velmi sklíčena a odporoučela se Bohu, počala mne boží Veleba utěšovati a dodávati mi mysli; pravila mi, tu že uhlédnu, co vytrpěli svatí, kteří založili řády, že mi bude snášeti mnohem více pronásledování, než bych si pomyslila, že však toho nemáme dbáti. Pán řekl mi několik slov, jež jsem měla sděliti přítelkyni. Čemu jsem se divila nejvíce, bylo, že jsme byly hned utěšeny pro minulost a odhodlány, odporovati všem; neboť vskutku, mezi těmi, kdo se oddávali modlitbě, a konečně v celém městě nebylo skoro nikoho, kdo by tehdy nebyl proti nám a komu by se nezdál náš podnik čirým nesmyslem.

Bylo tolik řečí a takový rozruch v klášteře, že se zdálo provinciálovi obtížným, odporovati všem, i

¹⁾ P. Angelus de Salazar.

změnil svůj názor a nechtěl už přijati kláštera. Privil, že důchod není jistý a že je malý a že odpor je veliký — a zdá se, že měl ve všem pravdu — a konečně tobo nechal a nechtěl podniku dovoliti. Poněvadž jsme se domnívaly, že jsme již přestály první rány, bolelo nás to velmi. Zvláště mne bolelo, že jsem viděla, že je proti nám provinciál, neboť, kdyby tomu byl chtěl on, byla bych omluvena u všech. Mou přítelkyni nechtěli už ani rozhřešiti, nenechá-li podniku, poněvadž prý je povinna, zameziti pohoršení.

Paní šla — stalo se tak ještě dříve, než provinciál nechal všeho — k velikému učenci a velikému služebníkovi božimu z řádu sv. Dominika,¹⁾ aby mu o tom řekla a zpravila ho o všem. Neměly jsme totiž v celém městě nikoho, kdo by nám byl chtěl poraditi; proto se říkalo, že jednáme jen po své. Tomuto svatému muži vydala počet a svědectví o všem, i o důchodu, který měla ze svého dědictví, přejíc si vřoucně, aby nám pomohl; byl totiž největším učencem ze všech žijících v městě, a málo bylo větších v jeho řádě. Řekla jsem mu též všechno, co jsme zamýšlely vykonati, a vyjmenovala jsem některé důvody. Neřekla jsem mu ani slova o zjeveních, nýbrž uvedla jsem jen přirozené důvody, jež mne pohnuly, poněvadž jsem chtěla, aby nám vyslovil své dobrozdání pouze podle nich. Žádal nás, abychom mu poskytly týden na rozmyšlenou, než odpoví, a tázal se, jsme-li rozhodnuty učiniti, co nám řekne. Řekla jsem mu, že ano — a myslím, že bych tak byla i učinila. Přes to však, že jsem mu to řekla, nevzdala jsem se přece nikdy jistoty, že klášter se stane skutkem. Moje přítelkyně měla pevnější víru

---

¹⁾ P. Petr Ibañez.

a nebyla by se nikdy odhodlala nechat toho, byť by se jí řeklo co řeklo. Já pak, jak jsem řekla, jsem sice myslila, že není možno zanechat podnik, přece však věřím, že zjevení je pravé jen potud, pokud neodporuje pravdám v Písmě svatém nebo zákonům církve, jež plniti jsme povinni; a kdyby mi byl tudíž učenec řekl, že toho nemůžeme vykonati, nechceme-li urazit Boha, a že bychom jednaly proti svědomí, byla bych se toho — jak se mi zdálo — zřekla ihned a hledala jiný prostředek, přes to že jsem byla vskutku přesvědčena, že mé vidění je od Boha. Ale Pán mi nedal jiného prostředku mimo tento. Později mi řekl sluha boží, že převzal naši žádost, jsa pevně rozhodnut vynasnažiti se, abychom zanechaly díla. Bylť se již k němu donesl křik lidu, a jako všichni, považoval to i on za nesmysl; ba vysťříhal ho i šlechtic, jenž zvěděl, že jsme byly u něho, aby uvážil, co by učinil, a aby nás nepodporoval. Když však počal uvažovati, co by nám odpověděl, a přemýšleti o podniku a o našem úmyslu a o způsobu života a o kázni, tu prý se přesvědčil, že podnik prospěje velmi službě boží a že by se nemělo od něho upustiti. Proto nám odpověděl, abychom spěchaly dokončiti dílo a navrhl nám, jak bychom si počínaly. Mínil, že jmění je sice skrovné, ale že třeba důvěrovati i v Boha, a kdo by byl proti tomu, aby jen přišel k němu, že mu odpoví. Tak nás podporoval vždy, jak o tom budu vyprávěti později. Byly jsme tím velice potěšeny, jakož i tím, že některé svaté duše, jež nám odporovaly, byly už smířlivější, ba že některé nás i podporovaly. Mezi nimi byl i svatý šlechtic¹⁾, o němž jsem se už zmínila. Jsa tak dokonalý a vida, že náš úmysl jde za takovou dokonalostí, ana celým našim

---

¹⁾ František de Salcedo.

základem je modlitba, změnil svůj názor v ten smysl, že by to přec jen mohlo býti od Boha, přes to že považoval prostředky za velmi obtížné a bezúčelné. Zdá se, že jej k tomu pohnulsám Pán. Pán pohnul asi i mistra,¹⁾ kněze a sluhu božího, jenž byl prvním, s kým jsem rozmlouvala o udělených mi milostech, jak jsem už řekla; je vzorem celého města a Bůh jej tu nechává, aby pomohl a prospěl mnohým duším. I on přispěl mi už na pomoc v mém podniku. A tak jsme dospěly v neustálých a vroucích modlitbách až tam, že jsme již koupily na vhodném místě dům. Je sice malý, ale nedbala jsem toho, poněvadž mi řekl Pán, abych vešla, jak mohu, že uvidím, co učiní boží Veleba. A vskutku, jak jasně jsem to viděla! Věděla jsem sice, že duchod je skrovný, ale byla jsem přesvědčena, že Pán to napraví jinak a že nám bude pomáhati.

XXXIII.

Když bylo naše dílo tak daleko a mělo se již již ukončiti, jelikož se měly příštího dne vyhotoviti listiny, změnil náš P. provinciál svůj názor. Myslím, že, jak se ukázalo později, byl k tomu pohnut řízením božím. Poněvadž jsme se totiž modlily tak vroucně, zdokonaloval Pán dílo a dal je zbudovati způsobem jiným. Když provinciál nechtěl převzít kláštera, poručil mi zpovědník ihned, abych na to už nemyslila. Pán sám ví, jak veliká utrpení a hoře jsem podstoupila, než jsem dospěla až sem. Když však se všechno zastavilo a zůstalo tak, utvrdila se ještě více domněnka, že to byl jen ženský nerozum, a pomluvy rostly ještě více,

---

¹⁾ Kašpar Daza.

přes to že jsem dosud jednala z rozkazu provinciálova. Byla jsem v celém klášteře velmi nenáviděna, poněvadž jsem chtěla založiti klášter s přísnější klauzurou. Sestry říkaly, že jim dělám hanbu, že tu mohu též sloužiti Bohu, kdyžtě jiné jsou lepší mne, že nemiluji kláštera a že by bylo lépe, kdybych našla důchod jemu než jinému klášteru. Některé pravily, aby mne zavřely do žaláře; jiné — těch bylo velmi málo — byly poněkud pro mne. Věděla jsem sice, že sestry mají v mnohém pravdu a žádala jsem je mnohdy o prominutí, ale nemohouc jim sděliti hlavního důvodu, totiž že mi to přikázal Pán, nevěděla jsem, co si počíti, a proto jsem mlčela. Bůh mi prokázal převelikou milost, že mne všechno to nezneklidňovalo. Nechala jsem podnik tak snadno a tak spokojeně, jako by mne nebyl stál ničeho. Toho nemohl uvěřiti nikdo, ani sestry, jež se oddávaly modlitbě a stýkaly se se mnou; domnívaly se, že jsem velmi zarmoucena a zahanbena. Neuvěřil tomu ani zpovědník. Já pak jsem měla za to, že jsem vykonala všechno, co mi přikázal Pán, seč jsem byla, i zůstala jsem velmi spokojena a ráda v klášteře, v němž jsem byla. Přes to však jsem nebyla nikdy s to, vzdáti se víry, že bude podnik uskutečněn; neměla jsem sice prostředků a nevěděla jsem ani, jak a kdy, ale považovala jsem to zajisté.

Zarmoutilo mne hluboce, že mi jednou psal zpovědník, jako bych byla v něčem jednala proti jeho vůli. Pán chtěl asi, aby se mi dostalo vždy utrpení odtud, odkud by mne bolelo nejvíce; a proto se mi ho dostalo v tak mnohých pronásledováních odtud, odkud — jak se mi zdálo — bych měla býti utěšena. Zpovědník mi psal, že poznám již z toho, co se přihodilo, že bylo všechno jen sen, avšak se tedv ode dneška polepšila

a nechtěla už podnikati ničeho a ani o tom už nemluvila; vidím prý, jaké z toho povstalo pohoršení, a jiné, což vše mne bolelo. Toto mne bolelo více než všechno ostatní, poněvadž jsem se domnívala, že jsem zavedla příležitost a byla vinnou, že byl urážen Bůh, a byla-li tato vidění přeludem, že byla všechna moje modlitba jen klam a že jsem hrozně oklamána a ztracena. Sklíčilo mne to tak neobyčejně, že jsem byla celá pomatena a zarmoucena. Ale Pán stál při mně vždy a ve všech utrpeních, o nichž jsem vyprávěla, těšil mne a sílil často, že nejsem ani s to vylíčiti toho zde. Tentokráte mi řekl, abych se nermoutila, že jsem sloužila věrně Bohu a neurazila ho, abych nyní jen konala, co mi přikázal zpovědník, totiž mlčela, až nadejde čas vrátiti se k podniku. Byla jsem tak potěšena, že jsem nepovažovala za nic celé pronásledování, které vypuklo proti mně.

Tu mne poučil Pán, jakým prevelikým je dobrem, snášeti pro něho utrpení a pronásledování, neboť jsem pozorovala ve své duši takový vzrůst lásky k Bohu a mnohých jiných ctností, že jsem se podivila. Právě proto nemohu netoužiti po utrpení. Jiní se domnívali, že jsem velmi zahanbena, a bylo by tomu tak vskutku, kdyby mne Pán nebyl zahrnoval tak nesmírně takovou milostí. Tehdy se počaly množiti návaly lásky boží, o nichž jsem vyprávěla, a vytržení byla větší. Mlčela jsem však a nepověděla nikomu o svém zisku. Svatý Dominikán¹⁾ považoval též vždy jako já za jisté, že se podnik uskuteční, a když jsem se tím nechtěla obírat, abych nebyla neposlušnou svého zpovědníka, ujal se věci on s mou přítelkyní a psali do Říma a na-

---

¹⁾ P. Petr Ibañez.

vrhovali. I ďábel počal usilovně šířiti od jednoho k druhému, že jsem v této věci viděla jakési zjevení, a tak přišli ke mně ve velikých obavách říci mi, že je vážná doba a že by se proti mně mohlo něco sehnati a udati u inkvisitorů. Zamlouvalo se mi to a smála jsem se, poněvadž jsem neměla nikdy takových obav, dobře vědouc, že bych se u věcech víry nezdráhala tisíckrát umřít za každý sebemenší obřad církevní a za každou pravdu Písma sv. Řekla jsem jim, ať se jen nebojí, že by bylo velmi zle s mou duší, kdyby v ní bylo něco takového, zač by se mi bylo báti Inkvisice: a kdybych se domnívala, že mám proč, že bych ji vyhledala sama; a kdyby se něco sehnalo, že by mne osvobodil Pán a že by mi to jen prospělo. Promluvila jsem o tom se svým P. Dominikánem, jenž byl — jak jsem řekla — tak učený, že jsem mohla býti jista tím, co mi tvrdil. Sděbila jsem mu všechna vidění a jak se modlím a jak veliké milosti mi prokázal Pán, a to, seč jsem byla, jasně, a prosila jsem ho, aby o tom uvažoval dobře a řekl mi, zda je tu něco proti Písmu sv. a co o tom všem myslí. Uklidnil mne velmi, a jak se mi zdá, prospělo to i jemu. Byl sice velmi zbožný, ale od této doby se oddával mnohem více modlitbě a chtěje se v ní lépe cvičiti, odešel do kláštera svého řádu, jenž leží ve velké samotě, a pobyl tam přes dva roky. Když ho odtud odvolala poslušnost, — byloť třeba takového učence — bylo mu to velmi nemilé. Poněvadž jsem postrádala jeho pomoci, trpěla jsem velmi, když od nás odcházel, ale nebránila jsem mu, ana jsem poznala, jak mu to prospěje, neboť mi řekl Pán, když jsem se velmi rmoutila pro jeho odchod, abych se nermoutila a utěšila se, že jde v dobrém průvodu. V ústraní prospívala jeho duše a pokročila tak

v duchovním životě, že mi vrátiv se řekl, že by nechtěl o živý svět opomenouti této cesty. Mohla jsem též říci totéž, neboť uklidňoval-li a těšil-li mne dříve pouze svou učeností, činil tak teď i z vlastní zkušenosti duševní, již nabyt lojně ve věcech nadpřirozených. Bůh přivedl ho nazpět v pravý čas, když totiž viděla boží Veleba, že ho bude třeba, aby přispěl k budování kláštera, který chtěla založiti.

Mlčela jsem a ani jsem nepřemýšlela, ani nemluvila o naší věci pět nebo šest měsíců, a Pán mi toho nepřikázal nikdy. Nevěděla jsem proč, ale nemohla jsem se zbaviti myšlenky, že se podnik uskuteční. Koncem tohoto času odešel odtud rektor¹⁾ Tovaryšstva Ježíšova a boží Veleba povolala sem jiného, muže velikého života duchovního²⁾ a veliké odvahy a rozumu a učenosti, a to právě v čas, kdy jsem žila u veliké potřebě. Poněvadž můj zpovědník měl představeného — a Jezuité poslouchají tak, že není možno ani se pohnouti nežli dle vůle představeného! — neodvážil se v některých věcech rozhodovati, a to z mnoha příčin, jež měl, ačkoli rozuměl dobře mému duchu a přál si, abych šla rychle ku předu. Duch můj však již měl takové návaly, že mne bolelo velmi, že je tak spoután. Ale přes to vše jsem nepřestoupila rozkazů zpovědníkových.

Když jsem se jednou velmi rmoutila, myslíc, že mi zpovědník nevěří, řekl mi Pán, abych se nesoužila, že mé utrpení skončí brzy. Rozradovala jsem se velmi, domnívajíc se, že zemru brzy, a byla jsem velmi spokojena, když jsem na to vzpomněla. Později však jsem poznala jasně, že Pán mínil příchod nového rektora,

¹⁾ P. Diviš Vazquez.

²⁾ P. Kašpar de Salazar.

o němž jsem se zmínila, neboť se nenaskytlo již nikdy, abych snášela takové utrpení. Nový rektor dal totiž volnost P. ministrovi, jenž byl mým zpovědníkem. Privil mu, aby mne nejprve potěšil, že se není čeho obávati, a aby mne nevedl tak úzkou cestou a dal působiti duchu Páně; zdálo se druhdy, že duše nemůže pro tak veliké návaly duševní ani oddechnouti. Rektor mne přišel navštívit, a zpovědník mi přikázal, promluvit s ním docela otevřeně a jasně. Cítila jsem obyčejně veliký odpor, měla-li jsem mluvit o udělených mi milostech; tu však jsem cítila v duchu, přistupujíc ku zpovědníci, ani nevím co, čeho, jak se pamatuji, jsem nepocítila ani před tím, ani po tom u nikoho a čeho bych nedovedla vyjádřiti, ani vystihnouti příměry. Byla to duchovní rozkoš, a moje duše poznala, že jeho duše mne pochopí a bude souhlasiti s mojí, ačkoli — jak jsem řekla — nevím, jak jsem to poznala. Kdybych s ním byla mluvila nebo kdyby mi o něm byli vyprávěli něco velikého, pak by nebylo těžko pochopiti, že mám radost, vidouc, že mne pochopí, ale dosud jsme spolu nepromluvili ani slovíčka, a nebyl ani mužem, o němž bych se byla dříve něčeho dověděla. Později jsem poznala jasně, že se neklamal můj duch, poněvadž rozmluva s ním prospěla zcela jistě velmi mně a mé duši. S dušemi, které — jak se zdá — přivedl Pán už velmi daleko, zachází P. rektor velmi dobře, poněvadž je pobízí k běhu a nenechává jich jíti krok za krokem. Obyčejně oprostuje duše všeho a umrtví je; v tom a v mnohém jiném udělil mu Pán veliké schopnosti. Sotva jsem s ním počala mluvit, poznala jsem ihned jeho způsob a viděla jsem, že je to duše čistá a svatá a že má od Pána zvláštní dar. rozeznávati duchy: po-

těšilo mne to velmi. Nedlouho po naší rozmluvě počal mne Pán pobízeti znovu, abych se ujala zase podniku kláštera a abych sdělila zpovědníkovi a rektorovi mnohé důvody, aby mi nepřekáželi; některé z nich jim nahnaly strachu, neboť P. rektor nepochyboval nikdy, že ve mně působí duch boží, an uvažoval bedlivě a starostlivě o všech účincích.

Pro tyto mnohé důvody neodvážili se mi zbraňovati. Zpovědník mi dovolil zase podniknouti všechno, seč jsem. Viděla jsem dobře obtíže, jichž jsem se podjala, vždyť jsem byla sama a sama a měla jen nepatrné prostředky. Usnesly jsme se jednati docela tajně. Proto jsem dala sestře,¹⁾ žijící mimo město, peníze, jež nám dal Pán různými cestami na koupi domu, aby za ně koupila dům a zařídila jej, jako by byl její. Trvalo by dlouho, kdybych vyprávěla, jak se o to staral Pán. Snažila jsem se, seč jsem byla, nejednati v ničem proti poslušnosti, ale věděla jsem, že bude všechno ztraceno jako předešle, ba že bude hůře, až o tom řeknu představeným. Shánějíc peníze, kupujíc dům, uzavírajíc smlouvu, dávajíc dům zaříditi, vytrpěla jsem nesmírné útrapy, a to často úplně sama, ačkoli moje přítelkyně konala, co mohla; mohla však jen málo, ba tak málo, že se to rovnalo nule. Jednalo se sice jejím jménem a za její přízně, ale celé břímě bylo na mně, a to břímě tak různorodé, že se divím až podnes, jak jsem je unesla. Mnohdy jsem říkala zarmoucená: „Pane můj, proč mi poroučíš něco, co se zdá býti nemožným? Ať jsem jen ženou, jen kdybych byla volná! Avšak jsouc upoutána s tolika stran, nemajíc peněz a nevědouc, odkud je vzíti na breve a na všechno — co mohu činit, Pane?“

---

¹⁾ Jana de Ahumada, provdaná za Jana de Ovalle, žila v Albě.

Když jsem byla jednou u veliké bídě a nevěděla, co si počítí a čím zaplatiti několika dělníkům, zjevil se mi sv. Josef, můj pravý otec a pán, a ujistil mne, že se mi nebude nedostávatí peněz, abych jen najala dělníky. Učinila jsem tak, nemajíc ani groše, a Pán se o mne postaral tak, že se podivili, kdo to slyšeli. Dům se mi zdál příliš maličkým, a byl skutečně tak maličký, že jsem ani nemohla pochopiti, jak by mohl býti klásterem. Proto jsem chtěla koupiti jiný, hned vedlejší, též malinký dům, abych jej proměnila v kostel, ale neměla jsem zač a nevěděla jsem ani, jak jej koupiti, ani co si počítí. Tu pravil mi jednou Pán, když jsem byla po sv. přijímání: „Již jsem ti řekl, a bys vešla, jak můžeš.“ A jako by si stýskal, pravil mi dále: „Oh, té lakoty lidské! Což myslíš, že se ti bude i země nedostávatí? Kolikrát jsem spal pod širým nebem, nemaje, kam bych se položil!“ Ulekla jsem se velmi. Poznala jsem, že má pravdu. Šla jsem do domku a rozdělila jej a shledala, že je jako stvořen pro klášter, ač byl jen malinký. Nesnažila jsem se už přikoupiti místa a dala jsem v něm, jak byl nezalícen a neopraven, zařídití tak, aby se v něm mohlo žíti, především pak, aby neškodil zdraví; tak se má dělati vždycky.

Když jsem byla na sv. Kláru u sv. přijímání, zjevila se mi tato světice u převeliké kráse a pravila mi, abych nabyla myslí a pokračovala v započatém díle, že mi pomůže. Počala jsem ji vroucně uctívati. Její slova se stala skutkem, neboť ženský klášter jejího řádu, jenž je na blízku, přispívá nám potravinami, a co víc, sv. Klára přivedla zvolna mou touhu po dokonalosti až tam, že zachováváme i v našem

klášteře chudobu, jakou zachovávala blažená světice ve svém, a že žijeme z almužny. Nestálo mne málo námahy, aby se tak stalo úplným potvrzením a vážností sv. Otce, aby se to nedalo změnit a klášter neměl nikdy důchodu. Více však činí Pán, — a tak tomu bude asi na prosbu této blažené světice i příště — neboť boží Veleba nám dává hojně všeho potřebného, přes to že neprosíme nikoho. Buď požehnána za všechno! Amen.

Touž dobou jsem byla na svátek Nanebevzetí Panny Marie v klášteře řádu slavného sv. Dominika a rozjímala jsem o mnohých hříších, z nichž jsem se tu v uplynulém čase zpovídala, a o svém špatném životě. Tu se mne zmocnilo takové vytržení, že jsem byla téměř bez sebe. Usedla jsem a myslím, že jsem neviděla ani proměňování, ani nemohla slyšeti mše svaté, pročež jsem byla později úzkostlivá. Domnívala jsem se viděti, jak mne odívají bělostným a zářivým hávem, s počátku však jsem neviděla, kdo mne odívá; potom jsem zočila Pannu Marii po pravé straně a po levé svého otce sv. Josefa, ani mne odívají hávem; byla jsem poučena, že jsem už čista od svých hříchů. Když jsem byla již oděna a cítila převelikou rozkoš a blaženost, zdálo se mi, že mne vzala Panna Maria za ruku. Pravila mi, že je jí velmi milé, že sloužím sv. Josefu, abych věřila, že se uskuteční mé úmysly s klášterem, a že se v něm bude horlivě sloužiti Pánu a jim dvěma; abych se nebála, že v něm někdy zavládne ochablost, byť se mi i nelíbila poslušnost, jakou ukládá, poněvadž nás budou chrániti, a že její Syn již nám slíbil, že bude s námi, a že dává mi tento šperk na znamení, že je to pravda. Zdálo se mi, že mi dala kolem šíje zlatý, překrásný řetěz, na němž byl upevněn

velmi drahocenný kříž. Zlato a drahokamy kříže liší se tak od zlata a drahokamů pozemských, že se ani nedají přirovnati, poněvadž jejich krása převyšuje všechno, co si jen můžeme představit. Rozum nepochopí, z čeho byl háv, ani není s to představit si bělost, jíž dle vůle Páně zářil. Proti tomu zdá se všechno na zemi takořka jen uhlokresbou. Nesmírná byla krása, v níž jsem viděla Pannu Marii, ačkoli jsem neviděla jednotlivých, určitých rysů, nýbrž celý tvar její tváře najednou. Byla oděna v úběl nesmírného lesku, který neoslepoval, ale byl příjemný. Sv. Josefa jsem neviděla tak jasně, ačkoli jsem věděla dobře, že je tu, jako u viděních, o nichž jsem vyprávěla a v nichž nevidíme. Panna Maria se mi zdála velmi mladá. Když se mnou byli prodleli chvílku, zatím co jsem byla naplněna převelikou slávou a rozkoší, jaké jsem — tuším — nepocítila nikdy a jíž bych si přála požívatí vždycky, zdálo se mi, že je vidím zvedati se do nebe s velikým množstvím andělů. Zůstala jsem velmi osamocena, ale tak potěšena a povznesena a usebrána v modlitbě a pohnuta, že trvalo chvíli, co jsem se nemohla ani hnouti, ani promluvit a co jsem byla jako bez sebe. Pocítila jsem velikou touhu strávití se pro Boha a jiné takové účinky. Všechno stalo se tak, že jsem nemohla nikdy pochybovatí, — ať jsem se snažila jak snažila — že vidění mé bylo od Boha, Pána našeho. Byla jsem velmi utěšená a klidná. Co pravila Královna andělů o poslušnosti, má se takto: bylo mi obtížno, nepodřídití kláštera představeným řádu, ale Pán mi řekl, že není radno, zavazovatí sestry k poslušnosti k představeným. Uvedl mi příčiny, pro něž nebylo nijak radno, zavéstí poslušnost k představeným, a pravil, abych se obrátila jistou cestou do Říma a že

on se postará, aby odtud přišla rozhodnutí. A tak se stalo. Učinili jsme, jak mi přikázal Pán, a dopadlo to dobře. A též proto, co se stalo později, bylo velmi radno, aby byl klášter podřízen biskupovi.¹⁾ Tehdy jsem ho ještě neznala a nevěděla jsem, jakým bude představeným. Pánu se zalíbilo, že byl velmi zbožný a podporoval náš klášter, jak bylo třeba za velikého proti němu se zvednuvšího odporu a že se stal takovým, jakým jest. O tom budu vyprávěti později. Buď požehnán, jenž tak zařídil všechno! Amen.

XXXIV.

Snažila jsem se sice, seč jsem byla, aby se nezvědělo o našem podniku, přece však nemohl býti proveden tak tajně, aby se o něm mnozí nedověděli mnohého; ti věřili, ti zase ne. Bála jsem se velmi, řeknou-li o tom něco provinciálovi, až se vrátí, že mi zakáže obírat se tím a že bude ihned po všem. Pán však zařídil to jinak. Přihodilo se totiž, že se ve velikém, přes dvacet mil odtud vzdáleném městě²⁾ právě rmoutila paní³⁾ pro smrt chotě⁴⁾; rmoutila se tak nesmírně, že se obávali o její zdraví. Paní zvěděla o mně, hříšnici; Pán chtěl pro jiná dobra, jež odtud vyplynula, že jí o mně vyprávěti dobré věci. Paní znala dobře provinciála, a poněvadž byla urozená a věděla, že žiji v klášteře; z něhož možno odejít, vzbudil v ní Pán takovou touhu uviděti mne, že nemohla asi jinak, než zasaditi se ihned vším

---

¹⁾ Alvaro de Mendoza.

²⁾ Toledo.

³⁾ Doña Luisa de la Cerda.

⁴⁾ hrabě Arias Pardo.

úsilím o to, aby mne dostala k sobě, ana doufala, že se se mnou potěší. Napsala provinciálovi, jenž byl odtud velmi vzdálen. Provinciál mi rozkázal, zavázav mne poslušností, vydati se ihned s jednou družkou na cestu. Zvěděla jsem to na Štědrý večer. Byla jsem poněkud zmatena a bolelo mne velmi, když jsem viděla, že mne chtějí poslati z kláštera, domnívajíce se, že je na mně něco dobrého — čehož jsem nemohla snést, vidouc, jak jsem špatná. Odporoučela jsem se vroucně Bohu a byla jsem po celou půlnoční mši svatou nebo aspoň velkou její část u velikém vytržení. Pán mi řekl, abych neopomenula jíti a neposlouchala dobrozdání jiných, poněvadž mi prý může málokdo raditi bez opovážlivosti; že mi bude sice trpěti, ale že prokáži Bohu velikou službu a že je třeba i pro podnik s klášterem, abych se odtud odebrala, než přijde breve, poněvadž prý ďábel nastrojil pro příchod provinciálův veliké pikle; abych se nebála ničeho, že mi tam bude pomáhati. Byla jsem tím velmi posílena a potěšena. Řekla jsem to rektorovi. Pravil mi, abych o živý svět neopomenula jíti. Jiní mi řekli, abych se nepoddávala, že je to výmysl ďáblův, aby se mi tam stalo něco zlého. Radili mi, abych napsala znova provinciálovi.

Poslechla jsem rektora, a jsouc potěšena tím, co jsem slyšela v modlitbě, šla jsem bez bázně, ačkoli ne bez převelikého studu, ana jsem věděla, proč mne poslali a kolikráte se již zklamali. Proto jsem prosila Pána ještě naléhavěji, aby mne neopouštěl. Potěšilo mne velmi, že v městě, kam jsem šla, byl klášter Tovaryšstva Ježíšova; domnívalať jsem se, že budu poněkud jista, poslechnu-li rozkazů jeho kněží, jak jsem je poslouchala tady. Pánu se zalíbilo, že se paní tak potěšila, že jí počalo býti hned zřejmě lépe a že byla každého

dne více potěšena. Vážili si toho velmi, poněvadž zármutek — jak jsem řekla — vehnal paní do úzkých. Pán dal mi asi pro mnohé modlitby, jež za mne konaly dobré a mi známé duše, že se mi vedlo dobře. Paní byla velmi bohabojná a tak zbožná, že její veliké křesťanství doplnilo, čeho se nedostávalo mně. Zamilovala si mne velice; milovala jsem ji též velice, vidouc její dobrotu. Přes to však mi bylo skoro všechno křížem, poněvadž mi naháněly hostiny mnoho strachu. Moje duše byla tak bázlivá, že jsem se neodvážila býti bezstarostnou. Ani Pán nebyl o mne bez starosti, neboť mi uděloval, co jsem tam meškala, převeliké milosti, a ty mi dodávaly veliké svobody a působily, že jsem pohrdala vším, co jsem viděla — a to tím více, čím větší byly milosti — a že jsem jednala s tak vznešenými paními, jimž sloužiti jsem si mohla pokládati za čest, tak svobodně, jako bych jim byla rovna. Nabyla jsem velikého prospěchu a řekla jsem to též paní. Viděla jsem, že jest ženou a že je tudíž podrobena vášním a slabostem, jako já, a viděla jsem, jak málo dlužno ceniti pozemskou moc. Čím větší je moc, tím více je starostí a práce a péče, chovati se dle stavu, takže není možno ani klidně žíti. Poněvadž se všechno řídí stavem a ne potřebami, je třeba jísti, kdy k tomu není čas a bez všelikého pořádku, a mnohdy třeba jísti jídla, jež odpovídají více stavu než chuti.

Vskutku, zhnusila se mi docela touha býti paní. Chraň mne Bůh nepravé slušnosti! Paní byla sice z nejvznešenějších v říši, myslím však, že je málo pokornějších a dobromyslnějších než ona. Litovala jsem jí, vidouc, jak často koná, co neodpovídá její zálibě, chtějíc učiniti zadost stavu, a je mi jí líto dosud. Služebnictvu se může důvěřovati pramálo, ačkoliv

služebnictvo panino bylo hodné; pán nesmí mluvíti s tím více než s oním, nemá-li se ten, jemuž přeje, státi nenáviděným. Je to taková poddanost, že jest jednou z největších lží na světě, nazývati takové lidi pány, poněvadž nejsou — zdá se mi — než otroky nescetných ohledů. Zalíbilo se Pánu, že po čas, co jsem meškala v tomto domě, sloužili jeho obyvatelé boží Velebě více než jindy, ačkoli jsem nezůstala prosta útrap a nenávisti, již ke mně měli někteří pro velikou lásku paninu ke mně. Možná že se domnívali, že mám na zřeteli nějaký osobní prospěch; možná že dopustil Pán, abych trpěla tyto a různé jiné útrapy, abych se nepohřížila do blahobytu, jehož se mi dostalo. — A vskutku zalíbilo se mu, že jsem vyšla ze všeho s prospěchem pro svou duši.

Zatím co jsem dlela u paní, přišel tam velmi vážený řeholník¹⁾, s nímž jsem před mnoha lety mluvila několikráte. Když jsem byla jednou na mši sv. v klášteře jeho řádu, jenž byl blízko domu, ve kterém jsem bydlila, zatoužila jsem zvěděti, v jakém stavu jest jeho duše. Přála jsem si, aby byl velikým sluhou božím. Zvedla jsem se tedy, abych s ním promluvila; poněvadž však jsem už byla usebrána v modlitbě, zdálo se mi, že bych jen mrhala časem, a myslila jsem, proč bych se do toho pletla, i usedla jsem zas. To se opakovalo — tuším — třikrát, až konečně zvítězil anděl dobrý nad zlým, i dala jsem ho zavolati a on přišel do zpovědnice, aby se mnou promluvil. Počali jsme se tázati vespolek na svůj život, neboť jsme se už neviděli mnoho let. Řekla jsem mu, že jsem prožila mnoho duševních

---

¹⁾ Není jisto, který. Jmenují se tito: P. Vincenc Varron, P. Garcia de Toledo a P. Dominik Bañes.

utrpení. Naléhal na mne, abych mu sdělila, jaká to byla utrpení. Odpověděla jsem mu, že nejsou pro každého a že mu jich neřeknu. Privil mi, když o nich ví P. Dominikán¹⁾, jemuž jsem je sdělila a jenž byl jeho velikým přítelem, že mu o nich poví brzo, abych se tedy nestýchala.

Bylo tomu tak, že nemohl ustati naléhat na mne, a že jsem — zdá se mi — nemohla neřici mu svých duševních utrpení; a ačkoli mi bývalo obyčejně obtížno a stydno, mluvití o nich s jinými, nedělalo mi to tady vůbec nesnázi, jako u rektora, o němž jsem se zmínila, ba potěšilo mne to velmi; řekla jsem mu všechno ve zpovědi. Zdál se mi moudřejším než dříve, ačkoli jsem ho považovala vždy za velmi rozumného. Viděla jsem jeho veliké nadání a vlohy a že by mohl velmi prospívati, kdyby se oddal úplně Bohu. Jsem už taková od několika let: vidím-li někoho, kdo se mi velmi líbí, zataužím ihned, aby se oddal Bohu úplně, a toužím po tom tak mocně, že si druhdy nedovedu ani pomoci. Ráda bych sice, aby sloužili Bohu všichni, ale u lidí, kteří se mi líbí, je má touha neobyčejně prudká, a proto za ně prosím Pána zvláště snažně. Tak bylo tomu i s řeholníkem, o němž vypravuji. Žádal mne, abych jej odporoučela vroucně Bohu — a nebylo ani třeba, aby mi to řekl, ana jsem byla už taková, že jsem ani nemohla jinak jednati. — Šla jsem tedy na místo, kde jsem se modlívala sama, a jsouc velmi usebrána v modlitbě, počala jsem rozmlouvati s Pánem docela prostě, jak rozmlouvám častokráte, nevědouc ani, co mluvím; neboť je to láska, jež mluví, a duše je tak unesena, že ani nevidí rozdíl, jaký stává mezi ní

---

¹⁾ P. Petr Ibañez.

a Bohem, poněvadž poznává lásku boží Veleby k sobě a zapomíná sama na sebe a domnívá se, že je v Bohu a jeho nerozdílným vlastnictvím, a proto mluví nesmysly. Pamatuji se, že jsem mluvila též tak, prolévajíc hojné slzy a prosíc Boha, aby se řeholníková duše oddala opravdově jeho službě. Nestačilo mi považovati ho za dobrého, byla bych jej ráda měla lepším. Řekla jsem tudíž: „Pane, nesmíš mi odepříti této milosti. Hle, jak je způsobily, státi se naším přítelem!“

Ó jak dobrý a blahosklonný je Bůh, že nehledí na slova, nýbrž na touhy a vůli, s jakou je říkáme! Jak strpí, že někdo, jako jsem já, mluví tak směle s boží Velebou! Buď požehnán na věky věkův! Vzpomínám, že jsem se té noci velmi rmoutila v hodinách modlitby, pomyslivši, že možná nejsem v přátelství božím a že nemohu věděti, jsem-li v milosti boží nebo ne, ačkoli jsem toho netoužila zvědět. Toužila jsem jen umřítí, abych nežila života, v němž jsem nebyla jista, zda jsem už neumřela, neboť nemohlo pro mne býti bolestnější smrti nad myšlenku, že jsem urazila Boha. Toto utrpení mne tísnilo; jsouc celá zalita slzami a rozplývajíc se v nich, prosila jsem Boha, aby toho nedopouštěl. Tu jsem poznala, že se mohu utěšiti a důvěřovati, že jsem v milosti boží, poněvadž duši, jež by byla ve hříchu smrtelném, nemohlo se dostatí takové lásky k Bohu, takových milostí a takových pocitů duševních, jaké boží Veleba udělila mně. Důvěřovala jsem pevně, že Pán udělí řeholníkovi, oč jsem ho prosila. Pán mi řekl, abych mu sdělila několik slov. Bolelo mne to velmi, neboť jsem nevěděla, jak mu je říci; mám-li totiž zpraviti o něčem někoho jiného, je mi to — jak jsem řekla — velmi nepříjemné, zvláště nevím-li, jak to přijme a nevysměje-li se mi. Byla jsem tedy v úzkých;

konečně však jsem se rozhodla a — jak se mi zdá — slíbila Bohu, že mu toho neopomenou sděliti. A poněvadž jsem se velmi styděla, napsala jsem to a dala řeholníkovi. Po účincích, jež v něm slova způsobila, bylo poznati, že jsou od Boha. Rozhodl se totiž oddati se opravdově vnitřní modlitbě, ačkoli neuskutečnil úmyslu ihned. Chtěje ho získati pro sebe, vzkázal mu Pán po mně několik pravd, které — ač jsem toho nevěděla — hrdily se pro něho tak, že se podivil. Pán připravil ho asi sám, aby uvěřil, že pravdy jsou od boží Veleby. Já ubohá pak jsem prosila vroucně Pána, aby ho přivedl k sobě úplně a vzbudil v něm ošklivost nad radostmi a starostmi života. A vskutku, Pán — budiž pochválen na věky ! — vykonal to tak dokonale, že žasnu, kdykoli se mnou mluví, a byla bych o tom pochybovala, kdybych nebyla viděla, že mu Pán udělil v tak krátké době tak vznešené milosti a že ho tak přitáhl k sobě, že — zdá se — nežije už ničemu na světě. Kéž drží nad ním boží Veleba svou ruku ! Bude-li tak pokračovati — a doufám v Pána, že tak učiní, poněvadž zná důkladně sama sebe — bude jedním z nejvýtečnějších služebníků božích a prospěje velmi mnohým duším, protože nabyl za krátkou dobu veliké zkušenosti v duchovním životě. Takové dary skýtá Bůh kdy chce a jak chce, nehledě ani na čas, ani na vykonané služby. Nepravím, že nezáleží mnoho na čase a na službách, nýbrž míním, že Pán neudílí někomu za dvacet roků nazírání, jaké uděluje jiným za rok: boží Veleba ví proč. A je klamem, domníváme-li se, že pochopíme po letech, čeho nemůžeme nijak dosíci bez zkušenosti, a proto bloudí mnozí, chtějí-li — jak jsem řekla — pochopiti duchovní život, jehož sami nemají. Ne-
tvrdím, že učenec, nežijící duchovně, nemůže řídit

duší duchovně žijících, ale je třeba, aby užíval přirozeného rozumu ve věcech přirozených, zevnějších i vnitřních, a aby posuzoval věci nadpřirozené dle Písma sv. Ostatně však, ať se nemučí a nedomyšlí, že rozumí tomu, čemu nerozumí, a nesouží duší, které v životě nadpřirozeném řídí jiný, větší Pán, tak že nejsou nikdy bez představeného. Nediv se a nemysli, že něco takového není možno — Pán je všemohoucí! Snaž se posílit svou víru a pokořit se, dá-li Pán, že nějaká stařenka ví v této vědě možná více než on, ačkoli je velmi učený. Takovou pokorou prospěje duším i sobě více, než děláje se nazíravým, nejsa jím. Neboť, opakuji, nemá-li někdo zkušenosti a neuznává-li v hluboké pokoře, že tomu sice nerozumí, ale proto že to není ještě nemožné, získá sám málo a prospěje ještě méně tomu, koho vede; je-li však pokorný, neboj se, že dopustí Pán, aby se klamali oba.

Knězi, o němž vypravuji, dal Pán zkušenost ve mnoha věcech, a on, jsa velikým učencem, snažil se docílit studiem všeho, čeho jen tu mohl dosíci. Čemu nerozumí ze zkušenosti, o tom se poučuje u zkušených, a proto mu Pán pomáhá a udílí mu pevnou víru. Tak prospěl velmi sobě i mnohým jiným duším, a moje duše jest jednou z nich. Poněvadž totiž Pán věděl o obtížích, jež mi bude překonati, a poněvadž chtěl povolati k sobě některé z mých vůdců, postarala se — jak se zdá — boží Veleba, abych měla jiné vůdce, kteří mi přispěli ve velikých obtížích a prokázali mi mnoho dobrého. Pán proměnil řeholníka téměř docela, tak že — jak se říká — nepoznává již ani sám sebe. Pán dal mu tělesnou sílu, aby mohl konati kající skutky, ačkoli byl dříve sláb a nemocen, a dal mu zápal pro všechno dobré a jiné milosti, tak že se zdá, že byl

povolán zcela zvláště od Pána. Pán buď požehnán na věky ! Myslím, že se mu dostalo všeho dobra milostmi, jež mu udělil Pán v modlitbě. Že tyto milosti nejsou nepravé, ráčil Pán již často dokázati ve zkouškách, jimiž prošel, poznav pravdu, jakých si získáváme zásluh, snášejíce pronásledování. Doufám v Pána všemohoucího, že se zmíněným řeholníkem dostane velkého dobra některým členům jeho řádu, jakož i řádu samému. Počíná se to jeviti už teď. Měla jsem totiž veliká vidění a Pán mi sdělil něco velmi podivného o něm, o rektoru Tovaryšstva Ježíšova, o němž jsem se už zmínila, a o dvou jiných řeholnících z řádu sv. Dominika. Zvláště jednomu z nich prokázal už Pán i ve skutečnosti, v jeho pokroku mnohé milosti, jež mi byl zjevil dříve. A knězi, o němž vypravuji, prokázal již velmi mnoho milostí. Zmíním se tu nyní jen o něčem. Jednou jsem s ním byla v hovorně a moje duše a můj duch zpozorovaly v jeho duši tak vroucí lásku, že jsem byla téměř bez sebe, uvažujíc o veledílech božích a jak duše dospěje za nedlouho k takové výši. Styděla jsem se velmi, vidouc, jak pokorně naslouchal, když jsem mu vyprávěla něco o modlitbě, a jak málo jsem já pokorná, mluvím-li takovým způsobem s takovými lidmi. Pán to trpěl asi proto, že jsem si přála vroucně, aby prospíval co nejvíce. Rozmluvá s ním prospěla mi tak, že — zdá se mi — zanítil v mé duši nový oheň touhy, počati znovu sloužiti Pánu. Ó Ježíši můj, co činí duše v objetí tvé lásky ! Jak nesmírně bychom si jí měli vážiti a prositi Pána, aby jí dal žiti ! Kdo má tuto lásku, měl by jíti, může-li, za takovými dušemi !

Nemocnému působí velikou radost, najde-li někoho, kdo trpí touž nemocí; těší ho velmi, vidí-li, že

není sám; oba si pomáhají v utrpení, ba i v zásluze. Právě tak se podporují znamenitě i ti, kdo jsou odhodláni, vydati v nebezpečí tisíc životů pro Boha, a touží, aby se naskytla příležitost pozbyti jich. Jsou jako vojíni, toužící po válkách, aby dobyli kořisti a obohatili se, vědouce, že jinak nezbohatnou. Jejich povinností je: trpěti! Ó jak je důležité, aby poznal, koho osvítí Pán, jak mnoho získáme, trpíme-li pro něho! Toho však nepochopíme dříve, než opustíme všechno; kdo ještě lpí na něčem, dokazuje, že si toho poněkud váží, a váží-li si toho, pak je mu zajiště obtížno, opustiti to, a tu je už všechno nedokonalé a ztracené. Hodí se tu dobře přísloví, že je ztracen, kdo jde za ztraceným. A může býti větší ztráty, větší zaslepenosti, neštěstí většího, než vážíme-li si něčeho, co není ničím?

Ale vrátím se k tomu, o čem jsem vyprávěla. Když jsem cítila nejvyšší radost, vidouc řeholníkovu duši — zdá se mi, že mi chtěl Pán ukázati jasně poklady, jež do ní vložil — a když jsem poznávala, jakou mi udělil milost, že se tak stalo pro mne, ačkoli jsem se toho považovala za nehodnu, tu jsem si vážila mnohem více milostí, jež mu prokázal Pán, a považovala se za mnohem větší dlužnici, než kdyby je byl udělil mně. Chválila jsem vroucně Pána, vidouc, že boží Veleba splnila mé touhy a vyslyšela mou modlitbu, aby Pán vzbudil takové muže. A když má duše již nemohla udržeti v sobě takové radosti, vyšla ze sebe a ztratila se, aby získala tím více. Mé úvahy zmizely, a naslouchajíc jeho božské řeči, v níž — zdá se — mluvil Duch sv., byla jsem tak vytržena, že jsem skoro pozbyla smyslů, ačkoli jen na nedlouho. Viděla jsem Krista u nesmírné velebě a slávě, jevícího velikou spokojenost s tím, co se tu dalo. Řekl mi a dal mi po-

znati jašně, že je vždy přítomen takovým rozmlouvám, a jak velmi mu slouží, kdo o něm rádi rozmlouvají.

Jindy, když byl zmíněný kněz daleko odtud, jsem viděla, jak ho zvedají andělé u veliké slávě. Z tohoto vidění jsem poznala, že jeho duše velmi prospívá. A bylo tomu tak skutečně, neboť někdo, komu prokázal velmi mnoho dobrého a komu zachránil čest i duši, zvedl proti jeho cti těžkou obžalobu, a on to trpěl s velikou radostí a vykonal mnoho jiného k službě boží a snášel jiná pronásledování. Nepovažuji za vhodné, vyprávěti nyní více, poněvadž je vám to, důstojný pane, známo; budete-li si však přát, mohu to později připojiti ku slávě Páně. Všechny předpovědi o klášteře, jež jsem vám již sdělila, a jiné, jež vám teprve sdělím, a mnoho jiného — splnilo se všechno; některé z nich mi řekl Pán tři roky dříve, než se splnily, jiné ještě dříve, a jiné ani ne před třemi roky. Sdělila jsem je vždy zpovědníkovi a své přítelkyni vdově, s níž mi o tom bylo dovoleno mluvit, jak jsem se už zmínila, ona pak, jak jsem zvěděla, je řekla jiným, a tito vědí, že nelhu. Nedej Bůh, abych o něčem mluvila jinak, než plnou pravdu, čím více tedy o věcech tak vážných!

Když umřel náhle můj švagr, rmoutila jsem se velmi, že se už nemohl vyzpovídati. Tu mi zjevil Pán v modlitbě, že tak umře i moje sestra¹⁾, abych šla k ní a přiměla ji, aby se připravila. Sdělila jsem to zpovědníkovi, a když mi nedovolil jíti, slyšela jsem to zas. Když to zvěděl zpovědník, pravil mi, abych k ní tedy šla, že se neztratí nic. Sestra žila na vsi²⁾. Když jsem k ní přišla, neřekla jsem jí ani slova o zjevení, poučila jsem ji však ve všem, seč jsem byla; přiměla jsem ji,

---

¹⁾ Maria de Cepeda.

²⁾ Castellanos de la Cañada.

aby se hodně často zpovídala a starala se vůbec o svou duši. Byla velmi zbožná a učinila tak. Zemřela po čtyrech nebo pěti letech, když si byla na vše zvykla a bděla přísně nad svým svědomím; nebyl u ní nikdo a nemohla se ani vyzpovídati. Štěstí, že nebylo mnoho přes týden, co se dle svého zvyku vyzpovídala. Zvěděvši o její smrti, radovala jsem se velmi. V očistci byla jen krátkou dobu. Neuplynulť, zdá se mi, ještě ani týden, když se mi zjevil Pán po sv. přijímání a dal mi spatřiti, jak ji přijímá do slávy věčné. Po všechna léta od chvíle, co mi to řekl Pán, až do její smrti, nezapomněla jsem nikdy, co mi bylo zjeveno, a nezapomněla toho ani moje přítelkyně, jež přišla hned po sestřině smrti ke mně a divila se velmi, jak se splnilo zjevení. Buď Bůh pochválen na věky, že tak pečuje o duše, aby se neztratily !

XXXV.

Když jsem byla přes půl roku u paní, o níž jsem se zmínila, chtěl Pán, že o mně zvěděla beata¹⁾ našeho řádu, žijící přes 70 mil daleko odtud, a rozhodla se přijíti ke mně a šla oklikou několika mil, aby se mnou promluvíla. Pán vnukl jí téhož roku a měsíce, jako mi, založiti nový klášter našeho řádu. Jsouc pužena touto touhou, prodala všechno, co měla, a šla pěšky a bosa do Říma vymoci k tomu svolení. Je to žena velikých skutků kajících a modlitby. Pán jí pro-

---

¹⁾ Maria z Ježíše. Beaty byly ve Španělsku členky třetího řádu, jež zachovávaly klášterní sliby a nosily zvláštní duchovní šat, ale nežily v klášteře.

kázal mnoho milostí. Panna Maria se jí zjevila a přikázala jí učiniti to. Předčila mne tak ve službě Páně, že jsem se styděla před ní. Ukázala mi svolení, jež přinesla z Říma, i radily jsme se po dva týdny, co byla u mne, jak bychom asi založily kláštery. Dokud jsem s ní nemluvila, nevěděla jsem, že náš řád přikazoval, dokud nebyl umírněn, nemíti majetku. Proto jsem ani nechtěla založiti klášter bez důchodu, přejíc si, abychom neměly starostí o to, čeho potřebujeme, a nepemyslivši ani na mnohé starosti, jež se dostavují s majetkem. Tato požehnaná žena však byla poučena Pánem a věděla dobře, ačkoli neuměla čísti, čeho jsem nevěděla ani já, přes to že jsem četla už tolikráte stanovy. Zalíbilo se mi, co řekla, ačkoli jsem se bála, že mi toho nedovolí a řeknou, že tropím nesmysly a že podnikám něco, čím utrpí pro mne jiné řeholnice. Kdybych byla sama, nebyla bych se dlouho pozastavovala, ba byla by pro mne velikou radostí myšlenka, že zachovávám rady Krista Pána našeho, neboť boží Veleba mi už dala velikou touhu po chudobě.

Nepochybovala jsem tedy, že chudoba je lepší, a toužila jsem už delší čas, aby bylo v mém stavu dovoleno, jíti žebrat pro lásku boží a nemíti ani domu, ani ničeho, ale bála jsem se, že by ostatní žily nespokojeně, kdyby jim Pán nedal této touhy a že by byla chudoba příčinou nějaké roztržitosti. Zнала jsem několik chudých klášterů, v nichž se nežilo usebraně, nepomyslíla jsem však, že neusebranost je příčinou chudoby a ne chudoba příčinou neusebranosti, poněvadž neusebranost neobohacuje a těm, kdo slouží Bohu, nechybí ničeho. Slovem, moje víra byla slabá. Tázala jsem se celkem mnohých o dobrozdání, ale skoro nikdo neschvaloval chudoby: ani zpovědník, ani učenci

s nimiž jsem mluvila. Jmenovali mi takové důvody proti ní, že jsem nevěděla, co si počítí. Když jsem se totiž už dověděla, že chudoba je předpisem, a poznala, že je dokonalejší, nemohla jsem se rozhodnouti pro důchod. Přemluvili mne sice několikráte, když však jsem se vrátila k modlitbě a viděla Krista na kříži tak chudého a nahého, nemohla jsem snést, že jsem bohatou, i prosila jsem ho se slzami v očích, aby to zařídil tak, abych byla jako on. Nalézala jsem v důchodu tolik nepřístojností a viděla jsem v něm takovou příčinu nepokoje, ba i roztržitosti, že jsem se jen přela s učenci. Napsala jsem o tom i bratru Dominikánovi,¹⁾ jenž nás podporoval; poslal mi popsané dva archy odporů a bohoslovných důvodů, abych tak nečinila, a poznamenal, že to prostudoval bedlivě. Odpověděla jsem mu, že nemohu těžiti ani z bohosloví, ani nemám chuti, těžiti z jeho listu, abych neplnila svého povolání a slibu chudoby, který jsem učinila, a rad Kristových v plné dokonalosti. Nalezla-li jsem však někoho, kdo mne podporoval, radovala jsem se upřímně. Paní, u níž jsem byla, podporovala mne velmi. Někteří mi sice řekli s počátku, že se jim to zdá býti dobré, později však, uváživše to lépe, nacházeli tolik nesrovnalostí, že mi radili zase důtklivě, abych toho nečinila. Odpověděla jsem jim, že zůstanu raději při svém, kdyžtž změnili tak rychle svůj názor.

Tou dobou ráčil Pán přivést na mé prosby svatého bratra Petra z Alcántara, jehož ona paní ještě neviděla, do jejího domu. Jsa velikým milovníkem chudoby a žije v ní tolik roků a věda dobře, jaké se v ní skrývá bohatství, podporoval mne velmi a radil mi, abych neupouštěla o živý svět od dalších krokův. Poněvadž

---

¹⁾ P. Petr Ibañez.

to věděl z dlouholeté zkušenosti a mohl mi tudíž nejlépe poraditi, rozhodla jsem se jednati dle jeho dobrozdání a rady a nehledati už jiných rádců.

Když jsem to jednou odporoučela vroucně Bohu, řekl mi Pán, abych naprosto neopomenula založiti klášter v chudobě, poněvadž je to vůle jeho Otce a jeho, že mi pomůže. Byla jsem u velikém vytržení a jeho účinky byly takové, že jsem nemohla nijak pochybovati, že ke mně mluvil Bůh. Jindy mi pravil, že v důchodu se skrývá zmatek, a mnoho jiného ku chvále chudoby a ujistil mne, že tomu, kdo mu slouží, nechybí, čeho potřebuje k životu. Jak jsem řekla, pro sebe jsem se nebála nikdy nedostatku. Pán změnil též srdce presentátovo,¹⁾ jímž byl bratr Dominikán, o němž jsem vyprávěla, že mi psal, abych nezakládala kláštera bez důchodu. Uslyševši slova Páně a majíc pro sebe taková dobrozdání, byla jsem velmi potěšena; nezdálo se mi, než že mám všechno bohatství světa, rozhodnuvši se žíti pro lásku boží v chudobě.

Tou dobou mne sprostil provinciál rozkazu a poslušnosti, jež mne zavázaly zůstatu u oné paní, a dal mi na vůli, chci-li, že mohu odejítu, a chci-li, že mohu zůstatu určitou dobu. Tím časem se měly konati též volby v mém klášteře, a byla jsem upozorněna, že mi chce mnoho sester odevzdati úřad představené. Pro mne však byla již myšlenka na to takovou mukou, že bych se byla spíše rozhodla, vytrpěti pro Boha každé mučednictví, než bych se odhodlala, státi se představenou. Nemluvě ani o veliké práci, poněvadž je v klášteře velmi mnoho sester, a nemluvě ani o jiných příčinách, že jsem totiž nemilovala nikdy tohoto úřadu

¹⁾ Tehdejší titul v řádech.

a úřadů vůbec, ba že jsem je vždy odmítla, zdálo se mi to býti velmi nebezpečné pro mé svědomí, a proto jsem chválila Boha, že nejsem v klášteře. Psala jsem přítelkyním, aby mi nedávaly hlasu.

Když jsem byla velmi potěšena, že nejsem při volebním ruchu, řekl mi Pán, abych se jen vrátila; toužím-li po kříži, že je pro mne připraven těžký, abych ho neodmítala, abych šla odvážně, že mi pomůže, a abych odešla hned. Rmoutila jsem se velmi a plakala jsem jen, domnívajíc se, že křížem je úřad představené; jak jsem řekla, nemohla jsem naprosto se přesvědčiti a nenalézala jsem důvodů, že by to bylo dobré pro mou duši. Vyprávěla jsem to zpovědníkovi; rozkázal mi, připravit se ihned k odchodu, že je zřejmo, že je to dokonalejší; ale poněvadž jsou veliká vedra a stačí, dorazím-li tam k volbám, že se mohu zdržeti několik dnů, aby mi neuškodila cesta. Protože však Pán přikázal něco jiného, musilo se státi. Byla jsem velmi neklidná a nemohla jsem se modliti a domnívala jsem se, že jsem nevykonala, co mi poručil Pán, a že se nechci podjati obtíží, poněvadž tužiji dle své chuti a v blahobytu; že sloužím Bohu jen slovy; že bych se neměla vymykati, mohouc býti tam, kde býti je dokonalejší; že umru, bude-li mi zemřítí. Mimo to byla má duše v úzkostech a Pán odňal mi všechnu zálibu v modlitbě. Slovem, došlo až tam, že moje muka byla již taková, že jsem sama prosila paní, aby mi dovolila odejítí, a že mi řekl i zpovědník, vida, jakou jsem, abych odešla, neboť Bůh jej povzbuzoval jako mne. Paní bolelo tak, že ji opouštím, že to bylo pro mne novou mukou; vždyť ji stálo mnoho, než dosáhla mnohými a naléhavými prosbami od provinciála, že mi dovolil přijítí k ní!

Svoliti, abych odešla, bylo pro ni největší obětí, tak ji to bolelo; protože však byla velmi bohabojná a protože jsem jí řekla, že může prokázati Bohu velikou službu, a mnoho jiných důvodů a protože jsem jí dávala naději, že se k ní možná vrátím, svolila s velikou bolestí přece. Pro mne nebylo už obtížno odejít, poněvadž jsem poznala, že je to dokonalejší a že tím sloužím Bohu, a poněvadž radost, že se zalíbím Bohu, převýšila bolest rozluky s paní, již jsem se viděla tolik rmoutiti, a s jinými, jimž jsem byla velikou dlužnicí, zvláště pak se zpovědníkem, jenž byl z Tovaryšstva Ježíšova a u něhož mi bylo velmi dobře; ale čím více útěchy jsem ztrácela pro Pána, tím více jsem se radovala, že ji ztrácím. Nemohla jsem pochopiti, čím to je, protože jsem viděla jasně dvě protivity, že se totiž raduji a těším a veselím z toho, co mne bolí v duši. Žila jsem radostně a klidně a měla jsem kdy, oddávati se mnoho hodin modlitbě. Viděla jsem, že se vrhnu do ohně, jak mi už řekl Pán, že mi bude nésti těžký kříž, ačkoli jsem nemyslila nikdy, že bude tak těžký, jak jsem pocítila později, a přece jsem odcházela radostně, ba zmírala jsem touhou, vrhnouti se ihned do boje; Pán chtěl, abych bojovala, a proto mi dala boží Veleba sílu a vyzbrojila jí mou slabost.

Jak jsem řekla, nemohla jsem pochopiti, čím to je. Napadl mi příměr: kdybych měla šperk nebo něco, z čeho bych se velmi radovala, a kdybych věděla, že by to měl rád někdo, jehož miluji více než sebe a jehož chci rozradovati více než sebe, pak zřící se toho, abych jemu způsobila radost, by mi působilo větší radost, než bych jí měla z toho, co mám; a poněvadž radost nad tím, že působím radost jemu, by převýšila mou radost, že mám šperk nebo něco mi milého, nebolelo

by mne, že toho nemám a že jsem ztratila radost, již jsem z toho měla. Právě tak mne nemohlo boleti ani teď, byť bych i chtěla, aby mne to bolelo, že opouštím osoby, jež se se mnou loučí tak bolestně, přes to že jsem přirozeně tak vděčná, že by to jindy stačilo, abych se rmoutila velmi.

Pro podnik požehnaného kláštera bylo tak důležité neprodlévati už ani dne, že nevím, jak by byl založen, kdybych se byla tehdy zdržela. Ó velký Bože, divím se často, uvažuji-li a vidím, jak zvláštním způsobem mi chtěla přispívati tvá Veleba, aby byl zbudován tento kouteček boží; myslím totiž, že klášter je vsutku koutečkem a že je příbytkem, nad nímž plesá boží Veleba. Když jsem se jednou modlila, řekl mi Pán, že můj klášter je rájem jeho rozkoše. A proto — zdá se — vyvolila boží Veleba sama duše, jež do něho uvedla a mezi nimiž žiji velmi zahanbena, neboť bych ani nebyla s to, přát si takových duší, jež by žily v takové klausuře a chudobě a modlitbě a snášely to tak radostně a spokojeně, že se každá z nich považuje za nehodnu, že zasloužila přijíti na takové místo, a to zvláště některé, jež Pán povolal z veliké marnosti a nádhery světské, kde mohly žíti spokojeně dle světských zákonů, a jimž tu Pán zdvojnásobil radosti, tak že poznávají jasně, že jim dal Pán stonásobně, co opustily, a že se nemohou ani naděkovati boží Velebě; jiné povolal Pán z dobrého k lepšímu. Mladým dává sílu a poznání, tak že nemohou toužiti po ničem jiném a pochopují, že žijeme klidněji i v pozemském životě, zřekneme-li se všeho pozemského. Starším pak a churavějším dává a dal sílu, aby mohly žíti a káti se jako všechny ostatní.

Ó Pane můj, jak zjevuješ, že jsi všemohoucí! Není třeba hledati důvodů pro to, co chceš, neboť umožňuješ všechno nad všechen rozum přirozený, tak že ukazuješ jasně, že není třeba než tě milovati opravdově a opravdově zanechati všeho pro tebe, abys, o Pane můj, učinil všechno lehkým. Možno říci, že ve tvém zákoně se končí obtíže, poněvadž jich nevidím, o Pane, a nevím, jak by byla úzkou cestou vedoucí k tobě. Vidím, že je to královská cesta, ne stezka; každý, kdo se vydá na tuto cestu opravdově, jde jí zcela jistě. Daleko jsou srázy a útesy, do nichž bychom padli, poněvadž jsou daleko zlé příležitosti. Stezkou, a to špatnou stezkou, a úzkou cestou nazývám cestu, po jejíž jedné straně je velmi hluboká propast, do níž můžeme padnouti, a po jejíž druhé straně je sráz: nenadějeme se ani a již jsme se sřítili a rozbili na kusy. Kdo tě miluje v pravdě, Dobro mé, jde bezpečně širokou a královskou cestou a má daleko ku srázu; sotva že jen klopýtl, již mu, Pane, podáváš svou ruku; miluje-li jen tebe a ne věci světských, nestačí pád, ba nestačí ani mnoho pádů, aby zahynul, neboť jde údolím pokory. Nepochopuji, proč se lidé bojí vydati se na cestu dokonalosti. Kéž nám dá dobrý Pán poznati, jak klamnou je jistota v tak zjevných nebezpečích, jež se naskytají, jdeme-li za jinými, a že pravá jistota je pouze ve snaze, jíti pilně ku předu cestou boží. Pozvedněme oči k Pánu a nebojme se, že zapadne Slunce spravedlnosti a dopustí, abychom šli nocí a zahynuli, neopustíme-li ho sami! Nebojíme se choditi mezi lvy, z nichž každý — zdá se — chce z nás urvati kus, totiž mezi pocty a rozkoše a jiné radosti, jakkoli je nazývá svět, tu však — zdá se — nahání nám ďábel strachu před myškami. Divím se tisíckrát a desetitisíckrát

bých chtěla plakati usedavě a volati ku všem a říci jim, jak jsou slepí a jak jsem špatná, kdyby to jen trochu pomohlo, aby otevřeli oči. Kéž jim je otevřen ten, jenž je může otevřít svou dobrotou, a kéž nedá, aby mé oči osleply znovu! Amen.

XXXVI.

Vyšedši z města, ubírala jsem se cestou spokojeně, jsouc rozhodnuta, trpěti docela dobrovolně všechno, co se zalíbí Pánu. Téže noci, co jsem dorazila do svého rodiště¹⁾, došlo breve a svolení založiti klášter, tak že jsem se divila a že se divili též ti, kdo věděli, jak naléhal Pán, abych odešla, zvěděvše, jak velice toho bylo třeba a jak mne Pán přivedl právě včas. V rodišti jsem našla biskupa²⁾ a svatého bratra Petra z Alcántara a šlechtice³⁾, velikého služebníka božího, v jehož domě se ubytoval světec, an šlechtic byl mužem, u něhož byli sluhové boží vítáni a nacházeli ochrany. Oba pohnuli biskupa, že přijal klášter (pod svou pravomoc). Nebyla to maličkost, poněvadž biskup byl chudý; byl však takovým přítelem duší, o nichž věděl, že jsou odhodlány sloužiti Bohu, že se rozhodl ihned podporovati klášter; a poněvadž tento svatý stařec schválil základ kláštera a přičinil se u těch i oněch, aby nás podporovali, byl to on, kdo učinil všechno. Kdybych nebyla přišla v tak příhodnou dobu, jak jsem už řekla, nechápu, jak by se mohl podnik uskutečniti. Světec tu prodlel jen krátký čas, tuším, ani ne týden, a to

¹⁾ Avila, roku 1562.

²⁾ Alvaro de Mendoza.

³⁾ František de Salcedo.

byl ještě těžce nemocen, a brzo na to povolal ho Pán k sobě. Zdá se, že ho boží Veleba zachovala na živu, až by dokonal náš podnik, neboť byl už dlouho, tuším přes dva roky velmi churav.

Všechno stalo se úplně tajně. Kdyby se nebylo stalo tajně, nevím, dalo-li by se vůbec něco podniknouti, poněvadž — jak se ukázalo později — nebyl s tím lid srozuměn. Pán dopustil, že onemocněl můj švagr¹⁾, co žena nebyla doma, a že potřeboval tak pomoci, že mi bylo dovoleno jíti k němu. Tímto způsobem nevyšlo nic na jevo, ačkoli někteří přece jen něco tušili; ale nevěřili tomu ani sami. Bylo podivno, že švagr nebyl nemocen déle, než bylo třeba pro náš podnik, a když bylo třeba, aby byl zdráv, abych byla zas volnou a on mohl opustiti dům, dal mu Pán ihned zdraví, tak že se podivil. Měla jsem mnoho práce; vyjednávala jsem s těmi a oněmi, aby biskup převzal klášter, ošetřovala jsem nemocného a dohlížela na dělníky, aby byl dům hotov co nejdříve, aby nabyl tvaru kláštera, do čehož bylo ještě daleko. Moje přítelkyně nebyla v městě; domnívaly jsme se totiž, že se podnik utají snáze, nebude-li tady. Snažila jsem se z mnoha důvodů, aby bylo všechno hotovo v krátké době; jedním z nich bylo, že jsem se bála, že mi poručí každou hodinu vrátiti se do kláštera. Tolik bylo prací, jež jsem měla, že mi napadlo, to že je ten kříž, ačkoli se mi to všechno zdálo málo na těžký kříž, ježž mi bylo dle předpovědi Páně nésti.

Když bylo už všechno zařízeno, zalíbilo se Pánu na sv. Bartoloměje, že přijalo několik panen řeholní šat a že byla ukryta nejsv. Svátost oltářní: tak byl

---

¹⁾ Jan de Ovalle

založen se vší pravoplatností náš klášter přeslavného otce našeho sv. Josefa roku 1562. Do hávu jsem oblekla panny sama s dvěma jinými sestrami¹⁾ z našeho klášteřa²⁾, jež dlely právě mimo klášter. Dům, v němž byl klášter zřízen, patřil mému švakrovi — jak jsem řekla, koupil jej, abychom snáze utajily podnik — a proto mi bylo dovoleno bydliti v něm. Nečinila jsem vůbec ničeho, čeho by neschválili učenci, abych nepodnikala ničeho proti poslušnosti. A vidouce, že podnik z mnoha příčin velmi prospěje celému řádu, řekli mi učenci, že to mohu učiniti, přes to že se všechno dělo tajně a že jsem se střežla, aby o tom nezvěděli moji představení; kdyby mi byli řekli, že tu běží o sebemenší nedokonalost, myslím, že bych byla nechala tisíce klášteřů, ne tak jednoho; to je jisto. Ačkoli jsem totiž toužila po novém klášteře, abych se odřekla více všeho a žila dokonaleji a uzavřeněji dle slibu a povolání, tož přece jsem po něm toužila tak, že bych byla nechala všeho, jak jsem učinila jindy v úplném klidu a pokoji, kdybych byla poznala, že posloužím Pánu více, nechám-li toho. Bylo mi tedy, jako bych byla ve slávě boží, když jsem viděla, že je nejsv. Svátost uschována a že jsou zaopatřeny čtyři chudé sirotky — byly přijaty bez věna — a velké služebnice boží. S počátku jsme chtěly přijímati pouze panny, jež by se svým příkladem staly základem, na němž by se uskutečnila veliká dokonalost a modlitba, po nichž jsme toužily. Teď jsem dokonala dílo, o němž jsem věděla, že bude sloužiti Pánu a bude ku cti hávu jeho slavné Matky, a právě po tom jsem toužila. Bylo mi též velikou útěchou, že jsem vykonala, co mi Pán přikázal tak přísně, a že

---

1) Inez a Anna z Tapia.

2) Vtělení.

je v našem městě více o kostel, a to o kostel mého otce sv. Josefa, jenž tu dosud neměl kostela. Nedomnívala jsem se sice, že bych tu byla něco vykonala, — toho jsem se nedomnívala a nedomnívám nikdy, nýbrž uznávám vždy, že to vykonal Pán. Co bylo mým dílem, bylo tak nedokonalé, že se považuji spíše za vinnu, než za hodnu díků. Radovala jsem se však velmi, vidouc, že mre boží Veleba upotřebila za nástroj tak velikého díla, přes to že jsem tak špatná, ba moje spokojenost byla tak veliká, že jsem zůstala jako u vytržení pohřížena do vroucí modlitby.

Asi tři nebo čtyři hodiny po tom, když bylo všechno ukončeno, svedl se mnou ďábel duševní boj, o němž budu nyní vypravovati. Ďábel mi představil, že, založivši klášter, vykonala jsem něco zlého; že jsem jednala proti poslušnosti, zbudovavši jej bez rozkazu provinciálova. (Zdálo se mi ovšem, že mu bude trochu nemilé, že jsem pcdřídila klášter Ordinariovi, neřeknuvši mu o tom dříve; domnívala jsem se však, že toho nebude dbáti, poněvadž nechtěl převzít kláštera a poněvadž jsem ho ani nebyla neposlušnou.) Ďábel představil mi dále, zda budou s takovou klausurou spokojeny sestry, které tu žijí, zda se jim nebude nedostávat pokrmu, zda nebylo nesmyslné odebrati se do tohoto kláštera, kdyžtž jsem už v klášteře byla. Všechno, co mi přikázal Pán, a mnohá dobrozdání a modlitby, jež jsem konala téměř nepřetržitě přes dvě léta — všechno to zmizelo z mé paměti, jako by toho nikdy ani nebylo; pamatovala jsem se pouze na své dobrozdání; a všechny ctnosti i s věrou byly ve mně umlčeny a neměla jsem ani síly, vzbuditi některou z nich a brániti se proti tolika ranám. Ďábel mi představil též, jak že se chci uzavřít do kláštera s takovou klausurou a jak že snesu

takové skutky kající, kdyžtě bývám tak nemocna; že jsem opustila klášter tak veliký a příjemný, ve kterém jsem žila vždy tak spokojeně a měla tolik přítelkyň, a že zdejší sestry se mi možná nebudou líbiti; že jsem na sebe vzala mnoho a budu si proto možná zoufati a že možná všechno to zosnoval ďábel, abych tak pozbyla klidu a pokoje, a že, nemajíc klidu, nebudu se moci modliti a ztratím svou duši. Takových obrazů mi představil tolik, že jsem nemohla mysliti na nic jiného. Zároveň jsem pocítila v duši zármutek a šero a temno, že toho nedovedu ani popsati. V takovém stavu jsem se utekla k nejsv. Svátosti, ale nemohla jsem se jí odporoučeti; zdá se mi, že jsem byla v úzkostech jako ten, kdo zápasí se smrtí. Neodvážila jsem se o tom promluviti s nikým, neboť jsem neměla ani určitého zpovědníka.

Oh Bože, jak je tak bídný náš život! Není stálé radosti a není ničeho, co by se neměnilo. Před chvílkou — zdá se mi — nebyla bych dala své radosti za žádnou jinou na světě, a teď mne mučil původ mé radosti, že jsem nevěděla, co si počíti! Ó, kdybychom uvažovali pozorně o svém životě, poznal by každý ze zkušenosti, jak málo jest si tu vážit radosti a žalu života! Vskutku, myslím, že tento boj byl jedním z nejprudších, jaké jsem bojovala v životě. Zdá se, že tušil duch, jak mnoho mi bude ještě vytrpěti, ačkoli to nebylo tak bolestné, jako tento boj, kdyby byl trval déle. Pán však nedal své ubohé služebnici trpěti dlouho; jak neopomenul nikdy přispěti mi v zármutcích na pomoc, tak tomu bylo i tentokráte. Dal mi trochu světla, abych poznala, že je to ďábel, a abych poznala pravdu, že všechno to se stalo, poněvadž mne chtěl ďábel poděsiti lžemi. Počala jsem si vzpomínati, že jsem se

rozhodla pevně sloužiti Bohu a že jsem si přála trpěti pro něho. Pomyslila jsem, má-li se to uskutečniti, že nemohu hledati klidu, a naleznu-li utrpení, že to bude zásluhou, a naleznu-li nepokoj, že mi bude očištěm, budu-li v něm sloužiti Bohu — čeho bych se tedy bála? Toužila-li jsem po utrpení — tu jsou a těžká, a čím větší je odpor k nim, tím větší zisk; proč by se mi mělo nedostávati odvahy sloužiti tomu, jemuž tolik dlužím? Po těchto a jiných úvahách jsem se přemohla a slíbila před nejsv. Svátostí učiniti všechno, seč budu, aby mi bylo dovoleno vstoupiti do nového kláštera, a že slíbím klausuru, budu-li tak moci učiniti s dobrým svědomím. Sotva se tak stalo, utekl ďábel a zůstavil mne uklidněnu a rozradovánu, a takovou jsem již zůstala a byla vždy, a všechno, co se zachovává v našem klášteře, klausura, kající skutky a všechno ostatní je mi nanejvýš sladké a snadné. Moje radost je tak preveliká, že myslím druhdy: co by se našlo na zemi příjemnějšího? Nevím, není-li tato radost příčinou, že jsem teď mnohem zdravější nežli před tím, nebo chce-li Pán, kdyžtě je přec třeba a rozumno, abych konala, co ostatní, utěšovati mne, abych to mohla konati, byť i jen namáhavě. Že to však mohu konati, tomu se diví všichni, kdo znají mé nemoci. Budiž požehnán, jenž dává všechno a jehož mocí můžeme všechno!

Byla jsem sice tímto bojem velmi unavena, přece však jsem se vysmívala ďáblu, neboť to byl zřejmě on. Myslím, že to dopustil Pán, abych poznala, jak velikou mi udělil milost, že jsem přes osmadvacet let, co jsem řeholnicí, nepocítila nikdy ani na chvílku, co je nespokojenost se stavem řeholním, a abych poznala muka, od nichž mne vysvobodil, a spatřím-li, že je některá sestra nespokojena, abych se nedivila a smílovala se

nad ní a dovedla ji potěšiti. Když bylo po všem a když jsem si chtěla po jídle trochu odpočinouti, poněvadž jsem neměla po celou noc a též několik nocí před tím téměř ani chvilky klidu, zvědělo se v mém klášteře¹⁾ a v městě, co se stalo, i povstal veliký rozruch z příčin, jež jsem už napočítala a jež — zdálo se — byly poněkud oprávněny. Představená mi rozkázala hned, abych se vrátila okamžitě do kláštera. Sotva jsem obdržela její rozkaz, opustila jsem své sestry, jež byly velmi zarmouceny, a odebrala jsem se hned do kláštera. Věděla jsem sice, že mne čekají veliká utrpení, ale nedělala jsem si z toho mnoho, poněvadž klášter byl už založen. Modlila jsem se, prosíc Pána, aby mi přispěl, a svého otce sv. Josefa, aby mne přivedl zase do svého kláštera. Obětovala jsem Bohu, co mi bude trpěti, a jsouc velmi potěšena, že se mi naskytne něco pro něho trpěti a sloužiti jemu, šla jsem v pevné víře, že mne uvrhnou ihned do žaláře, z čehož — zdá se mi — bych se byla velmi radovala, protože bych nemluvila s nikým a odpočinula trochu v samotě; a toho mi bylo velmi třeba, ana jsem byla tolikým stykem s lidmi vysílena. Když jsem přišla do kláštera a zodpovídala se představené, uklidnila se poněkud. Sestry však vzkázaly všechny provinciálovi, aby přišel, a soud byl odložen, aby se projednal před ním. Když přišel provinciál, odebrala jsem se k soudu s prevelikou radostí, že budu něco trpěti pro Pána. Nenalézala jsem totiž ničeho, čím bych byla urazila boží Velebu, a nejednala jsem ani proti řádu, ba snažila jsem se spíše, seč jsem byla, zvelebiti jej, a byla bych za to mileráda zemřela, neboť bylo jedinou mojí touhou, aby se jeho stanovy zachovávaly co nejdokonaleji. Vzpomněla jsem soudu nad

¹⁾ klášter Vtělení.

Kristem a viděla jsem, že soud nade mnou není ničím. Obvinila jsem se, jako bych byla velmi vinnou, a vinnou jsem se zdála vskutku těm, kdo neznali všech důvodů. Když mi potom byla udělena přísná důtka, ač ne tak přísná, jak zasloužil přečin a mnoho žalob u provinciála, nechtěla jsem se omlouvati, protože jsem si to umínila, a prosila jsem, aby mi odpustil a potrestal mne a neodnímal mi své přízně.

Viděla jsem sice, že mne odsoudili v některých věcech nespravedlivě; pravili totiž, že jsem to učinila, aby si mne poněkud vážili, abych se proslavila a mnoho jiného. Zároveň však jsem poznala jasně, že v jiném mají pravdu; na př. že jsem horší jiných, a když jsem nezachovávala v mnohém řádu, stanoveného v tomto klášteře, jak že jsem se mohla domnívati, že jej budu zachovávat v jiném, přísnějším klášteře, že jsem pohoršila lid a zavádím novoty. To všechno mne ani nerozrušilo, ani nebolelo, ačkoli jsem jevila, že jsem rozrušena a že mne to bolí, aby se nezdálo, že si nevážím toho, co mi řekli. Konečně mi bylo poručeno, zodpovídati se před sestrami, a bylo mi vskutku tak učiniti. Poněvadž jsem byla vnitřně klidná a pomáhal mi Pán, zodpovídala jsem se tak, že nenašli ani provinciál, ani přítomné sestry, proč by mne odscudili. Potom jsem mluvila pouze s provinciálem, a to jasněji; byl velmi uspokojen a slíbil mi, že mi dovolí vrátiti se, kdyby prospíval klášter a uklidnilo se město.

Rozruch v celém městě byl veliký. Budu o něm nyní vyprávěti. Dva nebo tři dny potom, co byl klášter založen, shromáždilo se několik radních města a starosta a členové kapitoly a všichni se shodli v tom, že klášter nemůže býti naprosto povolen, že by byla zřejmě po-

škozena obec, že se má odnésti nejsv. Svátost a že nestrpí za nic, aby se klášter budoval dále.

Svolali všechny řády, z každého dva učence, aby podali svá dobrozdání. Ti mlčeli, ti zavrhovali, na konec pak se usnesli, že má býti klášter ihned zrušen. Pouze presentát z řádu sv. Dominika, jenž nebyl proti klášteru, nýbrž proti jeho chudobě, pravil, že není tak lehkou zrušiti klášter, aby se to uvážilo dobře, že je na to kdy, že je to věcí biskupovou, nebo něco takového, což prospělo velmi, neboť v takovém vzteku bylo štěstím, že se nepřikročilo ihned k činu. Konečně se stalo, jak se mělo státi, poněvadž se tak zalíbilo Pánu, a proti jeho vůli zmohli všichni málo. Uváděli své důvody a jevíli vzácnou horlivost a tak neurazili Boha. Za to však způsobili bolest mně a všem podporovatelům kláštera, jichž bylo několik a již byli velmi pronásledováni. Rozruch lidu byl takový, že se nemluvilo o ničem jiném; všichni mne odsuzovali a chodili k provinciálovi a do mého kláštera. Pokud mluvili o mně, nebolelo mne to ani dost málo a bylo mi, jako by ani nemluvili. Bála jsem se však, že rozboří klášter; to mne bolelo velmi, a též to, že jsem viděla, že ti, kdo mne podporují, ztratí dobré jméno a že trpí takové útrapy. To však, že mluvili o mně, mne spíše těšilo; a kdybych byla měla víru, nebylo by ve mně bylo rozporu, ale nedostává-li se nám něčeho jen v jedné ctnosti, stačí, aby usnuly všechny. Proto jsem byla velmi zarmoucena po dva dny, v nichž — jak jsem řekla — se rotil lid. A když jsem byla velmi ztrápena, řekl mi Pán: „Nevíš, že jsem všemohoucí? Čeho se bojíš?“ a ujistil mne, že klášter nebude rozbořen; byla jsem tím velmi potěšena. O všem tom zpravili

královskou radu a odtud přišel rozkaz, aby se oznámilo, jak se všechno událo.

Povstala veliká pře. Zástupcové města se odebrali ku dvoru a měli tam jíti též zástupcové kláštera, já pak jsem neměla peněz a nevěděla, co si počíti. Pán to zařídil tak, že mi P. provinciál nikdy nezakázal, starati se o klášter. Poněvadž je totiž takovým přítelem každé ctnosti, nechtěl býti proti klášteru, ačkoli ho nepodporoval. Vrátni se však do kláštera mi nedovolil, až by uviděl, jak to skončí. Tak zůstaly služebnice boží samy a vykonaly svými modlitbami více než já, jež jsem byla neustále činna, ačkoli bylo třeba i veliké píle. Několikrát se již zdálo, že je po všem; zvláště tomu tak bylo den před příchodem provinciálovým, poněvadž mi převorka přikázala, abych se neobírála ničím, což znamenalo zanechatí všeho. Utekla jsem se k Bohu a řekla mu: „Pane, klášter není můj, byl založen pro tebe; když tedy není nikoho, kdo by se o něj staral, starejž se o něj tvá Veleba!“ Pak jsem zůstala tak klidná a tak bez bolesti, jako by se o mne staral celý svět, a považovala jsem podnik za bezpečný.

Jeden kněz¹⁾, veliký sluha boží a přítel každé dokonalosti, jenž mne podporoval vždy, odebral se ku dvoru, aby se ujal naší věci, a pracoval mnoho. Velmi mnoho vykonal tu i svatý šlechtic²⁾, o němž jsem se již zmínila; podporoval nás, seč byl. Trpěl mnoho obtíží a pronásledování. Považovala jsem ho vždy a ve všem za otce a považuji ho za otce dosud. Těm, kdo nám pomáhali, dal Pán takovou horlivost, že každý z nich považoval naši věc za svou, jako by tu běželo o život a čest, a přece jim po tom nebylo nic

---

¹⁾ Gonzalo de Aranda.

²⁾ František de Salcedo.

více, než že se domnívali, že tím slouží Pánu. Zdálo se, že boží Veleba podporuje zřejmě mistra a kněze¹⁾, o němž jsem už vyprávěla. Pomáhal mi též velmi a biskup vyslal ho místo sebe do velkého shromáždění, jež se sešlo. Stál tu sám a sám proti všem, a konečně je uklidnil jistými návrhy, jež přednesl. To stačilo sice, aby se věc odročila, ale nestačilo, aby nenasadili hned nato znovu životů — jak se říká — pro zkázu kláštera. Služebník boží, o němž vypravuji, byl týž, jenž oblékal sestry do hávu a ukryl nejsv. Svátost; byl za to velmi pronásledován. Útok na nás trval téměř půl roku, ale trvalo by dlouho, kdybych vyprávěla podrobně o velikých utrpeních, jež jsme snášely.

Divila jsem se, co podniká ďábel proti několika slabým ženám a jak jen se mohli domnívati všichni, — mluvím o odpůrcích — že uškodí velmi městu pouze dvanáct žen a převorka. Sester nemělo totiž býti více a měly žít tak přísně, že by byly postiženy ony, kdyby se byla stala škoda nebo chyba. Neběželo tu, zdá se, o škodu města, a zatím našli naši odpůrcové tolik škody, že nám odporovali s dobrým svědomím. Řekli nám, bude-li míti klášter duchod, že to strpí a že se může pokračovati. Byla jsem už tak unavena, hledíc na utrpení všech těch, kdo nás podporovali, a to více než svým utrpením, že se mi zdálo, že nebude zle, bude-li klášter míti duchod, než se lid uklidní, a potom že jej zrušíme. A poněvadž jsem tak špatná a nedokonalá, zdálo se mi druhdy též, že snad tomu chce Pán, protože nemůžeme dokončiti díla bez duchodu, a chtěla jsem již již uzavříti smlouvu.

Když jsem se však modlila v noci přede dnem, kdy se mělo vyjednávat, — smlouva se již počala

¹⁾ Kašpar Daza.

uzavíráti — řekl mi Pán, abych toho nečinila, neboť budeme-li míti důchod s počátku, že nedopustí, abychom se ho později zřekly, a něco jiného. Téže noci se mi zjevil svatý bratr Petr z Alcántara, jenž byl zatím už zemřel. Věda o velikém odporu a pronásledování, jež jsme snášely, psal mi před svou smrtí, že ho těší, že se základ kláštera potkává s takovým odporem, poněvadž je to známkou, že se bude v klášteře sloužiti Pánu velmi horlivě, kdyžť se ďábel tolik snaží, aby nebyl založen, a abych nikdy nesvolila k důchodu. A mimo to mne přemlouval v dopise ještě dvakrát nebo třikrát a psal, učiním-li tak, že se stane všechno po mé vůli. Po jeho smrti jsem ho viděla jindy už dvakrát a též jeho velikou slávu a proto jsem se nebála, nýbrž spíše radovala, neboť se zjevoval vždy v oslaveném těle, plném veliké slávy a vidouc ho, byla jsem též u nesmírné slávě. Pamatuji se, že mi řekl, když jsem ho viděla po prvé a když mi pověděl, jaké požívá blaženosti, že to bylo blahoslavené pokání, jež konal, co mu dobylo takové odměny. Domnívajíc se, že jsem o tom už něco vyprávěla, neřeknu tu, než že se mi tentokráte zjevil přísný a řekl mi jen, abych o živý svět nepřijímala důchodu a proč že nechci následovati jeho rady, a zmizel hned. Ulekla jsem se a řekla jsem hned příštího dne šlechtici, k němuž jsem se utíkala ve všem a jenž nám pomáhal nejvíce, co se stalo a aby o živý svět neuzavíral smlouvy, že budeme míti důchod, a ať se pokračuje ve sporu. Poněvadž byl mnohem stářejší než já, měl velikou radost; později mi řekl, jak nerad mluvil o smlouvě.

· Později, když se nám už vedlo dobře, povstal jiný veliký sluha boží, jehož horlivost byla dobrá, a navrhl, abychom přenechali při učencům. Byla jsem tím velmi

znepokojena, poněvadž se s ním shodovalo několik z našich odpůrců. Toto klubko ďáblovo dalo se rozplésti ze všech nejnesnadněji. Ale Pán pomohl mi ve všem. V krátkosti nedá se takořka ani vypsati, co se stalo za dvě léta, ode dne, kdy byl klášter založen, až po dobu, kdy byl dokončen; posledního a prvního půl roku však byly nejobtížnější.

Když se město poněkud uklidnilo, ujal se nás s velmi dobrým zdarem P. presentát, Dominikán, jenž nás podporoval. Nebydlil sice tady, ale Pán ho přivedl právě tehdy, kdy nám velice prospěl, a zdálo se, že ho sem boží Veleba přivedla pouze za tím účelem. Řekl mi později, že neměl jiné příčiny přijíti sem, než že náhodou zvěděl o naší při. Byl tu, dokud bylo třeba. Když odcházel, docílil některými prostředky, že náš P. provinciál svolil, abych se odebrala s několika jinými sestrami do nového kláštera, abychom se modlily hodinky a poučovaly tamější sestry (ačkoli se zdálo, že není skoro ani možno, aby svolil za tak krátký čas). Den, kdy jsme přišly do kláštera, byl pro mne největší útěchou. Když jsem se modlila v kostele, než jsem vešla do kláštera, a když jsem byla téměř u vytržení, viděla jsem Krista, jak mne přijímá — zdálo se — s velikou láskou a klade mi na hlavu korunu a děkuje mi za to, co jsem vykonala pro jeho Matku.

Jindy zase, když jsme byly všechny v kůru na modlitbách po Kompletáři¹⁾, viděla jsem Pannu Marii v nesmírné slávě, v bílém plášti, pod nímž se nás zdála všechny chrániti; poznala jsem po tom, jak velikou slávu udělí Pán sestrám tohoto kláštera. Když jsme se počaly modliti hodinky, počal i lid milovati vroucně

---

¹⁾ Poslední část duchovních hodin (breviáře).

náš klášter. Bylo přijato více sester. Pán počal působiti na ty, kdo nás pronásledovali nejvíce, tak že nás teď podporovali hojně a udíleli nám almužnu a takto schvalovali, co dříve tolik odsuzovali. Říkali, že už poznávají, že náš klášter je dílem božím, poněvadž se zalíbilo boží Velebě, aby klášter vzkvétal přes takový odpor. A dnes už není nikoho, kdo by se domníval, že by bylo bývalo dobré nezakládati kláštera, a proto nás zásobují pečlivě almužnou. Nemáme ani schránky na milodary, ani o ně neprosíme, a přece Pán pobízí lid, aby nám je poslal do domu. Žijeme, nemajíce nedostatku v potřebném, a doufám v Pána, že tak bude vždycky. Sester je totiž málo, a budou-li plniti své povinnosti, jak je plní s milostí boží dosud, pak jsem jista, že se jim nebude nedostávatí potřebného a že nebude třeba, aby se vtíraly a obtěžovaly jiné, poněvadž se o ně postará Pán, jak se staral až dosud. Pro mne je největší útěchou, že jsem tu s dušemi, jež se zřekly všeho. Jejich snahou jest prospívati ve službě boží. Samota jest jejich útěchou, a jest jim nepříjemnou již myšlenka na něčí návštěvu, jež jim nepomůže roznítiti se v lásce k Ženichu, a to i tehdy, běží-li o blízké příbuzné. A proto nepřichází do našeho kláštera než ti, kdo mluví o Ženichu, poněvadž jiný se nelíbí sestram a sestry se nelíbí jemu; nemluví než o Bohu a nerozumějí tudíž nikomu a ani jim nerozumí nikdo, než kdo mluví o Bohu. Zachováváme řád Panny Marie Karmelské, jak byl dán Albertem¹⁾, patriarchou jerusalemským, úplný a neumírněný, jak jej potvrdil papež Innocenc IV. roku 1248²⁾, v pátém roce svého papežství. Myslím, že nám prospějí všechna utrpení, jež jsme snášely. Řád

¹⁾ kolem 1205.

²⁾ správně 1247.

je sice poněkud přísný: — nejídáme nikdy masa bez potřeby, postíme se osm měsíců a konáme jiné kající skutky, jež předpisuje původní řád. Sestrám však se to zdá v mnohém málo a zachovávají mnoho jiného, co jsme považovaly za potřebné, abychom plnily řád s větší dokonalostí, a doufám v Pána, že se bude v započatém pokračovati, jak mi řekla boží Veleba. Pán podporoval též jiný klášter, který založila beata, o níž jsem vyprávěla. Byl založen v Alcalá a zvedlo se proti němu i tu mnoho odporu a bylo mu přetrpěti veliké obtíže. Víím, že se v něm zachovávají všechna pravidla našeho původního řádu. Kéž dá Pán, aby bylo všechno ku slávě a chvále jeho a blahoslavené Panny Marie, jejíž nosíme háv ! Amen.

Myslím, důstojný pane, že vás bude nuditi obšírná zpráva, již jsem podala o našem klášteře, a přece jest velmi krátká, přirovnám-li ji ku mnohým utrpením a divům, jež tu tvořil Pán a na něž by mohlo přísahati mnoho svědků. A proto vás prosím, důstojný pane, pro lásku boží, uznáte-li už za dobré roztrhati ostatní, co jsem napsala, byste zachoval aspoň to, co se týká kláštera, a dal to po mé smrti sestrám, jež tu budou. Příští sestry to zajisté nadchne k službě boží a pro snahu, nemařiti započatého díla, nýbrž zdokonalovati se stále, když spatří, jak mnoho tu ráčila vykonati boží Veleba někým tak špatným a bídným, jako jsem já. A poněvadž se zalíbilo Pánu ukázati tak zvláštním způsobem svou pomoc, aby se založil klášter, myslím, že by hřešila a že by byla velmi trestána od Boha sestra, jež by počala uvolňovati dokonalý řád, který zavedl a omilostnil Pán, tak že se zachovává tak sladce, že je zřejmo, že je velmi lehký a že se může zachovávat v klidu a že se tu skýtá sestrám, které chtějí požívat

o samotě svého Ženicha, Krista, veliká příležitost, žíti neustále v klidu. Po čem je sestřám vždy toužiti, jest, aby byly samy pouze s ním. Nemá jich býti více než třináct. Poznala jsem totiž z mnohých dobrozdání, že je to velmi dobré, a vím ze zkušenosti, že se nesmí připustiti větší počet, má-li býti zachován duch vládnoucí nyní a má-li se žíti z almužny bez žebroty. Kéž věří sestry vždy více té, jež v mnohých obtížích a jsouc vzpírána modlitbami mnohých vykonala to, co jest lepší ! A že je právě toto nejvhodnější, možno poznati též po veliké spokojenosti a radosti a malých obtížích, které snášíme všechny po léta, co žijeme v tomto klášteře, a po tom, že jsme zdravější, než jsme bývaly. A zdá-li se řád některé sestře přísným, ať připíše vinu nedostatku ducha, ne však řádu, který se tu zachovává, poněvadž jej mohou zachovávat i sestry útlé a nezdravé, mají-li jen ducha řádu. Taková sestra ať raději odejde do jiného kláštera, kde by se spasila dle řádu odpovídajícího jejímu duchu.

XXXVII.

Nerada jen vypravuji dále o milostech, jež mi udělil Pán mimo ty, o nichž jsem vypravovala, a nad to jsou příliš nesmírné, než aby se uvěřilo, že je udělil někomu tak špatnému. Abych však poslechla Pána, jenž mi to přikázal, a vás, důstojní pánové, povím něco k větší slávě boží. Kéž se zalíbí boží Velebě, aby to prospělo některé duši, když pozná, že Pán ráčil takovými milostmi zahrnouti někoho tak ubohého; co učiní teprve těm, kdo mu sloužili v pravdě? A kéž se povzbudí všichni, zalíbíti se boží Velebě, kdyžtě

dává už v tomto životě takové záruky! Předně třeba vědět, že v milostech, jež udílí Bůh duši, je více nebo méně blaženosti; v některých viděních převyšuje blaženost a slast a útěcha blaženost a slast a útěchu jiných vidění tak, že se až divím, jak rozdílná je radost už v tomto životě. Stává se, že slast a rozkoš, jež udílí Bůh u vidění nebo u vytržení, jsou takové, že se zdá býti nemožno, aby bylo ještě něco na zemi, po čem by zatoužila duše, a proto ani netouží po ničem, ani si nepřeje větší radosti. Když však mi dal Bůh poznati, jak velmi rozdílná je blaženost nebeská, již požívají tito a již požívají oni svatí, chápu dobře, že není ani na zemi míry v darech, zalíbí-li se Pánu. Proto bych chtěla též bez míry sloužiti boží Velebě a vynaložiti na to celý svůj život a síly a zdraví a nechtěla bych svojí vinou ztratiti ani částečky větší radosti. Kdyby se mne tedy někdo tázal, zda bych raději snášela všechna utrpení světa až do jeho konce a potom vešla do maličko větší blaženosti, anebo zda bych raději vešla bez utrpení do blaženosti poněkud menší, tu tvrdím, že bych podstoupila mileráda všechna utrpení, abych požívala jen maličko většího poznání dokonalostí božích, neboť vím, že miluje a chválí Boha více, kdo ho více poznává. Netvrdím, že bych se nespokojila a nepovažovala se za velmi šťastnou, kdybych byla v nebi, a třeba na nejnižším místě; ano bylo pro mne už místo v pekle, prokázal by mi Pán už tím veliké milosrdenství, a kéž se zalíbí boží Velebě, abych přišla do nebe, a kéž nehledí na mé veliké hříchy! Chci pouze říci, že bych nechtěla stůj co stůj svojí vinou ztratiti ničeho, kdybych mohla a kdyby mi Pán udělil milost mnoho trpěti. Ó mne ubohé, že jsem již ztratila všechno takovými hříchy!

Dlužno též poznamenati, že, kdykoli mi udělil Pán milost vidění nebo zjevení, zůstal mé duši vždycky nějaký veliký zisk, a po některých viděních byl zisk velmi mnohý. Při pohledu na Krista vryla se do mé duše jeho nesmírná krása a mám ji až podnes: na to by stačilo viděti ho jen jednou, což teprve, když mi Pán udělil tuto milost tolikrát! Měla jsem z toho převeliký prospěch, a ten byl: měla jsem převelikou chybu, jež mi tuze škodila; zpozorovala-li jsem totiž, že mi někdo přeje a že se mi líbí, zamilovala jsem si ho tak, že mne moje paměť přímo nutila mysliti na něho; nestalo se tak sice s úmyslem uraziti Boha, ale těšilo mne viděti ho a mysliti na něho a na dobré vlastnosti, jež jsem na něm pozorovala; to mi tak škodilo, že má duše byla jako zničená. Od chvíle však, co jsem viděla velikou krásu Páně, neviděla jsem už nikoho, kdo jsa k němu přirovnán, by se mi byl líbil nebo mne tak upoutal, abych se neoprostila úplně, pohlédnuvši jen na okamžik na obraz, který nosím v duši; ba od té doby se mi zdá všechno, co vidím, hnusné u porovnání s přednostmi a vnadami, jež jsem viděla na Pánu. Není vědomosti, není rozkoše, jíž bych si vážila jen poněkud, srovnám-li ji s rozkoší, jakou je slyšeti jen slovo pronesené božskými ústy, a což teprve slyšeti tolik slov! A nedopustí-li Pán pro mé hříchy, abych na to zapomněla, považuji za nemožné, aby mne něco tak upoutalo, abych se neoprostila ihned zas, jakmile vzpomenu na Pána. Tak se mi přihodilo se zpovědníky; miluji vždy vroucně ty, kdo řídí mou duši; poněvadž je považuji vpravdě za náměstky boží, zdá se mi, že je miluji vždy více než jiné, a ana jsem žila v jistotě, byla jsem k nim přívětivou; oni však se obávali, jsouce bohabojní a zbožní, abych k nim nějak nepřilnula a

neupoutala se k nim láskou, ač svatou, a byli ke mně nepřívětivými. Tak tomu bylo teprve, když jsem se jim podřídila docela a poslouchala je na slovo, neboť před tím jsem jich nemilovala tak vřele. Smála jsem se pod kůží, vidouc, jak se mýlí. Neřekla jsem jim sice vždy tak zřejmě, jak málo jsem k někomu upoutána, jak jsem si tím byla jista, přece však jsem je uklidňovala. Když se mnou jednali déle, poznali sami, kolik dlužím Pánu, tak že se o mne obávali vždy jen s počátku. Když jsem vídala Pána, pojala jsem k němu mnohem větší lásku a důvěru, poněvadž jsem s ním obcovala neustále. Viděla jsem, že je člověkem, ačkoli je Bůh, že se nediví slabostem lidským, že zná naši ubohou přirozenost, podrobenou mnohým pokleskům pro hřích prvopočáteční, ježž byl přišel napravit. Mohu s ním jednati jako s přítelem, ač je Pán, poněvadž vím, že není jako ti, které považujeme za pány a kteří veškero panství zakládají na nepravé důstojnosti. Mají určité hodiny, kdy s nimi možno promluvit, a to s nimi mohou mluvit jen lidé vznešení; má-li nějaký chudáček nějakou záležitost, je třeba více oklik a přízně a námahy, aby o ní mohl pojednati. Oh, což teprve, je-li nám mluvit s králem! Tu se ani nepohlédne na chudý lid a nešlechtice, tu třeba nejprve zajíti k největším důvěrníkům královým, a to jistě nejsou ti, kdo mají svět pod nohami, neboť takoví lidé mluví pravdu, poněvadž se nebojí a nemají se čeho báti, a nehodí se tudíž do paláce. Tu se nesmí mluvit pravda, tu třeba mlčeti o tom, co se zdá býti špatné, ba lidé se tu nemají ani odvážiti mysliti na to, aby nepozbyli přízně.

Ó Králi slávy a Pane všech králův, tvé království není vyzbrojeno takovými maličkostmi, poněvadž nemá

konce! U tebe netřeba prostředníkův! Pohlédneme-li jen na tebe, poznáme hned, že zasloužíš pouze ty býti nazýván Pánem. Zjevuješ-li svou Velebu, netřeba ani družiny, ani stráže, abychom poznali, že jsi Králem. Na zemi však poznáme jen stěží krále, je-li sám, a jakkoli by si přál, abychom poznali, že je králem, nevěříme mu; poněvadž nepředčí ničím jiných lidí, je třeba nejprve něco viděti, abychom uvěřili, že je králem. A proto má právem klamnou důstojnost, neboť kdyby jí neměl, nevážil by si ho nikdo, jelikož nejeví sám o sobě, že je mocný; důstojnosti se mu dostává od jiných. Ó Pane můj! Ó Králi můj! Kdo by dovedl vypsati tvou Velebu? Nemohu neviděti, že jsi sám v sobě veliký Velitel, že se až divím, vidouc tvoji Velebu. Více však, mnohem více však jest se mi diviti, Pane můj, vidím-li zároveň, jakou jevíš pokoru a lásku k někomu takovému, jako jsem já. O všem můžeme s tebou jednati a mluvit, jak se nám zalíbí, když zmizí první děs a bázeň při pohledu na tvou Velebu, zatím co se bojíme tím více, abychom tě neurazili, ale ne ze strachu před trestem, Pane můj, neboť ten není ničím u porovnání ku strachu, že ztratíme tebe. Hle, to je prospěch z vidění, nemluví-li ani o jiných a velikých prospěších, jež zůstanou v duši, je-li vidění od Boha. Poznáme to po účincích, jest-li jen duše osvícena; jak jsem totiž řekla již často, chce někdy Pán, aby trvala v temnotách a neviděla světla, a tu ovšem není nic zvláštního, bojí-li se duše, jež poznává, že je tak špatná, jako moje duše.

Není tomu dávno, co se přihodilo, že jsem byla týden ve tmách, tak že se mi zdálo, že nepoznávám a nemohu poznati, co dlužím Bohu, a nepamatuji se ani na jeho milosti. Duše má byla celá zmámená a za-

ujatá, nevím ani, čím a jak. Neměla sice špatných myšlenek, ale byla tak neschopná, pojati myšlenky dobré, že jsem se smála sama sobě a že jsem se radovala, vidouc, jak ubohá je má duše, nepůsobí-li v ní neustále Bůh. Ví ovšem, že není bez něho v takovém stavu, neboť tu tomu není jako ve velikých utrpeních, jež — jak jsem již řekla — mnohdy mívám; avšak plamen lásky boží tu nechce hořeti, ač duše přikládá paliva a snaží se, co na ní jest, seč je; pouze z velikého milosrdenství božího vidíme kouř, abychom poznali, že plamen neuhasl docela; Pán sám jej zažehne zase, a jakkoli si duše láme hlavu a dýchá a přikládá paliva, zdá se, že spíše zadusí všechno. Myslím, že je nejlépe, vzdá-li se duše úplně vědomí, že nezmůže ničeho sama ze sebe, a koná-li, jak jsem řekla, něco jiného, záslužného. Možná totiž, že jí Pán odnímá modlitbu právě proto, aby se cvičila ve skutcích záslužných a poznala ze zkušenosti, jak málo zmůže sama ze sebe.

Vskutku, dnes jsem se radovala s Pánem a odvážila se postesknouti si boží Velebě; řekla jsem jí: „Což nestačí, Božče můj, že mne zachováváš v bídém životě a že žiji z lásky k tobě a chci žít na zemi, kde mi brání všechno požívati tebe a kde jest mi jísti a spáti a jednati a mluvit se všemi, a že všechno to trpím z lásky k tobě? Víš dobře, Pane můj, že je to pro mne největší mukou, a přece se ukrýváš přede mnou v těch nepatrných chvílkách, jež mi teď zbývají pro tebe. Jak se to shoduje s tvým milosrdenstvím? Jak to jen strpí tvá láska ke mně? Myslím, Pane, kdybych se mohla ukrýti před tebou, jak ty se ukrýváš přede mnou, myslím a věřím, že bys toho nestrpěl, ty však jsi u mne a vidíš mne neustále; nesnesu toho, Pane můj, prosím tě, pohleď, že se děje křivda mi, jež tě miluji tak vroucně!“

Tato a jiná slova jsem mluvila, ačkoli jsem poznala před tím, jak mírné místo bylo pro mne připraveno v pekle za to, co jsem zasloužila. Mnohdy však blouzní láska tak, že se ani necítím a mám plnou hlavu takových stesků, a Pán mi trpí všechno. Buď pochválen tak dobrý Král! Odvážili bychom se k pozemským králům s něčím takovým? Nedivím se ovšem, že se neodvážíme mluvit s králem, neboť je spravedливо, abychom se báli krále a pánů, kteří jsou představenými. Ale svět je už takový, že by bylo třeba, aby byl život delší, abychom se naučili poctám a stále novým způsobům zdvořilosti, kdybychom chtěli nějakou jeho část věnovati též službě boží; křížují se, vidouc, co se děje. Vskutku, nevěděla bych už, jak žíti, kdybych se tím měla obírat. Nepovažuje se totiž za žert, neprokážeme-li někomu z nepozornosti mnohem větší pocty, než zasluhuje, nýbrž považuje se to zcela vážně za urážku, tak že se třeba omlouvati, že jste neměli zlého úmyslu, běží-li, jak jsem řekla, jen o nepozornost; a to ještě dej Bůh, aby se tomu věřilo!

Opakuji, že bych opravdu nevěděla, jak žíti, neboť tak se mučí ubohá duše. Vidí, že je přikázáno, aby myslila stále na Boha, a že je potřeba obírat se jím, aby unikla mnohým nebezpečím. Vidí též, že toho nečiní, aby jen neopomenula nějakou zdvořilost světskou a aby nezavdala příležitosti, aby se urazili ti, kdo zakládají svou čest na zdvořilostech. Natrápila jsem se tím dost a dost a nikdy jsem se nemohla ani vynámlouvati, poněvadž jsem přes všechnu svoji snahu nemohla nechýbovati často v tom, co — jak jsem řekla — se nepovažuje ve světě za maličkost. A vskutku, jsme v řádě omluveni, (ačkoli bychom měli býti právem omluveni, co se toho týká)? Ne! Říká se, že kláštery

mají býti dvory, kde se učí zdvořilosti. Vskutku, nechápu toho. Myslím, že snad řekl některý světec, že klášter má býti dvorem, kde by se vyučovali, kdo chtějí býti dvořeniny nebes, a že se tomu rozumělo opačně. Nevím, jak ten, kdo se snaží opravdově a neustále zalíbiti se Bohu a pohrdati světem, by se mohl tak starati, aby se zalíbil lidem světským v tom, co se mění tak často. A kdyby se tomu člověk naučil najednou, šlo by to ještě. Ale zatím by bylo třeba už jen pro nadpisy dopisů takořka celé školy, kde by se učilo, jak třeba dopisovati, poněvadž se nepíše hned na té, hned zas na té straně papíru, a kdo nebyl dříve oslovován „Urozenosti“, toho třeba dnes oslovovati „Jasnosti“. Nevím, kam to směřuje, neboť nemám ještě padesát roků, a co žiji, viděla jsem už tolik změn, že již neumím ani žíti. Co si počnou teprve ti, kdo se rodí nyní a budou žíti mnoho let? Vskutku, lituji duchovních, kteří jsou povinni žíti ve světě za nějakým svatým účelem, protože tu mají strašný kříž. Kdyby se mohli umluvit všichni a zůstali v těchto vědomostech nevědomými a chtěli, aby je považovali též jiní za nevědomé, sprostili by se mnohých obtíží. Ale do jakých jsem se to dala nesmyslů! Místo co bych mluvila o veledílech božích, rozhovořila jsem se o nízkých záležitostech světských. Když mi dal Pán milost, že jsem již opustila svět, nechci se do něho vraceti. Ať si tu poradí ti, kdo lpějí tak úporně na takových nicotách. Dej Bůh, abychom za to nepykali v onom životě, jenž nemá změn. Amen.

XXXVIII.

Jsouc jednou v noci těžce nemocna, měla jsem se za omluvenu od vnitřní modlitby a vzala jsem

růženec, chtějíc se modliti ústně. Snažila jsem se ne-usebrati rozumu, ačkoli jsem byla, jsouc v oratoři, zevně usebrána; chce-li však Pán, prospěje naše snaha málo. Modlila jsem se tak chvilku a již jsem byla v duchu vytržena tak mocně, že jsem nemohla odporovati. Zdálo se mi, že jsem vzata do nebe a první, koho jsem tam viděla, byli můj otec a moje matka. Za tak krátkou dobu, co by se pomodlil „Zdrávas Maria“, viděla jsem tak mnoho velkolepého, že jsem byla úplně bez sebe, poněvadž se mi zdála taková milost nesmírnou. Možná, že krátká doba, o níž mluvím, trvala i déle, ale na tom nezáleží. Bála jsem se, že to byl nějaký přelud, ačkoli se mi to nezdálo přeludem, a nevěděla jsem, co si počítí, poněvadž jsem se tuze styděla jíti s tím k zpovědníkovi, a to, tuším, ne z pokory, ale že jsem se domnívala, že se mi vysměje a řekne, zda jsem snad sv. Pavlem nebo sv. Jeronymem, abych viděla nebeské věci? A protože tito slavní svatí měli taková vidění, bála jsem se tím více a plakala jsem pouze usedavě, domnívajíc se, že odtud není východu. Konečně však jsem šla k zpovědníkovi, ač jen velmi nerada, neboť jsem se neodvážila nikdy ničeho zamlčeti, třeba mi bylo sebeobtěžněji, říci mu to, a to z velikého strachu, abych nebyla oklamána. On pak, vida mne tak zarmoucenu, těšil mne upřímně a říkal mi mnoho dobrého, aby mne zbavil bolesti.

Za nedlouho na to se stalo — a stává se mnohdy dosud — že mi ukázal Pán větší tajemství. Poněvadž duše naprosto nemůže viděti více, než se jí zjevuje, neviděla jsem též nikdy více, než mi chtěl Pán právě ukázati. Bylo toho však tolik, že by byl stačil už sebe-menší díl, abych užasla a aby to prospělo velmi duši, abych si nevážila ničeho a opovrhovala vším v životě.

Kéž bych byla s to, vysloviti se aspoň o něčem sebe-menším, co jsem poznala! Uvažuji-li však, jak by to mohlo býti, vidím, že to není možno, kdyžtě není pří-měru ani pro rozdíl, který stává mezi světlem, jež vidíme na zemi, a mezi světlem, jež se zjevuje tam, kde je všechno světlem, neboť u porovnání k němu zdá se i lesk slunce něčím úplně nejasným. Slovem, sebejemnější obrazotvornost nevylicí, ani nevymyslí, jaké je toto světlo, ani ničeho, co mi dal Pán poznati za rozkoš tak vznešené, že jí není možno vyjádřiti. Všechny smysly požívají tolik a tak sladce, že se to nedá ani vysloviti. Proto bude nejlépe, nemluviti o tom.

Jednou jsem byla u takovém vytržení přes ho-dinu a Pán mi zjevil podivné věci. Zdálo se mi, že je stále u mne. Privil mi: „P o h l e d ě, d c e r o, č e h o p o z b ý v a j í, k d o j s o u p r o t i m n ě; n e o p o m e ň j i m t o ř í c i!“ Ach, Pane můj, jak málo zmohou má slova u těch, kteří jsou zaslepeni svými skutky, neosvítí-li jich tvá Veleba! Některým, jež jsi osvítil, prospělo, že poznali tvá veledíla; vidí však též, Pane můj, že jsi je zjevil člověku tak špatnému a ubohému, takže si toho vážím velmi, uvěří-li mi jen někdo. Buď požehnáno tvé jméno a milosrdenství, že jsem se aspoň já polepšila zřejmě v duši. Od té chvíle by dlela má duše nejraději y nebi a nevracela se k ži-votu, poněvadž pohrdání, jež pocítila ku všemu po-zemskému, bylo veliké; všechno zdálo se mi jen smetím, a poznávám, jak nízké jsou naše snahy, obíráme-li se jím.

Když jsem meškala u paní, o níž jsem vyprávěla, přihodilo se jednou, že jsem měla srdeční bolesti. (Jak jsem řekla, bývaly velmi prudké, nyní však už nejsou).

Jelikož byla paní velmi laskava, dala mi ukazovati šperky ze zlata a drahokamů; byly velmi drahocenné, zvláště jeden démantový měl převelikou cenu. Paní se domnívala, že mne potěší, já však jsem se smála v duši a litovala jsem lidí, vidouc, čeho si váží, a vzpomínajíc, co nám uchystal Pán, a přemýšlejíc, jak by mi bylo nemožno vážit si takových věcí, byť bych i chtěla si jich vážit, nedopustí-li totiž Pán, abych zapomněla na jeho poklady. Je to veliké panství pro duši, tak veliké, že nevím, zda to pochopí, kdo ho nemá. Je to vlastní a přirozené zřeknutí se všeho, poněvadž se tak stává bez naší námahy; všechno působí Bůh, neboť jeho Veleba zjevuje tyto pravdy tak, že se otisknou v duši tak, že poznáme jasně, že bychom jich nebyli s to nabýti sami takovým způsobem a v tak krátké době.

Mimo to jsem měla málo strachu před smrtí, již jsem se vždycky velmi bála; teď zdá se mi smrt něčím docela lehkým pro ty, kdo slouží Bohu, poněvadž duše je v okamžiku osvobozena ze žaláře a vchází do klidu. Vytržení, v němž Bůh zvedá ducha a zjevuje mu něco tak výtečného, je, tuším, velmi podobno rozluce duše s tělem, protože tu duše dosahuje v okamžiku všech těchto dober. Nemluvme o bolestech, jež cítí duše, odlučujíc se od těla; třeba jich málo dbáti, a kdo vpravdě milují Boha a rozloučili se už se vším v životě, umírají asi sladčeji než ostatní.

Zdá se mi též, že mi prospěla tato vidění, abych poznala naši pravou vlast a viděla, že jsme na zemi jen poutníky. Je něco velikého viděti, co je v nebi, a věděti, kde nám bude žíti. Neboť má-li někdo jíti do země, kde hodlá bydliti, prospěje mu velmi, aby snášel lehčeji obtíže cesty, viděl-li, že v té zemi bude moci

žítí úplně v klidu. Těmito viděními je nám též usnadněno uvažovati o věcech nebeských a snažiti se, aby obcování duše bylo v nebesích. Je to veliký zisk, poněvadž duše se usebírá již pohledem na nebe, ana přemýšlí, co jí ráčil Pán zjeviti z toho, co je v nebi. Stává se někdy, že mne potěší ti, s nimiž se stýkám a o nichž vím, že žijí v nebi, a zdá se mi, že vpravdě žijí pouze oni, a že ti, kdo žijí na zemi, jsou tak mrtvi, že se mi zdá, že nenajdu na celém světě druhá, zvláště cítím-li návaly lásky. Všechno, co vidím očima tělesnými, zdá se mi snem a hříčkou. Má duše touží jen po tom, co jsem už viděla očima duševními; a vidí-li, že je toho daleka, je to pro ni umíráním. Slovem, nesmírná je milost, již prokazuje Pán tomu, komu uděluje taková vidění, poněvadž prospívají velmi duši a pomáhají jí nésti těžký kříž, kdyžtě jí neuspokojuje nic na světě a hnusí se jí všechno; a kdyby nedopustil Pán, aby zapomněla druhdy na něho — ačkoli si vzpomene zase ihned — nevím, jak by mohla žítí. Buď požehnán a pochválen na věky! Když mi ráčila boží Veleba uděliti milost, abych poznala některá z tak velikých dober a počala jich jaksi požívatí, kéž se jí zalíbí pro krev, již prolil za mne boží Syn, aby se mi nestalo jako Luciferovi, jenž ztratil svou vinou všechno! Kéž nedopustí toho ve své dobrotě! Bojím se toho časem nemálo. Jindy však, a to obyčejně, skýtá mi boží milosrdenství jistotu, že Bůh nevztáhne ode mne ruky, aby mne ztratil, kdyžtě mne již zachránil od tolika hříchů. Prosím vás, důstojný pane, byste o to za mne prosil neustále.

Ačkoli každá milost z těch, o nichž jsem vyprávěla, sama o sobě je tak veliká, že jí nemožno přirovnati k ničemu, tož přece nejsou tyto milosti — jak se mi

zdá — tak veliké jako milost, o níž budu nyní vypravovati, a to z mnoha příčin a pro veliká dobra a velikou posilu, jež zůstavila v mé duši.

Jednou v předvečer Svatého Ducha jsem šla po mši sv. na velmi odlehlé místo, kde jsem se často modlívala, a jala jsem se čísti knihu jednoho Kartusiána¹⁾ o tomto svátku a četla jsem o známkách, jež mají míti, kdo začínají, kdo prospívají a dokonají, aby poznali, že je s nimi Duch Svatý. Když jsem pročetla poučení o těchto třech stupních, zdálo se mi, že — jak mohu poznati — je se mnou z boží dobroty Duch Svatý. Chválila jsem Boha a vzpomněla jsem si, že druhdy, když jsem to četla, se mi jistě nedostávalo všeho toho. (Tehdy jsem poznala, že je tomu tak, jako poznávám nyní, že je tomu naopak, a tak jsem poznala velikou milost, již mi prokázal Pán.) Proto jsem počala uvažovati o místě v pekle, jež jsem zasloužila svými hříchy, a vzdávala jsem vroucí chvály Bohu, neboť se mi zdálo, že ani nepoznávám své duše, jak se změnila. Co jsem tak rozjímalá, pocítila jsem prudký nával, ač jsem nevěděla, proč: bylo mi, jako by se má duše chtěla odloučiti od těla, poněvadž se nezdržela sama v sobě a nebyla s to očekávati déle takového dobra. Nával byl tak nesmírný, že jsem si nemohla pomoci, a jak se mi zdá, lišil se od návalů, jež jsem mívala jindy. Nechápala jsem, co se děje s mou duší a co chce, že je tak změněna. Nemohouc ani seděti, opřela jsem se, neboť zmizela všechna moje síla přirozená.

Tu jsem spatřila nad hlavou holubici, docela jinou, než jsou holubice na zemi; neměla pér a její křídla

---

¹⁾ Ludolf ze Sas.

byla ze škebliček, jež vyzařovaly veliký lesk. Byla větší než naše holubice. Zdálo se mi, že slyším šum jejích křídel. Chvěla se nade mnou, co by se pomodlil „Zdravas Maria“, a již se ztratila má duše a neviděla jí. Duch se uklidnil příchodem takového hosta. Jak se mi zdá, znepokojila a poděsila jej asi tak podivná milost, ale když jí začal požívat, zmizel jeho strach a s radostí se dostavil klid — byla jsem u vytržení. Nesmírná byla blaženost mého vytržení. Největší část svátků svatodušních jsem zůstala tak zmámená a zpozdilá, že jsem nevěděla, co si počítí, ani jak udržeti v sobě tak velikou lásku a milost. Neviděla jsem ta-kořka a neslyšela pro velikou radost vnitřní. Poznala jsem, že od tohoto dne se ve mně roznítla plamenem nejčistší láska boží a že mé ctnosti byly nesmírně posíleny. Buď Pán požehnán a pochválen na věky! Amen.

Jindy jsem viděla tutéž holubici nad hlavou kněze z řádu sv. Dominika, jen že se mi zdálo, že paprsky a záře křídel se šíří mnohem více. Byla jsem poučena, že přivede mnoho duší k Bohu.

Jindy jsem viděla, jak klade Panna Maria bělostný plášť na presentáta¹⁾ téhož řádu, o němž jsem už mluvila několikrát. Pravila mi, že mu dává plášť za službu, kterou jí prokázal, pomáhaje zakládati náš klášter, a na znamení, že zachová od této chvíle duši čistou a že nepadne do hříchu smrtelného. Mám za jisto, že se tak stalo, neboť zemřel za několik roků nato a jeho život a jeho smrt byly tak kající, a žil a zemřel tak svatě, že není, proč bychom o tom pochybovali, pokud ovšem můžeme souditi. Bratr, jenž ho viděl umírati, mi řekl, že mu pravil, než vydechl

---

¹⁾ P. Petr Ibañez.

duši, že je u něho sv. Tomáš. Umřel velmi radostně a s touhou opustiti pozemské vyhnanství. Později se mi zjevil několikrát u převeliké slávě a řekl mi některé věci. Vnitřní modlitbě byl tak oddán, že, když se chtěl umíraje omluviti velikou slabostí, nemohl jí opomenouti, poněvadž měl mnoho vytržení. Psal mi nedlouho před smrtí, čím že by si pomohl, že bývá po mši svaté dlouho u vytržení a nemůže tomu zabrániti. Konečně mu dal Bůh odměnu, že mu sloužil po celý svůj život tak horlivě.

O rektorovi¹⁾ Tovaryšstva Ježíšova, o němž jsem se zmínila již často, měla jsem vidění, ve kterém jsem spatřila několik z velikých milostí, jež mu udělil Pán, o nichž však nepíšu, abych se nestala rozvláchnou. Jednou ho stihlo veliké utrpení; byl velmi pronásledován a rmoutil se proto velmi. Když jsem byla jednou na mši svaté, viděla jsem při pozdvihování Krista na kříži; řekl mi několik slov, jimiž jsem měla rektora potěšiti, a jiná, jež by ho upozornila na to, co ho čeká, a představila mu, co trpěl pro něho Pán, a povzbudila ho, aby se připravil na utrpení. Dodalo mu to veliké útěchy a odvahy. Později se stalo všechno tak, jak mi řekl Pán.

O členech řádu tohoto kněze, totiž Tovaryšstva Ježíšova, a to o členech celého řádu jsem viděla veliké věci. Viděla jsem je často v nebi s bílými stuhami v rukou. A jak jsem řekla, viděla jsem o nich mnoho jiných, velmi podivných věcí, a proto mám k tomuto řádu velikou úctu. Stýkala jsem se mnoho s jeho členy a vidím, že jejich život odpovídá tomu, co mi o nich zjevil Pán.

---

¹⁾ Kašpar de Salazar.

Když jsem se jednou v noci modlila, řekl mi Pán několik slov a uvedl mi jimi na pamět, jak špatný byl můj život, tak že jsem se styděla a že mne to bolelo. Jeho slova sice nejsou přísná, ale působí zničující pocity a bolesti a jedním takovým slovem poznáme se mnohem úspěšněji, než mnohodenní úvahou o své bídě; vrývají nám pravdu do duše, že jí nemůžeme zapřítí. Pán mi představil, jak marnivou byla dříve má láska, a pravil mi, abych si toho vážila velmi, že láska, jež byla tak zle promrhána, jako moje, zaktivila v něm a že jí přijímá. Jindy mi řekl, abych si jen vzpomněla, jak jsem považovala kdysi za čest, jednati proti jeho cti. Jindy zas, abych se upamatovala, kolik mu dlužím, že mi prokazoval milosti právě tehdy, kdy jsem mu zadávala největší rány. Mám-li nějakou chybu — a není jich málo — poučí mne o ní boží Veleba tak, že se mi zdá, že se propadnu celá, a poněvadž mám mnoho chyb, stává se tak často. Přihodilo se mi, že mne pokáral zpovědník a že jsem se chtěla potěšiti v modlitbě a našla teprve tu právě pokárání.

Vrátím se však k tomu, co jsem vypravovala. Když mi počal Pán uváděti na pamět můj špatný život a když jsem prolévala proudy slzí, poněvadž se mi zdálo, že jsem pro něho nevykonala ničeho, domnívala jsem se, že mi chce asi udělití nějakou milost. Dostává-li se mi totiž od Pána nějaké zvláštní milosti, stává se tak obyčejně, když jsem se byla zničila sama. Domnívala jsem se tudíž, že Pán tak učiní i nyní, abych poznala mnohem jasněji, že naprosto nemohu zasloužití takových milostí. Hned na to byl můj duch tak vytržen, že byl — zdálo se mi — úplně mimo tělo; nepozorovala jsem aspoň, že žije v těle. Spatřila

jsem nejsvětější Člověčenství ve slávě tak nesmírné, jako nikdy dosud. Zjevilo se mi divným a jasným poznáním v klínu Otce a nedovedla bych říci, jak je tam, neboť — zdálo se mi — neviděla jsem Božství, ačkoli jsem byla u něho. Ulekla jsem se tak, že, tuším, prošlo několik dnů, co jsem nemohla přijíti k sobě, a neustále — zdálo se mi — byla u mne Veleba Syna božího, ne však tím způsobem, jako po prvé. Poznala jsem to dobře. Vidění zůstalo tak vryto do mé obrazotvornosti, že jsem se ho nemohla zbaviti nějakou dobu, ačkoli trvalo jen chvilku; utěšuje mne a prospívá mi to velmi.

Toto vidění jsem měla ještě třikrát. Jak se domnívám, je to nejvznešenější vidění ze všech, jež jsem viděla z milosti Páně, a přináší převeliký prospěch. Zdá se, že očišťuje duši a sprošťuje ji skoro úplně naší smyslnosti. Je to veliký plamen, který — zdá se — sžírá a ničí všechny touhy života. Ačkoli jsem již, chvála Bohu, netoužila po marnostech, přece jsem tu poznala jasně, že je všechno marnost a jakou marností jsou pozemská panství. Je to veliká pobídka, zvednouti touhy k čiré pravdě. Duši zůstane vtisknuta taková úcta k Bohu, že jí ani nedovedu vylíčiti; liší se však velmi od úcty, jíž můžeme dosíci na zemi. Duše se děsí, vidouc, jak se odvážila a jak se může někdo odvážiti uraziti tak nesmírnou Velebu. Promluvím ještě často o účincích vidění a o mnohém jiném. Řekla jsem již, že některá vidění nám prospívají více a některá zas méně; prospěch tohoto vidění však je nesmírný. Šla-li jsem k sv. přijímání a vzpomněla-li jsem na nesmírnou Velebu boží, již jsem viděla, a uvážila-li jsem, že v nejsv. Svátosti je tatáž Veleba — Pán ráčil mi ji často zjeviti v hostii — pak se mi ježily vlasy a

zdálo se mi, že jsem celá zničena. Ó Pane můj! Kdybys neukrýval své velikosti, kdo by se odvážil přijíti tak často a spojití něco tak špinavého a ubohého s takovou Velebou? Buď požehnán, o Pane, chvaltež tě andělé a všechno tvorstvo, že měříš všechno naší slabostí, aby nás neděsila v požívání tak vznešených milostí tvoje veliká moc tak, že bychom se jich ani neodvážili požívatí, jsouce tak slabí a ubozí.

Mohlo by se nám přihoditi, co se stalo — vím to jistě — jistému rolníkovi. Našel poklad, a poněvadž byl větší, než on mohl pojati malým duchem, zarmoutil se tak, vida jej, že chřadl a chřadl, až umřel zármutkem a starostí, že nevěděl, co si s ním počíti. Kdyby nebyl našel celého pokladu najednou a kdyby jej byl dostával kus po kuse a žil z něho, byl by žil spokojeněji, než dokud byl chud, a nebyl by přišel o život. Ó bohatství chudých, jak podivně umíš živiti duše, ukazuje jim tak veliká bohatství po částech, aby jich neviděly najednou! Vidím-li takovou Velebu ukrytu ve způsobě tak nepatrné jako je hostie, jest se mi diviti tak veliké moudrosti a nevím, jak mi udílí Pán odvahu a sílu, přiblížiti se k němu; kdyby mi jich nedal On, jenž mi udělil a udílí takové milosti, nemohla bych ukryti a nehlásati tak velikých divů. Což pocítí teprve tak ubohá duše, jako jsem já, jež je obtížena ohavnostmi a jež promrhala svůj život, bojíc se tak málo Boha, blíží-li se k Pánu takové Veleby, když se ráčí zjeviti mé duši? Jak mají ústa, jež mluvila takové řeči proti Pánu, přijati jeho přeslavné Tělo, plné čistoty a dobroty? Láska Páně, jež jeví tvář tak krásnou a něžnou a laskavou, zraňuje a bolí duši, poněvadž mu nesloužila, mnohem více, než ji léká Veleba, již vidí na Pánu. Ale co jsem cítila po dvakráte, když

jsem viděla, o čem vypravuji? Vskutku, Pane můj a slávo má, hned bych řekla, že jsem vykonala jaksi něco ve tvé službě velikou bolestí, již tu cítila má duše. Ba nevím ani, co pravím, a nejsem to skoro ani já, jež mluvím, píšíc to, poněvadž jsem zmatena a téměř bez sebe, vzpomínajíc znovu na to všechno. Mohla bych ovšem říci, že jsem vykonala něco pro tebe, Pane můj, kdyby pocházela bolest ode mne, poněvadž však nemůžeme ničeho dobrého ani mysliti, nedáš-li nám této milosti, nezasloužím díků. Jsem dlužnicí, o Pane, a ty jsi uraženým.

Přistupujíc jednou k sv. přijímání, viděla jsem očima duševníma jasněji než očima tělesnýma dva velmi ohyzdné ďábly. Zdálo se mi, že obepínají rohy hrdlo ubohého kněze. Viděla jsem Pána svého u velebě, o níž jsem mluvila, položeného do knězových rukou v hostii, kterou mi podával. Bylo zřejmo, že Pána urážejí knězovy ruce. Poznala jsem, že je duše jeho ve hříchu smrtelném. Co je to, Pane můj, že vidím tvou krásu mezi tak ohyzdnými ďábly? Byli před tebou tak zděšení a zlekáni, že by byli — tuším — nejraději utekli, kdybys jim byl dovolil odejítí. Byla jsem tak vzrušena, že ani nevím, jak jsem mohla přijímati. Bála jsem se velmi, domnívajíc se, kdyby bylo vidění od Boha, že by nedovolila boží Veleba, abych spatřila zlo, jež bylo v knězově duši. Pán mi řekl, abych se za něho modlila, že to dopustil, abych poznala, jakou moc mají slova proměňovací, tak že je Bůh přítomen, byť byl kněz, jenž vyslovuje slova, sebehorší, a abych poznala jeho dobrotu, v níž se klade do rukou svého nepřítel, a to všechno pro dobro mé a všech lidí. Pochopila jsem, že kněží jsou mnohem více povinni býti ctnostnými než ostatní a

že je něco hrozného přijímati nejsv. Svátost nehodně a jak ďábel vládne duši, jež je ve hříchu smrtelném. Vidění mi prospělo velmi a poznala jsem jasně, co dlužím Bohu. Buď požehnán na věky!

Jindy se mi přihodilo něco jiného, co mne též velmi poděsilo. Byla jsem v domě, kde umřel někdo, o němž jsem věděla, že žil po mnoho let velmi hříšně. Byl však dva roky nemocen a zdá se, že se poněkud polepšil. Umřel sice bez zpovědi, ale přes to jsem se domnívala, že asi nebyl zavržen. Když oblékali mrtvolu, viděla jsem mnoho ďáblů, jak se chápají těla, a zdálo se mi, že si s ním hrají a zároveň je též trestají, neboť jím smýkali sem a tam velikými háky, což mne poděsilo velmi. Vidouc pak, jak nesou tělo ku hrobu s poctou a obřady jako jiná těla, uvažovala jsem, jak dobrý je Bůh, když chce, aby nebyla zneuctěna duše nebožtíkova a aby zůstalo tajno, že jest jeho nepřítelkyní. Byla jsem zpola hloupou z toho, co jsem spatřila. Po celé obřady jsem již neviděla ani ďábla. Potom však, když spouštěli tělo do hrobu, bylo jich tam již takové množství, aby je přijali, že jsem byla při pohledu na to bez sebe a že bylo třeba nemálo síly zakrýti to. Uvažovala jsem, jak naloží ďábli teprve s jeho duší, když si dovolovali už tolik nad ubohým tělem. Kéž by se zalíbilo Pánu, aby všichni, kdo jsou ve smrtelném hříchu, viděli to, co jsem viděla — něco tak děsného! Myslím, že by to bylo pro ně velikou pohnutkou k dobrému životu. Ze všeho toho poznávám lépe, co dlužím Bohu a z čeho mne vysvobodil. Bála jsem se velmi, než jsem o tom promluvila se zpovědníkem, domnívajíc se, není-li to snad ďáblův klam, jímž chce rozkřičeti tuto duši, ačkoli nebyla považována za velmi křesťan-

skou. Vpravdě, byť by to ani nebyl klam, nahání mi to strachu, kdykoli na to vzpomenu.

Když jsem se už rozhovořila o viděních o mrtvých, povím něco, co se zalíbilo Pánu zjeviti mi o některých duších. Řeknu jen málo, abych vyprávěla zkrátka a poněvadž to není potřebné, lépe řečeno, prospěšné. Zvěděla jsem tedy, že zemřel kněz, jenž býval naším provinciálem. V dobu smrti byl provinciálem jiné provincie. Stýkala jsem se s ním dříve a byla jsem mu zavázána díky pro některé dobré skutky. Byl velmi ctnostný. Když jsem zvěděla, že zemřel, byla jsem velmi vzrušena, poněvadž jsem se obávala o jeho spásu, neboť byl dvacet roků představeným (čehož se vskutku obávám nemálo, jelikož se mi zdá, že duše vésti je velmi nebezpečno). Jsouc tuze zarmoucena, šla jsem do oratoře a obětovala jsem za jeho duši všechno, co jsem dobrého vykonala ve svém životě, čehož bylo asi pramálo; proto jsem prosila Pána, aby doplnil svými zásluhami, čeho potřebuje duše provinciálůva, aby byla vysvobozena z očištění. Když jsem prosila Pána co nejvroucněji, zdálo se mi, že jeho duše vystoupila po mé pravici z hloubi země, a viděla jsem ho vejíti s největší radostí do nebe. Byl sice už velmi stár, ale viděla jsem ho u věku třiceti roků, ba měla jsem za to, že je ještě mladší, a jeho tvář zářila. Vidění mé trvalo jen chvílku, byla jsem však tak nesmírně potěšena, že jsem se už nemohla rmoutiti pro jeho smrt, ačkoli se pro ni rmoutilo velmi mnoho lidí, poněvadž byl velmi oblíben. Útěcha mé duše byla taková, že mne z ní nemohlo nic vyrušiti a že jsem nemohla ani pochybovati, že to bylo pravé vidění, totiž, že to nebyl přelud. Neuplynuly ještě ani dva týdny od jeho smrti. Přes to však jsem neustala

prositi jiných, aby ho odporoučely Bohu. Odporoučela jsem ho též, jen že jsem toho nedovedla tak vroucně, jako kdybych nebyla měla vidění, neboť zjevili mi Pán o některé duši něco takového a chci-li ji potom odporoučeti boží Velebě, zdá se mi, — a nemohu jinak — že je to, jako bych udílela almužnu boháči. Později jsem zvěděla — provinciál zemřel velmi daleko odtud — jakou smrt mu udělil Pán. Byla tak povznášející, že se divili všichni, s jakým umíral vědomím a pláčem a pokorou.

Asi před půldruhým dnem umřela v našem klášteře jeptiška, jež byla velkou služebnicí boží. Modlily jsme se za ni v kůru, a když říkala sestra čtení z hodin za mrtvé, stála jsem u ní, abych s ní říkala verš. Při čtení jsem spatřila, jak se její duše zvedla z téhož místa, jako předešlá, a šla do nebe. Ani toto, ani předešlé vidění nebylo obrazné, nýbrž bylo jako jiná vidění, o nichž jsem vyprávěla a o nichž nelze právě tak pochybovati jako o tom, co vidíme.

V témž klášteře zemřela jiná jeptiška, jež měla osmnáct nebo dvacet let. Byla stále nemocná, sloužila věrně Bohu, milovala kůr a byla velmi ctnostná. Byla jsem přesvědčena, že nevejde do očístce, poněvadž vytrpěla mnoho bolestí, ba že jí bude nadbývati zásluh. Když jsem se modlila hodinky, viděla jsem, než ji pochovali — asi čtyři hodiny po její smrti — jak vyšla na témže místě a šla do nebe.

Jednou jsem byla v koleji Tovaryšstva Ježíšova a trpěla jsem bolesti, jež jsem trpěla často a trpím dosud na těle i na duši, jak jsem již vyprávěla, a to takové, že jsem nemohla, jak se mi zdálo, pojati ani dobré myšlenky. Téže noci zemřel v klášteře bratr z Tovaryšstva. Když jsem ho odporoučela Bohu, seč

sem byla, a obcovala mši svaté, kterou za něho sloužil jiný kněz Tovaryšstva, upadla jsem do veliké usebranosti a viděla jsem ho, an se zvedá u veliké slávy k nebi, a Pána s ním. Poznala jsem, že boží Veleba je s ním na důkaz zvláštní milosti.

Velmi hodný bratr našeho řádu byl těžce nemocen. Když jsem byla na mši svaté, upadla jsem do usebranosti a viděla, jak zemřel a vchází do nebe, nevstročiv ani do očí. Zemřel právě tehdy, když jsem ho viděla, jak jsem zvěděla později. Divila jsem se, že se nedostal do očí. Poznala jsem, že byl mnichem, který zachovával věrně své sliby, a proto mu prospěly bully řádu, tak že se nedostal do očí. Nevím, proč jsem to poznala, domnívám se však, že se tak stalo proto, abych se přesvědčila, že nestačí, je-li někdo řeholníkem v habitu, totiž, nosí-li habit, aby požíval vymožeností stavu vyšší dokonalosti, jakým je stav řeholní.

Nebudu o tom mluvit déle, poněvadž — jak jsem řekla — nemám proč. Ačkoli mi udělil Pán milost viděti mnoho duší, přece jsem neviděla ze všech, jež jsem spatřila, ani jednu, jež by nebyla v očistci, mimo duši zmíněného kněze a sv. bratra Petra z Alcántara a kněze Dominikána,¹⁾ o němž jsem už vyprávěla. Zalíbilo se Pánu, že jsem viděla i stupeň slávy některých duší, an mi ukázal místa, na nichž meškají. Požívají velmi různé blaženosti.

XXXIX.

Jednou jsem prosila naléhavě Pána, aby vrátil zrak někomu, jemuž jsem byla velmi zavázána a jenž

¹⁾ P. Petr Ibañez.

ho pozbyl téměř docela a jehož mi bylo velmi líto. Bála jsem se, že mne Pán nevyslyší pro mé hříchy. Tu se mi zjevil Pán jako jindy a ukázal mi ránu levé ruky a vytáhl pravou rukou veliký hřeb, tkvící v ráně. Zdálo se mi, že vytahuje s hřebem i maso: viděla jsem dobře jeho velikou bolest a měla jsem s ním veliký soucit. Řekl mi, abych nepochybovala, kdyžtě pro mne vytrpěl tolik, že učiní tím spíše, oč ho prosím; že mi slibuje, že ho nebudu prositi o nic, čeho by neučinil, poněvadž ví, že ho nebudu prositi o nic, co by se neshodovalo s jeho slávou; a proto že učiní též, oč ho prosím nyní. Pravil mi, abych uvážila, že už tehdy, kdy jsem mu ještě nesloužila, jsem neprosila o nic, čeho by nebyl splnil, a to dokonaleji, než jsem byla s to prositi; a že tím spíše tedy tak učiní teď, když ví, že ho miluji; abych o tom nepochybovala. Neuplynul — tuším — ani týden a Pán vrátil slepému zrak. Můj zpovědník zvěděl o tom ihned. Možná, že se tak nestalo pro mou modlitbu, protože jsem však měla toto vidění, byla jsem si tím tak jista, že jsem vzdávala boží Velebě díky za prokázanou mi milost.

Jindy byl někdo těžce nemocen přebolestnou nemocí, již tu neoznačuji, nevědouc, jaká to byla nemoc. Trpěl už dva měsíce nesnesitelné bolesti. Jeho muka byla taková, že drásal své tělo. Navštívil ho můj zpovědník, jímž byl tehdy rektor,¹⁾ o němž jsem vyprávěla, a bylo mu ho velmi líto; řekl mi, abych jej šla jen navštívit, že to mohu učiniti, an je mým příbuzným. Šla jsem tedy a chytl mne takový soucit s ním, že jsem se jala prositi Pána velmi naléhavě o jeho zdraví. Tu jsem viděla jasně — jak se mi zdá —

---

¹⁾ P. Kašpar de Salazar.

jakou mi udělil milost, poněvadž nemocný byl hned příštího dne zbaven bolesti úplně.

Jednou jsem byla nesmírně zarmoucena, vědouc, že někdo, jemuž jsem byla zavázána velikými díky, hodlá učiniti něco velmi zlého proti Bohu a své cti a že je k tomu již úplně odhodlán. Zármutek můj byl takový, že jsem nevěděla, co bych jen podnikla, aby toho nechal, a již se zdálo, že nemohu podniknouti ničeho. Prosila jsem Boha z celého srdce, aby mi dal nějaký prostředek, ale dokud jsem ho nespatriila, nemohla se zmírniti moje bolest. Tu jsem šla do velmi odlehlé poustevny, (jaké jsou v našem klášteře), v níž je na obraze Kristus u sloupu. Když jsem ho prosila snažně, aby mi udělil tuto milost, slyšela jsem, jak ke mně mluví sladký hlas, jako by šeptal. Polekala jsem se tak, že se mi ježily všechny vlasy, a přece bych byla ráda věděla, co mi pravil hlas, ale nebylo to možno, poněvadž umkl za chvíli. Když přešel za okamžik můj strach, pocítila jsem klid a radost a vnitřní rozkoš, tak že jsem se divila, jak může působiti na duši tak mocně hlas, který jen slyšíme, — slyšela jsem jej ušima tělesnýma — ač nerozumíme ani slova. Poznala jsem z toho, že se stane, oč jsem prosila. A stalo se tak vskutku. Bolest moje ustala rázem, jako bych viděla, že se už stalo, co se stalo později. Řekla jsem to zpovědníkům; měla jsem tehdy dva; oba byli velikými učenci a služebníky božími.

Věděla jsem, že někdo, kdo se rozhodl sloužiti opravdově Bohu a oddával se několik dnů vnitřní modlitbě, v níž mu udílela boží Veleba mnoho milostí, zřekl se modlitby pro některé příležitosti, jichž se nevystříhal a jež byly velmi nebezpečné. Bolelo mne to nesmírně, poněvadž jsem ho milovala vřele a dlužila

mu mnoho, a prosila jsem — tuším — přes měsíc Boha, aby přivedl jeho duši k sobě. Když jsem se jednou modlila zas, viděla jsem vedle sebe ďábla, jenž roztrhal s velikým vztekem na kusy několik papírů, jež držel v ruce. Radovala jsem se velmi, majíc za to, že se stalo, oč jsem prosila. A jak jsem se dověděla později, bylo tomu tak skutečně. Vyzpovídal se velmi zkroušeně a obrátil se tak opravdově k Bohu, že doufám v boží Velebu, že bude pokračovati stále. Bůh buď požehnán za všechno! Amen.

Je tolik milostí, jež mi udělil náš Pán tím, že na mé prosby vysvobodil duše z hříchů těžkých a jiné přivedl často k větší dokonalosti a vyprostil duše z očištění a konal jiné znamenité věci, že bych unavila sebe a unavila čtenáře, kdybych to vyprávěla. Mnohem častěji běželo o zdraví duševní než tělesné. Bylo to velmi známo a mohou to dosvědčiti mnozí. S počátku jsem pro to vytrpěla mnoho úzkostlivostí, nemohouc uvěřiti, že Pán tak činí na mou modlitbu, nemluvím-li o tom, že se tak stalo především z pouhé jeho dobroty. Teď však se to stává tak často a je to jiným tak známo, že mi už není obtížno, uvěřiti tomu. Proto chválím boží Velebu a jsem zahanbena, vidouc, že jsem ještě větší dlužnicí, a myslím, že právě proto roste má touha sloužiti jemu a oživuje se láska. Nejvíce se divím, že nemohu, kdybych i chtěla, prositi Pána o nic, co uznává za nevhodné; tu se modlívám tak málo vroucně a oduševněle a horlivě a nemohu jinak, ať se nutím jak nutím. Chce-li však boží Veleba něco učiniti, pak vidím, že o to mohu prositi často a velmi naléhavě, a zdá se mi, že to mám neustále na mysli, ačkoli se o to ani tolik nestarám. Tyto dva způsoby proseb se liší od sebe velmi, tak že ani nevím, jak bych

to vyjádřila. Žádám-li o něco způsobem prvním, nutím se prositi Boha vroucně, a přece necítím horlivosti jako jindy, byť se mne to týkalo jak týkalo; jest mi jako někomu, komu vážne řeč, tak že nemůže mluvit, byť i chtěl, a mluví-li přece, tož tak, že pozoruje, že mu nerozumí nikdo. Žádám-li způsobem druhým, jest mi jako někomu, kdo mluví jasně a živě a kdo ví, že ho jiní poslouchají rádi. Prvním způsobem prosíme, řekněme, jako bychom se modlili ústně. Druhým způsobem prosíme jako v nazírání velmi vznešeném, v němž se Pán jeví tak, že víme, že nás slyší a že se raduje boží Veleba z našich proseb a že nám může uděliti milost. Buď požehnán na věky, jenž dává tolik, a jemuž dávám tak málo! Neboť co činí, Pane můj, kdo se pro tebe nezničí úplně? A kolik, kolik, kolik, a tisíckrát bych mohla říci, kolik se mi nedostává k tomu? Proto (a z jiných důvodů) bych už neměla chtít žít, poněvadž nežiju, jak ti dlužím. Jak jsem nedokonalá! Jak ti sloužím chabě! Vskutku, zdá se mi druhy, že bych byla nejraději bez rozumu, abych nepoznávala na sobě tolik zla. Kéž odpomůže ten, jenž může!

Když jsem meškala v domě paní,¹⁾ o níž jsem vyprávěla, bylo se třeba starati a uvažovati neustále o marnosti všeho v životě. Byla jsem totiž velmi vážena a velmi chválena a naskytlo se často, co bych si byla mohla zamilovati, kdybych byla měla na mysli pouze sebe; já však jsem měla na mysli toho, jenž vidí okem pravdy, aby mne nepustil ze své ruky. Mluvic o oku pravdy, vzpomínám si právě na veliké obtíže, které snášejí ti, jež Bůh přivedl k poznání pravdy, mluví-li o pozemských věcech s těmi, jimž je dosud pravda

---

¹⁾ Doña Luisa de la Cerda v Toledě.

skryta. Řekl mi to jednou Pán, právě jako mnoho z toho, co tu píšu; nevymyslila jsem si toho, nýbrž řekl mi to nebeský můj Mistr. Poněvadž se však velmi obávám, pravím-li výslovně: „slyšela jsem“ nebo: „řekl mi Pán“, abych nepřidala nebo nevynechala ani slabiky, proto nepamatuji-li se dopodrobna na všechno, mluvím tak, jako by to bylo ode mne; a něco je asi vskutku ode mne. Nejmenuji však svým, co je dobré, vědouc již, že ve mně není ničeho dobrého mimo to, co mi dal Pán docela bez zásluhy; svým jmenuji pouze to, co mi nebylo dáno poznati ve zjevení.

Ale ach, Bože můj, jak často chceme i v duchovním životě souditi dle svého dobrozdání a docela odchylně od pravdy, právě jako v životě pozemském, a domníváme se, že třeba náš pokrok měřiti roky, po něž jsme se poněkud cvičili ve vnitřní modlitbě, ba zdá se, že chceme předpisovati míru tomu, jenž udílí svých darů bez míry, zalíbí-li se mu, a jenž může dáti někomu za půl roku více, než jinému za mnoho let! Viděla jsem to tak zřejmě na mnohých, že se divím, jak můžeme státi na svém. Myslím však, že nepodlehne tomuto klamu, kdo má dar rozpoznávati duchy a komu dal Pán pravou pokoru, neboť pak soudí dle účinků a úmyslů a lásky a Pán ho osvítí, aby to poznal. Dle těchto známek tedy posuzuje pokrok a prospěch duší, ne však dle roků, poněvadž někdo může nabýti více za půl roku, než jiný za dvacet. Jak jsem řekla, Pán dává, komu chce a především tomu, kdo se připraví lépe. Pozoruji, že teď vstupují do našeho kláštera panny, jež jsou mladé; poněvadž však se jich dotkl Bůh a dal jim trochu světla a lásky — míním v krátké době, co jim dal trochu útěchy — neopozdují se, nedají se ničím zdržeti, nepřemýšlejí, co budou jísti, uzavřevše se

navždy do kláštera bez důchodů, a neváží si života pro toho, o němž vědí, že je miluje. Opustily všechno, nehledají své vůle, nepomyslí ani, že by mohly býti nespokojeny v takovém žaláři a v takové klausuře, všechny spolu se přinášejí Bohu za obět. Jak mileráda jim tu dávám přednost, ač bych se měla červenati před Bohem, neboť, čeho u mne nedocílila boží Veleba za tolik roků, co mi počala udíleti milosti, toho u nich docílila za tři měsíce, ba u některé i za tři dny, ačkoli jim udělila mnohem méně milostí než mi. Za to však je odměňuje dobře boží Veleba. Jistě nejsou nespokojeny pro to, co vykonaly pro Boha. !

Přála bych si, abychom si vzpomínaly na mnohá léta, jež uplynula od našich slibů, a jiní zas na léta, co se oddávají vnitřní modlitbě, abychom tak zahabli samy sebe, ne však abychom soužili ty, kdo dospěli dále za nedlouho, nutíce je, aby se vrátili a šli naším krokem, a chtějíce, aby šli jako svázaná kuřata ti, kdo letí jako orlové, jsouce podporováni milostmi, jež jim udílí Bůh. Zvedněme očí k boží Velebě a popuštěme jim uzdu, vidíme-li, že jsou pokorní, poněvadž Pán, jenž jim udílí tolik milostí, nedá se jim sřítiti do propasti. Oni důvěřují v Boha, (k tomu jim dopomáhá poznaná pravda víry), a my bychom jich jemu nesvěřili a chtěli je měřiti svou měrou, svým nízkým duchem? Ne tak! Nemůžeme-li dosíci jejich velikých tužeb a rozhodnutí, poněvadž jich nemůžeme pochopiti, jsouce nezkušeni, pokořme se a neodsuzujme jich; domnívajíce se, že chceme prospěchu jejich, pozbýváme svého a ztrácíme příležitost, již nám dává Pán, příležitost pokořiti se a poznati, čeho se nám nedostává a jak se asi tyto duše zřekly více všeho a

přiblížily se více Bohu než my, kdyžtě se k nim tak blíží boží Veleba.

Nemyslím a nechtěla bych ani jinak mysliti, než že modlitba, jíž se oddáváme teprve nedlouho, jež však vyvolává převeliké účinky, je lepší než modlitba, jíž se sice oddáváme už mnoho let, jíž však se nestaneme na konec odhodlanějšími, než jsme byli na počátku odhodláni, vykonati něco velikého pro Boha. (Tyto účinky poznáme ihned, neboť není na př. možno, aby ten, kdo nemá veliké a mocné lásky, opustil všechno pouze proto, aby se zalíbil Bohu.) Za veliký účinek modlitby a za veliké umrtvení nemůžeme ovšem považovati několik jako sůl malicherných věcí, jež nemají ani váhy, ani objemu a jež by — zdá se — odnesl pták v zobáku. Ceníme-li něco, co konáme pro Pána, a třeba toho bylo mnoho, je to věru bolestné. Takovou jsem já a zapomněla bych co chvílka na udělené mi milosti. Nepravím, že si neváží takových maličností boží Veleba, jsouc dobrá; chtěla bych však, abych si jich nevážila sama a nevěděla ani, že je konám, poněvadž nejsou ničím. Ale odpusť mi, Pane můj, a neměj mi za zlé, mohu-li se něčím potěšiti, ana ti nesloužím ničím velikým, neboť kdybych ti sloužila něčím velikým, nevážila bych si nicek! Blaze těm, kdo ti slouží velikými skutky! Kdyby se mi přičetlo, že jim závidím a toužím po tom, nezůstala bych ve tvé službě daleko za nimi, ale tak nezmohu ničeho. Pane můj, dej mi sílu, poněvadž mne miluješ tak vřele!

Tyto dny se mi přihodilo toto. Když jsem dostala z Říma breve, že nový klášter nemá míti důchodu, a když bylo po všem, co mne — zdá se mi — stálo nějakou námahu, a když jsem byla potěšena, že je

všechno skončeno takovým způsobem, zamyslíla jsem se nad obtížemi, jež jsem snášela, a chválila jsem Pána, že se mu zalíbilo užití aspoň v něčem mých služeb. Počala jsem přemýšlet o tom, co se přihodilo, a hle, ve všem, co jsem vykonala a co se zdálo něčím, našla jsem mnoho nedostatků a nedokonalostí a druhdy též málo odvahy a často málo víry; neboť až do dneška, kdy vidím, že se splnilo všechno, nemohla jsem nikdy uvěřiti docela, kdykoli mi řekl Pán, že náš klášter bude zbudován, ačkoli jsem o tom ani nemohla pochybovati; nevím už, jak to bylo. Vskutku, jednak se mi zdálo často, že to není možno, jednak jsem zase nemohla pochybovati, totiž uvěřiti, že klášter nebude založen. Slovem, poznala jsem, že všechno dobré učinil Pán a zlé že jsem učinila já, a proto jsem na to přestala mysliti a přála jsem si, abych na to už ani nevzpomněla, abych neklopýtla o tolik svých chyb. Buď požehnán, jenž činí ze všeho dobré, když se mu zalíbí! Amen.

Pravím tedy, že je nebezpečno počítati léta, v nichž jsme se oddávali modlitbě, neboť i když se tak stane z pokory, zdá se mi, může zůstat jakási domněnka, že jsme něco zasloužili, sloužíce Bohu. Netvrdím, že nezasloužíme ničeho; Pán odplatí nám dobře. Zdá-li se však někomu, kdo žije duchovně, že se oddával mnoho let vnitřní modlitbě a zaslouhuje tudíž duchovní radosti, pak považuji za jisto, že nedosáhne vrcholu dokonalosti. Což není mnoho, zasloužil-li, aby ho Bůh držel za ruku, aby ho již tak neurážel, jak ho urážel dříve, než se oddával modlitbě? Chce se s ním príti takořka na jeho útraty? Nemyslím, že by to bylo hlubokou pokorou, ačkoli to může býti pokorou. Považuji to za drzost a proto jsem se toho neodvážila — zdá

se mi — nikdy, přes to že mám jen málo pokory. Možná, že jsem se toho ani nemohla odvážiti, poněvadž jsem nikdy nesloužila Pánu; kdybych mu byla sloužila, byla bych možná žádala více než ostatní, aby mi Pán odplatil. Netvrdím, že duše neroste a že jí Bůh nedá vzrůstu, byla-li modlitba pokorná. Pravím však; že máme zapomenouti, kolik let jsme se oddávali modlitbě, neboť všechno, co můžeme vykonati, jest opovržení hodno u porovnání s krupějí krve, již za nás prolil Pán. A stáváme-li se tím většími dlužníky, čím více sloužíme Bohu, co žádáme ještě, splácíme-li z dluhu halěr a Bůh nám vrátí tisíc dukátů? Zanechme pro lásku boží takových úsudků, jež patří Bohu! Takové příměry jsou vždy špatné již u věcech pozemských: čím horší jsou tedy v tom, co ví pouze Bůh a co ukázala jasně boží Veleba, zaplativši posledním právě tolik jako prvním!¹)

Poněvadž jsem měla a mám — jak jsem řekla — málo kdy, psala jsem tyto tři listy na tolikrát a tolik dnů, že jsem zapomněla, o čem jsem se rozhovořila, totiž o svém vidění. V modlitbě jsem se viděla sama v širém poli. Kolem mne bylo mnoho různých lidí, kteří mne obklíčili. Všichni, zdálo se mi, měli v ruce zbraně, jimiž by mne zranili, ti kopí, ti meče, ti dýky a ti zas předlouhé končírě. Slovem, nemohla jsem nikde uniknouti, abych se nevydala v nebezpečí smrti, a byla jsem sama, nemajíc nikoho po boku. Když tedy byl můj duch v takových úzkostech, že jsem nevěděla, co si počíti, zvedla jsem oči k nebi a spatřila jsem Krista (ne v nebi, nýbrž převysoko ve vzduchu nad sebou); vztáhl svou ruku a ochraňoval mne odtamtud, takže

---

¹) Mat. 20, 1—16.

jsem se už nebála všech těch lidí a že mi nemohli uškoditi, ač chtěli. Zdá se, že je toto vidění neužitečné, ale přece mi prospělo nesmírně, poněvadž jsem byla poučena, co znamená. Nedlouho na to jsem byla téměř v takovém boji a poznala jsem, že vidění jest obrazem světa. Všechno na světě totiž zdá se býti ozbrojeno, aby zranilo ubohou duši. Nemluvím tu o těch, kdo slouží Pánu jen vlažně, ani o počtách a bohatstvích a rozkoších a jiném takovém, neboť je jisto, nedá-li duše pozor, že je už lapena; alespoň snaží se ji všechno polapiti. Mluvím tu však o přátelích, příbuzných, a což nejdivnějšího, o lidech velmi hodných. Domnívajíce se, že konají něco dobrého, obléhali mne později všichni tak, že jsem nevěděla, jak se brániti, ani co si počíti.

Ó Bože můj! Jakou by bylo pohnutkou zoškliviti si docela všechno na světě, kdybych vyprávěla o rozličných a rozmanitých utrpeních, jež jsem snášela tou dobou a přetrpěvši už ona utrpení, o nichž jsem se zmínila! Toto pronásledování bylo — zdá se mi — největším ze všech, jež jsem vytrpěla. Tu jsem byla časem odevšad tak obléhána, že jsem nalézala pouze tehdy pomoci, když jsem pozvedla oči k nebi a volala k Bohu. Tu jsem vzpomínala, co jsem spatřila v onom vidění. Prospělo mi to ve mi, neboť jsem již nedůvěřovala příliš nikomu, poněvadž mimo Boha není nikoho, kdo by byl stálý. Jak mi ukázal u vidění, poslal mi Pán v těchto velikých utrpeních vždy někoho, kdo by mi podal ruku, takže jsem nepečovala o nic jiného, než jak bych se zalíbila Pánu. A to zachovalo jiskřičku ctnosti, kterou jsem ještě měla, toužíc jemu sloužiti. Buď pože-
hnán na věky!

Jednou jsem byla tak neklidna a vzrušena, že jsem se nemohla usebrati, a bylo mi bojovati a zápoliti.

poněvadž mé myšlenky zabíhaly na něco, co není dokonalé a čeho jsem se nezřekla — zdá se mi — jak obyčejně. Vidouc pak, že jsem tak špatná, bála jsem se, zda snad nebyly preludem milosti, jež mi udělil Pán. Slovem, moje duše byla ve velikých temnotách. Když jsem tak trpěla, promluvil ke mně Pán a řekl mi, abych se nermoutila, že pozoruji-li, jaká jsem, pochopím, jak ubohou bych byla teprve, kdyby se vzdálil ode mne, a že nemáme jistoty, dokud žijeme v těle. Poučil mne, jak dobře je bojovati takový boj a zápol za takovou odměnu. Zdálo se mi, že Pán lituje nás žijících na zemi. Řekl mi, abych se nedomnívala, že na mne zapomněl, že mne neopustí nikdy, že však je třeba, abych vykonala sama, seč jsem. Tato a jiná slova, v nichž mi udělil velikou milost, řekl mi Pán tak laskavě a přívětivě, že toho ani nedovedu vyličit. Často mi praví Pán, projevuje mi velikou lásku: „J s i m á a j á j s e m t v ů j“. Odpovídám vždy a zdá se mi, že mluvím pravdu: „Což stojím, Pane, o sebe? Stojím o tebe!“ Vzpomenu-li, jak jsem špatná, bývám slovy a útěchami Páně tak zahanbena, že zdá se mi, je třeba více odvahy přijímati takové milosti než snášeti největší utrpení, jak jsem — tuším — řekla už jindy a jak teď říkám někdy svému zpovědníkovi. V takových okamžicích zapomínám téměř na své skutky a představuji si pouze, ačkoli tu nepřemýšlím rozumem, jak jsem špatná. Druhdy to považuji též za něco nadpřirozeného.

Časem jímá mne taková touha po sv. přijímání, že jí ani nevypovím. Přihodilo se jednou ráno, že přšelo tak, že se zdálo, že ani nepřestane a nebudeme moci vyjít z domu. Když jsem vyšla z domu, byla jsem touhou již tak bez sebe, že — zdá se mi — bych byla

prošla na prsa mi nasazenými kopími, ne tak deštěm. Sotva jsem přišla do kostela, upadla jsem do velikého vytržení. Zdálo se mi, že vidím se otevírati nebesa, a ne pouze vchod, jak jsem viděla jindy. Spatřila jsem trůn, který jsem viděla už jindy, jak jsem vám, důstojný pane, vyprávěla, a nad ním jiný, na kterém bylo Božství. Poznala jsem to, ani nevím jak a ačkoli jsem ho neviděla. Zdálo se mi, že trůn spočívá na bytostech; tuším, že jsem už slyšela něco o těchto bytostech; napadlo mi, zda to snad nejsou Evangelisté. Neviděla jsem však, jaký je trůn, ani kdo je na něm. Viděla jsem jen velmi mnoho andělů a zdálo se mi, že jsou nepřirovnatelně krásnější než andělé, jež jsem viděla v nebi. Napadlo mi, zda to nejsou Serafové nebo Cherubové, poněvadž se lišili ve slávě úplně od jiných, takže se zdálo, že hoří; jak jsem řekla, rozdíl mezi anděly a anděly je veliký. Blaženost, již jsem pocítila, není možno ani popsati, ani vysloviti, ani si jí nepředstaví, kdo toho nezkusil. Poznala jsem, že je tu sloučeno všechno, po čem můžeme toužiti, neviděla jsem však ničeho. Řeklo se mi a nevím kým, že tu mohu pouze poznati, že nemohu poznati ničeho, a pochopiti, že přirovnáno k tomu, co je tady, je všechno ničím. A vskutku, potom se styděla moje duše, vidouc, že se může pozastaviti nad něčím stvořeným, ba co více, že to může milovati, neboť se mi zdálo, že je všechno jen mraveništěm. Byla jsem u sv. přijímání a na mši svaté, ale nevím, jak jsem jí mohla obcovati. Zdálo se mi, že prošla kratinká doba, a ulekla jsem se, když bily hodiny a když jsem poznala, že jsem byla u vytržení a slávě dvě hodiny. Divila jsem se potom plameni, jenž — zdá se — přišel shůry, z pravé lásky boží, neb byť bych i toužila a snažila se a zničila samu sebe

pro tento oheň, nejsem s to, jak jsem řekla jindy, dosíci ani jiskřičky z něho, nechce-li tomu boží Veleba. Tento plamen, zdá se, stravuje starého člověka s jeho chybami a vlažností a bídou, a jako pták fenix — jak jsem četla — spaluje sám sebe a povstává z popela obrozený, tak se mění i duše a její touhy jsou jiné a její síla je veliká; zdá se, že už není, jakou bývala dříve, nýbrž že se počíná ubírat k Pánu s novou čistotou. Když jsem prosila boží Velebu, aby tomu tak bylo a abych jemu začala sloužiti znovu, řekl mi Pán: „Přirovnala jsi dobře: hleď, a bys toho nezapomněla a vynasnažila se státi se vždy lepší.“

Když jsem jednou pochybovala, jak jsem řekla před chvílkou, jsou-li moje vidění od Boha, zjevil se mi Pán a řekl mi přísně: „Ó synové lidští, dokud budete tvrdé h srdce!“ Privil mi, abych se zpytovala pouze, zda jsem se mu odevzdala úplně nebo ne; odevzdala-li jsem se jemu a jsem-li jeho, abych věřila, že mne nenechá zahynouti. Rmoutila jsem se velmi pro jeho zvolání. Tu mi řekl zas velmi něžně a laskavě, abych se nermoutila, že už ví, že se nedám ničím zdržeti, abych se neodvážila všeho, čím bych mu sloužila; že se stane všechno, oč budu žádati — a tak se stalo, oč jsem ho prosila tehdy; abych přemýšlela, jak roste každého dne moje láska k němu, po tom že poznám, že moje vidění nejsou od ďábla; abych se nedomnívala, že dopustí Bůh, aby ďábel měl takovou moc nad dušemi jeho služebníků a mohl mi dáti jasné poznání a pokoj, jako mám nyní. Poučil mne, že bych jednala špatně, nevěříc tolika a takovým učencům, kteří mi řekli, že moje vidění jsou od Boha.

Když jsem se jednou modlila žalm: *Q u i c u n q u e v u l t*,¹⁾ byla jsem poučena, jak jest pouze jeden Bůh a tři Osoby, a to tak jasně, že jsem se podivila a byla velmi potěšena. Prospělo mi to nesmírně, neboť jsem poznala lépe velikost boží a jeho zázraky, a přemýšlím-li nebo mluví-li se o nejsvětější Trojici, zdá se mi, že chápu, jak je to možné, a raduji se z toho velmi.

Jednou na Nanebevzetí Královny andělů a naší Paní ráčil mi Pán uděliti milost, že jsem spatřila u vytržení, jak vešla do nebe, jak radostně a s'avnostně byla přijata a na kterém dlí místě. Nedovedla bych říci, jak to bylo. Nesmírná byla blaženost, již pocítil můj duch, vida takovou slávu. Zůstaly mi veliké účinky a prospělo mi to, abych toužila více po velikých utrpeních, a zatoužila jsem vroucně sloužiti Panně, jež zasloužila takovou odměnu.

Když jsem byla v kolleji Tovaryšstva Ježíšova a bratři kláštera šli k sv. přijímání, viděla jsem nad jejich hlavami nádherná nebesa. To jsem viděla dvakráte. Když však šli jiní k sv. přijímání, neviděla jsem nebés.

XL.

Když jsem se jednou modlila, pocítila jsem takovou rozkoš, že jsem se považovala za nehodnu takového dobra a zamyslíla se, že jsem zasloužila spíše býti na místě, jež jsem viděla pro sebe připraveno v pekle, neboť, jak jsem řekla, nezapomínám nikdy, jakou jsem se tam viděla. Takovými úvahami se počala moje duše rozněcovati ještě více. Upadla jsem u takové

---

¹⁾ Athanasiánské „Vyznání víry“.

vytržení ducha, že toho ani nevypovím. Zdálo se mi, že jsem vržena do Veleby, již jsem jindy vídala, a že jsem jí naplněna. Ve Velebě jsem byla poučena o pravdě, jež je vrcholem všech pravd. Jak se to stalo, nemohu říci, poněvadž jsem neviděla ničeho. Bylo mi řečeno, ale neviděla jsem kým, ačkoli jsem poznala, že je to Pravda sama: „Není málo, co činím pro tebe; je to něco, proč jsi mou dlužnicí. Všechna škoda zasahující svět pochází odtud, že svět nepoznává pravdu Písma sv. v jasné pravdě; ani písmeno z nich nezůstane nesplněno.“ Zdálo se mi, že jsem to věřila vždycky a že to věří všichni věřící. Pán mi řekl: „Ach, dcero, jak málo lidí mne miluje v pravdě! Kdyby mne milovali, neskrýval bych před nimi svých tajemství. Víš, co je to milovati mne v pravdě? Poznati, že je všechno lež, co se mi nelíbí. Poznáš jasně, čeho nyní nechápeš, pro prospěchu, který má slova přinesou tvé duši.“ A poznala jsem to vskutku, buď Pán pochválen! Od této chvíle se mi zdá takovou marností a lží všechno, o čem vím, že se nekoná ve službě boží, že ani nevypovím, jak to poznávám a jak lituji těch, o nichž vím, že nechápají této pravdy. Mimo to jsem získala něco jiného, o čem budu vyprávěti, a mnohé, čeho ani nejsem s to vyjádřiti. Tehdy mi řekl Pán zvláštní, nesmírně laskavé slovo. Nevím, jak se to stalo, poněvadž jsem neviděla ničeho, ale byla jsem tak posílena, plniti seč jsem a opravdově i sebemenší částku Písma božího, že toho ani nedovedu popsati. Domnívala jsem se, že pro mne není překážky, již bych nepřekonala.

Z božské Pravdy, jež se mi zjevila — ač nevím, jak a co — vryla se mi do duše pravda, jež ve mně vzbudila novou úctu k Bohu; poznávám z ní boží Velebu a moc takovým způsobem, že toho ani nemohu vyjádřiti; chápu pouze, že je něčím velikým. Mimo to mi zůstala veliká touha, nemluviti než o docela pravdivých věcech, jež převyšují to, o čem se mluví ve světě, a proto mne zbolelo, že ještě žiju ve světě. Nabyla jsem veliké něžnosti a radosti a pokory. Zdá se mi, že mi tu dal Pán mnoho milostí, ač nepoznávám jak. Nepochybovala jsem ani dost málo, že by to byl prelud. Neviděla jsem sice ničeho, ale poznala jsem, jak velikým je dobrem, nevážiti si ničeho, co nás nepřibližuje více k Bohu. A tak jsem pochopila, co to je, chodí-li duše v pravdě před Pravdou samou. Co jsem tu poznala, o tom mne poučil Pán, jenž je Pravda sama.

Všechno, co jsem řekla, jsem poznala druhdy ze slov, jež ke mně mluvil Pán, a druhdy zas, když mi něco zjevil beze slov, a to mnohem jasněji, než co mi bylo řečeno slovy. Poznala jsem nejvyšší pravdy o Pravdě lépe, než kdyby mne bylo vyučovalo mnoho učenců. Zdá se mi, že učenci by mi naprosto nemohli vstípiti těchto pravd takovým způsobem, ani že by mne nemohli poučiti tak jasně o marnosti světské. Pravda, o níž pravím, že jsem ji poznala, je Pravdou sama v sobě a je bez počátku a bez konce a všechny ostatní pravdy vyplývají z Pravdy, jako všechny ostatní lásky z Lásky a všechny ostatní velikosti z Velikosti, ačkoli to pravím jen temně u porovnání k tomu, jak jasně mne o tom ráčil poučiti Pán. A jak se tu jeví moc boží Veleby, kdyžtě duše získává tolik za takovou chvílku a kdyžtě se jí vstípí něco takového! Ó veliký

a velebný Bože můj! Co činíš, Pane můj všemohoucí? Hle, komu udílíš tak vznešené milosti?! Nepamatuješ, že moje duše byla propastí lži a mořem marnivosti, a to vše svojí vinou, poněvadž jsem se stala sama lháčkou v mnohém, ačkoli jsi mi dal přirozený odpor ku lži? Jak se to shoduje, Bože můj? Jakým právem patří taková přízeň a milost té, jež si jí zasloužila tak špatně?

Když jsem se jednou modlila s ostatními sestrami hodinky, usebrala se má duše rázem a zdálo se mi, že je celá jasná jako zrcadlo, nemajíc ani vzadu, ani po stranách, ani nahoře, ani dole ničeho, co by nebylo úplně jasné, a uprostřed v ní se mi zjevil Kristus, náš Pán, jak ho vídám obyčejně. Zdálo se mi, že ho vidím všude ve své duši jasně jako v zrcadle, a též zrcadlo — nedovedu říci jak — se přetvořovalo celé v Pána jakýmsi spojením lásky, jehož nejsem s to vylíčiti. Víím, že mi toto vidění prospělo velmi, kdykoli jsem naň vzpomněla a zvláště po sv. přijímání. Byla jsem poučena, je-li duše v hříchu smrtelném, že se zrcadlo pokryje hustou mlhou a zčerná, takže se nemůže Pán ani zjevití, ani býti viděn, přes to že je stále přítomen, dáváje nám bytí, a že u kacířů je zrcadlo jakoby rozbito, což je mnohem horší, než je-li pouze zatemněno. Je veliký rozdíl, viděti a popisovati zrcadlo, poněvadž se to vysvětluje těžko. Mně však prospělo toto vidění velmi a litovala jsem, že jsem zatemnila tolikrát svou duši hříchy, takže nebylo viděti Pána.

Mám za to, že toto vidění prospívá duším usebraným, aby se naučily uvažovati o Pánu v hloubi své duše. Taková úvaha se zamlouvá více a je mnohem užitečnější, než uvažujeme-li o Pánu mimo sebe, (jak jsem řekla jindy). V některých modlitebních knihách se

píše, kde máme hledati Boha. Zvláště o tom pojednává slavný sv. Augustin a praví, že nenašel Boha ani na náměstích, ani v radovánkách, ani tam, kde ho hledal, nýbrž v sobě. A to je zcela jistě nejlepší. Není nám třeba jíti do nebe, ani dále než v sebe samy; jinak bychom unavovali ducha a uváděli duši v roztržitost, a to by nebylo tak užitečno. Tu bych ráda na něco upozornila, kdyby se stalo, že by někdo byl u velikém vytržení. Jakmile uplyne doba, kdy je duše v takovém spojení, že její mohutnosti jsou úplně upoutány, — a to, jak jsem řekla, trvá jen chvílku — zůstává duše usebrána a nemůže k sobě přijíti ani zevně, nýbrž dvě mohutnosti, pamět a rozum, jsou jako zběsilostí docela zmámeny. To, pravím, stává se někdy, zvláště na počátku. Myslím, že je to asi odtud, že naše přirozená slabost nesnese takové síly ducha a tím slábne obrazotvornost. Víím, že se to přihází některým lidem. Považovala bych za dobré, aby si učinili násilí a ustali na tu dobu v modlitbě a nahradili jindy, co ztrácejí, že nedokončili modlitby, poněvadž by jim to mohlo velmi škoditi. Tomu nás učí zkušenost, jež nám ukazuje, jak je záhodno uvážiti, co snese naše zdraví.

Vůbec je třeba zkušenosti a vůdce, neboť dospěje-li duše až sem, naskytne se jí mnohé, o čem třeba s někým promluvíti. Hledala-li však duše a nenašla vůdce, neopustí jí Pán, jak neopustil ani mne, ač jsem tak špatná. Myslím, že je málo duší, jež nabyly zkušenosti v něčem takovém; a není-li zkušenosti, pak všechna ostatní pomoc jen zneklidňuje a souží duši. Ale i to jí připočte Pán a proto je lépe promluvíti o tom se zpovědníkem. Ostatně jsem se o tom a vůbec o všem, o čem nyní mluvím, zmínila už jindy, ačkoli se nepamatuji dobře. Vidím, že je velmi důležité

zvláště pro ženy, aby o tom promluvily se zpovědníkem, je-li zkušený. Takové milosti udílí Pán mnohem častěji ženám než mužům. Slyšela jsem to od svatého bratra Petra z Alcántara a poznala jsem to též sama. Světec mi řekl, že na této dráze prospívají ženy více než muži, a uváděl pro to znamenité důvody, o nichž tu nebudu mluvit, nemajíc proč; všechny jsou ve prospěch žen.

Když jsem se jednou modlila, bylo mi ve chvílce zjeveno, jak se všechno vidí v Bohu a jak Bůh obsahuje všechno v sobě. Neviděla jsem sice ničeho určitého, ale byla to představa docela jasná. Nedovedu toho popsat, vtisklo se to však určitě do mé duše a je to jedna z velikých milostí, jež mi udělil Pán, a to jedna z těch, pro něž jsem se styděla a červenala nejvíce, vzpomínajíc na své hříchy. Mám za to, kdyby se bylo zalíbilo Pánu, abych to spatřila jindy, a kdyby to viděli, kdo ho urážejí, že by neměli odvahy a drzosti urážeti ho dále. Jak jsem řekla, zdálo se mi, že jsem neviděla ničeho, ač toho nemohu tvrdit; neboť něco jsem asi viděla, kdyžtě mohu zjevení vysvětliti příměrem. Vidíme však tak něžně a jemně, že toho rozum asi nevnímá; anebo možná nerozumím viděním, jež se nezdají viděnímí představovými. V některých viděních asi můžeme něco viděti, poněvadž však mohutnosti jsou u vytržení, nemohou si později představiti, jak jim to Pán zjevil a jak jim toho dal používat. Řekněme, že Božství je jako velmi jasný dýmant, mnohem větší než celý svět, nebo jako zrcadlo, jak jsem řekla v předešlém vidění o duši, jen že tak vznešeným způsobem, že toho nedovedu ani vylíčiti, a že všechno, co konáme, viděti v tomto dýmantě, poněvadž je takový, že v sobě obsahuje všechno a

že není ničeho, co by leželo mimo jeho velikost. Divila jsem se, že spatřuji tu, v jasném démantě, v takové chvílce tolik všeho, ale pocítím vždy též nejhlubší lítost, kdykoli na to vzpomenu, vidouc, jak ošklivé věci se jevily v jeho čistém jasu, jako na příklad mé hříchy. A vskutku, kdykoli na to vzpomenu, nevím, jak to snesu. Proto jsem se tehdy styděla, takže jsem ani nevěděla, kam bych se ukryla. Ó kdybych o tom mohla poučiti ty, kdo páchají nejnestydatější a nej-ošklivější hříchy, aby se upamatovali, že nejsou skryty a že Bůh jest jimi opravdu tak urážen, poněvadž se dějí před boží Velebou a poněvadž se před ní chováme tak neuctivě! Poznala jsem, jak právem zasluhujeme peklo za jednu pouze smrtelnou vinu, neboť nejsme ani s to pochopiti, jak je to hrozné, páchat smrtelný hřích před takovou Velebou, a jak jí odporují takové hříchy; z toho poznáváme lépe milosrdenství boží, když nás trpí, přes to že víme to všechno. Uvažovala jsem, když něco takového uděsí duši už teď, co se stane teprve v den soudný, kdy se nám zjeví jasně boží Veleba a spatříme, jak jsme ji uráželi? Ó Bože můj, v jaké jsem trvala zaslepenosti! Často už jsem se dělila toho, co jsem napsala, a divte se, důstojný pane, pouze tomu, jak ještě žiju, vidím-li něco takového a uvažuji-li o sobě. Buď na věky požehnán, jenž mne trpěl tak dlouho!

Jednou jsem se modlila velmi usebraně, sladce a klidně. Tu se mi zdálo, že jsem obklíčena anděly a velmi blízko Bohu. Počala jsem prositi boží Velebu za církev. Byla jsem poučena, jak velmi prospěje církvi v příštích dobách jeden rád a jak statečně budou jeho členové hájiti víry.

Když jsem se jednou modlila před nejsvětější Svátostí, zjevil se mi světec,¹⁾ jehož řád²⁾ poněkud poklesl. Měl v ruce velikou knihu, otevřel ji a řekl mi, abych přečetla několik písmen, jež byly veliké a velmi čitelné a zněly takto: V příštích dobách pokvete řád a bude míti mnoho mučedníků.

Jindy, když jsem byla v kůru na půlnoční, zjevilo se mi a stálo přede mnou šest nebo sedm řeholníků, zdá se mi, téhož řádu, s meči v rukou. Myslím, že jsem tím byla poučena, že budou hájiti víry. Když jsem se totiž modlila jindy, byl můj duch vytržen a zdálo se mi, že jsem v širém poli, kde zápolilo mnoho bojovníků; členové tohoto řádu zápasili velmi horlivě. Jejich tváře byly krásné a zanícené. Přemáhali mnoho bojovníků a vrhali je na zem, jiné usmrcovali. Zdálo se mi, že je to boj proti kacířům. Zmíněného slavného světce jsem viděla několikrát. Řekl mi některé pravdy, děkoval mi, že se modlím za jeho řád, a slíbil, že mne odporučí Pánu. Nejmenuji tu řádů, — zalíbí-li se Pánu, aby to věděly, zjeví jim to — aby nebyly dotčeny řády jiné. Každý řád však a každý jeho člen by se měl snažiti, aby jím Pán učinil jeho řád tak šťastným, aby sloužil církvi v dobách tak těžkých, jaké jsou nyní. Šťastné životy, jež končí v její službě!

Jednou mne žádal někdo, abych prosila Boha, by mu dal poznati, poslouží-li Bohu, když přijme biskupství. Když jsem byla u sv. přijímání, řekl mi Pán: Poznává-li v plné pravdě a úplně jasně, že pravým panstvím jest nemíti ničeho, pak že je může přijati. Tímto způsobem dal mi na srozuměnou, že třeba, aby

¹⁾ Má se za to, že to byl asi sv. Albert.

²⁾ řád Karmelitů.

ten; kdo má dojítí duchovních hodností, byl docela prost žádosti a touhy po nich aneb se aspoň o ně neucházel.

Tyto a mnoho jiných milostí udělil a uděluje neustále Pán takové hříšnici. Mám však za to, že o nich není třeba mluvit, poněvadž moje duše a duch, jež mi dal Pán, může se poznati už z toho, co jsem řekla. Buď Pán požehnán na věky, že o mne pečoval tolik!

Jednou mi pravil Pán (velmi laskavě) a utěšuje mne, abych se nermoutila, že v pozemském životě nemůžeme zůstatí stále stejní, že chvílemi budu horliva a chvílemi ne, že chvílemi budu v nepokoji a pokušeních a chvílemi zas v klidu, ale abych doufala v něho a nebála se.

Jednoho dne jsem přemýšlela, není-li náklonností, že rozmlouvám ráda s těmi, s nimiž se radím o své duši, a že miluji je a ty, o nichž vím, že slouží horlivě Bohu, a s nimiž se utěšuji. Tu mi řekl Pán: kdyby se domníval nemocný, jsa v nebezpečí smrti, že ho uzdraví lékař, pak by nebylo ctností, neděkovati mu a nemilovati ho. Co bych si byla počala bez těchto lidí? Že neškodí stýkati se s dobrými, že však mají má slova býti vždy uvážena a svatá; abych neustala se s nimi stýkati, poněvadž mi spíše prospějí než uškodí. Potěšilo mne to velmi, neboť jsem to chvílemi považovala za náklonnost a nechtěla jsem se s nimi stýkati vůbec. Tak mi radil Pán vždy a ve všem, ba řekl mi, jak bych se chovala ku slabým a k některým lidem. Pečuje o mne neustále. Rmoutím se mnohdy, vidouc, jak málo mu sloužím, a vidouc, že jsem nucena obíratí se déle, než je mi milo, tak nemocným a křehkým tělem, jako je mé.

Jednou jsem se modlila a nadešla hodina spánku, já pak jsem trpěla veliké bolesti a měla jsem, jak obyčejně, vrhnouti. Když jsem pozorovala, jak jsem upoutána sama sebou, a když duch žádal chvíli pro sebe, byla jsem tak zarmoucena, že jsem se jala usedavě plakati a naříkati. Stává se to ne jednou, nýbrž, jak jsem řekla, často, takže — zdá se mi — zlobím se sama na sebe a ošklivím si doslova sama sebe. Třeba však věděti, že obyčejně si neošklivím sama sebe, ani si neodřeknu, co uznávám za potřebné pro sebe. A kéž se zalíbí Pánu, abych nečinila mnohdy více, nežli třeba a než je mi činiti. Když jsem tedy trpěla takovou bolest, zjevil se mi Pán a potěšil mne velmi a řekl mi, abych to všechno konala a trpěla z lásky k němu, poněvadž je nyní třeba, abych žila. A vskutku, zdá se mi, že jsem nepocítila již nikdy bolesti, co jsem se od hodlala sloužiti, seč jsem, Pánu a Utěšiteli svému, jenž mne nechal chvíli trpěti a pak mne utěšil tak, že mi bylo snadno toužiti po utrpení. Proto se mi teď zdá, že nežiju, než abych trpěla, a právě o to prosím Boha nejraději. Říkám mu mnohdy z celého srdce: „Pane, umříti nebo trpěti; neprosím tě pro sebe o nic jiného!“ Raduji se, slyším-li bíti hodiny, neboť se mi zdá, že jsem se přiblížila poněkud k okamžiku patřiti na Boha, poněvadž uplynula opět hodina života.

Jindy zase ani mne nebolí, že žiju, ani — zdá se mi — netoužím umříti, nýbrž, jak jsem řekla, jsem vlažná a v povšechných temnotách, poněvadž trpím často veliké bolesti. Pán chtěl, aby se vědělo veřejně o milostech, jež mi udílí boží Veleba. (Řekl mi před několika roky, že se tak stane. Bolelo mne to velmi a víte, důstojný pane, že jsem dosud nevytrpěla málo, poněvadž o nich každý smýšlí, jak se mu zalíbí). Těší

mne však, že se o milostech nezvědělo mojí vinou; mělať jsem se dobře, ba příliš na pozoru, abych nemluvila o milostech než se zpovědníky nebo s těmi, o nichž jsem věděla, že o nich vědí od zpovědníků. Nestalo se tak z pokory, nýbrž, jak jsem řekla, poněvadž mi bylo obtížno mluvit o nich i se zpovědníky. Teď, chvála Bohu, dělám si z toho pramálo, když mne někteří z dobré horlivosti pomlouvají a když se jiní bojí se mnou promluvit, ba zpovídati mne a když jiní o mně mluví špatně, neboť poznávám, že Pán tak chtěl prospěti mnohým duším. (Poznala jsem to jasně a uvažuji, kolik by vytrpěl Pán pro jednu duši.) Nevím, nepřispívá-li k tomu také, že mne boží Veleba uvedla do tak odlehlého koutečku. Domnívala jsem se, že tu se již na mne nebude vzpomínati, jako bych byla zemřela, ale nestalo se, jak bych si přála, ana jsem nucena mluvit s některými lidmi. Poněvadž však nejsem, kde bych byla na očích, zdá se mi, že se konečně zalíbilo Pánu zachrániti mne do přístavu, kde budu jista, jak doufám v boží Velebu. Jsouc vzdálena světa a v malé a svaté společnosti, pozoruji všechno jakoby s výše a dbám opravdu pramálo, co se o mně mluví a dovídá. Více mi běží o to, abych prospěla jen poněkud jedné duši, než o všechno, co se o mně může povídati, neboť co jsem tady, zalíbilo se Pánu, že tíhnou všechny mé touhy jen za spásou duší. Pán dal mi v životě jakýsi sen, že je mi téměř neustále, jako bych snila o tom, co vidím. Necítím v sobě ani radosti, ani zvláštního utrpení. A když mne přece něco zabolí, trvá to jen takovou chvíli, že se až divím, a bolest ustane jako něco, o čem jsem snila. Co tu vypravuji je čirá pravda. Neboť i kdybych se chtěla kochati z nějaké radosti nebo se rmoutiti z nějakého utrpení, nemohu,

jako se nemůže soužiti nebo radovati rozumný člověk pro sen, který snil. Pán oprostil už mou duši ode všeho, co ve mně vzbuzovalo nějaký pocit, dokud jsem nebyla umrtvena a neodumřela světu, a boží Veleba nechce, abych oslepla znovu.

Tak tedy žiju nyní, pane a otče můj. Důstojný pane, prostě Boha, buď aby mne vzal k sobě, buď aby mi dal, čím bych mu sloužila. Kéž dá boží Veleba, aby vám prospělo poněkud, důstojný pane, co jsem tu napsala! Majíc málo kdy, psala jsem jen s obtížemi. Ale byly by to blažené obtíže, kdyby se mi bylo podařilo říci něco, proč by byl jen jednou pochválen Pán; už tím bych byla odměněna, i kdybyste, důstojný pane, spálil ihned mou knihu. Přála bych si však, aby se tak nestalo, než ji pročtou tři kněží, jež znáte, důstojný pane, poněvadž jsou a byli mými zpovědníky. Je-li to, co jsem napsala, špatné, pak je dobře, pozbudou-li dobré mínění, jež mají o mně; a je-li to dobré, jsou zbožní a učení a vím, že poznají, odkud je to, a budou chváliti toho, jenž to řekl mnou. Boží Veleba držíš vás, důstojný pane, neustále za ruku a učíš vás velikým svatým, abyste svým duchem a světlem osvěcoval mne ubohou, málo pokornou a velmi drzou, jež jsem se odvážila rozhodnouti se napsati něco tak vznešeného! Kéž se zalíbí Pánu, abych nebyla chybila! Měla jsem úmysl a touhu, říci to pravé a poslouchati a působiti aspoň částečně ku chvále Páně. O to ho prosím už mnoho let, a poněvadž se mi nedostává k tomu skutků, odvážila jsem se popsati aspoň svůj nepořádný život. To mne sice nestálo více starostí a času, než abych to napsala, přece však jsem podala, seč jsem byla, věrně a pravdivě, co se se mnou stalo. Kéž se zalíbí Pánu, jenž je všemohoucí a chce-li, může

mi uděliti milost, abych uměla ve všem konati jeho vůli, a kéž neďá, aby zahynula duše, již vysvobodila jeho Veleba tak různými způsoby a cestami a tak často od pekla a přivedla k sobě! Amen.

Doslov sv. Teresie.

Duch Svatý buď stále s vámi, důstojný pane!) Amen. Nebylo by od místa, kdybych vám, důstojný pane, vylíčila, co jsem vykonala, abych vás zavázala, byste mne starostlivě odporoučel našemu Pánu, zajisté, mohla bych tak učiniti, když jsem vytrpěla tolik, vidouc se tak popsánu a vzpomínajíc na svou velikou bídu. Přes to však mohu říci, že mne vskutku bolelo více psáti o milostech, jež mi udělil Pán, než o tom, jak jsem urážela boží Velebu. Přikázal jste mi, důstojný pane, psáti obšírně. Učinila jsem tak s podmínkou, že splníte, důstojný pane, co jste mi slíbil, že totiž roztrháte, co uznáte za špatné. Když jste, důstojný pane, poslal pro rukopis, ještě jsem ani nepročetla, co jsem napsala; možná tedy, že jsem něco vyjádřila nesprávně a jiné vyprávěla dvakrát; mělať jsem tak málo kdy, že jsem nemohla prohlédnouti, co jsem napsala. Proto vás, důstojný pane, prosím, byste to opravil a dal opsati, zašlete-li to P. Magistru Avilovi, poněvadž by někdo mohl poznati mé písmo. Přejí si vroucně, byste to zařídil tak, aby to četl P. Magister Avila; s tím úmyslem jsem totiž počala psáti a budu velmi potěšena, bude-li se domnívati, že jdu dobrou cestou. Nezbyvá už ničeho, co bych

---

¹⁾ P. Petr Ibañez.

vykonala. Učiňte, důstojný pane, ve všem, jak se vám zalíbí. Považte však též, že jste zavázán té, jež vám svěřila svou duši. Vaši duši, důstojný pane, budu odporoučeti po celý život našemu Pánu. Neváhejte tudíž sloužiti boží Velebě, byste mi prokázal milost. Z toho, co je tu psáno, poznáte, důstojný pane, jak dobře si počínáme, odevzdáme-li se — jak jste, důstojný pane, už začal — úplně tomu, jenž se nám dává tak bez míry. Buď na věky požehnán Pán! Doufám v jeho milosrdenství, že se uvidíme tam, kde vy, důstojný pane, i já poznáme jasněji veliká milosrdenství, jež nám prokázal, a kde ho budeme chváliti po věky věkův. Amen. Tato kniha byla dokončena v červnu roku 1562.¹⁾

¹⁾ Tohoto roku dopsala sv. Teresie svůj životopis po prvé. Viz předmluvu.

Roku 1907 vyšlo:

Rozjímání o životě a tajemstvích Páně

na všechny dni a svátky církevního roku podle způsobu svatého Ignáce pro řeholnice. Do češtiny přeložil Karel Vrátný. Cena 5 K 4 hal.

Sv. Gerard Majella, bratr laik z kongregace nejsv. Vykupitele, divotvůrce 18. století. Napsal P. Emanuel Kovář, z téže kongregace. Druhé rozmnožené vydání. Stran 27. Cena 1 K 10 hal.

Roku 1908 vyšlo:

Rozjímání o životě a tajemstvích Páně...

Sešit 12. Cena 1 K 20 hal. — Sešit 13. Cena 1 K 80 hal.

Devítidenní pobožnost k bož. Srdeci Páně,

již dle něm. upravil v Pánu zesnulý Štěpán Dohnal, všem ctitelům nejsv. Srdce Páně. Druhé vydání upravil P. Benno Schaffra, ř. s. B., auditor bisk. konsistoře, farář v Domášově. Stran 178. — Cena 1 K 20 h.

Knížky údů jednoty k ustavičnému uctění

svatého Josefa, patrona sv. církve katolické, s připomenými modlitbami ke mši svaté. — Německy sepsal Dr. J. Deckert, farář ve Windhause u Vídně, česky podává kněz diecese Královéhradecké. 3. vyd. Cena 40 h.

Životopis sv. Jana z Kříže, napsal P. Dominik a Jezu Maria. Cena 1 K 20 h.

Roku 1909 vyšlo:

Rozjímání o životě a tajemstvích Páně.

Sešit 14. Cena 1 K. — Sešit 15. Cena 1 K. Sešit 16. Cena 1 K.

Dvanáct ročních měsíců dle víry a obyčejů lidových. Sestavil František Janovský.

Cena 80 hal.

Svatostánek a očištec. Rukověť milostihojného arcibratrstva ustavičné úcty nejsvětější Svátosti oltární k útěše dušiček pod ochranou svatého Benedikta, patriarchy západních řeholníkův, kterou podle příruční knížky P. Anselma Hoheneggera O. S. B., převora v Lambachu sestavil P. Amánd Weber, kněz řádu sv. Benedikta, na památku jubilea sv. Otce Lva XIII. Vydání druhé. Církevně schváleno. Cena 2 K.

Roku 1910 vyšlo:

Rozjímání o životě a tajemstvích Páně...

Sešit 17. Cena 60 hal.

Blahoslavený Jan Sarkander. Dle spisu Matěje Procházky podává

Jan Tagliaferro. Stran 61. Cena 30 hal.

Ctihodného Tomáše Zlatá kniha o následování Krista. :: Kempenského

Z latiny nově přeložil † Josef J. Vejchodský, farář. II. vydání
Stran 548. Cena 1 K 60 hal.

Ctihodný :: Jan Nepomucký Neumann, biskup Fi- sluha Boží ladelfijský v Americe, z kongregace nejsv. Vykupitele Napsal P. Eman. Kovář z téže kongregace. Číslo 4. Cena 1 K 20 hal.

Roku 1911 vyšlo:

Katolický kněz ve svém životě a působení. Duchovní čtení od Dra. Josefa Waltera, probošta v Innichu. Díl I. Stran 152. Číslo 1. Cena 1 K 20 h.

Příručka k pobožnostem Srdce Páně pro kněze a věřící lid. Odpustky a privilegia pobožnosti k Srdci Páně Německy sestavil P. Jos. Hilgers. Stran 183. Číslo 2. Cena 1 K 80 h.

Láska Ježíšova ke kajicníkům. (Love of Jesus for Penitents) Napsal J. E. kardinál Manning. Přeložil † Fr. Mlčoch, kdysi kaplan v Hutisku, dokončil Alois Koudelka. Číslo 3. Stran 63. Cena 50 hal.

Božská prozřetelnost. Podává Jan Tagliaferro. Číslo 4. Stran 88. Cena 50 hal.

Výklad obřadů při svěcení chrámu. - - - Napsal Dr. Josef Kupka, professor pastorálky v Brně. Číslo 5. Stran 27. Cena 30 hal.

Hodinky k uctění nejsvět. Srdce Ježíšova. Stran 8. Číslo 6. Cena 10 h.

 Jelikož mnozí p. t. odběratelé „Duchovní knihovny“ si všech knih tam vydávaných nepřejí, bude od příštího roku vydávána ve volných sešitech **bez ročního předplatného.**